

Peter Trepte

*Zamówienia publiczne
w Unii Europejskiej
objęte dyrektywą klasyczną*

PHARE 2002/000-580.02.03 „ZWIĘKSZANIE ZNAJOMOŚCI PROCEDUR
ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

WARSZAWA – KATOWICE 2006

URZĄD ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH ©, WARSZAWA 2006
PETER TREPTE © 2006

Spis treści

Rozdział I.....	7
Zasady ogólne.....	7
1.1. Ramy prawne	7
1.1.1 Traktat Rzymski.....	7
1.1.2 Ogólne zasady prawa	7
1.1.3 Dyrektywy dotyczące zamówień publicznych.....	8
1.1.4 Dyrektywa klasyczna	9
1.1.5 Porozumienie w sprawie zamówień rządowych - GPA (zawarte w ramach Światowej Organizacji Handlu)	10
1.2 Ramy instytucjonalne	11
1.2.1 Ustawodawca wspólnotowy.....	11
1.2.2 Państwa Członkowskie	11
1.2.3 Komisja Europejska.....	12
1.2.4 Europejski Trybunał Sprawiedliwości.....	12
1.2.5 Instytucje zamawiające	13
Rozdział II	14
Instytucje zamawiające.....	14
2.1 Wstęp.....	14
2.2 Publiczne instytucje zamawiające.....	14
2.3 Podmioty prawa publicznego	15
2.3.1 Potrzeby w interesie ogólnym.....	16
2.3.2 Osobowość prawna	18
2.3.3 Zależność od państwa.....	18
2.4 Centralne i wspólne zakupy	20
2.5 Podmioty zamawiające w rozumieniu GPA	21
Rozdział III.....	23
Zamówienia objęte zakresem dyrektywy.....	23
3.1 Wstęp.....	23
3.2 Pojęcie zamówienia	23
3.3 Koncesje	25
3.4 Umowy ramowe.....	25
3.5 Zamówienia na roboty budowlane	26

3.5.1	Rodzaje działalności w zakresie budownictwa oraz inżynierii lądowej i wodnej	27
3.5.3	Koncesje na roboty budowlane	28
3.5.3.1	Definicja	28
3.5.3.2	Procedura udzielania koncesji na roboty budowlane	28
3.5.3.3	Podwykonawstwo	29
3.5.3.4	Obowiązki koncesjonariuszy	29
3.5.4	Subsydiowane zamówienia na roboty budowlane lub usługi	30
3.5.4.1	Zamówienia subsydiowane w ponad połowie	30
3.5.4.2	Subsydiowane budownictwo mieszkaniowe	31
3.6	Zamówienia publiczne na dostawy	32
3.7	Zamówienia publiczne na usługi	32
3.7.1	Koncepcja dwojakiego rodzaju usług	32
3.7.2	Usługi priorytetowe	33
3.7.3	Usługi niepriorytetowe	33
3.7.4	Mieszane zamówienia na usługi priorytetowe i niepriorytetowe	34
3.8	Konkursy	34
9.9	Zamówienia o charakterze mieszanym	35
3.9.1	Dostawy/usługi	35
3.9.2	Roboty budowlane/usługi	36
3.3.3	Dostawy wraz z instalacją / rozmieszczeniem	36
9.10	Zamówienia wyłączone	36
3.10.1	Częściowe wyłączenie zamówień w dziedzinie obronności	37
3.10.2	Zamówienia tajne oraz zamówienia wymagające zachowania szczególnych środków bezpieczeństwa.....	38
3.10.3	Zamówienia podlegające innym regułom	38
3.10.4	Zamówienia dotyczące nabycia lub dzierżawy gruntu.....	38
3.10.5	Wyłączenia szczególnie dotyczące usług	39
3.10.5.1	Zamówienia na usługi udzielane na podstawie prawa wyłącznego	39
3.10.5.2	Szczególne zamówienia publiczne na usługi	39
9.9	Zamówienia zastrzeżone	42
3.12	Kwoty progowe zamówień	42
3.12.1	Kwoty progowe	42
3.12.2	Metody kalkulacji	43
3.12.2.1	Elementy kalkulacji	44
3.12.2.2	Szczególne metody kalkulacji.....	44
3.12.2.3	Sztuczne dzielenie zamówień	46
3.12.2.4	Łączenie zamówień podzielonych na części	46
3.12.2.5	Łączenie w przypadku powtarzających się dostaw i usług	47
Rozdział IV		48
Specyfikacje techniczne		48
4.1	Specyfikacje techniczne	48
4.1.1	Terminologia	49
4.1.2	Właściwe prawo wspólnotowe	50
4.2	Postanowienia dyrektywy	51
4.2.1	Metody alternatywne	51
4.2.2	Odniesienia zabronione.....	52
4.2.3	Oddziaływanie na środowisko	53

4.3	Dialog techniczny	55
4.4	Oferty wariantowe	56
4.5	Warunki realizacji zamówienia	56
4.6	Informowanie o wymaganiach	57
Rozdział V		58
Kwalifikacja wykonawców		58
5.1	Wstęp.....	58
5.2	Wykonawcy	58
5.2.1	Forma prawna	58
5.2.2	Grupy wykonawców	59
5.3	Zastrzeżenie udziału	60
5.4	Dozwolone kryteria kwalifikacji	60
5.4.1	Przesłanki obowiązkowego wykluczenia	61
5.4.2	Ogólne predyspozycje	62
5.4.2.1	Opcjonalne przesłanki wykluczenia	62
5.4.2.2	Wpis do rejestrów zawodowych lub handlowych	65
5.4.3	Kondycja ekonomiczna i finansowa	65
5.4.4	Kwalifikacje techniczne i/lub zawodowe	66
5.4.5	Oficjalne wykazy oraz zarejestrowani wykonawcy	69
Rozdział VI.....		72
Procedury udzielania zamówień		72
6.1	Wstęp.....	72
6.2	Dopuszczalne procedury.....	72
6.3	Poszczególne procedury	73
6.3.1	Procedury otwarte i ograniczone.....	74
6.3.2	Procedura negocjacyjna	75
6.3.2.1	Procedura negocjacyjna z publikacją ogłoszenia	75
6.3.2.2	Procedura negocjacyjna bez publikacji ogłoszenia	77
Wszystkie zamówienia.....		77
Zamówienia na dostawy.....		79
Zamówienia na usługi		80
Zamówienia na roboty budowlane i usługi.....		81
6.3.3	Konkursy.....	82
6.3.4	Umowy ramowe	82
6.3.5	Dialog konkurencyjny w sektorze publicznym.....	83
6.3.6	Dynamiczny system zakupów	84
6.3.7	Aukcja elektroniczna.....	85
6.4	Wymogi proceduralne	87
6.4.1	Ogłoszenia	87
6.4.2	Terminy	89
6.4.3	Komunikowanie	90
6.4.4	Wymogi informacyjne	90
6.4.5	Sprawozdania	91
6.5	Kryteria udzielania zamówień.....	91
Rozdział VII		93
Procedury odwoławcze		93

7.1	Wstęp.....	93
7.2	Egzekwowanie prawa ogółem.....	93
7.2.1	Sądy krajowe.....	94
2.2.2	Rola Komisji Europejskiej	96
7.3	Określone procedury odwoławcze w ramach dyrektywy odwoławczej.....	98
7.3.1	Zastosowanie.....	98
2.2.2	Środki tymczasowe.....	99
7.3.3	Procedura uchylecia decyzji	100
7.3.4	Odszkodowanie.....	101
7.3.5	Organy odwoławcze	101
7.3.6	Mechanizm korygujący	102
	WYKAZ ORZECZEŃ	108
	TEKST DYREKTYWY KLASYCZNEJ.....	111

Rozdział I

Zasady ogólne

W tym rozdziale poznamy kontekst zamówień publicznych w Unii Europejskiej, co pozwoli nam lepiej zrozumieć praktyczne zastosowanie dyrektyw w zakresie zamówień publicznych omawianych w niniejszej publikacji. Interesują nas tutaj dwie kwestie: ramy prawne i ramy instytucjonalne.

1.1. Ramy prawne

W przypadku zamówień publicznych należy wziąć pod uwagę nie tylko same dyrektywy, lecz również kontekst, w jakim je przyjęto. Poza dyrektywami obowiązują także postanowienia Traktatu Rzymskiego oraz bardziej ogólne reguły prawa, którymi należy kierować się przy interpretacji dyrektyw.

1.1.1 Traktat Rzymski

Traktat Rzymski z 1957 r. (oraz traktaty późniejsze wprowadzające w nim zmiany) nie zawiera jakichkolwiek jednoznacznych postanowień dotyczących zamówień publicznych. Nie oznacza to jednak, iż nie ma w nim postanowień wpływających na zamówienia publiczne w UE. Wręcz przeciwnie, Traktat ustanawia szereg fundamentalnych zasad leżących u podstaw Unii Europejskiej, które odnoszą się także do zamówień publicznych. W dziedzinie zamówień publicznych do najważniejszych spośród owych fundamentalnych zasad należą:

- zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową (art. 12 TWE);
- swobodny przepływ towarów oraz zakaz ograniczeń ilościowych w przywozie i wywozie, oraz wszelkich środków o skutku równoważnym (art. 28 i nast.) ;
- swoboda prowadzenia działalności gospodarczej (art. 43 i nast.) ;
- swoboda świadczenia usług (art. 49 i nast.) .

1.1.2 Ogólne zasady prawa

Źródłem ogólnych reguł prawa jest także - obok wspomnianych fundamentalnych zasad Traktatu - orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) stosowane w kontekście zamówień publicznych; Trybunał powołał się na swoje orzeczenia w szeregu spraw dotyczących sporów w zakresie zamówień publicznych. Najważniejszymi spośród tych ogólnych zasad prawa są w tym przypadku: zasada równości, pewność prawna, przejrzystość, wzajemne uznawanie oraz proporcjonalność.

1.1.3 Dyrektywy dotyczące zamówień publicznych

Dyrektywa 2004/18

Od 2004 r. obowiązuje jedna dyrektywa mająca zastosowanie do robót budowlanych, dostaw i usług w sektorze publicznym.

Fundamentalne zasady Traktatu oraz ogólne zasady prawa trudno odnosić do konkretnych sytuacji, bowiem z racji ich charakteru są one zwykle negatywne w swojej istocie, tj. zwykle zakazują postępowania niezgodnego z przepisami, nie dając jednocześnie pozytywnych wskazówek, w jaki sposób można je zastosować praktycznie.

Uznano, iż niemożliwa będzie realizacja zasad tak dalece ogólnych bez wprowadzenia szczegółowych wytycznych dotyczących zamówień publicznych, oczywiście zróżnicowanych w poszczególnych Państwach Członkowskich UE. Tak więc konieczne stało się wprowadzenie jednolitych procedur, mających na celu zapewnienie niedyskryminującego dostępu do rynków zamówień publicznych. Z myślą o realizacji zasad Traktatu w dziedzinie zamówień publicznych i przekazaniu Państwom Członkowskim niezbędnych wytycznych, Wspólnota przyjęła odpowiednie dyrektywy w tym zakresie. Mając na względzie powyższe zasady, dyrektywy traktować należy jako konkretne wskazówki – jak stosować założenia Traktatu. Dyrektywy koordynują procedury udzielania zamówień publicznych – zarówno w sektorze publicznym, jak i sektorze użyteczności publicznej. Pierwszemu z nich dedykowano trzy główne dyrektywy: o koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi (92/50/EWG z 18 czerwca 1992 r.), o koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na dostawy (93/36/EWG z 14 czerwca 1993 r.) oraz o koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane (93/37/EWG z 14 czerwca 1993 r.). Dyrektywy zostały skonsolidowane w jedną dyrektywę w 2004 roku dotyczącą sektora publicznego (zob. pkt 1.4 poniżej) . Dyrektywa ta obejmuje jedynie przepisy proceduralne. W zakresie procedur odwoławczych utrzymano wytyczne - przyjęte 21 grudnia 1989 roku - odrębnej dyrektywy, którą będziemy tu określać mianem dyrektywy odwoławczej (dyrektywa 89/665/EWG) .

Dyrektywa 89/665

przewiduje procedury odwoławcze za naruszenie przepisów w zakresie udzielania zamówień w sektorze publicznym.

Celem dyrektyw jest zatem zharmonizowanie krajowych procedur przyznawania zamówień poprzez wprowadzenie pewnego minimum wspólnych przepisów proceduralnych stanowiących odzwierciedlenie podstawowych zasad Traktatu, a nie – ujednoczenie wszystkich krajowych przepisów w tym zakresie. Zasadniczo rzecz biorąc, owe wspólne przepisy polegają na stosowaniu podstawowych zasad, przede wszystkim - zakazu dyskryminacji, równego traktowania i przejrzystości w odniesieniu do:

- publikacji ogłoszeń o zamówieniach publicznych;
- formułowania specyfikacji technicznych;
- wyboru procedury udzielania zamówień publicznych;
- kwalifikacji i wyboru wykonawców;
- decyzji o udzielaniu zamówień publicznych.

Obowiązek zastosowania wytycznych dyrektywy powstaje wówczas, gdy wartość zamówienia przekracza ustaloną postanowieniami dyrektywy kwotę progową

(Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi, Rozdział II, Sekcja 1, Art. 7 „Kwoty progowe dla zamówień publicznych”, ze zmianami wprowadzonymi przez Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2083/2005

Traktat i zasady ogólne mają zastosowanie do wszystkich zamówień, nawet tych poniżej wielkości progowych określonych w dyrektywie.

z dnia 19 grudnia 2005 r. zmieniające dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do progów ich stosowania w zakresie procedur udzielania zamówień, Dz. Urz. UE L 333/28) . Ustawodawca wspólnotowy zdecydował, aby dyrektywy nie regulowały wszystkich zamówień publicznych w Unii, poprzestając jedynie na zamówieniach, które w najbardziej oczywisty sposób wpływać mogą na wymianę pomiędzy Państwami Członkowskimi. Zamówienia objęte ową szeroką definicją to:

- (i) zamówienia o wartości na tyle wysokiej, by interesować mogły wykonawców z innych Państw Członkowskich (tj. takie zamówienia, przy których potencjalne korzyści wynikające z uzyskania zamówienia przewyższają dodatkowe koszty dostarczenia towarów, realizacji robót czy realizacji usług w oddalonym miejscu i/lub
- (ii) zamówienia, których przedmiot objęty jest wymianą transgraniczną.

Nie oznacza to, iż zamówienia publiczne poniżej wartości progowych wskazanych w dyrektywie nie podlegają zasadom Traktatu czy procedurom konkurencyjnym. Zostały one uregulowane prawem wewnętrznym każdego z Państw Członkowskich, w Polsce w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

1.1.4 Dyrektywa klasyczna

Po przyjęciu Zielonej Księgi Komisji z 1998 r. ustawodawca europejski przyjął w styczniu 2004 r. nową dyrektywę o zamówieniach w sektorze publicznym. Jest to Dyrektywa 2004/18/WE, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym UE z 30 kwietnia 2004 r. , L 134, s. 114.

Największą zmianą w nowej dyrektywie jest konsolidacja trzech wcześniejszych dyrektyw w dziedzinie procedur udzielania zamówień – odpowiednio na roboty budowlane, dostawy oraz usługi. Nowa dyrektywa jest prostsza, bardziej spójna, a także bardziej logiczna pod względem redakcyjnym – rozpoczyna się od ogólnych definicji, zakresu obowiązywania (zasady, opis podmiotów, reguły dotyczące zamówień publicznych), przechodząc następnie do opisu kolejnych etapów samego procesu udzielania zamówień. Podobne podejście przyjęto w niniejszej publikacji.

Ujednoczenie dotychczasowych postanowień pozwoliło ustawodawcy na wprowadzenie w dyrektywie wielu zarówno znaczących, jak i mniej istotnych zmian.

Dyrektywa 2004/18/WE
To ujednoczone, poprawione przepisy w zakresie zamówień publicznych.

Część z nich jest jedynie odzwierciedleniem kolejnych orzeczeń Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w dziedzinie zamówień publicznych, bądź wyrazem uzna-

nia praktyki przyjętej w tej mierze przez Państwa Członkowskie. Niemniej jednak dyrektywa wprowadza pewne nowe postanowienia.

Główne zmiany w dziedzinie zamówień w sektorze publicznym to w skrócie:

- zastosowanie scentralizowanych zakupów;
- dopuszczenie możliwości zawarcia umów ramowych, jakkolwiek z zastrzeżeniem warunków zawartych w Dyrektywie;
- korekta wielkości progowych;
- zmiana postanowień dotyczących specyfikacji technicznych, znosząca obowiązkowe odniesienia do standardów europejskich;
- wprowadzenie nowej procedury dialogu konkurencyjnego w sytuacjach, w których podmioty zamawiające nie mogą określić albo środków technicznych dla swoich potrzeb, albo umownej lub finansowej konstrukcji zamówienia;
- wprowadzenie elektronicznych mechanizmów zamówień, w tym aukcji elektronicznych, dynamicznych systemów zakupów oraz skrócenie odpowiednich limitów czasu w razie zastosowania elektronicznych form komunikacji;
- uwzględnienie uwarunkowań społecznych i środowiskowych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego
- wprowadzenie wymogu wskazania wagi kryteriów wyboru najkorzystniejszej oferty.

1.1.5 Porozumienie w sprawie zamówień rządowych - GPA (zawarte w ramach Światowej Organizacji Handlu)

W dniu 15 kwietnia 1994 r. , wraz z zakończeniem Rundy Urugwajskiej, Wspólnota podpisała ze swoimi partnerami nową umowę międzynarodową, mającą na celu otwarcie rynku zamówień publicznych na bardziej efektywną konkurencję międzynarodową.

Oferenci objęci GPA
Oferenci z państw sygnatariuszy GPA muszą mieć zapewniony równoprawny dostęp do zamówień.

Nowa umowa idzie dalej niż poprzedzająca ją umowa GATT z roku 1979. Dotyczy ona nie tylko dostaw, ale i robót budowlanych oraz usług. Co więcej, już nie ogranicza się do zamówień ze strony określonych instytucji centralnych, lecz obejmuje także zamówienia udzielane przez władze publiczne szczebla regionalnego i lokalnego. Porozumienie GPA jest jedną z tzw. umów wielostronnych zawartych w ramach Światowej Organizacji Handlu, co oznacza, że związane nią są tylko państwa-sygnatariusze. Tak więc ustanowione w GPA prawa i obowiązki stosowane są jednakowo na terytorium umawiających się państw-sygnatariuszy GPA. Wspólnota Europejska (włączając wszystkie jej Państwa Członkowskie) jest stroną Porozumienia w sprawie zamówień rządowych; oprócz niej stronami GPA są także: Szwajcaria, Norwegia, Lichtenstein, Islandia, USA, Kanada, Japonia, Korea Płd. , Hong Kong, Singapur, Izrael oraz Aru-

Przestrzeganie GPA
Przestrzeganie dyrektywy gwarantuje zgodność z postanowieniami GPA

ba. GPA wymaga, aby państwa-sygnatariusze tej umowy traktowały podmioty gospodarcze z innych państw-sygnatariuszy w sposób nie mniej korzystny niż swoje własne. Dyrektywy określają taki sposób traktowania państw-sygnatariuszy GPA, aby spełnione zostały wymogi GPA. Zostały one odpowiednio zmodyfikowane dla zapewnienia, że są nie mniej korzystne dla wykonawców z Unii Europejskiej – niż GPA dla podmiotów z innych państw-sygnatariuszy. Efektem takiego podejścia jest to, iż zachowanie zgodności z dyrektywą gwarantuje zgodność z przepisami GPA, a zatem wystarczy pamiętać o jednej tylko grupie przepisów o zamówieniach publicznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy należy określić, które podmioty gospodarcze mogą korzystać z procedur odwoławczych w razie szkody lub ryzyka szkody wynikającej z naruszenia przepisów.

1.2 Ramy instytucjonalne

Na szczeblu europejskim wiele różnych instytucji włączonych jest w system udzielania zamówień publicznych. Należą do nich:

1.2.1 Ustawodawca wspólnotowy

Jakkolwiek w Traktacie przyjęto odmienną terminologię, ustawodawcą wspólnotowym jest w istocie rzecz Rada Unii Europejskiej, działająca samodzielnie lub w porozumieniu z Parlamentem Europejskim. To właśnie zadaniem Rady jest zapewnienie koordynowania ogólnych zasad gospodarczych poszczególnych Państw Członkowskich.

Jej także przysługuje uprawnienie podejmowania decyzji i nadawania Komisji – na mocy aktów, które przyjmuje – uprawnień w zakresie wdrażania przepisów ustanowionych przez Radę. Co jednak najważniejsze, Rada nie ma prawa podejmowania inicjatyw legislacyjnych, a zatem nie ma władzy przyjmowania aktów ustawodawczych, które nie zostały przedstawione przez Komisję.

Każda ważne orzeczenie stanowiące interpretację dyrektywy będzie wskazane w okienku takim jak to. Zawarty w nim będzie numer sprawy i jej nazwa, a pełne dane zostaną przedstawione w wykazie orzeczeń umieszczonym na końcu niniejszej publikacji.

1.2.2 Państwa Członkowskie

Państwa Członkowskie UE zobowiązane są do podejmowania wszelkich środków służących wypełnianiu obowiązków wynikających z Traktatu WE lub z działań podejmowanych przez instytucje Wspólnoty. Wymaga się od nich, aby ułatwiały realizację zadań Wspólnoty oraz powstrzymywały się od działań, które mogłyby zagrażać realizacji celów Traktatu.

Biorąc po uwagę dyrektywy, od Państw Członkowskich wymaga się zatem podejmowania środków niezbędnych do tego, aby w pełni wprowadzić w życie postanowienia dyrektyw w ustawodawstwie krajowym i zapewnić, że żadne inne przepisy krajowe nie podważają ich stosowania. Przyjmuje to zwykle postać transpozycji dyrektyw do prawa krajowego i uchylania wszelkich sprzecznych z nimi przepisów krajowych.

Należy zauważyć, że jakkolwiek dyrektywy mają skutek bezpośredni – w tym sensie, że mogą one nadawać prawa nawet wówczas, gdy nie zostały wdrożone – to nie mają one bezpośredniego zastosowania, tj. muszą być transponowane do prawa krajowego. Co więcej, są one wiążące tylko co do skutku, który należy osiągnąć, zostawiają natomiast władzom Państw Członkowskich swobodę wyboru form i metod temu służą-

cych. Nie jest zatem konieczne, by dane Państwo Członkowskie przyjęło w ustawodawstwie krajowym dokładną kopię dyrektyw. Władze Państw Członkowskich mogą przenieść postanowienia dyrektyw wprost, nowelizując dotychczasowe przepisy, wprowadzając nowe przepisy, itd. – o ile tylko osiągają te same skutki. W Polsce część postanowień dyrektywy jest transponowana przez ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177; zm. Dz. U. 2004, Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1207, Nr 145, poz. 1537, Nr 273, poz. 2703; Dz. U. 2005, Nr 163, poz. 1362, Nr 184, poz. 1539)].

1.2.3 Komisja Europejska

Oprócz inicjatywy ustawodawczej Traktat uczynił Komisję również strażnikiem jego postanowień. Jednoznacznie zobowiązał Komisję do zapewnienia realizacji postanowień Traktatu oraz środków podejmowanych przez poszczególne instytucje na jego podstawie.

A zatem niezależnie od pełnienia funkcji głównego decydenta w dziedzinie zamówień publicznych Komisja odpowiada również za realizację i ogólne wdrażanie dyrektyw. O ile pozew w sądzie krajowym w razie naruszenia zobowiązań instytucji zamawiających leży w gestii zainteresowanych wykonawców, podobne naruszenie ze strony władz publicznych – będących emanacją Państwa Członkowskiego – oznacza jednocześnie niedotrzymanie przez to Państwo Członkowskie zobowiązań płynących z Traktatu. W związku z niedotrzymaniem zobowiązań przez Państwo Członkowskie Komisja może bezpośrednio wystąpić przeciwko temu Państwu do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

1.2.4 Europejski Trybunał Sprawiedliwości

Na szczeblu wspólnotowym działają dwa sądy, przy czym każdy z nich ma odrębne kompetencje: Sąd Pierwszej Instancji (SPI) oraz Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS, zwany Trybunałem) . W sprawach związanych z naruszeniem przepisów w zakresie zamówień publicznych orzeka ETS. Trybunał zapewnia przestrzeganie prawa w zakresie interpretacji i stosowania Traktatu wraz z jego przepisami wykonawczymi. ETS uzyskał wiele uprawnień służących realizacji tego zadania. Ich głównym celem jest umożliwienie Trybunałowi osądzanie działań i przypadków zaniechania działań przez instytucje zamawiające i Państwa Członkowskie zgodnie z prawem wspólnotowym i zapewnienie spójności interpretacji prawa wspólnotowego przy jego stosowaniu przez sądy krajowe.

Z punktu widzenia zamówień publicznych istotne są trzy rodzaje działań ETS:

(i) Rozstrzygnięcie sporów

Zgodnie z art. 226 Traktatu – Europejski Trybunał Sprawiedliwości posiada kompetencje w sporach między Komisją, pełniącą rolę strażnika Traktatu, a Państwami Członkowskimi w przypadku niedotrzymania przez te Państwa zobowiązań wynikających z Traktatu. Dlatego Komisja wnosi do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości sprawy przeciwko Państwom Członkowskim, dotyczące naruszeń. Może to wynikać z niedokonania prawidłowej transpozycji dyrektyw do prawa krajowego lub niewłaściwej realizacji dyrektyw, krajowych

przepisów wykonawczych lub innego ważnego prawa Wspólnoty, na przykład samego Traktatu, przez publiczne instytucje zamawiające.

(ii) Orzeczenia wydawane w trybie prejudycjalnym

Bardzo ważnym uprawnieniem ETS nadanym przez art. 234 Traktatu jest uprawnienie do wydawania orzeczeń w trybie prejudycjalnym, dotyczących interpretacji Traktatu oraz ważności i interpretacji aktów instytucji Wspólnoty, jeżeli dotyczące ich pytanie podnoszone jest przed sądem lub trybunałem krajowym. A zatem – do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości mogą być kierowane zapytania dotyczące interpretacji, zastosowania i ważności prawa wspólnotowego, które wynikają w trakcie postępowania przed sądem krajowym. Europejski Trybunał Sprawiedliwości pełni funkcję sądu międzynarodowego, konstytucyjnego i administracyjnego, a czasami nawet sądu pracy. Jeżeli wątpliwości powstają w sporze dotyczącym zamówienia publicznego rozpatrywanego przez sąd krajowy, na przykład zgodnie z dyrektywą odwoławczą, sąd ten może skierować je do ETS w celu uzyskania interpretacji prawa.

(iii) Ogólne zasady prawa

Sprawowana przez ETS jurysdykcja upoważnia go do stosowania oraz interpretacji prawa wspólnotowego. Realizując te zadania, ETS często dąży do wypełnienia luk w prawie Wspólnoty przez odwołanie się do ogólnych zasad prawa. Są to zasady niepisane, nie zawarte w Traktacie, lecz inspirowane przez powszechne, ogólne zasady prawa uznane w systemach prawnych Państw Członkowskich.

1.2.5 Instytucje zamawiające

Instytucje zamawiające są związane postanowieniami dyrektyw oraz przepisami krajowymi, które dyrektywy te transponują. Instytucje zamawiające, będąc emanacją Państw Członkowskich, odpowiadają zarówno przed Komisją, jak i poszczególnymi wykonawcami, mogącymi skorzystać – w razie naruszeń – z dyrektywy odwoławczej i wystąpić przeciw nim do sądów krajowych.

Rozdział II

Instytucje zamawiające

2.1 Wstęp

Rozpatrując zastosowanie dyrektywy, należy zawsze w pierwszej kolejności zdecydować, czy dany podmiot jest „instytucją zamawiającą” w myśl art. 1 ust. 9 dyrektywy. Jeżeli podmiot nie mieści się w zakresie tej definicji, jego zamówienie nie będzie podlegało tym procedurom. Jednakże z chwilą, gdy zostanie objęty zakresem definicji „instytucji zamawiającej”, wszystkie dokonywane przez niego zakupy towarów, robót budowlanych i usług będą podlegały wymogom proceduralnym. Status instytucji zamawiającej może ulegać zmianie w miarę upływu czasu w wyniku zmiany jej funkcji lub stanu prawnego. Z czasem może także zmienić się finansowanie podmiotu zamawiającego, co może wpływać na to, czy zostanie on objęty zakresem definicji zawartych w dyrektywach.

Podmioty zobowiązane do nabywania towarów, robót budowlanych i usług w procedurach przewidzianych dyrektywą są definiowane jako „instytucje zamawiające” (inaczej – podmioty zamawiające) lub „podmioty prawa publicznego” i to właśnie one są adresatami regulacji dotyczących zamówień publicznych.

2.2 Publiczne instytucje zamawiające

„Instytucje zamawiające” zdefiniowano jako „Państwo, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty prawa publicznego, związki złożone z jednej lub wielu takich jednostek, lub z jednego lub wielu podmiotów prawa publicznego”. Definicja ta obejmuje wszystkie podmioty państwowe, a nie tylko państwową władzę wykonawczą, tzn. administrację państwową oraz władze regionalne czy lokalne.

Pojęcie „Państwo” obejmuje także wszystkie podmioty, które sprawują władzę *ustawodawczą, wykonawczą oraz sądowniczą* – a zatem także i te organy, które w państwie federalnym (takim jak Belgia) wykonują te uprawnienia na szczeblu federalnym.

Sprawa C-323/96 Vlaamse Raad

Pojęcie „państwo” obejmuje podmioty, które sprawują władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą.

W sprawie *Vlaamse Raad* Trybunał odrzucił argument, że przepisy dotyczące zamówień nie mają zastosowania do organów ustawodawczych ze względu na niezawisłość i nadrzędność władzy ustawodawczej.

Definicja państwa jest obszerna. Analizując sprawę jednego z lokalnych organów obszaru Waterland (sprawa *Beentjes*), w odpowiedzi Trybunał Sprawiedliwości przyjął podejście funkcjonalne do tego zagadnienia, zajmując się bardziej faktyczną funkcją danego podmiotu niż formalną jego przynależnością do danej kategorii nadanej mu przez prawo wewnętrzne. W sprawie *Beentjes* podmiot zamawiający był podmiotem, którego funkcje i skład podlegały odpowiednim przepisom ustawowym, a członkowie jego zarządu byli powoływani przez organ wykonawczy danej prowincji.

Pytanie zadane przez sąd krajowy dotyczyło kwestii: czy organ krajowy, który udzielił zamówienia, może być uznany za podmiot zamawiający w rozumieniu dyrektywy 71/305, mimo że nie został objęty przez Holandię listą dołączoną do dyrektywy 71/305. ETS stwierdził, że wszystkie instytucje prawa publicznego, niezależnie od tego, czy zostały umieszczone na liście, czy też nie, są objęte zakresem postanowień obowiązujących wówczas dyrektyw.

Sprawa 31/87 Beentjes
Pojęcie „instytucji zamawiającej” definiuje się według funkcji danego podmiotu.

„Związek” instytucji zamawiających oznacza grupę instytucji zamawiających i nie różni się od instytucji zamawiającej. Jest to jedynie pojęcie stosowane do opisanego mechanizmu, zgodnie z którym zamówienia publiczne udzielane są przez jednostki, które nie posiadają odrębnej osobowości prawnej, a ich konstrukcja opiera się na współpracy pomiędzy podmiotami prawa publicznego, które podlegają wytycznym dyrektyw – takie jak, tworzone przez instytucje zamawiające, konsorcja instytucji zamawiających.

2.3 Podmioty prawa publicznego

Główna kwestia dotyczy tutaj trzech łącznych warunków wymaganych, by wskazać na występowanie podmiotu prawa publicznego.

Podmiot prawa publicznego musi spełniać trzy określone Dyrektywą warunki

Europejski Trybunał Sprawiedliwości stwierdził konsekwentnie, że dany podmiot musi spełniać wszystkie trzy z tych warunków, aby mieścić się w zakresie tej definicji. Warunki te, obecnie określone w art. 1 ust. 9 dyrektywy 2004/18, oznaczają, że podmiot prawa publicznego to podmiot:

- ustanowiony w szczególnym celu zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym, które nie mają charakteru przemysłowego ani handlowego;
- posiadający osobowość prawną, oraz
- spełniający co najmniej jeden z następujących warunków:
  - o jest finansowany w przeważającej części przez organy państwowe, organy samorządowe lub inne podmioty prawa publicznego;
  - o zarząd podlega nadzorowi ze strony tych podmiotów;
  - o ponad połowa członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego została wyznaczona przez państwo, jednostki samorządu terytorialnego lub inne podmioty prawa publicznego.

Każda z odnośnych dyrektyw zawiera wykazy podmiotów spełniających kryteria „podmiotu prawa publicznego”.

Podmioty te wymienione są w załączniku III do dyrektywy klasycznej. Wykazy zawarte w tym załączniku są, w miarę możliwości, wyczerpujące oraz znajdują się w nich nazwy tych podmiotów, które dane Państwa Członkowskie uznają za podlegające zakresowi tej definicji. Jednak nawet, gdy dany podmiot nie jest uwzględniony w tym wykazie, będzie on objęty dyrektywą, jeżeli spełnia wyżej wskazane warunki

Załącznik III – nie wyczerpuje pełnej listy podmiotów prawa publicznego.

ki. Pojęcie „podmiotu prawa publicznego” musi być postrzegane jako termin posiadający szerokie znaczenie; jeśli konkretny podmiot nie został uwzględniony w załączniku, wówczas każdorazowo należy ustalić jego stan prawny oraz faktyczny w celu stwierdzenia, czy zaspokaja on potrzeby w interesie ogólnym, czy też nie.

2.3.1 Potrzeby w interesie ogólnym

Termin „potrzeby w interesie ogólnym” nie został jednoznacznie zdefiniowany w dyrektywie, jednakże potrzeba jego zdefiniowania ma kluczowe znaczenie przy określaniu zakresu stosowania przepisów dyrektywy, wymagając tym samym jednolitej interpretacji tego terminu występującego w przepisach prawa wspólnotowego.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości uznał, iż w interpretacji tego terminu istotne są dwa główne zagadnienia obejmujące definicje: (i) potrzeb w interesie ogólnym oraz (ii) charakteru przemysłowego lub handlowego.

Sprawa C-373/00 Adolf Truley
Jednolita interpretacja pojęć prawa wspólnotowego.

Potrzeby w interesie ogólnym

„Potrzeby w interesie ogólnym, niemające charakteru przemysłowego, lub handlowego” to zazwyczaj potrzeby zaspokajane w inny sposób niż przez udostępnienie towarów i usług na rynku oraz takie, które z przyczyn związanych z potrzebami powszechnymi państwo postanawia zaspokoić we własnym zakresie lub na które chce zachować decydujący wpływ. Europejski Trybunał Sprawiedliwości, rozważając ową kwestię, zajął się wymogami stawianymi przez państwo w stosunku do określonych zadań pozostających do wykonania, z wyraźnym zastrzeżeniem niektórych rodzajów działalności dla publicznych instytucji zamawiających, a także obowiązkiem państwa w zakresie pokrywania kosztów związanych z danymi rodzajami działalności, kontrolowaniem poziomu opłat naliczanych za określone usługi, wymaganym stopniem monitorowania lub bezpieczeństwa, a także kwestią „interesu publicznego”.

Istnieje wiele przykładów usług, które państwo postanawia zaspokoić we własnym zakresie:

- ustanowienie podmiotu w celu wytwarzania, na zasadzie wyłączności, urzędowych dokumentów administracyjnych, przy czym wytwarzanie niektórych z nich (takich jak: paszporty, prawa jazdy i dowody tożsamości) wymaga podjęcia środków w zakresie tajności lub zabezpieczeń, podczas gdy inne są przeznaczone do rozpowszechniania jako państwowe dokumenty legislacyjne, wykonawcze i administracyjne. Opłaty zostały ustalone przez publiczną instytucję zamawiającą, a państwowa służba kontrolna jest odpowiedzialna za monitorowanie, w razie potrzeby, środków bezpieczeństwa. Dokumenty takie są ściśle związane z porządkiem publicznym, stąd wymagają zapewnienia odpowiednich warunków dostawy oraz przestrzegania norm poufności i bezpieczeństwa. Podmiot został więc ustanowiony w celu zaspokajania konkretnych potrzeb w interesie ogólnym.
- Powołanie przez dwie gminy jednostki w formie publicznej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której powierza się szereg zadań w interesie ogólnym

określonych prawem w zakresie wywożenia odpadów i utrzymywania w czystości sieci dróg gminnych.

- Działalność przedsiębiorców pogrzebowych, która może być uznawana za spełniającą potrzeby w interesie ogólnym tym bardziej, że prowadzenie tej działalności wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia, a publiczna instytucja zamawiająca może ustalić maksymalny poziom opłat za usługi pogrzebowe.
- Agencje rozwoju regionalnego i inne wyspecjalizowane jednostki utworzone w celu realizacji potrzeb społeczności lokalnych – np. aby pozyskiwać inwestycje w danej lokalizacji służące tej społeczności – mogą być objęte definicją potrzeb w interesie ogólnym, ponieważ, gromadząc producentów i handlowców w danym regionie, nie działają one jedynie w indywidualnym interesie tych producentów i handlowców, lecz także pozyskują konsumentów biorących udział w przedmiotowych spotkaniach, na których przekazywane są informacje umożliwiające podmiotom prawa publicznego dokonywanie wyboru inwestora w warunkach optymalnych. Wynikającą z tego zachętę do handlowania uznano za służącą potrzebom w interesie ogólnym.

Posiadanie charakteru przemysłowego lub handlowego

Trybunał uznał, że: (i) brak charakteru przemysłowego lub handlowego nie ogranicza znaczenia pojęcia „potrzeb w interesie ogólnym”, (ii) pojęcie to tworzy, w obrębie kategorii potrzeb w interesie ogólnym, podkategorię potrzeb, które nie mają charakteru przemysłowego lub handlowego oraz (iii) władza ustawodawcza dokonała rozróżnienia między potrzebami w interesie ogólnym niemającymi charakteru przemysłowego lub handlowego – a potrzebami w interesie ogólnym mającymi taki charakter. Nie oznacza to jednak, iż podmiot prawa publicznego może *wyłącznie* realizować zadania o charakterze powszechnym niemające charakteru przemysłowego lub handlowego. Może robić jedno i drugie.

Sprawa C-360/96 Arnhem

Ustalenie znaczenia pojęcia „charakter przemysłowy lub handlowy”.

Nie ma znaczenia to, że dana jednostka prowadzi *dodatkowo* inną działalność obok zadań ukierunkowanych na potrzeby powszechne.

Sprawa C-44/96 Mannesmann
Podmiot prawa publicznego musi stosować przepisy prawa zamówień publicznych udzielając wszystkich swoich zamówień

Nie jest istotny nawet fakt, że zaspokajanie potrzeb w interesie ogólnym stanowi jedynie relatywnie niewielki procent faktycznie prowadzonej działalności, pod warunkiem jednak, że jednostka ta w dalszym ciągu zajmuje się konkretnymi potrzebami, których zaspokajania od niej się wymaga. Zamówienia realizowane przez podmiot prawa publicznego - niezależnie od ich charakteru, należy uznać za zamówienia publiczne w rozumieniu dyrektywy.

Oznacza to także, iż podmioty prawa publicznego mogą prowadzić działalność z nastawieniem na zysk pod warunkiem, że w dalszym ciągu realizują konkretne wymagania w zakresie zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym.

Z drugiej jednak strony, mogą zachodzić przypadki, gdy podjęcie przez podmiot prawa publicznego innej działalności i zaspokajanie potrzeb na konkurencyjnym rynku może w istocie wskazywać na brak zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym, niemających charakteru przemysłowego lub handlowego.

Jeżeli: (i) instytucja ta działa w normalnych warunkach rynkowych, (ii) ma na celu osiągnięcie zysku, oraz (iii) ponosi straty związane z wykonywaniem działalności – jest mało prawdopodobne, że potrzeby, do których zaspokojenia dąży, nie mają charakteru przemysłowego lub handlowego. W działalności sektorowej instytucja taka może w dalszym ciągu mieścić się w definicji „przedsiębiorstwa publicznego” (patrz niżej) . W każdym przypadku należy brać pod uwagę odnośne okoliczności prawne i faktyczne, szczególnie te, które występują, gdy dany podmiot został utworzony oraz warunki, w których prowadzi swoją działalność – włączając w to poziom konkurencji na rynku (niezależnie od tego, czy jego głównym celem jest czy nie jest osiąganie zysku) , kwestię tego, czy ponosi on ryzyko związane z tą działalnością czy też nie oraz wszelkie finansowanie przedmiotowej działalności ze środków publicznych.

Sprawa C-18/01 Korhonen
Działalność prowadzona na rynkach konkurencyjnych może oznaczać, że ma ona charakter przemysłowy lub handlowy.

2.3.2 Osobowość prawna

Sprawa C-283/00 Komisja przeciwko Hiszpanii
Dany podmiot może być „podmiotem prawa publicznego” nawet wówczas, gdy jest podmiotem prywatnym

---

Posiadanie osobowości prawnej jest, ogólnie rzecz biorąc, podstawowym czynnikiem odróżniającym podmioty, które składają się na szeroko rozumianą strukturę państwa, od pozostałych, które uznaje się za podmioty prawa publicznego. Większość rządowych ministerstw, departamentów i wydziałów nie posiada odrębnej osobowości prawnej. Jeżeli tworzy się osobny podmiot jako spółkę czy przedsiębiorstwo, otrzymuje on tym samym osobowość prawną odrębną od państwa. Odniesienie do regulacji prawnych tworzących podmioty w rozumieniu państwa czy też odrębne osoby prawne nie ma znaczenia, jeżeli zamówienia udzielane przez ten podmiot podlegają kontroli państwa. Wówczas podmiot ten w rozumieniu funkcjonalnym może być objęty pojęciem państwo. Istotne jest jedynie to, że posiada on osobowość prawną.

2.3.3 Zależność od państwa

Zależność (uzależnienie) danego podmiotu od państwa może mieć charakter finansowy, zarządczy albo nadzorczy. Zależność ma miejsce w przypadku występowania choćby jednego z wymienionych elementów.

Zależność finansowa

Podmiot finansowany w „przeważającej części” oznacza finansowany „w ponad połowie”, ale pojęcie „finansowany” nie jest tak oczywiste, jak mogłoby się wydawać. Kwestia ta dotyczy stopnia faktycznej zależności od państwa implikowanej poziomem finansowania przez państwo.

Sprawa C-380/98 Cambridge
Jeżeli władza publiczna uzyskuje coś w zamian za płatność, płatność ta nie stanowi „finansowania ze środków publicznych”

Nie wszystkie płatności dokonane przez instytucję zamawiającą wywołują skutek tworzenia lub wzmocnienia określonej relacji podległości czy zależności między tą instytucją a innym podmiotem. Za finansowanie ze środków publicznych mogą zostać uznane tylko te płatności, które są przeznaczone na finansowanie lub wsparcie działalności danego podmiotu bez żadnego konkretnego świadczenia z jego strony. Na przykład w przypadku uczelni wyższych: płatności w formie nagród czy grantów przeznaczonych na wsparcie prac badawczych placówki jako całości mogą zostać uznane za finansowanie przez instytucję zamawiającą. Podobnie – wypłata stypendiów studenckich na pokrycie czesnego pobieranego przez uczelnie może być także zaliczona do finansowania ze środków publicznych. Ponieważ nie występuje tu żadne świadczenie umowne w zamian za te płatności, nie należy ich uznawać za finansowanie przez instytucję zamawiającą w kontekście jej działalności edukacyjnej. Z drugiej jednak strony, sytuacja jest całkiem inna w przypadku płatności dokonywanych w formie świadczenia przez jedną lub więcej instytucji zamawiających z tytułu realizacji usług obejmujących prace badawcze lub innych usług, takich jak konsulting czy organizacja konferencji. Takie „źródła finansowania” to w istocie sumy wypłacane przez jedną lub więcej instytucji zamawiających jako wynagrodzenie za objęte umową usługi świadczone przez uczelnię, a okoliczność, iż działalność ta, mająca charakter komercyjny, zbiega się z działalnością dydaktyczną i badawczą uniwersytetu, nie ma znaczenia. Świadczenie tej usługi w istocie leży w interesie ekonomicznym instytucji zamawiającej.

Jeżeli stopień zależności jest różny w przypadku różnych źródeł finansowania, wówczas zmiana źródła finansowania wpływa na stopień zależności. Wobec tego decyzja o tym, czy dany podmiot jest instytucją zamawiającą, musi być podejmowana corocznie, a rok budżetowy, w którym rozpoczyna się realizacja procedury zamówień, jest właściwym okresem dla dokonania obliczeń, w jaki sposób podmiot ten będzie finansowany. Tak więc, jeżeli na początku danego roku budżetowego ponad połowa środków finansowych przeznaczonych dla tego podmiotu pochodzi ze źródeł publicznych – zamówienia na dany rok będą objęte postanowieniami dyrektywy.

Zależność zarządcza

Zależność ta w rezultacie odnosi się do bezpośredniego udziału władz publicznych i ich urzędników w zarządzaniu danym podmiotem. Warunek zależności będzie spełniony na przykład wówczas, gdy dany podmiot został ustanowiony przez ministra, gdy akt założycielski i umowa spółki oraz wszelkie zmiany w nich muszą być przez niego zatwierdzone oraz gdy minister powołuje prezesa i innych członków zarządu, zatwierdza powołanie biegłych rewidentów spółki i gdy spółka ma przestrzegać polityki państwa oraz rozporządzeń ministerialnych w zakresie wynagrodzenia, świadczeń i warunków zatrudnienia jej pracowników.

Zależność nadzorcza

Zależność ta wykracza poza ramy jedynie nadzoru ogólnego o charakterze administracyjnym czy finansowym. Przejawia się jako zależność od władz publicznych, równoważna zależności występującej w przypadku, gdy spełniony jest jeden z warunków zależności – to znaczy, gdy dany podmiot jest finansowany w przeważającej części przez władze publiczne lub gdy władze te powołują ponad połowę liczby członków jego organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych, umożliwiając władzom publicznym wpływanie na decyzje podmiotu w odniesieniu do zamówień publicznych.

Kryterium nadzoru zarządczego nie jest spełnione w przypadku zwykłej kontroli, ponieważ nadzór taki, z definicji, nie umożliwia władzom publicznym wpływania na decyzje danego podmiotu w odniesieniu do zamówień publicznych. Sytuacja zmienia się w przypadku, gdy nadzór nad działalnością danego podmiotu wykracza poza zakres zwykłej kontroli. Może tak być na przykład w sytuacji, gdy władze publiczne nadzorują nie tylko doroczne rozliczenia danego podmiotu, ale także jego działanie z punktu widzenia prowadzenia księgowości, prawidłowości, efektywności i sprawności działania, oraz gdy jednostka nadzorująca jest upoważniona do dokonywania inspekcji siedziby i obiektów tego podmiotu oraz składania sprawozdań z tych inspekcji władzy, która posiada wszystkie udziały w danym podmiocie. Właściwe jest także rozważenie, czy różne kontrole, którym poddawane są te podmioty, czynią je zależnymi od władz publicznych w taki sposób, że władze te mogą wpływać na ich decyzje w odniesieniu do zamówień publicznych. Wymaga to zatem nadzoru zarządczego w stopniu, który umożliwia władzom publicznym wpływanie lub ingerowanie w procedury zamówień.

2.4 Centralne i wspólne zakupy

W dyrektywie sformalizowano praktykę stosowaną w szeregu Państw Członkowskich a dotyczącą zamówień scentralizowanych. Publiczne instytucje zamawiające stwierdziły, że mogą skorzystać na efekcie skali, realizując swoje zamówienia w sposób zbiorowy. Nawet w przypadku, gdy potrzeby pojedynczego podmiotu zamawiającego są stosunkowo skromne w odniesieniu do danego produktu czy usługi, łączne potrzeby szeregu takich rządowych instytucji zamawiających mogą być znaczne. Jednostki rządowe działające w podobnych sektorach lub na sąsiadujących ze sobą obszarach często przekonują się do korzyści wynikających ze wspólnego zamawiania określonych towarów. Jest to najlepiej widoczne w przypadku produktów codziennego użytku, w odniesieniu do których poszczególne instytucje zamawiające nie mają żadnych wymogów wynikających ze specyfiki ich funkcjonowania, ani wymogów technicznych. W niektórych przypadkach może to być także sposób na zamawianie bardziej specjalistycznego sprzętu, w odniesieniu, do którego wymagana jest kompatybilność techniczna. Niekiedy zadanie realizacji takich zbiorowych zamówień może zostać powierzone jednemu zamawiającemu, przy czym jeden z takich zamawiających działa jako przedstawiciel pozostałych, albo podmiotowi specjalnie utworzonemu w celu realizacji tej funkcji – czyli centralnej jednostce zakupującej.

W myśl dyrektywy – centralna jednostka zakupująca oznacza „instytucję zamawiającą”, która „nabywa dostawy i/lub usługi przeznaczone dla instytucji zamawiających lub udziela zamówień publicznych lub zawiera umowy ramowe na roboty budowlane, dostawy lub usługi przeznaczone dla instytucji zamawiających”. Ma to zastosowanie zatem tylko do instytucji państwowych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów prawa publicznego lub ich związków. Przepisy te nie zwalniają więc z konieczności zastosowania procedur udzielenia zamówienia publicznego na przykład na dostawy czy usługi świadczone przez inne jednostki, które nie mieszczą się w zakresie definicji „instytucji zamawiających”.

W celu zapewnienia realizacji tych postanowień, w przypadku przenoszenia przez centralną jednostkę zakupującą kosztów swoich zamówień na inne instytucje zamawiające, dyrektywa stanowi, że (i) „Państwa Członkowskie mogą przewidzieć możliwość zakupu przez podmioty zamawiające robót budowlanych, dostaw i/lub usług od/lub za pośred-

nictwem centralnej jednostki zakupującej” oraz (ii) uznaje się, że instytucje zamawiające, które dokonują zakupu robót budowlanych, dostaw i/lub usług od/lub za pośrednictwem centralnej jednostki zakupującej stosują się do tej dyrektywy, o ile centralne jednostki zakupujące jej przestrzegają.

2.5 Podmioty zamawiające w rozumieniu GPA

Rada, w imieniu Wspólnoty Europejskiej, zatwierdziła m. in. Porozumienie w sprawie zamówień rządowych (GPA) decyzją Nr 94/800/WE z 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej, w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986-1994) . Komitet WTO ds. Zamówień Publicznych kolejną decyzją z 23 kwietnia 2003 r. , podjętą zgodnie z art. XXIV: 6 (a) Porozumienia GPA, zatwierdził, z mocą od 1 maja 2004 r. , zastosowanie Porozumienia GPA do nowych Państw Członkowskich UE (Cypr, Republika Czeska, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Malta, Polska, Słowacja i Słowenia) .

Porozumienie GPA zastąpiło wcześniejszą umowę (z 1979 r.) , zmienioną w 1987 r. Zakres nowej umowy został rozszerzony i obejmuje ona obecnie nie tylko organy administracji centralnej, ale także jednostki rządowe niższego szczebla i niektóre sektory. Obejmuje ona swoim zakresem nie tylko towary, lecz także niektóre usługi, w tym usługi budowlane. Zawiera ponadto mechanizm odwoławczy od rozstrzygnięć przetargowych, umożliwiając niezadowolonym oferentom powoływanie się na GPA przed sądami krajowymi. Celem GPA jest stworzenie przejrzystych multilateralnych ram w odniesieniu do przepisów ustawodawczych, wykonawczych, procedur oraz praktyk w zakresie zamówień publicznych, służących większej liberalizacji, a także rozwojowi handlu światowego. Dla realizacji tych celów przyjęto trzy procedury przetargowe (nieograniczona, ograniczona i kierowana bezpośrednio do konkretnych wykonawców) oraz wprowadzając jeden dodatkowy mechanizm, który może zostać zastosowany do każdej z tych procedur (konkurencyjne negocjacje) , uzupełniając je przepisami dotyczącymi przygotowania dokumentacji przetargowej, kwalifikacji wykonawców, przyjęcia i otwarcia ofert, procedur wyboru oraz udzielania zamówień. Ponadto przepisy te zawierają także wymogi w zakresie przejrzystości, zarówno w odniesieniu do ogłoszeń o przetargach i ich zamieszczania, terminów rozstrzygnięcia przetargów, jak i przekazywania informacji o udzieleniu zamówienia. Porozumienie GPA zawiera także konkretne przepisy dotyczące specyfikacji technicznych.

GPA ma zastosowanie do każdego przepisu ustawodawczego, wykonawczego, procedury, czy praktyki odnoszącej się do każdego zamówienia realizowanego przez podmioty objęte jego zakresem. Celem Porozumienia nie jest zastąpienie krajowych systemów zamówień – ale nałożenie wymogu spójności między odnośnymi systemami krajowymi a GPA. W efekcie, krajowe systemy zamówień państw-sygnatariuszy Porozumienia zostały zmodyfikowane w celu ich dostosowania do GPA. Jak stwierdza się w dyrektywie, GPA nie ma skutku bezpośredniego, a biorąc pod uwagę międzynarodowe prawa i zobowiązania Wspólnoty wynikające z przyjęcia Porozumienia – ustalenia, które mają być stosowane do oferentów i wyrobów pochodzących z krajów trzecich będących sygnatariuszami GPA, będą ostatecznie ustaleniami określonymi w Porozumieniu. Dyrektywy wspólnotowe nowelizowano szereg razy w celu zapewnienia spójności między stosowaniem tychże dyrektyw a GPA. Ponieważ te dwa zbiory przepisów uznaje się

za spójne (jeżeli nie tożsame) – Komisja uważa, że jeżeli podmioty zamawiające podlegające GPA będą postępowały zgodnie z dyrektywą i będą ją stosowały do podmiotów gospodarczych z krajów trzecich, które są sygnatariuszami GPA, działać będą zgodnie z GPA. Postępowanie zgodne z postanowieniami dyrektywy uznaje się za wystarczające i równoważne z przestrzeganiem postanowień GPA.

Jakkolwiek postanowienia GPA są, ogólnie rzecz biorąc, podobne do przepisów dyrektywy, nie są one jednakże identyczne i niektóre postanowienia Porozumienia mogą wprowadzać warunki bardziej korzystne dla oferentów niż przepisy określone w dyrektywie. W celu zagwarantowania wspólnotowym podmiotom gospodarczym warunków udziału w ubieganiu się o zamówienia publiczne, które będą tak samo korzystne jak te, które zastrzeżono dla wykonawców z krajów trzecich będących sygnatariuszami GPA – dyrektywa stanowi, że Państwa Członkowskie stosują w odniesieniu do swoich instytucji zamawiających warunki tak samo korzystne, jak te, które zapewniają one wykonawcom z państw sygnatariuszy GPA. W tym celu Państwa Członkowskie będą konsultowały ze sobą nawzajem, na forum Komitetu Doradczego ds. Zamówień Publicznych, środki, jakie należy podjąć zgodnie z GPA.

Rozdział III

Zamówienia objęte zakresem dyrektywy

3.1 Wstęp

Po ustaleniu, jakie instytucje zamawiające są objęte zakresem dyrektywy, należy następnie stwierdzić, czy także zamówienia, które mają zostać udzielone, spełniają definicje zawarte w dyrektywie. Dyrektywa obejmuje trzy główne rodzaje zamówień: zamówienia na roboty budowlane, dostawy i usługi. Zamówienia te zostały zdefiniowane w dyrektywie i zostaną kolejno omówione poniżej. Nowa dyrektywa wyjaśnia także wcześniejsze niejasności wokół umów ramowych, które – choć pozostają nadal zamówieniami na roboty budowlane, dostawy i usługi (lub są traktowane jako takie), a zatem nie różnią się pomiędzy sobą pod względem metody ich udzielania – to wymagają jednak odrębnego rozpatrzenia. Szczególne dyskusje rodzi też sposób, w jaki dyrektywa traktuje koncesje na roboty budowlane, jak również fakt, że nie zajmuje stanowiska w kwestii, jak należy traktować koncesje na usługi.

Niektóre zamówienia zawierają będą często elementy jednego bądź nawet kilku wymienionych rodzajów zamówień. Tak więc zamówienie na wykonanie budynku może obejmować usługi projektowe oraz pewne niezbędne dostawy. Podobnie, zamówienie na dostawy może obejmować usługi związane z rozmieszczeniem i instalacją. Dyrektywa zawiera określone reguły służące klasyfikowaniu tego rodzaju zamówień. Szereg zamówień zostało w całości wyłączonych z zakresu stosowania dyrektywy (choć niekoniecznie samego Traktatu), czy to z racji ich szczególnego charakteru (tj. w przypadkach, w których stosowanie przepisów dyrektywy byłoby niewłaściwe), czy też z uwagi na fakt, iż podlegają one różnym systemom regulacji bądź administracji. Niektóre zamówienia, tzw. „zamówienia zastrzeżone”, traktowane są w sposób szczególny ze względu na tożsamość podmiotów dostarczających produkty, wykonujących roboty budowlane i świadczących usługi w ramach owych zamówień. Zamówienia te podlegają szczególnym wymogom kwalifikowalności. Nawet w przypadku braku wyłączenia, przepisami dyrektywy objęte są jedynie te zamówienia, których wartość przekracza odnośną progową wartość pieniężną określoną w dyrektywie. Progi te odzwierciedlają poziom, na którym ustawodawca przewiduje możliwość transgranicznej wymiany handlowej. Aby zapobiec niewłaściwym czy też błędnym metodom obliczania wartości szacunkowej udzielanych zamówień, dyrektywa formułuje zasady i metody jej obliczania, jak również zakaz stosowania metod zmierzających do obejścia dyrektywy poprzez dzielenie lub łączenie (np. z usługami wskazanymi w załączniku II b) zamówień w taki sposób, aby zamówienia te nie wchodziły w zakres odpowiednich przepisów.

3.2 Pojęcie zamówienia

Dyrektywa dotyczy umów o charakterze odpłatnym zawieranych w formie pisemnej między wykonawcą a instytucją zamawiającą. W przypadku, gdy umowa nie ma formy

pisemnej, podlega ogólnemu stosowaniu postanowień zawartych w Traktacie. Umowy o charakterze odpłatnym są z zasady możliwe także wówczas, gdy wykonawcy powołani zostali do świadczenia konkretnych usług w perspektywie długofalowej bądź w przyszłości, w przypadkach, w których zawarto wiążącą umowę. Zatem umowy dotyczące świadczenia usług np. hotelarskich bądź transportowych można z powodzeniem uważać za zamówienia na usługi.

Szereg relacji zakupu nie opiera się na umowie, przynajmniej w świetle prawa krajowego. Przykładowo: porozumienia zawierane pomiędzy różnymi wydziałami tej samej organizacji zwykle nie podlegają zasadom udzielania zamówień publicznych. Dzieje się tak, ponieważ między różnymi wydziałami tej samej organizacji, szczególnie w sektorze publicznym, z reguły nie zachodzi stosunek umowny. Są jednak sytuacje, w których umowy występują, np. w przypadku, gdy dana instytucja, z uwagi m. in. na optymalizację kosztów, powierzy udzielanie zamówień publicznych centralnej jednostce zakupującej. Jednostka ta może z powodzeniem pełnić wszystkie funkcje związane z udzielaniem zamówień publicznych w imieniu tej organizacji oraz podpisywać indywidualne umowy z innymi częściami tej samej organizacji, przyjmującymi niekiedy postać odrębnych podmiotów. Niemniej sama dyrektywa stara się zapewnić, by tego rodzaju zamówienia, jeżeli już wystąpią, nie były objęte jej przepisami w kontekście centralnych jednostek zakupujących. Mechanizm ten opisano bardziej szczegółowo w sekcji 2.4.

We wszystkich przypadkach zamówień, na które zawarto umowę między jednym podmiotem publicznym a drugim, z wyjątkiem sytuacji opisanej powyżej, udzielanie tego rodzaju zamówień podlega regułom procedury.

sprawa C-107/98 Teckal
Zamówienie, na które zawarto umowę pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego a osobą prawnie odrębną od tej jednostki, podlega przepisom [dyrektywy].

Jak przekonaliśmy się w rozdziale II, sektor publiczny korzysta też ze struktur sektora prywatnego, np. spółek mających osobowość prawną podlegających prawu prywatnemu. Ostatnio w toku szeregu spraw ETS potwierdził, iż umowy między tego rodzaju podmiotami podlegają przepisom o udzielaniu zamówień publicznych. W sprawie Teckal

Trybunał orzekł, iż mogłoby być inaczej tylko wówczas, gdyby jednostka samorządu terytorialnego sprawowała nad daną osobą kontrolę podobną do tej, jaką sprawuje nad własnymi wydziałami, zaś osoba ta wykonywałaby razem zasadniczą część swych działań wspólnie z kontrolującą ją jednostką bądź jednostkami terytorialnymi. Decyzją tą objęto również porozumienia między organami administracji państwowej, a zatem nie tyle umowy o udzielenie zamówienia między instytucją zamawiającą a spółką, w której ma ona udział finansowy, co między różnymi instytucjami publicznymi. W sprawie **Teckal** drugi podmiot był w rękach publicznych. W sprawie **Stadt Halle** podmiot należał jedynie częściowo do instytucji publicznej. Pozostałe udziały znajdowały się w rękach prywatnych współwłaścicieli. Trybunał orzekł, iż „udział, nawet mniejszościowy, przedsiębiorstwa prywatnego w kapitale spółki, w której udziałowcem jest instytucja zamawiająca, *całkowicie wyklucza* możliwość sprawowania przez tę instytucję nad wspomnianą spółką kontroli podobnej do tej, jaką sprawuje ona nad własnymi wydziałami”.

sprawa C-26/03 Stadt Halle
Nawet mniejszościowy pakiet prywatnych udziałów w spółce oznacza, że nie można jej uważać za spółkę własną [jednostki samorządu terytorialnego]

3.3 Koncesje

Koncesja oznacza umowę tego samego rodzaju co umowy zdefiniowane w dyrektywie z tą jednak różnicą, że rolę wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych względnie realizację usług, stanowi albo wyłącznie prawo do korzystania z obiektu budowlanego lub usług, albo takie prawo wraz z płatnością (art. 1 ust. 3 i ust 4. dyrektywy 2004/18) . Koncesjonariusz często zgadza się na ryzyko operacyjne i finansowe związane ze świadczeniem usługi publicznej, w najszerszym sensie tego słowa, w zamian za szansę osiągnięcia zysku poprzez korzystanie z tej „usługi”. Przedsiębiorca budowlany osiąga zysk w formie uzgodnionej zapłaty za wykonanie zamówienia. Koncesje wykorzystuje się, na przykład, do realizowania i finansowania dużych projektów infrastrukturalnych dotyczących zwykle sieci dróg, tuneli i mostów, kiedy koncesjonariusz otrzymuje wynagrodzenie w postaci opłat pobieranych od użytkowników. Mogą one też służyć zapewnieniu eksploatacji i konserwacji (a nie budowy) urządzeń przez koncesjonariuszy w przypadkach, w których operator otrzymuje koncesję na eksploatację infrastruktury istniejącej linii kolejowej lub linii metra. Pierwsze są przykładem koncesji na roboty budowlane, drugie stanowią przykład koncesji na usługi.

Dyrektywa omawia wyczerpująco jedynie koncesje na roboty budowlane. W świetle art. 17 dyrektywy – do koncesji na usługi wytycznych dyrektywy 18 /2004 nie stosuje się.

Dyrektywa reguluje wyłącznie koncesje na roboty budowlane. Koncesje na usługi nie są regulowane przepisami dyrektywy.

Niemniej udzielanie koncesji na usługi nie jest kwestią całkowicie nieuregulowaną. Nawet wówczas, gdy tego rodzaju zamówienia wykraczają poza zakres obowiązywania dyrektyw, instytucje zamawiające pozostają związane podstawowymi postanowieniami Traktatu.

W szczególności zobowiązane są przestrzegać zakazu dyskryminacji ze względu na przynależność państwową. Co więcej, w szeregu spraw, dotyczących stosowania tej zasady w odniesieniu do koncesji na usługi, Trybunał nałożył na zamawiającego obowiązek zapewnienia przejrzystości.

Obowiązek ten polega na zapewnieniu, w interesie potencjalnego wykonawcy, dostępu do ogłoszenia, informacji w trakcie prowadzonego postępowania w taki sposób, iż umożliwi on otwarcie rynku usług na konkurencję oraz na zapewnieniu bezstronności procedur udzielania zamówienia.

sprawa C-275/98 Unitron

Przy udzielaniu koncesji na usługi należy przestrzegać zasady przejrzystości.

3.4 Umowy ramowe

Zgodnie z art. 1 ust. 5 umowa ramowa jest umową pomiędzy jedną lub kilkoma instytucjami zamawiającymi a jednym lub kilkoma wykonawcami, zaś jej celem jest ustalenie warunków dotyczących zamówień, które zostaną udzielone w danym okresie, w szczególności w odniesieniu do cen oraz, o ile ma to zastosowanie, do przewidywanych ilości.

Tego rodzaju umowy znajdują często praktyczne zastosowanie w sytuacjach, w których nabywający ma stałą lub powtarzającą się potrzebę kupowania tych samych lub podobnych produktów, a chciałby uniknąć kosztów

Umowy ramowe są obecnie dozwolone również dla „klasycznego” zamawiającego

związanych z prowadzeniem nowego postępowania za każdym razem, gdy potrzebuje kolejnych dostaw.

Umowy ramowe wymieniała dotąd wyraźnie jedynie wcześniejsza dyrektywa sektorewa. Obecnie zostały one przewidziane również w sektorze publicznym, zaś nowe przepisy skutecznie umożliwiają traktowanie umowy ramowej w taki sam sposób, w jaki traktuje się procedury udzielenia zamówienia. Jeżeli zatem instytucja zamawiająca postanowi zawrzeć umowę ramową na mocy przepisów dyrektywy w sposób definiujący wszystkie późniejsze zobowiązania i warunki umowne, wówczas kolejne „zamówienia” udzielane na jej podstawie mogą być udzielane z pominięciem konkurencji. Natomiast w przypadkach, w których nastąpiło zawarcie umowy ramowej z więcej niż jednym wykonawcą – zgodnie z przepisami dyrektywy każde zamówienie powyżej wartości progowej traktowane będzie jako objęte przepisami dyrektywy, a tym samym podlegające określonym w niej procedurom. Pojedyncze zamówienia, udzielone zgodnie z umową ramową, podlegają wymogowi opublikowania ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, podobnie jak w przypadku udzielenia każdego innego zamówienia podlegającego przepisom dyrektywy. Ponadto, do umowy ramowej może przystąpić kilku wykonawców. W przypadku, gdy wymagane będzie udzielenie zamówienia w procedurze konkurencyjnej, zamawiający przeprowadza procedurę uproszczoną, zgodnie z wytycznymi art. 32 ust. 4 dyrektywy.

Dyrektywa przewiduje ponadto, że instytucje zamawiające nie mogą nadużywać umów ramowych w celu wykluczania, ograniczania lub zakłócania konkurencji, mimo iż nie odnoszą się one do konkretnych przypadków nadużycia, oraz że okres obowiązywania umów ramowych nie może przekraczać czterech lat, z wyjątkiem szczególnych okoliczności uzasadnionych przedmiotem umowy ramowej.

3.5 Zamówienia na roboty budowlane

Zamówienia na roboty budowlane oznaczają zamówienia, których przedmiotem jest wykonanie albo zarówno zaprojektowanie, jak i wykonanie, robót budowlanych, związanych z jedną z działalności określonych w załączniku I lub obiektem budowlanego, albo też realizacja, za pomocą dowolnych środków, obiektu budowlanego odpowiadającego wymogom określonym przez instytucję zamawiającą. Na potrzeby powyższej definicji określono „obiekt budowlany” jako wynik całości robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej i wodnej, który może samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną. Uwzględnienie możliwości włączenia prac projektowych w zakres zamówienia na wykonanie prac budowlanych oznacza, że zamówienia typu „projekt i budowa” mogą spełniać warunki definicji, np. zamówienia obejmujące zaplanowanie i sfinansowanie projektu, jak również jego realizację. W przypadkach, w których zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych zleca się osobno, usługi projektowe byłyby usługą priorytetową (kategoria 12) lub mogłyby być zlecane w drodze konkursu.

W odniesieniu do drugiej części definicji – „obiekt budowlany” oznacza wynik całości robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej i wodnej, mogący samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną. Definicja ta jest definicją trafną z szeregu powodów, szczególnie w kontekście realizacji robót budowlanych za pomocą dowolnych środków oraz z punktu widzenia potrzeby oszacowania wartości za-

mówienia, i w konsekwencji zdecydowania, czy pojedyncze zapotrzebowanie na roboty budowlane nie zostało podzielone na mniejsze zamówienia w celu obniżenia wartości szacunkowej do wartości poniżej odpowiednich progów określonych w dyrektywie.

3.5.1 Rodzaje działalności w zakresie budownictwa oraz inżynierii lądowej i wodnej

Załącznik I do dyrektywy podaje wykaz działalności zawodowych odpowiadających statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (NACE). W przypadku niżej wymienionych usług, w publikowanych ogłoszeniach zaleca się stosowanie nomenklatury CPV. Załączniki podają dla każdego kodu NACE jego odpowiednik w nomenklaturze CPV. W przypadku różnic interpretacyjnych między CPV a NACE należy stosować nomenklaturę NACE (artykuł 1, ust. 14 dyrektywy). Wykaz zamieszczony w Załącznikach obejmuje budownictwo oraz inżynierię lądową i wodną. Podsumowując, wykaz ten obejmuje m. in.:

- roboty ogólnobudowlane z zakresu budownictwa, inżynierii lądowej i wodnej, jak również wyburzenia i rozbiórki;
- budowę mieszkań, biurowców, szpitali i innych budowli, zarówno mieszkalnych jak i niemieszkalnych (w tym wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych, budowę kominów, wykonywanie izolacji wodoszczelnych, remont i konserwację ścian zewnętrznych);
- roboty w zakresie inżynierii lądowej i wodnej: budowa dróg, mostów, torów kolejowych etc., (w tym roboty ziemne, roboty hydrotechniczne, nawadnianie, odprowadzanie ścieków);
- wykonywanie instalacji budowlanych (montaż instalacji i osprzętu, w tym wykonywanie instalacji gazowych i wodno-kanalizacyjnych, instalacji grzewczych i wentylacyjnych, instalacji elektrycznych);
- roboty budowlane wykończeniowe (w tym tynkowanie, zakładanie stolarki budowlanej, roboty malarskie, układanie płytek ściennych i podłogowych).

3.5.2 Wykonanie robót budowlanych za pomocą dowolnych środków

Definicja ta obejmie także zamówienie, w ramach którego strona podpisująca umowę nie jest de facto instytucją zamawiającą, lecz przedsiębiorstwem działającym w jej imieniu jako przedstawiciel. Jest to sytuacja, która zdarza się dość często, przynajmniej w branży budowlanej, gdy przedsiębiorstwa budowlane i inżynierskie zatrudniane w roli generalnych wykonawców świadczą na rzecz instytucji zamawiającej usługi w zakresie projektowania inżynierskiego, udzielania zamówień, wykonania robót budowlanych oraz zarządzania projektem. Generalny wykonawca, zlecając roboty budowlane, zobowiązany będzie przestrzegać zasad udzielania zamówień, ponieważ będzie wykonywał roboty budowlane zgodnie z wymogami określonymi przez instytucję zamawiającą, zaś instytucja zamawiająca uzyska takie roboty „za pomocą dowolnych środków”.

Przepis dotyczący realizacji robót budowlanych za pomocą dowolnych środków, zgodnie z wymogami określonymi przez instytucję zamawiającą, wydaje się też obejmować inne rozwiązania popularne wśród wykonawców budowlanych, na mocy których wykonawca lub budowniczy wznosi obiekty budowlane na własnym terenie, a następnie przekazuje lub zgadza się przekazać teren wraz z zabudowaniami instytucji zamawiającej. W pierwszym momencie realizacja roboty budowlanej za pomocą dowolnych środków może się wydawać umową o nabycie nieruchomości gruntowej (rodzaj umowy wyłączonej z zakresu stosowania dyrektywy), niemniej fakt, że obiekt budowlany wznoszony jest zazwyczaj zgodnie z wymogami określonymi przez instytucję zamawiającą, pozwala włączyć tego rodzaju porozumienie w zakres definicji zamówienia na roboty budowlane.

3.5.3 Koncesje na roboty budowlane

Jak już stwierdzono w sekcji 3.3., dyrektywa określa wyłącznie zasady udzielania koncesji na roboty budowlane.

3.5.3.1 Definicja

„Koncesja na roboty budowlane” jest umową tego samego rodzaju, co zamówienie na roboty budowlane, za wyjątkiem faktu, że wynagrodzeniem za roboty budowlane, które mają zostać wykonane, jest albo wyłączone prawo korzystania z obiektu budowlanego, albo takie prawo połączone z płacnością. Zatem abyśmy mogli mówić o koncesji na roboty budowlane, zamówienia musi być robotą budowlaną – zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie. Forma wynagrodzenia będzie decyzją wtórną. Często trudno jest wyodrębnić poszczególne elementy pojedynczej „koncesji”, jako że zwykle stanowią one połączenie robót budowlanych i usług, tj. nie tylko budowę infrastruktury czy urządzeń, ale również ich eksploatację. Sposoby rozróżnienia poszczególnych elementów omówiono poniżej w sekcji 3.9.2.

3.5.3.2 Procedura udzielania koncesji na roboty budowlane

Instytucje zamawiające zamierzające udzielić koncesji na roboty budowlane zobowiązane są ogłosić swój zamiar poprzez opublikowanie ogłoszenia o koncesji na roboty budowlane. Ogłoszenia takie muszą zawierać określone informacje, o których mowa w Załączniku VII B, oraz tam gdzie to konieczne, wszelkie inne informacje, które instytucja zamawiająca uzna za przydatne, według formatu standardowych formularzy przyjętych przez Komisję. Ogłoszenia podlegają ogólnym wymogom publikacji określonym w art. 36 ust. 2 do ust. 8. Termin złożenia wniosków o przyznanie koncesji nie powinien być krótszy niż 52 dni od daty wysłania ogłoszenia, niemniej może zostać skrócony do 45 dni w przypadkach, w których ogłoszenia są sporządzane i przesyłane za pomocą środków elektronicznych zgodnie z art. 38 ust. 5.

Dyrektywa uwzględnia też możliwość udzielenia koncesjonariuszowi zamówienia na dodatkowe roboty budowlane, jednakże tylko i wyłącznie w przypadkach określonych niniejszą dyrektywą. Zgodnie z nimi robotami dodatkowymi są roboty, które na skutek nieprzewidzianych okoliczności stały się konieczne do realizacji obiektu budowlanego, na który instytucja udzieliła koncesjonariuszowi zamówienia. Wyłączenie to obowiązuje jedynie wówczas, gdy zamówienia udziela się wykonawcy realizującemu przedmiotowe roboty budowlane w jednej z poniższych sytuacji:

- gdy takich dodatkowych robót budowlanych nie można oddzielić technicznie ani ekonomicznie od pierwotnego zamówienia bez przysporzenia poważnych niedogodności instytucjom zamawiającym lub
- gdy takie roboty są absolutnie niezbędne dla zakończenia realizacji zamówienia, mimo iż można je wyodrębnić z realizacji pierwotnego zamówienia.

W każdym z przypadków łączna wartość zamówień udzielonych w celu realizacji dodatkowych robót budowlanych nie może przekroczyć 50% kwoty, na którą opiewa pierwotne zamówienie.

3.5.3.3 Podwykonawstwo

Dyrektywa określa zasady dotyczące podwykonawstwa. Zamawiający może wymagać, aby koncesjonariusz udzielił zamówienia stronom trzecim. Może tak uczynić, przykładowo, z chęci zwiększenia uczestnictwa małych i średnich przedsiębiorstw. Zamówienia udzielone w ramach podwykonawstwa muszą stanowić co najmniej 30% całkowitej wartości robót budowlanych będących przedmiotem koncesji na roboty budowlane. Jednocześnie może stworzyć kandydatom możliwość zwiększenia tego udziału procentowego, określając minimalny udział procentowy w umowie dotyczącej koncesji na roboty budowlane. Instytucja zamawiająca może również wezwać kandydatów ubiegających się o koncesję, aby określili w swych ofertach procentowy udział robót, które ewentualnie zamierzają zlecić stronom trzecim, w całkowitej wartości robót budowlanych będących przedmiotem koncesji na roboty budowlane.

3.5.3.4 Obowiązki koncesjonariuszy

Dyrektywa określa też zasady udzielania zamówień stronom trzecim.

Dokonuje rozróżnienia między obowiązkami koncesjonariuszy zależnie od tego, czy sami koncesjonariusze są, czy też nie są instytucjami zamawiającymi. W przypadku, gdy zamówienia udzielają koncesjonariusze będący zarazem instytucjami zamawiającymi, są oni zobowiązani do przestrzegania przepisów dyrektywy w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane. W przypadku, gdy zamówienia udzielają koncesjonariusze niebędący instytucjami zamawiającymi, obowiązują bardziej ograniczony zakres przepisów.

Koncesjonariusze również są zobowiązani do przestrzegania przepisów dyrektywy.

W przypadku zamówień udzielanych przez koncesjonariuszy niebędących instytucjami zamawiającymi, Państwa Członkowskie zobowiązane są przedsięwziąć środki w celu zapewnienia, iż koncesjonariusze ci ogłoszą swój zamiar udzielenia stronom trzecim zamówienia na roboty budowlane (ale nie usługi, ani dostawy) w formie stosownego ogłoszenia. Warunek ten obowiązuje, gdy wartość zamówienia przekracza wartość progową dla zamówień na roboty budowlane. Ogłoszenie nie jest konieczne w okolicznościach, które uzasadniają zastosowanie procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia.

Ogłoszenie musi zawierać określone informacje, o których mowa w Załączniku VII C, oraz tam, gdzie jest to właściwe, wszelkie inne informacje uznane za przydatne przez instytucję zamawiającą, według formatu standardowych formularzy przyjętych przez

Komisję. Minimalny termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału, określony przez koncesjonariusza, wynosi 37 dni od daty wysłania ogłoszenia o zamówieniu, zaś minimalny termin składania ofert wynosi 40 dni od daty wysłania ogłoszenia o zamówieniu lub zaproszenia do składania ofert. Obowiązuje także skrócenie terminu wynikające z wykorzystania elektronicznych środków komunikacji (art. 38 ust. 5 i ust. 6) , jak również przepisy dotyczące przedłużenia terminu (art. 38 ust. 7) .

W przypadku, gdy kilka przedsiębiorstw łączy się w grupę w celu otrzymania koncesji, przedsiębiorstwa te lub przedsiębiorstwa z nimi powiązane nie są uważane za strony trzecie, dlatego też zamówienia udzielane takim stowarzyszonym przedsiębiorstwom nie są udzielane na mocy przepisów dyrektywy. Dla celów tych przepisów „przedsiębiorstwo powiązane” oznacza każde przedsiębiorstwo, na które koncesjonariusz może wywierać, bezpośrednio lub pośrednio, dominujący wpływ, lub przedsiębiorstwo, które może wywierać dominujący wpływ na koncesjonariusza, lub przedsiębiorstwo, które jako koncesjonariusz podlega dominującemu wpływowi ze strony innego przedsiębiorstwa wskutek własności, udziału finansowego lub zasad określających jego działanie. Przyjmuje się, iż przedsiębiorstwo pozostaje pod dominującym wpływem innego przedsiębiorstwa, jeżeli to drugie przedsiębiorstwo, bezpośrednio lub pośrednio:

- (a) posiada większość subskrybowanego kapitału tego przedsiębiorstwa, lub
- (b) kontroluje większość głosów przypadających na akcje emitowane przez to przedsiębiorstwo, lub
- (c) może powołać ponad połowę członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego tego przedsiębiorstwa.

Pełny wykaz takich przedsiębiorstw umieszcza się we wniosku o udzielenie koncesji. Wykaz ten jest uaktualniany każdorazowo po zaistnieniu jakichkolwiek zmian w stosunkach między przedsiębiorstwami.

3.5.4 Subsydiowane zamówienia na roboty budowlane lub usługi

Dyrektywa niniejsza formułuje szczególne przepisy w odniesieniu do dwóch rodzajów zamówień, po pierwsze – w odniesieniu do tych zamówień na roboty budowlane lub usługi, które są subsydiowane przez instytucje zamawiające w ponad pięćdziesięciu procentach oraz, po drugie – w odniesieniu do zamówień związanych z zaprojektowaniem i wykonaniem robót budowlanych w ramach programu subsydiowanego budownictwa mieszkaniowego.

3.5.4.1 Zamówienia subsydiowane w ponad połowie

Jednostka prywatna niespełniająca definicji podmiotu prawa publicznego może być w pewnych okolicznościach traktowana jak instytucja zamawiająca, jeżeli udziela zamówienia subsydiowanego przez instytucję publiczną. Dzieje się tak wówczas, gdy określone zamówienia na roboty budowlane lub usługi są subsydiowane przez instytucje publiczne w ponad pięćdziesięciu procentach. Dane zobowiązania nie przechodzą jednak bezpośrednio na podmioty prywatne. To Państwa Członkowskie mają za zadanie zapewnić, aby instytucje zamawiające, przyznające tego rodzaju subsydia, zadbały

o przestrzeganie przepisów dyrektywy w sytuacji, w której zamówienie udzielane jest przez jeden lub więcej podmiotów innych niż one same.

Dyrektywa jedynie wówczas znajduje zastosowanie do określonych zamówień, które skądinąd spełniają warunki dyrektywy, gdy są one subsydiowane w ponad pięćdziesięciu procentach przez instytucje publiczne. I tak – dotyczy to, po pierwsze, zamówień na roboty budowlane (spełniających definicję czynności z zakresu inżynierii lądowej i wodnej zawartą w Załączniku I) , których wartość osiąga lub przekracza wartość progową przyjętą dla zamówień na roboty budowlane oraz, po drugie, zamówień na usługi, związanych z tego rodzaju zamówieniami na roboty budowlane, których wartość osiąga lub przekracza wartość progową przyjętą dla zamówień na usługi. Jednak w obu wypadkach dyrektywa dotyczy wyłącznie zamówień na czynności obejmujące tylko takie prace budowlane lub związane z nimi usługi, które mają wymiar „publiczny”. Należą do nich roboty budowlane i związane z nimi usługi, realizowane w zakresie budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, budowy budynków szkolnych i uniwersyteckich oraz budynków wykorzystywanych do celów administracyjnych.

3.5.4.2 Subsydiowane budownictwo mieszkaniowe

Artykuł 34 dotyczy zamówień publicznych związanych z projektowaniem i wykonywaniem robót budowlanych w ramach programu subsydiowanego budownictwa mieszkaniowego, których rozmiary i stopień złożoności, a także szacunkowy czas wykonania od samego początku wymagają planowania opartego na ścisłej współpracy w ramach zespołu złożonego z przedstawicieli instytucji zamawiających, rzeczoznawców oraz przedsiębiorcy budowlanego odpowiedzialnego za przeprowadzenie prac. W tego rodzaju przypadkach można zastosować procedurę specjalną w celu wybrania przedsiębiorcy najbardziej odpowiedniego z punktu widzenia integracji z zespołem. Trudnością towarzyszącą zastosowaniu standardowych procedur jest fakt, że zdefiniowanie pełnego zakresu wymaganych usług może okazać się problematyczne oraz że mogą być konieczne rozmowy z potencjalnymi wykonawcami. Instytucje zamawiające zobowiązane są przestrzegać zestawu podstawowych procedur oraz traktować podmioty gospodarcze w sposób przejrzysty i wolny od dyskryminacji.

Przepisy dyrektywy nie wskazują na żadną konkretną procedurę dla zamówień udzielanych na podstawie art. 34 dyrektywy, niemniej wymagają od instytucji zamawiających zamieszczania ogłoszenia o programie zgodnie z regułami dotyczącymi publikowania i przejrzystości (art. 35 i 36) . Ogłoszenie o zamówieniu powinno zawierać możliwie najbardziej dokładny opis prac (robót budowlanych) , które mają zostać wykonane, w celu umożliwienia zainteresowanym wykonawcom sformułowania odpowiednich koncepcji realizacji projektu. Muszą oni przestrzegać minimalnych terminów określonych w art. 38, stosownie do ogólnej procedury, którą wybrały (otwartej bądź ograniczonej) , oraz mogą udostępnić dodatkowe informacje zgodnie z podobnymi przepisami stosującymi się do procedur otwartych (art. 39) . Mogą również korzystać z elektronicznych środków komunikacji (art. 42) . Przy wyborze wykonawców instytucje zamawiające zobowiązane są przestrzegać kryteriów kwalifikacji podmiotowej, o których mowa w art. 45 do 52, oraz muszą określić w ogłoszeniu o zamówieniu warunki podmiotowe, techniczne, ekonomiczne i finansowe, które muszą spełnić kandydaci. Instytucje zamawiające są również zobowiązane poinformować kandydatów i oferentów

o przyczynach odrzucenia wniosku czy oferty (art. 41) oraz prowadzić pisemną dokumentację procedur (art. 43) .

3.6 Zamówienia publiczne na dostawy

„Zamówienia publiczne na dostawy” są zdefiniowane w art. 1 ust. 2 lit. d) jako zamówienia publiczne, inne niż zamówienia publiczne na roboty budowlane, których przedmiotem jest kupno, dzierżawa, najem lub leasing, z opcją lub bez opcji wykupu, produktów. Dodatkowo, zamówienie na dostawy może obejmować działania związane z ich rozmieszczeniem i instalacją.

3.7 Zamówienia publiczne na usługi

Zamówienia publiczne na usługi oznaczają zasadniczo zamówienia publiczne, inne niż zamówienia na roboty budowlane lub dostawy, których przedmiotem jest świadczenie usług, o których mowa w Załączniku II dyrektywy. Niemniej szereg usług zostało w szczególny sposób wyłączonych, głównie ze względu na fakt, że nie mogą zostać nabyte na zasadach określonych w dyrektywie, zaś w odpowiednich załącznikach zawarto szczegółowe rozróżnienie między usługami, które można uznać za priorytetowe (Załącznik IIA) , a usługami określanymi mianem niepriorytetowych (Załącznik II B) . Koncepcję dwojakiemu rodzajowi usług omówiono szczegółowo poniżej.

Usługi objęte dyrektywą zdefiniowano na podstawie Centralnej Klasyfikacji Produktów (CPC) Narodów Zjednoczonych, zaś wspomniane załączniki wymieniają poszczególne rodzaje usług, przypisując im zarazem odpowiednią kategorię zgodnie z nomenklaturą CPC. Stosowane są również inne klasyfikacje, jak na przykład, statystyczna klasyfikacja produktów według działalności (CPA) oraz, Wspólny Słownik Zamówień (CPV) . Zgodnie z wytycznymi dyrektywy – nomenklaturą stosowaną w systemie zamówień publicznych jest CPV, natomiast w przypadku różnic w interpretacji między CPV i CPC należy stosować nomenklaturę CPC.

3.7.1 Koncepcja dwojakiemu rodzajowi usług

Dyrektywa dokonuje rozróżnienia między usługami priorytetowymi i niepriorytetowymi. Podstawę rozróżnienia stanowi nie tyle charakter konkretnego działania, co raczej możliwość świadczenia tego rodzaju usług poza granicami kraju, oraz fakt, że mogą one wpływać na handel między Państwami Członkowskimi. Najlepiej widać to w przypadku usług, kiedy usługi wymienione w Części B jako niepriorytetowe, mogą przyciągać lokalną konkurencję, są w mniejszym stopniu wrażliwe na wpływ międzynarodowej konkurencji, czy to z racji charakteru samych usług (np. usługi prawnicze bądź administracyjne oparte na znajomości krajowych przepisów prawa i sądownictwa) , czy to z powodu miejsca ich świadczenia (np. usługi hotelarskie i restauracyjne) . Nie znaczy to bynajmniej, że konkurencja o tego rodzaju zamówienia jest niemożliwa, czy to na płaszczyźnie lokalnej, czy krajowej, ani też, że międzynarodowa konkurencja o tego rodzaju zamówienia jest nie do pomyślenia, lecz jedynie to, że charakter samych usług bądź też ich wartość sprawia, że jest ona mniej prawdopodobna.

Usługi priorytetowe podlegają szczegółowym procedurom udzielania zamówień oraz innym przepisom dyrektywy. Dla usług niepriorytetowych przewidziano szereg wyłączeń, jednakże objęte są podstawową zasadą przejrzystości, wymagającą przestrzegania

przepisów dyrektywy w zakresie stosowania niedyskryminacyjnych specyfikacji technicznych oraz obowiązku opublikowania ogłoszenia o udzieleniu zamówienia.

3.7.2 Usługi priorytetowe

Usługi priorytetowe wymienione są w Załączniku IIA dyrektywy. Należą do nich:

1. Usługi konserwacyjne i naprawcze;
2. Usługi transportu lądowego, w tym usługi samochodów opancerzonych, oraz usługi kurierskie, z wyjątkiem transportu poczty;
3. Usługi transportu lotniczego pasażerów i towarów, z wyjątkiem transportu poczty;
4. Transport poczty drogą lądową i lotniczą;
5. Usługi telekomunikacyjne;
6. Usługi finansowe: (a) usługi ubezpieczeniowe oraz (b) usługi bankowe i inwestycyjne¹;
7. Usługi komputerowe i usługi z nimi związane;
8. Usługi badawcze i rozwojowe²;
9. Usługi w zakresie księgowości, audytu oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych;
10. Usługi badania rynku i opinii publicznej;
11. Usługi konsultacyjne w zakresie zarządzania i usługi z nimi związane;
12. Usługi architektoniczne, inżynieryjne i zintegrowane usługi inżynieryjne; usługi urbanistyczne, architektury krajobrazu; związane z nimi usługi konsultacji naukowych i technicznych; usługi badań i analiz technicznych;
13. Usługi reklamowe;
14. Usługi sprzątania budynków i usługi zarządzania mieniem;
15. Usługi w zakresie publikowania i drukowania – wykonywane z tytułu wynagrodzenia lub umowy;
16. Usługi w zakresie odprowadzania ścieków i wywozu nieczystości; usługi sanitarne i podobne;

3.7.3 Usługi niepriorytetowe

Usługi te są wymienione w Załączniku IIB do dyrektywy. Należą do nich:

17. Usługi hotelarskie i restauracyjne;
18. Usługi transportu kolejowego;

19. Usługi transportu wodnego;
20. Dodatkowe i pomocnicze usługi transportowe;
21. Usługi prawnicze;
22. Usługi rekrutacji i pozyskiwania personelu;
23. Usługi detektywistyczne i bezpieczeństwa, z wyjątkiem usług samochodów opancerzonych;
24. Usługi edukacyjne i szkoleniowe;
25. Usługi społeczne i zdrowotne;
26. Usługi rekreacyjne, kulturalne i sportowe;
27. Inne usługi.

3.7.4 Mieszane zamówienia na usługi priorytetowe i niepriorytetowe

Dyrektywa wobec zamówień na usługi obejmujących zarówno usługi priorytetowe jak i niepriorytetowe stosuje jednoznaczne wytyczne oparte na ocenie udziału w wartości. Dane zamówienie jest zamówieniem na usługi priorytetowe, jeżeli wartość usług priorytetowych w ramach tego zamówienia przekracza wartość usług niepriorytetowych. W pozostałych przypadkach będzie to zamówienie na usługi niepriorytetowe, a zatem będzie to zamówienie, w którym udział usług niepriorytetowych jest równy lub większy pod względem wartości niż udział usług priorytetowych. Nie ma obowiązku oddzielania usług priorytetowych od niepriorytetowych i udzielania na każde z nich odrębnego zamówienia. Można by zatem wnioskować, że zamówienie na usługi w znacznym stopniu niepriorytetowe, nawet gdyby zawierało pokaźny udział (powiedzmy – 49%) usług priorytetowych, powinno zostać udzielone jako zamówienie na usługi niepriorytetowe. Mogłoby też być na odwrót, a mianowicie w przypadku, gdy wartość usług priorytetowych byłaby tylko nieznacznie większa niż wartość usług niepriorytetowych należy zastosować procedury przewidziane dla usług priorytetowych. Nie dotyczy to jednak przypadku, w którym instytucja zamawiająca próbowałaby sztucznie zgrupować w ramach jednego zamówienia usługi priorytetowe i niepriorytetowe, pomimo braku pomiędzy nimi jakiegokolwiek powiązania wynikającego ze wspólnego celu bądź działania, a jedynie w celu zwiększenia proporcji usług niepriorytetowych i tym samym uniknięcia pełnego zastosowania przepisów dyrektywy. Dlatego oceniając, czy usługi priorytetowe i niepriorytetowe zostały prawidłowo połączone lub rozdzielone, uwzględniać się będzie sztuczność działań, jak również intencję jednostki zamawiającej. Jeżeli specyfika danego zamówienia powoduje, iż dane usługi łączą się w naturalny sposób, czyli służą osiągnięciu wspólnego celu, wówczas dzielenie ich byłoby sztuczne. W pozostałych przypadkach, w których usługi nie łączą się w naturalny sposób, nie ma przeciwwskazań dla udzielenia na nie odrębnych zamówień.

3.8 Konkursy

Konkursy oznaczają postępowania, które umożliwiają instytucji zamawiającej uzyskanie planu lub projektu, wybranego przez sąd konkursowy po przeprowadzeniu postę-

powania konkursowego, z przyznaniem nagród lub bez nagród. Tego rodzaju konkursy organizuje się głównie w zakresie planowania przestrzennego (ze szczególnym uwzględnieniem sektora publicznego), architektury, inżynierii i przetwarzania danych. Korzysta się z nich często w przypadku budowy znaczących budynków użyteczności publicznej, coraz częściej też przy okazji projektowania infrastruktury informatycznej. Konkursy mogą poprzedzać udzielenie zamówienia na usługi lub też być przedmiotem osobnej, niezależnej procedury, ponieważ wykorzystanie wyników konkursu nie ma charakteru obligatoryjnego.

Reguły te obowiązują tylko wtedy, gdy łączna kwota nagród konkursowych oraz wynagrodzeń dla uczestników osiąga odpowiednią wartość progową. Z drugiej jednak strony – w przypadku, w którym konkursy stanowią element procedury udzielenia innych zamówień – na wartość progową złożą się zarówno wartość nagród konkursowych i wynagrodzeń, jak również wartość zamówienia na usługi, które będzie mógł otrzymać zwycięzca, jeżeli reguły konkurencji przewidują, że wynikiłe usługi należy zlecić jednemu ze zwycięzców procedury konkursowej. Ostatni warunek interpretuje się bardzo rygorystycznie. Wynikłe usługi muszą wykazywać „bezpośredni czynnościowy związek” między konkursem a danym zamówieniem, zatem nie wystarczy zwykłe powiązanie w postaci przedmiotu zamówienia. Ponadto przepis ten obowiązuje jedynie wówczas, gdy zasady konkurencji przewidują, że wynikiłe usługi muszą zostać zlecone jednemu ze zwycięzców konkursu.

9.9 Zamówienia o charakterze mieszanym

Dyrektywa zawiera przepisy określające, w jaki sposób należy klasyfikować zamówienie zawierające elementy robót budowlanych i/lub dostaw i/lub usług. Rozróżnienie to jest istotne w przypadku mieszanych zamówień na dostawy i usługi, szczególnie, gdy chodzi o usługi wymienione w załączniku II B. Jeżeli dane zamówienie można zaklasyfikować jako zamówienie na usługi niepriorytetowe, wówczas pozostanie ono w znacznym stopniu nieuregulowane, nawet jeżeli obejmowało dostawy. Problem ten występuje również w przypadku zamówień na roboty budowlane, zawierających elementy dostaw bądź usług, zważywszy na znacznie wyższy próg, który przyjęto dla zamówień na roboty budowlane. Sposób klasyfikowania zamówień o charakterze mieszanym zależy więc od ich udziału.

3.9.1 Dostawy/usługi

Zamówienia zawierające elementy zarówno dostaw, jak i usług, traktowane są zasadniczo jako jeden lub drugi rodzaj zamówienia, zależnie od wartości każdego z elementów. Zatem dane zamówienie traktowane będzie jako zamówienie na usługi, jeżeli wartość świadczonych usług będzie większa niż wartość dostarczanych produktów. Jeśli wartości te są równe – będzie to zamówienie na dostawy. W definicji tej nie dokonuje się różniczenia między usługami wymienionymi w Załączniku IIA i w Załączniku IIB, w wyniku czego zamówienie o charakterze mieszanym, w którym wartość usług niepriorytetowych przekracza wartość dostaw, należy traktować jako zamówienie na usługi niepriorytetowe.

Zamówienia na dostawy obejmujące dodatkowo działania związane z rozmieszczeniem i instalacją definiowane są jako zamówienia na dostawy. Zasada ta zdaje się obo-

wiązywać także wówczas, gdy wartość usług związanych z rozmieszczeniem lub instalacją przekracza samą wartość dostaw, ponieważ decyduje tu kryterium przedmiotu zamówienia. Jeżeli przedmiotem zamówienia jest dostarczenie kserokopiarki, zamówienie to nie staje się zamówieniem na usługi tylko dlatego, że kserokopiarkę należy zainstalować.

3.9.2 Roboty budowlane/usługi

W przypadku robót budowlanych i usług dyrektywa nie stosuje kryterium wartości, jak to miało miejsce powyżej, lecz przyjmuje kryterium głównego przedmiotu zamówienia – w odróżnieniu do tego, co jest jedynie dodatkowym elementem przedmiotu zamówienia. I tak: zamówienie, którego przedmiotem są usługi niedotyczące robót budowlanych (zarówno priorytetowe lub niepriorytetowe) i które to zamówienie obejmuje również działania mieszczące się w ramach definicji „robót budowlanych”, lecz mające jedynie charakter dodatkowy w stosunku do głównego przedmiotu zamówienia – należy traktować jako zamówienie na usługi. Kryterium „głównego przedmiotu” najwyraźniej inspirowane było decyzją Trybunału w sprawie *Gestión Hotelera*. Sprawa dotyczyła dwóch zaproszeń do składania ofert, przy czym pierwsze z nich dotyczyło urządzenia i otwarcia kasyna, drugie zaś prowadzenia hotelu. Instytucja zamawiająca zamierzała urządzić kasyno w pomieszczeniach hotelu stanowiącego własność gminy miejskiej. Chciała jednak udzielić zamówienia tej firmie, która w wyniku procedury selekcji w warunkach konkurencji podjęłaby się prowadzenia hotelu. Pomimo elementu robót budowlanych Trybunał nie miał wątpliwości, że głównym przedmiotem udzielanych zamówień było w pierwszym rzędzie urządzenie i otwarcie kasyna, a dopiero w drugim prowadzenie hotelu. Przedmiotem zamówienia były więc koncesje na usługi, a te nie podlegają przepisom dyrektyw.

sprawa C-331/92 *Gestión Hotelera*

Rozróżnienie robót budowlanych i usług opiera się na zdefiniowaniu głównego i dodatkowego przedmiotu zamówienia.

3.3.3 Dostawy wraz z instalacją / rozmieszczeniem

Zgodnie z dyrektywą, zamówienia na dostawy, obejmujące dodatkowo działania związane z rozmieszczeniem i instalacją, definiowane są jako zamówienia na dostawy. Tak więc w przypadku zakupu dźwigu, który ma zostać ustawiony przy portowym nabrzeżu – przedmiotem zamówienia jest *dostawa* dźwigu, nie zaś prace związane z jego ustawieniem, nawet jeżeli są to prace o szerokim zakresie. Kryterium „głównego przedmiotu zamówienia” określające sposób, w jaki należy rozróżniać zamówienia na usługi i zamówienia na roboty budowlane, wydaje się obowiązywać także wówczas, gdy wartość usług związanych z rozmieszczeniem lub instalacją przekracza wartość dostaw, gdyż jest to kryterium oparte na przedmiocie zamówienia, nie zaś kryterium wartości służące do rozróżniania dostaw i usług.

9.10 Zamówienia wyłączone

Niektóre zamówienia, mimo ich zgodności z definicją zamówień publicznych, są wyłączone z zakresu obowiązywania dyrektywy z szeregu innych przyczyn. Ponadto, art. 12 dyrektywy przewiduje wyłączenie zamówień publicznych regulowanych dyrektywą sektorową, w szczególności na podstawie art. 5 ust. 2 oraz 19, 26, 30 dyrektywy 17/2004.

3.10.1 Częściowe wyłączenie zamówień w dziedzinie obronności

Zamówienia w dziedzinie obronności generalnie stanowią znaczny odsetek wydatków rządowych, jednak mimo to często pozostają poza zakresem stosowania zarówno krajowych, jak i międzynarodowych przepisów o udzielaniu zamówień publicznych lub są, co najwyżej, przedmiotem alternatywnego systemu regulacji prawnych. Dostawy takiego wyposażenia i urządzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa, jak sprzęt zbrojeniowy i wywiadowczy, można dość jednoznacznie wykluczyć, stosując argument bezpieczeństwa. Jednak szeregu innych dostaw, m. in. dostawy mundurów, leków i sprzętu medycznego, już tak łatwo na tej podstawie wykluczyć się nie da.

Dyrektywa nie dotyczy zamówień udzielanych przez instytucje zamawiające w dziedzinie obronności, której produkty podlegają przepisom art. 296 ust. 1 lit. b) (dawny art. 223, ust. 1, lit. b)) Traktatu. Zgodnie z tym artykułem, Państwo Członkowskie może przedsięwziąć środki, uznane przez nie za konieczne do ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa, które będą związane z produkcją lub handlem bronią, amunicją i materiałami wojskowymi. Wskazany w tym artykule warunek jednoznacznie określa, iż nie wolno naruszać zasad konkurencji na wspólnym rynku w stosunku do produktów, które nie są przeznaczone do celów ściśle wojskowych. Dokonuje on wyraźnego rozróżnienia między sprzętem o charakterze czysto militarnym a sprzętem, który, choć jest wykorzystywany w kontekście obrony, nie jest sprzętem ściśle „wojskowym”, tj. obejmuje produkty tzw. podwójnego zastosowania (tj. takie, które mogą mieć zastosowanie zarówno cywilne, jak i obronne, jak np. komputery, ubrania, koce, jedzenie, środki medyczne itp.) . Przepis ten nie dotyczy robót budowlanych oraz usług, choć prawdopodobnie znajduje zastosowanie do usług konserwacyjno-remontowych związanych z danym zamówieniem, oraz jedynie w odniesieniu do produktów wyraźnie wymienionych w art. 296 ust. 1 lit. b) . Lista produktów, o których mówi powyższy artykuł Traktatu została na wniosek Komisji opracowana 15 kwietnia 1958 r. , przez Radę. Produkty, które, mimo umieszczenia w wykazie, nie służą celom ściśle wojskowym, oraz wszelkie inne produkty nie objęte wykazem, podlegają regułom udzielania zamówień publicznych.

Z drugiej jednak strony, zgodnie z Porozumieniem GPA, zakupy sprzętu wojskowego przez departamenty lub ministerstwa obrony są generalnie objęte wyłączeniem, z wyjątkiem określonych produktów podwójnego zastosowania wymienionych w odnośnych załącznikach (powtórzonych w Załączniku V dyrektywy) . Wszystkie niewyszczególnione produkty podlegają wyłączeniu. Ponadto w art. XXIII/GPA stwierdza się, że postanowienia GPA nie będą w żadnym przypadku interpretowane w sposób uniemożliwiający stronom podejmowanie działań lub nieujawnianie informacji, które strona uzna za konieczne dla obrony podstawowych interesów bezpieczeństwa związanych z udzieleniem zamówieniem na zakup broni, amunicji i materiałów wojskowych lub z zamówieniem niezbędnym dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego i obronności państwa. Co się zaś tyczy przestrzegania postanowień umowy GPA przez europejskie centralne instytucje rządowe – towary podwójnego zastosowania, o których mowa w Załączniku V, podlegają zamówieniom na warunkach określonych w dyrektywie, z zastrzeżeniem zastosowania wyłączenia.

3.10.2 Zamówienia tajne oraz zamówienia wymagające zachowania szczególnych środków bezpieczeństwa

Niniejsza dyrektywa nie dotyczy zamówień publicznych, które są: (i) określone jako tajne, lub (ii) których realizacji muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi obowiązującymi w danym Państwie Członkowskim, lub (iii) jeżeli wymaga tego ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa danego państwa.

3.10.3 Zamówienia podlegające innym regułom

Dyrektywa nie dotyczy zamówień publicznych podlegających innym regułom proceduralnym i udzielanych:

- (i) na podstawie umowy międzynarodowej zawartej zgodnie z Traktatem między Państwem Członkowskim a jednym lub wieloma państwami trzecimi, oraz obejmującej roboty budowlane, dostawy lub usługi mające na celu wspólną realizację lub eksploatację projektu przez państwa-sygnatariuszy
- (ii) przedsiębiorstwom Państwa Członkowskiego lub kraju trzeciego na podstawie zawartej umowy międzynarodowej związanej ze stacjonowaniem wojsk;
- (iii) na podstawie szczególnej procedury organizacji międzynarodowej.

Ostatni przepis dotyczy organizacji, których państwa te są członkami. Obejmowałyby, zatem takie organizacje, jak np. Narody Zjednoczone lub Bank Światowy. Zwłaszcza Bank Światowy udziela różnym państwom dotacji i kredytów w związku z zamówieniami na roboty budowlane, towary i usługi. Zamówienia na te pozycje podlegają generalnie wewnętrznym wytycznym Banku w zakresie udzielania zamówień, z wyjątkiem przypadków, w których krajowe systemy udzielania zamówień uznaje się za równoważne, zatem możliwe do zastosowania. Szereg nowych Państw Członkowskich korzystało ze wsparcia Banku Światowego i być może nadal korzysta z jego środków finansowych. Zatem w zakresie, w jakim Bank stosuje w tym względzie własne wytyczne, przepis ten zapewni niezbędne wyłączenie z zakresu obowiązywania dyrektywy.

3.10.4 Zamówienia dotyczące nabycia lub dzierżawy gruntu

Dyrektywa wyłącza zamówienia mające na celu nabycie lub dzierżawę, bez względu na sposób finansowania, gruntu, istniejących budynków lub innych nieruchomości lub praw do nich. Zamówienia te podlegają wyłączeniu, ponieważ dotyczą nieruchomości, a te uwarunkowane są położeniem geograficznym. Tego rodzaju zamówienia występują z zasady na rynkach lokalnych, zaś przedmioty tych zamówień generalnie wykluczają wszelką realną perspektywę transgranicznej konkurencji. Niemniej wyłączenie takie dotyczy tylko zamówień związanych z zakupem lub dzierżawą gruntu bądź zabudowań. Umowy o świadczenie usług finansowych zawarte w dowolnej formie równocześnie, przed lub po zawarciu umowy nabycia lub dzierżawy, podlegają przepisom dyrektywy. Dyrektywa obejmowałaby także inne usługi towarzyszące, jak np. zawieranie umów o sprzedaż gruntu lub nieruchomości za wynagrodzeniem (umowy z agencjami nieruchomości) jako usługi należące do usług priorytetowych (kategoria 14) .

3.10.5 Wyłączenia szczególne dotyczące usług

Wyłączenia te dotyczą zarówno szczególnych okoliczności związanych z przyznaniem pewnym instytucjom wyłącznych praw do wykonywania określonych usług, jak również związanych z charakterem szeregu określonych usług.

3.10.5.1 Zamówienia na usługi udzielane na podstawie prawa wyłącznego

Dyrektywa nie dotyczy zamówień publicznych na usługi udzielanych przez instytucje zamawiającą innym instytucjom zamawiającym lub związkowi instytucji zamawiających na podstawie wyłącznego prawa przyznanego im zgodnie z opublikowanym przepisem ustawowym, wykonawczym lub administracyjnym, zgodnym z postanowieniami Traktatu. Zasada ta nie obejmuje sytuacji, w których instytucja zamawiająca świadczy daną usługę w trybie wewnętrznym (tj. sama sobie), ponieważ w tego rodzaju sytuacjach nie mamy do czynienia z zamówieniem. Dotyczy natomiast sytuacji, w których danej instytucji zamawiającej przyznano wyłączne prawo świadczenia danej usługi względem innej instytucji zamawiającej. Zatem brak jest jakiegokolwiek konkurencji ze strony prywatnych usługodawców, czy to z obszaru danego Państwa Członkowskiego, czy pozostałych Państw Członkowskich. Jako że tego rodzaju usługi można świadczyć za wynagrodzeniem oraz na podstawie umowy między danymi instytucjami zamawiającymi, mogłyby one stanowić porozumienia kontraktowe spełniające warunki dyrektywy, gdyby nie wspomniane, jednoznaczne wyłączenie.

Przesłanka ta nie dotyczy udzielania określonych jednorazowych zamówień (ad hoc), wykonywanych na mocy wyłącznego prawa przyznanego wykonawcy zgodnie z opublikowanym przepisem ustawowym, wykonawczym lub administracyjnym, spójnym z postanowieniami Traktatu. To zaś sugeruje, że dotyczy to sytuacji bieżącego świadczenia usług, zarezerwowanego dla określonej instytucji publicznej. Przykładami mogą być publiczne instytucje audytorskie, które inne instytucje zamawiające zobowiązane są zatrudniać w celu przeprowadzania audytu ich działań, lub też publiczne instytucje nadzoru, świadczące usługi nadzoru technicznego nad robotami budowlanymi nabywanymi przez instytucje zamawiające.

3.10.5.2 Szczególne zamówienia publiczne na usługi

Z zakresu obowiązywania dyrektywy wyłączonych zostało szereg szczególnych zamówień publicznych na usługi. Należą do nich:

Materiały programowe i czasy transmisji

Dyrektywa dokonuje wyłączenia zamówień dotyczących nabycia, opracowania, produkcji lub koprodukcji materiałów programowych przeznaczonych do transmisji przez nadawców oraz zamówień dotyczących czasu transmisji. Dotyczy to zarówno produkcji materiałów audio-wizualnych, takich jak filmy, nagrania video, nagrania dźwiękowe, w tym reklamy, jak również nabywania usług związanych z nabyciem, opracowaniem, produkcją lub koprodukcją programów gotowych do użycia oraz innych usług o charakterze przygotowawczym, jak np. usług dotyczących scenariuszy lub innych rodzajów twórczości artystycznej koniecznych do wyprodukowania programów. Obejmuje też czas realizowania transmisji (transmisja drogą powietrzną, satelitarną bądź kablową,

obecnie definiowana jako wszelkiego rodzaju transmisja i dystrybucja z wykorzystaniem dowolnej formy sieci elektronicznej). Generalnie rzecz biorąc, zlecenie produkcji audio-wizualnej do celów informacyjnych, szkoleniowych lub reklamowych podlegałoby przepisom dyrektywy, niemniej zostało objęte wyłączeniem w zakresie, w jakim są one związane z działalnością nadawczą organizacji będących instytucjami publicznymi. Wyłączenie to jest uzasadnione kulturalnym i społecznym znaczeniem materiałów programowych, tak więc krajowi nadawcy zachowują swobodę zamawiania materiałów programowych z dowolnego źródła oraz zgodnie z wybranymi przez siebie procedurami. Wyłączenie nie dotyczy dostaw sprzętu technicznego potrzebnego do produkcji, koprodukcji i transmisji tego rodzaju programów.

Zapewnienie czasu transmisji jest zasadniczo uregulowane w dyrektywach, lecz znów podlega wyłączeniu z zakresu dyrektywy klasycznej, jako że potrzeba otrzymania przekazu może powodować konsekwencje w zakresie bezpieczeństwa publicznego lub ochrony zdrowia. Informacje dotyczące np. wykrywania i zapobiegania przestępczości, warunków drogowych, nadzwyczajnych zagrożeń oraz chorób zakaźnych mogą wymagać możliwie szybkiego i szerokiego upowszechnienia. Zważywszy na charakter podanych przykładów, wykorzystanie czasu transmisji może nie dać się uregulować na zasadach kontraktowych, toteż jest prawdopodobne, że czas transmisji zostanie przyznany w drodze wykonania przez Państwo Członkowskie władzy publicznej.

Usługi arbitrażowe i pojednawcze

Uznano, że niezasadne byłoby włączenie w zakres obowiązywania dyrektywy udzielania zamówień na usługi arbitrażowe i pojednawcze, ponieważ przetargi na tego rodzaju usługi kolidowałyby ze wspólnym wyborem arbitrów i rozjemców przez strony będące uczestnikami sporu. Te wolałyby bowiem dokonać wyboru arbitrów i rozjemców w oparciu o ich kompetencje i doświadczenie oraz w stosunkowo krótkim czasie.

Określone usługi finansowe

W dyrektywie dokonuje się wyłączenia zamówień na usługi finansowe związane z emisją, sprzedażą, kupnem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych, oraz na usługi banku centralnego. Dotyczy to np. zamówień stanowiących transakcje z udziałem obligacji państwowych, jak również działań związanych z zarządzaniem długiem publicznym. W zakres derogacji wejdą także zamówienia udzielane pośrednikom finansowym w celu zorganizowania tego rodzaju transakcji, ponieważ są one wyraźnie wykluczone z zakresu usług inwestycyjnych (kategoria 6 w wykazie usług priorytetowych). Wyłączenie wynika z faktu, że tego rodzaju usługi są ściśle związane z krajową polityką pieniężną, bywają ściśle uregulowane oraz generalnie zarezerwowane dla wąskiej grupy wysoko wykwalifikowanych i zarejestrowanych przedsiębiorstw. Transakcje realizowane są w ramach bardzo krótkich terminów.

Zamówienia związane z umowami o pracę

O ile UE chroni osoby pozostające w stosunku pracy oraz gwarantuje obywatelom, jako jedną z czterech podstawowych wolności, prawo swobodnego przemieszczania się na terytorium Wspólnoty w poszukiwaniu zatrudnienia oraz podejmowania działalności gospodarczej, tego rodzaju stosunki pracy nie podlegają zasadom udzielania zamówień publicznych. Nawet, jeżeli pracownicy mogą być rekrutowani z całego teryto-

rium Wspólnoty, rynek zatrudnienia jest z reguły rynkiem lokalnym, wpisanym w lokalne warunki zatrudnienia oraz systemy socjalno-podatkowe. Jest to zwykle zatrudnienie o charakterze stałym (w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin), nawet jeżeli praca podejmowana jest na krótki okres czasu. Nawiązanie stosunku pracy nie następuje w celach handlowych, ani też nie zmierza do świadczenia nabywcy usług typu ad hoc. Dyrektywy odnoszą się do handlu transgranicznego, a zatem także do swobody świadczenia usług przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa w całej Wspólnocie, jak również, w miarę potrzeb, podejmowania przez nie działalności gospodarczej w innych Państwach Członkowskich z zamiarem świadczenia usług usługobiorcom w innych Państwach Członkowskich.

Zamówienia dotyczące usług badawczych i rozwojowych

Zamówienia dotyczące usług badawczych i rozwojowych powinny w zasadzie mieścić się w wykazie usług priorytetowych (kategoria 8).

Dyrektywa dokonuje jednak wyłączenia usług badawczo-rozwojowych innych niż te, z których korzyści przypadają wyłącznie instytucji zamawiającej dla potrzeb jej własnej działalności, pod warunkiem, że wynagrodzenie za świadczoną usługę wypłacane jest w przeważającej części przez instytucję zamawiającą. Celem tego przepisu jest, w pierwszym rzędzie, wyłączenie z procedur udzielania zamówień

Zakazuje się fikcyjnego lub symbolicznego czerpania korzyści z wyników prac badawczo-rozwojowych mających nieść korzyści społeczeństwu jako całości.

publicznych na usługi badawczo-rozwojowe zamówień mających nieść korzyści społeczeństwu jako całości. Byłby to przypadek, w którym korzyści z prac badawczo-rozwojowych finansowanych z budżetu przypadają instytucjom badawczym, uniwersytetom, a nawet prywatnym przedsiębiorstwom.

Z drugiej strony, wyłączenie nie obowiązuje w przypadku, w którym korzyści przypadają samemu zamawiającemu. Przykładem mogłaby być sytuacja, w której straż pożarna zamierza zlecić opracowanie nowych ognioodpornych kombinezonów, które następnie posłużą jej strażakom. Tego rodzaju zamówienia podlegają przepisom dyrektywy jedynie wówczas, gdy są finansowane przez instytucję zamawiającą. Aby uniknąć interpretacji mogącej prowadzić do nadużycia tego przepisu, Rada i Komisja przyjęły, w kontekście poprzedniej dyrektywy w sprawie usług, deklarację wyjaśniającą, stwierdzając, że wszelkie fikcyjne dzielenie się wynikami prac badawczo-rozwojowych oraz wszelkie symboliczne uczestnictwo w wypłacie wynagrodzenia za wyświadczony usługi nie przeszkadzają w zastosowaniu przepisów dyrektywy.

Istnieje możliwość posłużenia się procedurą negocjacyjną, po uprzednim opublikowaniu ogłoszenia o zamówieniu, w przypadku robót budowlanych wykonywanych wyłącznie dla potrzeb badawczo-rozwojowych, nie zaś w celu osiągnięcia zysku lub zwrotu kosztów prac badawczo-rozwojowych. Procedurę negocjacyjną bez ogłoszenia można zastosować w odniesieniu do zamówień na dostawy w przypadku, gdy dane produkty wytwarzane są jedynie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych. Przepis ten nie obejmuje produkcji seryjnej mającej na celu osiągnięcie rentowności rynkowej lub pokrycie kosztów badań i rozwoju.

9.9 Zamówienia zastrzeżone

Dyrektywa wprowadza nową kategorię tzw. zamówień „zastrzeżonych”, które, mimo iż nie są wyłączone z zakresu obowiązywania dyrektywy, nakładają na uczestników procedury specjalne warunki dopuszczenia. Państwa Członkowskie mogą zastrzec sobie prawo udziału w procedurach udzielania zamówień publicznym zakładom pracy chronionej lub przewidzieć możliwość realizacji takich zamówień w ramach programów pracy chronionej, w których większość zaangażowanych pracowników stanowią te osoby niepełnosprawne, które ze względu na charakter lub stopień swojej niepełnosprawności nie mogą wykonywać swojej pracy w normalnych warunkach.

3.12 Kwoty progowe zamówień

Istotne jest wprowadzenie jednolitych progów wartości zamówień – określonych w euro. Progi zostały określone w odniesieniu do dostaw i usług oraz robót budowlanych dla wszystkich instytucji zamawiających. Szczególnego uregulowania wymaga nadal kwestia władz centralnych jako podlegających postanowieniom Porozumienia GPA, zwłaszcza w zakresie produktów do celów obronnych. Ponadto kwoty progowe przyjęte dla konkursów są takie same, jak kwoty progowe obowiązujące w odniesieniu do zamówień na usługi.

Ze względu na unię walutową, kwoty progowe wyrażono w EUR, a nie w ECU, jak to miało miejsce poprzednio. Wysokość progów w walutach krajowych Państw Członkowskich, które nie przystąpiły do unii walutowej, jest aktualizowana co dwa lata, poczynając od 1 stycznia 2004 r. Kalkulacja opiera się na średnich dziennych kursach tych walut względem EUR przez okres 24 miesięcy, licząc do ostatniego dnia sierpnia poprzedzającego aktualizację, ze skutkiem od 1 stycznia. Zaktualizowane kwoty progowe zostaną opublikowane w listopadzie poprzedzającym aktualizację, ze skutkiem od 1 stycznia.

3.12.1 Kwoty progowe

Kwoty progowe ustalono na poziomach mających odzwierciedlać zamówienia, które powinny zainteresować wykonawców z innych Państw Członkowskich. Zakłada się, że zamówienia poniżej tych wartości progowych interesujące będą jedynie dla lokalnych wykonawców, zatem niewłaściwe byłoby stosowanie zasady udzielania zamówień publicznych obowiązujące na poziomie Wspólnoty Europejskiej, nawet jeśli tego rodzaju zamówienia podlegają zarówno postanowieniom Traktatu i przepisom prawa krajowego. Kwoty progowe przedstawia następująca tabela (kwoty w EUR podano za: *Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi*, Rozdział II, Sekcja 1, Art. 7 „Kwoty progowe dla zamówień publicznych”, ze zmianami wprowadzonymi przez *Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 2083/2005 z dnia 19 grudnia 2005 r. zmieniające dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do progów ich stosowania w zakresie procedur udzielania zamówień*).

roboty budowlane	dostawy, usługi i konkursy
EUR	EUR * 211.000
5 278 000	EUR ** 137.000

* Dotyczy (i) – instytucji zamawiających innych niż (objęte Porozumieniem GPA) centralne organy rządowe wymienione w Załączniku IV; (ii) zamówień publicznych na dostawy produktów z zakresu obronności niewymienionych w Załączniku V udzielanych przez (objęte Porozumieniem GPA) centralne organy rządowe wymienione w Załączniku IV; oraz (iii) instytucji zamawiających w doniesieniu do zamówień na usługi badawczo-rozwojowe, zamówień na usługi telekomunikacyjne wymienione w pozycjach 7524-6 CPC, oraz zamówień na usługi niepriorytetowe.

** Dotyczy zamówień na dostawy i usługi udzielanych przez (objęte Porozumieniem GPA) centralne organy rządowe wymienione w Załączniku IV oraz, w przypadku zamówień na produkty z zakresu obronności udzielanych przez instytucje zamawiające działające w dziedzinie obronności, dotyczy wyłącznie produktów uwzględnionych w Załączniku V.

Bliższego wyjaśnienia wymaga kwestia dostaw wojskowych. Przepisom dyrektywy podlegają wszystkie zamówienia udzielane przez określone instytucje zamawiające, w tym także zamówienia dotyczące sprzętu wojskowego, z zastrzeżeniem szczególnego wyłączenia określonego w art. 296 ust. 1 lit. b Traktatu. Zatem w stosunku do zamówień dotyczących sprzętu wojskowego, niekorzystających z wspomnianego wyłączenia, obowiązywałyby te same kwoty progowe. W Porozumieniu GPA przyjęto odmienne podejście, stanowiąc, iż pewne produkty podwójnego zastosowania są objęte Porozumieniem GPA, podczas gdy wszelkie inne produkty służące do celów wojskowych nie wchodziły w zakres zastosowania GPA. W GPA przyjęto zasadę listy pozytywnej, która oznacza, że tylko produkty ujęte na określonej liście są objęte zakresem stosowania. Listę tę zamieszczono w Załączniku V dyrektywy klasycznej. Aby dotrzymać zobowiązań wynikających z Porozumienia GPA, władza ustawodawcza Wspólnoty zobowiązana była zagwarantować, aby produkty wymienione na liście i zamawiane przez instytucje zamawiające będące zarazem centralnymi organami rządowymi w rozumieniu GPA zamawiane były zgodnie z postanowieniami Porozumienia GPA. W rezultacie owe szczególne produkty, o ile zamawiane są przez wymienione instytucje, podlegają kwocie progowej określonej w GPA, podczas gdy produkty wojskowe, z zastrzeżeniem wyłączenia określonego w art. 296 TWE, zamawiane są w oparciu o standardowe kwoty progowe dla zamówień na dostawy.

3.12.2 Metody kalkulacji

Procedury udzielania zamówień obowiązują w przypadku, w którym wartość szacunkowa (bez podatku VAT) jest równa lub większa niż wyżej wymienione kwoty progowe. Szacunkowa wartość musi być ważna w momencie przesłania ogłoszenia o zamówieniu, zaś w przypadkach, w których takie ogłoszenie nie jest wymagane, w chwili rozpoczęcia przez instytucję zamawiającą procedury udzielenia zamówienia. Zamawiający nie mogą umyślnie zaniżyć wartości zamówienia w celu uniknięcia zastosowania przepisów dyrektywy. Rzetelne oszacowania zostaną zaakceptowane nawet w wypadku konieczności ich skorygowania, np. w wyniku wahań kursów walut lub w wyniku zmia-

ny wymogów w związku z wyjaśnieniami, natomiast umyślne zaniżenie wartości (czy też wynikłe z niedbałości niedoszacowanie) traktowane będą jako naruszenie przepisów dyrektywy.

Zamawiający, szacując wartość zamówienia, winien uwzględnić szereg kwestii dotyczących przedmiotu zamówienia. Istnieje wiele elementów natury ogólnej, które należy wziąć pod uwagę, jak również kilka określonych metod kalkulacji dotyczących konkretnych okoliczności. Są też zasady zakazujące sztucznego podziału zamówień oraz reguły pozwalające legalnie dzielić zamówienia na części. W efekcie niektóre zamówienia będą wymagały połączenia w celu wyliczenia wspólnej wartości przedmiotów zamówienia.

3.12.2.1 Elementy kalkulacji

Kalkulacja łącznej wartości zamówienia wymaga uwzględnienia szeregu elementów.

Opcje

Wartość szacunkowa powinna zatem uwzględniać wartość wszelkich opcji lub wznowienia zamówienia. Klauzule dotyczące opcji mogą przewidywać rozszerzenie zakresu robót budowlanych, dostaw bądź usług, lub też mogą przewidywać opcję zakupu sprzętu w wyniku zawarcia umowy dzierżawy, najmu lub leasingu. Tego rodzaju opcje winny być jednak jasno sformułowane, precyzyjne i prawnie wiążące. W takich przypadkach wartość kalkulowana będzie w oparciu o całkowitą maksymalną możliwą wartość, biorąc pod uwagę nie tylko wartość udzielanego zamówienia, ale również wartość ewentualnych rozszerzeń zakresu, wznowień oraz zakupów, które mogłyby zostać zrealizowane w wypadku skorzystania z opcji lub klauzuli wznowienia.

Zamówienia na roboty budowlane

Obliczając kwotę progową dla zamówienia na roboty budowlane, instytucje zamawiające zobowiązane są uwzględnić w szacunkowej wartości zamówienia na roboty budowlane wartość wszelkich dostaw niezbędnych do wykonania robót budowlanych, które udostępnią przedsiębiorcy budowlanemu.

Nagrody

W przypadku, gdy instytucja zamawiająca przewiduje nagrody lub wynagrodzenia dla uczestników konkursu, powinna je uwzględnić przy obliczaniu szacunkowej wartości zamówienia. Jest to zgodne z zasadami dotyczącymi konkursów w przypadkach, gdy konkursy stanowią fragment procedury udzielania innych zamówień. Wartość progowa obejmuje wówczas zarówno wartość nagród konkursowych i wynagrodzeń, jak również wartość zamówienia na usługi, które może zostać udzielone zwycięzcy w przypadku, gdy regulamin konkursu przewiduje, że wynikłe usługi należy zlecić jednemu ze zwycięzców konkursu.

3.12.2.2 Szczególne metody kalkulacji

Szczególne metody kalkulacji dotyczą różnego rodzaju sytuacji, w których określenie konkretnej wartości bywa niekiedy niemożliwe. Przepisy dotyczące leasingu produktów, zamówienia o nieokreślonej cenie, udzielenie zamówienia na czas nieokreślony, czyli zamówień, których czas trwania początkowo nie jest znany. W takich wypadkach

dyrektywa preferuje raczej ustalenie wartości w oparciu o koszty przypadające w ciągu czterech lat niż próbę spekulatywnego oszacowania. W przypadku, gdy istnieje możliwość przedłużenia zamówienia w drodze opcji na czas określony, wartość opcji zostanie zgodnie z przepisami ujęta w łącznej wartości w sposób opisany w poprzednim rozdziale. Jeżeli opcja dotyczy czasu nieokreślonego, obowiązuje reguła szacowania wartości w oparciu o okres 4 lat.

Dzierżawa, najem lub leasing produktów

W przypadku zamówień, których przedmiotem jest dzierżawa, najem lub leasing produktów, podstawa obliczenia szacunkowej wartości zamówienia zależy od tego, czy dane zamówienie udzielane jest na czas określony czy nieokreślony. Wartość tę stanowić będzie odpowiednio:

- (i) w przypadku zamówień publicznych udzielanych na czas określony:
  - trwających nie dłużej niż 12 miesięcy: całkowita szacunkowa wartość zamówienia w okresie jego trwania;
  - przekraczających 12 miesięcy: całkowita wartość zamówienia łącznie z szacowaną pozostałą wartością.
- (ii) w przypadku zamówień publicznych udzielanych na czas nieokreślony lub zamówień, których czas trwania nie może zostać określony: wartość miesięczna pomnożona przez 48.

Zamówienia na usługi

Obliczając wartość zamówienia na usługi, instytucja zamawiająca zobowiązana jest uwzględnić całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, natomiast niekoniecznie wartość samej usługi. Przykładowo: wartość umowy ubezpieczeniowej (w znaczeniu: kwoty ubezpieczenia) może być bardzo wysoka, lecz koszt wykupu ubezpieczenia (tj. wynagrodzenie dla ubezpieczyciela w formie należnych składek ubezpieczeniowych) będzie zupełnie inny. Zamówienia na usługi obejmują szeroki zakres różnorodnych usług, przy czym niektóre z nich wymagają wynagrodzenia w szczególnej formie. W odniesieniu do tego rodzaju zamówień dyrektywa nakazuje uwzględnić następujące kwoty:

- w przypadku usług ubezpieczeniowych: należną składkę oraz inne rodzaje wynagrodzenia;
- w przypadku usług bankowych i innych usług finansowych: opłaty, prowizje, odsetki oraz inne rodzaje wynagrodzenia;
- w przypadku zamówień na wykonanie projektu: należne opłaty lub prowizje oraz inne rodzaje wynagrodzenia;

Zamówienia, które nie określają całkowitej ceny

W przypadku zamówień na usługi, które nie określają całkowitej ceny, podstawę obliczenia szacunkowej wartości zamówienia stanowią:

- w przypadku zamówień na czas określony, gdy czas ten jest krótszy lub równy 48 miesiącom: całkowita wartość zamówienia przez okres jego trwania;
- w przypadku zamówień na czas nieokreślony lub przekraczający czterdzieści osiem miesięcy: miesięczna rata pomnożona przez 48.

3.12.2.3 Sztuczne dzielenie zamówień

Wytyczne dyrektywy jednoznacznie określają, iż nie wolno dzielić zamówienia na części, bądź zaniżać jego wartości w celu obejścia przepisów określonych w dyrektywie.

Szczegółowe metody obliczania wartości szacunkowej przewidziane dyrektywą mają za zadanie zapobiec, przykładowo, dzieleniu dużych zamówień na mniejsze części tak, aby wartość każdej lub niektórych z nich znalazła się poniżej wartości progowej i, tym samym, poza zakresem stosowania dyrektywy.

Zabrania się dzielenia zamówień publicznych w celu obejścia obowiązujących przepisów.

Istnieją jednak usprawiedliwione okoliczności, w których dzielenie zamówień jest dopuszczalne. Dyrektywa przewiduje konkretną procedurę uprawnionego podziału zamówień w przypadku, w którym zamówienie będzie udzielane w częściach. Można to uczynić, przykładowo, z przyczyn technicznych (zważywszy na różne cechy wymagane dla poszczególnych elementów składowych) lub też z chęci włączenia małych i średnich przedsiębiorstw poprzez zaoferowanie szeregu zamówień o niższej wartości. Niemniej przy obliczaniu wartości takiego zamówienia szacuje się ich łączną wartość.

3.12.2.4 Łączenie zamówień podzielonych na części

Dyrektywa przewiduje możliwość podziału na części zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi.

W przypadku zamówienia na roboty budowlane lub usługi, podzielonego na kilka części, z których każda jest przedmiotem odrębnego zamówienia, przy obliczaniu wartości szacunkowej należy uwzględnić wartość każdej z tych części. W przypadku, gdy łączna wartość wszystkich części sięga określonego progu, dyrektywa znajduje zastosowanie do każdej z nich. Instytucje zamawiające nie mają obowiązku stosowania przepisów dyrektywy do części, których wartość szacunkowa (bez VAT) wynosi mniej niż 1 mln EUR w przypadku robót budowlanych, oraz 80 000 EUR w przypadku usług, pod warunkiem, że łączna wartość wyłączonych części nie przekracza 20 procent łącznej wartości wszystkich części.

Podobnie jak zamówienia na roboty budowlane i usługi, również dostawy można dzielić na części, czyniąc każdą z nich przedmiotem zamówienia. Metoda szacowania będzie identyczna. I tak: obliczając wartość szacunkową, należy wziąć pod uwagę wartość każdej części. W przypadku, gdy łączna wartość wszystkich części osiąga kwotę progową, dyrektywa znajduje zastosowanie do każdej pojedynczej części. Podobnie jak w przypadku omawianym powyżej, także i tu obowiązuje ograniczone wyłączenie. Instytucje zamawiające nie mają obowiązku stosowania przepisów dyrektywy do części, których wartość szacunkowa (bez VAT) wynosi mniej niż 80 000 EUR pod warunkiem, że łączna wartość wyłączonych części nie przekracza 20 procent całkowitej wartości

wszystkich części. Niemniej możliwość łączenia dostaw dotyczy wyłącznie nabywania dostaw o „podobnym” charakterze.

3.12.2.5 Łączenie w przypadku powtarzających się dostaw i usług

W przypadku zamówień publicznych na dostawy lub usługi, powtarzające się lub podlegające odnowieniu w oznaczonym czasie, dyrektywa przewiduje dwie alternatywne metody obliczania wartości szacunkowej zamówienia. Podstawę owych metod stanowią odpowiednio:

- (a) rzeczywista łączna wartość kolejnych zamówień podobnego typu, udzielonych w ciągu poprzednich dwunastu miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, dostosowana, tam gdzie to możliwe, do zmian w ilości lub w wartości, które mogą się pojawić w ciągu dwunastu miesięcy następujących od udzielenia pierwszego zamówienia; albo
- (b) szacunkowa całkowita wartość zamówień udzielanych kolejno przez dwanaście miesięcy następujących po realizacji pierwszej dostawy lub przez rok budżetowy, jeżeli jest on dłuższy niż dwanaście miesięcy.

Rozdział IV

Specyfikacje techniczne

Specyfikacje techniczne definiują to, co zamawiający zamierza kupić. W przypadku dostaw sprowadza się to do opisu charakterystyki nabywanego produktu, a także ilości, jakości, trwałości i bezpieczeństwa. W przypadku usług wymagania te dotyczą generalnie zdefiniowania oczekiwanych rezultatów. Podobnie jak w przypadku robót budowlanych – usługi, które można określić przez odniesienie do zakresu ich wykonania powinny definiować realizowane zadania oraz metody ich wykonania. Specyfikacje techniczne często odwołują się do konkretnych obowiązkowych standardów, które należy spełnić. Ponadto zamawiający może chcieć określić warunki zamówienia tak, aby obejmowały one projekt umowy lub obowiązkowe dla wykonawców warunki realizacji zamówienia. W dyrektywie zawarto szereg postanowień mających zastosowanie do możliwych specyfikacji technicznych.

Definiując przedmiot zamówienia, zamawiający ma swobodę wyboru tego, co chce zakupić przy założeniu, że decyzja ta nie jest oparta na subiektywnych lub bezzasadnych podstawach, które zakłócają konkurencję. Rolą dyrektywy jest zapewnienie, iż zamówienie nie będzie realizowane w taki sposób, któryby zakłócał konkurencyjne działanie rynku. Specyfikacje techniczne oraz warunki umowy stanowią szerokie pole do ewentualnych manipulacji. Dyrektywy jednoznacznie definiują, iż zamawiającemu nie wolno określać przedmiotu zamówienia tak, aby faworyzował konkretny produkt, usługę czy też danego wykonawcę.

4.1 Specyfikacje techniczne

Postanowienia dyrektywy w odniesieniu do specyfikacji technicznych stanowią zasadniczą część systemu zamówień publicznych. Cała ich istota oraz zasady mogłyby zostać podważone, gdyby możliwe było zdefiniowanie specyfikacji i norm technicznych w taki sposób, aby tylko konkretny (krajowy) wykonawca mógł wypełnić kryteria zamówienia oparte na takich specyfikacjach lub normach. W poprzednich dyrektywach ustalono bardzo konkretne wytyczne, z wyraźną preferencją dla stosowania norm i specyfikacji „europejskich”. Tam, gdzie one nie występują, wskazano na inne zdefiniowane klasyfikacje, przy czym wymieniono je w malejącym porządku preferencji. W nowej dyrektywie wprowadzono zmianę sposobu, w jaki należy przygotowywać specyfikacje techniczne, zezwalając na definiowanie wymagań technicznych w formie specyfikacji funkcjonalnych a nie tylko przez odniesienie do krajowych norm przenoszących normy europejskie, europejskich aprobat technicznych, wspólnych specyfikacji technicznych, norm międzynarodowych, innych systemów referencji technicznych ustanowionych przez europejskie organy normalizacyjne lub – w przypadku ich braku – do norm krajowych, krajowych aprobat technicznych lub krajowych specyfikacji technicznych odnoszących się do projektowania, obliczania i realizacji robót, a także wykorzystania produktów.

Określając wymagania funkcjonalne pożądaných produktów, instytucja zamawiająca jest w stanie wskazać konkretnego wykonawcę w znacznie mniejszym stopniu. Daje to także „inteligentnemu zamawiającemu” największe możliwości znalezienia, w drodze konkurencji, produktów najlepiej odpowiadających jego potrzebom.

4.1.1 Terminologia

Specyfikacja techniczna

- w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane specyfikacja techniczna oznacza całość zaleceń technicznych zawartych w szczególności w dokumentacji zamówienia, określających wymagane cechy materiału, produktu lub dostawy w sposób pozwalający na opisanie materiału, produktu lub dostawy zgodnie z ich przeznaczeniem przez instytucję zamawiającą. Charakterystyka ta obejmuje poziomy oddziaływania na środowisko, dostosowanie do potrzeb wszystkich użytkowników (w tym dostępność dla osób niepełnosprawnych) oraz ocenę zgodności, funkcjonalność, bezpieczeństwo lub wymiary, w tym procedury dotyczące zapewnienia jakości, terminologię, symbole, testy i metody testowania, opakowanie, znakowanie i etykietowanie oraz procesy i metody produkcji. Obejmuje ona również zasady dotyczące projektowania i kosztorysowania, warunki testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych, metod i technik budowy oraz wszelkich pozostałych warunków technicznych, które instytucja zamawiająca może określić, na mocy przepisów ogólnych lub szczególnych, w odniesieniu do ukończonych obiektów budowlanych oraz materiałów lub części, z których są one wykonane
- w przypadku zamówień publicznych na dostawy lub usługi specyfikacja techniczna oznacza specyfikację w dokumencie określającym wymagane cechy produktu lub usługi, takie jak poziomy jakości, poziomy oddziaływania na środowisko, dostosowanie do potrzeb wszystkich użytkowników (w tym dostępność dla osób niepełnosprawnych) oraz ocena zgodności, funkcjonalność, użytkowanie produktu, bezpieczeństwo lub wymiary, w tym wymagania odnoszące się do produktu w zakresie nazwy, pod jaką produkt jest sprzedawany, terminologii, symboli, testów i metod testowania, opakowania, znakowania i etykietowania, instrukcji obsługi, procesów i metod produkcji oraz procedur oceny zgodności.

Norma

Jest to specyfikacja techniczna zatwierdzona przez uznaną instytucję normalizacyjną, do powtarzalnego i stałego stosowania, przy czym przestrzeganie jej nie jest obowiązkowe. Mogą to być normy międzynarodowe, przyjęte przez międzynarodową organizację normalizacyjną, normy europejskie, przyjęte przez europejską organizację normalizacyjną lub normy krajowe przyjęte przez krajową organizację normalizacyjną, przy czym wszystkie one są dostępne publicznie.

Bardziej precyzyjne definicje wykorzystane dla potrzeb dyrektywy obejmują:

- „europejską aprobatę techniczną”, która oznacza pozytywną ocenę techniczną przydatności produktu do użycia w konkretnym celu, dokonaną w oparciu o spełnienie podstawowych wymagań dla robót budowlanych, według charak-

terystyki własnej tego produktu oraz określonych warunków jego zastosowania i użytkowania. Europejskie aprobaty techniczne są wydawane przez organ zatwierdzający, wyznaczony w tym celu przez dane Państwo Członkowskie;

- „wspólną specyfikację techniczną” oznaczającą specyfikację techniczną określoną zgodnie z procedurą uznaną przez Państwa Członkowskie, która została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej,
- „referencje techniczne”, oznaczające każdy dokument opracowany przez europejskie organy normalizacyjne, zgodnie z procedurami dostosowanymi do rozwijających się potrzeb rynku (z wyjątkiem norm oficjalnych) .

Zgodnie z wytycznymi art. 23 ust. 3 zamawiający odnosi się do powyższych wg określonej kolejności tj. *krajowych norm przenoszących normy europejskie, europejskich aprobat technicznych, wspólnych specyfikacji technicznych, norm międzynarodowych, innych systemów referencji technicznych ustanowionych przez europejskie organy normalizacyjne lub – w przypadku ich braku – do norm krajowych, krajowych aprobat technicznych lub krajowych specyfikacji technicznych.*

4.1.2 Właściwe prawo wspólnotowe

Orzecznictwo Trybunału dotyczące postanowień Traktatu w zakresie swobody przepływu jest szczególnie istotne w kontekście specyfikacji technicznych.

Sprawa 120/78 Cassis de Dijon

Swoboda przepływu może zostać ograniczona tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione względami ochrony interesu publicznego.

Wypracowanie zasady wzajemnego uznawania, która wyłoniła się z przełomowego orzeczenia Trybunału w sprawie Cassis de Dijon, nawiązuje bezpośrednio do kwestii wzajemnego oddziaływania między normami ujednoliconymi a krajowymi normami technicznymi i przepisami.

W zakresie specyfikacji technicznych implikacje tego orzeczenia są takie, iż produkty wytworzone lub wprowadzane na rynek w danym Państwie Członkowskim mogą być swobodnie przemieszczane (a zatem mogą wchodzić w skład oferty) w całej Wspólnocie w przypadku, gdy są one chronione na poziomie

Sprawa 45/87 Dundalk

Normy ukierunkowane na spełnianie wymagań krajowych są zakazane na mocy art. 28 Traktatu nawet, gdy dyrektywa nie ma zastosowania.

równoważnym z poziomem ochrony nałożonym przez importujące Państwo Członkowskie. W przypadku braku środków wspólnotowych (takich jak zharmonizowane normy), mających zastosowanie do tych produktów, Państwa Członkowskie mają swobodę ustanawiania przepisów w tym zakresie na swoim terytorium. Jeżeli różnice między aktami prawnymi poszczególnych krajów (nawet w przypadku, gdy mają one zastosowanie w jednakowej mierze do wyrobów krajowych i importowanych) w zakresie poziomu ochrony, wynikające z przepisów technicznych lub norm, tworzą bariery dla handlu, zostaną one zaakceptowane, jeśli są one wymagane, aby chronić uprawnione interesy publiczne określone w art. 30 lub dla spełnienia któregoś z obowiązkowych wymogów ustalonych w orzeczeniu w sprawie *Cassis de Dijon* oraz w późniejszym orzecznictwie.

Na art. 28 Traktatu powoływano się także w celu kwestionowania specyfikacji technicznych ustalanych przez instytucje zamawiające. Nawet gdy stwierdzono brak zastosowa-

Na art. 28 Traktatu powoływano się także w celu kwestionowania specyfikacji technicznych ustalanych przez instytucje zamawiające. Nawet gdy stwierdzono brak zastosowa-

nia dyrektywy, Trybunał w sprawie *Dundalk* zakazał wykorzystywania w dokumentach przetargowych wymogu stosowania wyrobów, które uzyskały certyfikację zgodności z określoną normą krajową. W tym przypadku certyfikację tę uzyskał tylko jeden (irlandzki) producent.

4.2 Postanowienia dyrektywy

W dyrektywie stwierdza się jednoznacznie, iż specyfikacje techniczne muszą umożliwiać wykonawcom równoprawny dostęp do zamówień publicznych, nie tworząc nieuzasadnionych przeszkód w otwarciu rynku zamówień publicznych na konkurencję. W celu zapewnienia równego traktowania w dyrektywie nakreślono szereg opcji dotyczących stosowania specyfikacji technicznych przez instytucje zamawiające. Opcje te nie stanowią jednakże uszczerbku dla obowiązujących przepisów krajowych w zakresie, w jakim przepisy te są zgodne z prawem wspólnotowym.

Instytucje zamawiające mają swobodę nakreślania wymogów odnoszących się do charakterystyki lub funkcjonalności produktów czy usług, które mają zostać zrealizowane. Mogą występować jednakże inne wymagania wspólnotowe, które nakazują zastosowanie norm europejskich. W dziedzinie informatyki i telekomunikacji na przykład, *Decyzja w sprawie normalizacji w dziedzinie technologii informatycznych i telekomunikacji* (Decyzja Rady 87/95/EWG) wymaga od sektora publicznego dokonującego zakupów informatycznych stosowania, w określonych przypadkach, norm europejskich lub dozwolonych norm międzynarodowych.

4.2.1 Metody alternatywne

Z zastrzeżeniem obowiązujących krajowych przepisów technicznych zgodnych z prawem wspólnotowym specyfikacje techniczne muszą być formułowane w jeden z dwóch zasadniczych sposobów: przez odniesienie do określonych specyfikacji albo przez odniesienie do charakterystyki lub wymogów funkcjonalnych. Możliwość połączenia tych metod prowadzi do czterech sposobów wyrażania wymogów technicznych zamówienia:

- a) albo przez odniesienie do specyfikacji technicznych, określonych w załączniku VI oraz, w kolejności, do krajowych norm przenoszących normy europejskie, europejskich aprobat technicznych, wspólnych specyfikacji technicznych, norm międzynarodowych, innych systemów referencji technicznych ustanowionych przez europejskie organy normalizacyjne lub – w przypadku ich braku – do norm krajowych, krajowych aprobat technicznych lub krajowych specyfikacji technicznych odnoszących się do projektowania, obliczania i realizacji robót budowlanych, a także do wykorzystania produktów. Każdemu odniesieniu towarzyszą słowa „lub równoważny”;
- b) albo w kategoriach charakterystyki lub wymagań w zakresie funkcjonalności: przy czym wymagania te mogą obejmować opis oddziaływania na środowisko. Parametry takie muszą być jednak dostatecznie precyzyjne, aby umożliwić wykonawcom ustalenie przedmiotu zamówienia, a instytucjom zamawiającym jego udzielenie;

- c) albo w kategoriach charakterystyki lub wymagań w zakresie funkcjonalności, o których mowa w lit. b) , odnosząc się do specyfikacji wymienionych w lit. a) , jako środka domniemanej zgodności z tą charakterystyką lub wymogami;
- d) albo przez odniesienie do specyfikacji, o których mowa w lit. a) dla niektórych cech oraz do charakterystyki i wymagań funkcjonalnych, o których mowa w lit. b) – dla innych cech.

Jeżeli nie uzasadnia tego przedmiot zamówienia, specyfikacje techniczne nie mogą zawierać odniesienia do konkretnej marki ani źródła ani też do żadnego szczególnego procesu, znaku handlowego, patentu, typu, pochodzenia lub produkcji, które mogłyby prowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania pewnych przedsiębiorstw albo produktów. Odniesienie takie jest dopuszczalne wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, gdy dostatecznie precyzyjny i zrozumiały opis przedmiotu zamówienia, zgodny z ust. 3 i 4, nie jest możliwy; odniesieniu takiemu towarzyszą słowa „lub równoważny”.

Ostatnie zdanie w pkt a) powyżej stanowi istotny dodatek. Dyrektywa stanowi jednoznacznie, iż w przypadku, gdy instytucja zamawiająca skorzysta z możliwości wskazania nazwy, marki (odniesienie takie jest dopuszczalne wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, gdy dostatecznie precyzyjny i zrozumiały opis przedmiotu zamówienia, zgodny z art. 23 ust. 3 i 4, nie jest możliwy) , czy też charakterystycznych cech, nie może odrzucić oferty ze względu na to, że towary i usługi, będące przedmiotem oferty, nie są zgodne ze specyfikacjami, do których się ona odnosi, jeżeli wykonawca dowiedzie w swojej ofercie, zgodnie z oczekiwaniami instytucji zamawiającej, że proponowane przezeń rozwiązania spełniają w sposób równoważny wymagania określone przez specyfikacje techniczne. Dyrektywa wskazuje, że na „właściwe środki” może składać się dokumentacja techniczna producenta lub raport z testów wydany przez uznaną instytucję. Podobnie w przypadku, gdy instytucja zamawiająca korzysta z opcji nakreślenia swoich wymagań charakterystyki lub wymogów funkcjonalnych, nie może ona odrzucić oferty na roboty budowlane, produkty lub usługi, która jest zgodna z normą krajową transponującą normę europejską, europejską aprobatą techniczną, wspólną specyfikacją techniczną, normą międzynarodową lub systemem referencji technicznych ustanowionym przez europejską instytucję normalizacyjną, jeżeli specyfikacje te odpowiadają charakterystyce i wymaganiom w zakresie funkcjonalności, które ta instytucja określiła. Podobnie jak w przypadku poprzedniego warunku, do wykonawcy należy udowodnienie w ofercie, zgodnie z oczekiwaniami instytucji zamawiającej oraz z użyciem wszelkich właściwych sposobów, że roboty budowlane, produkty lub usługi są zgodne z wytycznymi określonymi przez instytucję zamawiającą. Na „właściwe sposoby” może składać się dokumentacja techniczna producenta lub raport z testów wydany przez uznaną instytucję.

4.2.2 Odniesienia zabronione

O ile nie jest to uzasadnione przedmiotem zamówienia, dyrektywa zakazuje odniesień w specyfikacjach technicznych do konkretnej marki lub źródła, konkretnego procesu, znaków towarowych, patentów, typów lub konkretnego pochodzenia czy produkcji. Poza zakazem wskazywania określonych produktów, uniemożliwia to także nakładanie wymogu stosowania określonych procesów, szczególnie w przypadku, gdy nie są one chronione prawami własności intelektualnej. Zgodnie z dyrektywą, decyzję o udziale-

niu zamówienia należy podjąć na podstawie porównania ostatecznych cech jakościowych i właściwości oferowanego przez wykonawców przedmiotu zamówienia. Niedopuszczalne jest stosowanie sztucznego ograniczenia opartego na metodzie produkcji, którego skutkiem byłoby wyeliminowanie niektórych produktów lub wykonawców nie na podstawie cech przedmiotu zamówienia, lecz w oparciu o proces wytwórczy. Jest to obecnie także istotne w kontekście szerszego zastosowania wymogów ochrony środowiska. Jakkolwiek specyfikacje techniczne można obecnie definiować przez odniesienie do charakterystyki środowiskowej, włączając w to procesy i metody produkcyjne, konkretne odniesienie do określonego procesu mogłoby mimo to stanowić naruszenie tego postanowienia, podobnie jak inne zabronione odniesienie.

Zakaz ten dotyczy więc korzystania w specyfikacjach zamówień z odniesień, których ewentualne zastosowanie prowadziłyby do faworyzowania lub eliminowania niektórych wykonawców lub produktów.

To, czy nabywca działa w dobrej wierze, można kwestionować w przypadku, gdy wydaje się, że intencją zastosowania takiej specyfikacji jest faworyzowanie lokalnego przemysłu. Najczęściej dzieje się tak wówczas, gdy materiał źródłowy nie ma jakiegokolwiek naturalnego powiązania z regionem, ale jest tam jedynie produkowany lub wytwarzany z zastosowaniem surowców, które poza tym są wymienne lub możliwe do zastąpienia.

Sprawa C-359/93 UNIX

Zawsze w przypadku uwzględnienia konkretnego odniesienia, musi być dołączone określenie „lub równoważne”.

We wszystkich przypadkach takie odniesienia są dozwolone tylko na zasadzie wyjątku, kiedy nie można dostatecznie precyzyjnie i jednoznacznie opisać przedmiotu zamówienia, czy to przez odniesienie do wymienionych norm i specyfikacji, czy za pomocą charakterystyki lub wymogów funkcjonalnych. Ilekroć stosuje się jakiegokolwiek konkretne i uzasadnione odniesienie do konkretnej marki, źródła, konkretnego procesu czy znaków towarowych, patentów, typów lub konkretnego pochodzenia lub produkcji, musi być do niego dołączone określenie „lub równoważne”.

4.2.3 Oddziaływanie na środowisko

Po raz pierwszy w dyrektywie wyraźnie przewiduje się uwzględnienie w systemie zamówień publicznych aspektów oddziaływania na środowisko, m. in. w odniesieniu do specyfikacji technicznych. Jest kilka sposobów ustalania wymagań z myślą o realizacji zamówień przyjaznych dla środowiska. Niezwykle istotne jest to, iż dyrektywa pozwala na uwzględnienie aspektów środowiskowych już na „etapie produkcji” (tj. opracowania wymagań odnośnie przedmiotu określonego w dokumentach w prowadzonym postępowaniu), a nie dopiero na „etapie konsumpcji” (tj. realizacji postanowień umowy). Ponadto w dyrektywie zawarto jednoznaczne odniesienie do możliwości zastosowania ekoetykiet.

Pełna ocena znaczenia postanowień dotyczących aspektów środowiskowych wymaga rozróżnienia „etapu produkcji” od „etapu konsumpcji” w całym okresie przydatności danego wyrobu do użytku. Wymagania odnoszące się do etapu produkcji wpływają na procesy i metody produkcji, podczas gdy wymagania związane z etapem konsumpcji dotyczą składu fizycznego lub cech wyrobu końcowego i efektywności jego funkcjonowania. Możliwe jest ponadto rozróżnienie między dwoma rodzajami kosztów środo-

wiskowych, które zależą od kolejnych etapów okresu użytkowania wyrobu. Po pierwsze: występują koszty uwzględnione w cenie wyrobu lub koszty jego użytkowania ponoszone przez konsumenta (mające odzwierciedlenie na przykład w energooszczędności budynku lub wyrobu) . Po drugie: występują koszty związane na przykład z ogólnymi szkodami ekologicznymi spowodowanymi przez produkt na etapie produkcji lub konsumpcji (których koszty nie są uwzględnione w końcowej cenie) . Są to tak zwane efekty zewnętrzne.

Trudności zwykle nie występują, gdy instytucje zamawiające określają wymagania w zakresie oddziaływania na środowisko w odniesieniu do etapu konsumpcji, jeżeli wpływają one na skład fizyczny, cechy lub charakterystykę produktów końcowych, takie jak ich energooszczędność oraz te, które odnoszą się do kosztów ponoszonych przez instytucję zamawiającą. Bardziej kontrowersyjna była kwestia zakresu, w jakim instytucja zamawiająca mogła wprowadzać do etapu produkcji wymagania dotyczące oddziaływania na środowisko. Główna trudność wynika z faktu, że przyjazne dla środowiska metody produkcji nie wpływają w istocie na charakterystykę ani efektywność produktu końcowego. Energia elektryczna wytwarzana z paliw kopalnych ma taką samą charakterystykę oraz wydajność jak elektryczność produkowana z wykorzystaniem energii wiatru czy słońca. Brak więc czegokolwiek pozwalającego odróżnić wyroby ekologiczne od nie-ekologicznych ze względu na ich przydatność do użytku jako takich. Jednocześnie nałożenie na etapie produkcji wymogów w zakresie oddziaływania na środowisko zwykle powoduje, jakkolwiek nie w sposób nieunikniony, wyższe ceny z powodu przynajmniej częściowego uwzględnienia efektów zewnętrznych.

Dozwolone jest obecnie uwzględnianie aspektów środowiskowych w specyfikacjach technicznych, niezależnie od ich następstw finansowych, ilekroć cel, do którego osiągnięcia się dąży, jest zgodny z celami wspólnotowymi. Dzieje się tak nawet wtedy, gdy brak jest zauważalnej różnicy między przedmiotem zamówienia przyjaznym środowisku a przedmiotami innymi, które nie spełniają wymogów środowiskowych. Wymagania te powinny jednak spełniać pewne warunki: muszą być związane z przedmiotem zamówienia, nie mogą dawać nieograniczonej swobody wyboru zamawiającemu, muszą być wyraźnie wskazane w dokumentacji postępowania, ogłoszeniu o zamówieniu oraz muszą być zgodne ze wszystkimi podstawowymi zasadami prawa wspólnotowego, w szczególności z zasadą zakazu dyskryminacji.

Ekoetykiety

W przypadku, gdy instytucje zamawiające zdecydowały się na zdefiniowanie w swoich zamówieniach sposobu oddziaływania na środowisko w kategoriach charakterystyki i wymagań funkcjonalnych, w dyrektywie stwierdza się wyraźnie, iż mogą one obejmować charakterystykę oddziaływania na środowisko. Instytucje zamawiające mogą w takim przypadku posłużyć się szczegółowymi specyfikacjami lub, w razie potrzeby, ich częściami, według tego, jak są one zdefiniowane przez europejskie lub (wielu) narodowe ekoetykiety, albo przez dowolne ekoetykiety, z zastrzeżeniem pewnych warunków. Wymaga się zatem, aby:

- specyfikacje te umożliwiały odpowiednie zdefiniowanie dostaw lub usług, które są przedmiotem zamówienia;

- wymagania dotyczące ekoetykiety były opracowane na podstawie informacji naukowych;
- ekoetykiety były przyjęte z zastosowaniem procedury, w której mogą uczestniczyć wszystkie zainteresowane strony, takie jak instytucje rządowe, konsumenci, producenci, dystrybutorzy oraz organizacje ekologiczne
- były one dostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Instytucje zamawiające mogą wskazać, iż produkty i usługi opatrzone ekoetykietą są z założenia zgodne ze specyfikacjami technicznymi określonymi w dokumentach zamówienia. Podobnie jak w przypadku innych cech charakterystycznych i wymogów funkcjonalnych, instytucje zamawiające muszą zaakceptować wszelkie inne właściwe dowody, takie jak dokumentacja techniczna wytwórcy czy raport z testów wydany przez uznaną instytucję, respektując tym samym zasadę wzajemnego uznawania. Te uznane instytucje to laboratoria testowe i kalibracyjne oraz organy ds. certyfikacji i inspekcji, które działają zgodnie z odpowiednimi normami europejskimi. Zamawiający musi zaakceptować certyfikaty wydane przez uznane instytucje ustanowione w innych Państwach Członkowskich.

4.3 Dialog techniczny

Ustalanie specyfikacji technicznych jest często zadaniem trudnym, szczególnie w przypadku instytucji publicznej, która musi zakupić dowolną liczbę produktów i która jest w dużej mierze odseparowana od sektora prywatnego. W większości przypadków wykonawcy z sektora prywatnego są w sposób nieunikniony lepiej niż instytucja publiczna zorientowani w dostępności, potencjale, cenach i warunkach sprzedaży swoich wyrobów oraz, co być może najważniejsze, w dostępnych technologiach. Aby upewnić się, że zamawiający podejmie optymalną decyzję w odniesieniu do wyspecyfikowanej technologii, musi on mieć dostęp do informacji na jej temat. Dla uzyskania potrzebnych informacji będzie musiał komunikować się z potencjalnymi wykonawcami, ale czynienie tego w kontekście procesu przetargowego może stanowić naruszenie zasad, ponieważ w trakcie procedury generalnie nie zezwala się na dyskusje z wykonawcami.

Dyrektywa zawiera jednak w pkt 8 preambuły postanowienie, które dopuszcza możliwość dyskusji specyfikacji technicznych z potencjalnymi wykonawcami przed wszczęciem każdej procedury udzielenia zamówienia. Określone jest to mianem „dialogu technicznego”. Przy zasadniczym założeniu, iż żadne negocjacje nie powinny mieć skutku ograniczania konkurencji, punkt ten stanowi, że „przed rozpoczęciem procedury udzielania zamówienia instytucje zamawiające mogą, przy wykorzystaniu dialogu technicznego, poszukiwać lub korzystać z doradztwa, które może znaleźć zastosowanie w trakcie przygotowywania specyfikacji ...” Definicja dialogu technicznego oznacza, że dyskusje takie są dozwolone *prima facie*. Nie mogą one oczywiście mieć skutku ograniczenia konkurencji, a zatem nie powinny one dawać potencjalnemu wykonawcy konkurencyjnej przewagi, na przykład przez ustalenie specyfikacji technicznych przez odniesienie do takich specyfikacji, które spełnia jeden wykonawca, krajowy lub inny.

4.4 Oferty wariantowe

Wykonawcy, którzy nie spełniają wymagań technicznych zamawiającego, nie spełniają tym samym wymogów ogólnych i ich oferta jest odrzucana. Można istotnie twierdzić, że muszą oni zostać odrzuceni, ponieważ przyjęcie oferty niespełniającej wymagań stanowiłoby naruszenie zasady równego traktowania, przyjęcie oferty niezgodnej z wymaganiami stanowi zakłócenie równowagi konkurencyjnej i utrudnienie dla wykonawców, którzy dążyli do spełnienia wymagań. Bywają jednak okoliczności, kiedy przyjęcie ofert w oparciu o alternatywne sposoby spełniania ustalonych wymagań bywa korzystne. Są to tak zwane oferty wariantowe.

Nawet jeżeli instytucja zamawiająca w sposób wyraźny określiła swoje wymagania, bywają przypadki, w których wykonawcy mogą być w stanie zaoferować różne sposoby wykonania robót budowlanych lub zastosowanie różnych, bardziej odpowiednich materiałów, w zależności od swoich własnych technologii i potencjału oraz własnej oceny placu budowy. Propozycja wykonawcy może być korzystna dla złożonych systemów informatycznych, ale także i w tym przypadku ma to znaczenie tylko wówczas, gdy zamawiający określił nie wynik, ale sposoby jego uzyskania. Oferty wariantowe nie zawsze wpływają na specyfikacje techniczne, czy też na sposób realizacji robót, dostaw lub usług. Zamawiający może na przykład określić specyfikacje dla nabycia określonego sprzętu komputerowego i usługi jego utrzymania. Może okazać się, że dany wykonawca przedstawi zamawiającemu lepszą ofertę polegającą na leasingu sprzętu lub zakupieniu go na raty. Łącząc usługi utrzymania z umową leasingową na sprzęt, wykonawca może być w stanie zaoferować bardziej atrakcyjną cenę. Przedmiotowa oferta wariantowa może zatem wpływać nie tyle na oferowany wyrób, co na rodzaj oferowanego kontraktu.

O ile poprzednia dyrektywa stanowiła, że instytucje zamawiające powinny wskazać w ogłoszeniu o zamówieniu, kiedy oferty wariantowe są niedopuszczalne, w nowej dyrektywie wymaga się od instytucji zamawiających stwierdzenia, czy dopuszczają oferty wariantowe. Bez takiego wskazania nie zezwala się na zastosowanie wariantów. Oferty wariantowe dopuszcza się jedynie wtedy, gdy kryterium udzielenia zamówienia jest oferta najkorzystniejsza ekonomicznie. W sytuacji, w której zamawiający dopuszcza oferty wariantowe – musi wskazać w dokumentach zamówienia minimalne wymagania do spełnienia przez warianty oraz wszelkie szczególne wymagania dotyczące ich składowania. Pod uwagę mogą być brane tylko warianty spełniające wymagania minimum.

Uznając, że warianty mają zastosowanie nie tylko do produktu końcowego, ale także do sposobów realizacji dostawy, dyrektywa stanowi, że w procedurach udzielania zamówień publicznych na dostawy lub usługi instytucje zamawiające, które dopuściły warianty, nie mogą odrzucić wariantu jedynie dlatego, że w przypadku jego wyboru efektem byłoby udzielenie zamówienia na realizację usług zamiast na dostawy lub zamówienia na dostawę zamiast na usługi.

4.5 Warunki realizacji zamówienia

Sposób wykonania zamówienia Zamawiający może wskazać nie tylko w dokumentach zamówienia czy specyfikacji technicznej, ale również w projekcie umowy. Narzucając pewne warunki umowne, które mają zastosowanie w czasie realizacji zamówienia, instytucje zamawiające mogą realizować szereg różnych celów w zakresie aspek-

tów środowiskowych czy społecznych. Mogą to być przepisy, które gwarantują na przykład przestrzeganie przepisów prawa pracy, takich jak przepisy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Zgodność z postanowieniami umowy staje się jednakże odrębnym zagadnieniem, gdy zamawiający dąży do nałożenia wymogów, które nie znajdują odzwierciedlenia w aktualnie obowiązujących krajowych przepisach ustawowych.

Nowa dyrektywa zezwala obecnie na zastosowanie niektórych warunków realizacji zamówienia. Stanowi ona, iż instytucje zamawiające mogą ustalić szczególne warunki dotyczące wykonania zamówienia przy założeniu, że są one zgodne z prawem wspólnotowym oraz zostały wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacjach. Warunki rządzące realizacją kontraktu mogą dotyczyć w szczególności aspektów społecznych i ochrony środowiska.

4.6 Informowanie o wymaganiach

Specyfikacje techniczne, które mają zostać zastosowane w danym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, muszą zostać określone w dokumentacji przetargowej, czyli w ogłoszeniach o zamówieniu i dokumentach przetargowych. Ogłoszenie musi zawierać dane o tym, gdzie można się zwracać o dokumenty przetargowe. Dokumenty te mogą być opracowane i przekazywane także w formie elektronicznej.

W przypadku robót budowlanych lub usług – ale nie w odniesieniu do dostaw – instytucja zamawiająca może wskazać w dokumentach przetargowych lub zostać zobowiązana przez Państwo Członkowskie, aby w dokumentach zamówienia określiła organ lub organy, od których wykonawca może uzyskać odpowiednie informacje na temat regulacji związanych z podatkami, ochroną środowiska, a także przepisów dotyczących zatrudnienia i warunków pracy, obowiązujących w danym Państwie Członkowskim, regionie lub miejscu, w którym zamówienie ma zostać zrealizowane oraz mających zastosowanie do robót budowlanych przeprowadzanych na danym terenie lub usług świadczonych podczas realizacji zamówienia.

Ponadto, w przypadku, gdy instytucja zamawiająca przekazuje powyższe informacje, żąda od wykonawców, aby podczas sporządzania swoich ofert uwzględnili obowiązki wynikające z przepisów o ochronie zatrudnienia i warunkach pracy obowiązujące w miejscu, w którym zamówienie ma zostać zrealizowane.

Postanowienie to wyraźnie nie stanowi uszczerbku dla zastosowania przepisów dyrektywy dotyczących rozpatrywania ofert zawierających rażąco niskie ceny.

Rozdział V

Kwalifikacja wykonawców

5.1 Wstęp

W nowej dyrektywie zdefiniowano pojęcie „wykonawca”, oznaczające trzy obszerne kategorie podmiotów wyróżnione przez odniesienie do zamówień, o które się ubiegają: „przedsiębiorcy budowlanego” w przypadku zamówień na roboty budowlane; „dostawcy” w zamówieniach na dostawy oraz „usługodawcy” w zamówieniach na realizację usług. O ile nie zawarto wyraźnego odniesienia do danej kategorii, w całym tekście będzie używany dla ułatwienia termin „wykonawca”. W dyrektywie zawarto niewiele wymogów dotyczących wykonawców poza tymi, które określają ich predyspozycje do występowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

Podstawą całego systemu zamówień publicznych jest idea zakazu dyskryminacji wykonawców o różnej przynależności państwowej oraz stworzenia im jednakowych szans w ubieganiu się o zamówienia przyznawane na obszarze Wspólnoty. Dyrektywa wymaga, aby zamówienia były realizowane w oparciu o kryteria obiektywne. Instytucje zamawiające nie mogą zatem dowolnie eliminować jakichkolwiek wykonawców z procedury udzielania zamówienia na zasadzie uznaniowości, w szczególności ze względu na przynależność państwową. Zawarto więc w niej szczegółowe kryteria predyspozycji i kwalifikacji, które powinny zostać zastosowane w celu wykluczenia wykonawców z procedur w przypadku niespełnienia przez nich tych kryteriów. Zastosowano również warunki odnoszące się do dowodów, które mogą być wymagane do weryfikacji kryteriów.

5.2 Wykonawcy

W dyrektywie użyto dla uproszczenia terminu „wykonawca”, który, jak wspomniano wyżej, obejmuje pojęcia „przedsiębiorca budowlany”, „dostawca” oraz „usługodawca”. Wykonawca, który złożył ofertę zwany jest „oferentem”, ubiegający się o zaproszenie do udziału w procedurze ograniczonej, negocjacjach lub dialogu konkurencyjnym, zwany jest „kandydatem”.

5.2.1 Forma prawna

Wykonawcą może być każda osoba fizyczna lub prawna lub podmiot publiczny bądź grupa takich osób lub podmiotów, które oferują na rynku, odpowiednio, wykonanie robót budowlanych i/lub obiektu budowlanego, produkty lub usługi. Oznacza to w sposób oczywisty zarówno firmy (spółki) jak i osoby indywidualne. Kandydaci lub oferenci, którzy są uprawnieni do świadczenia odnośnej usługi zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego, w którym prowadzą działalność, nie mogą zostać odrzuceni jedynie

ze względu na to, że zgodnie z prawem innego Państwa Członkowskiego, w którym zamówienie zostało udzielone, musieliby oni być osobami fizycznymi lub prawnymi.

W przypadku, gdy dany wykonawca jest osobą prawną, może zostać postawione mu wymaganie wskazania w ofercie lub wniosku o udział w procedurze, nazwisk i wymaganych kwalifikacji zawodowych personelu, który będzie odpowiedzialny za realizację zamówienia. Instytucja zamawiająca może także wymagać od wykonawców, aby udowodnili, że posiadają określone uprawnienia lub są członkami organizacji zawodowej, w zakresie, w jakim wymaga się – w ich kraju pochodzenia – posiadania danego uprawnienia lub członkostwa w konkretnej organizacji do realizacji danej roboty budowlanej, usługi czy też dostawy. Członkostwo w organizacji zawodowej jest często warunkiem nakładanym na osoby indywidualne pragnące wykonywać określony zawód. W przypadku, gdy wykonawca jest osobą prawną, może być od niego wymagane wykazanie przynależności jego personelu do danej organizacji.

5.2.2 Grupy wykonawców

Definicja „wykonawcy” zawarta w dyrektywie obejmuje „grupę osób i/lub podmiotów fizycznych lub prawnych”. Instytucje zamawiające nie mogą wymagać od tych grup przyjęcia konkretnej formy prawnej w celu złożenia oferty lub wniosku o udział w postępowaniu. W takiej sytuacji wykonawcy zobowiązani będą przynajmniej do ustanowienia (wyznaczenia) pełnomocnika reprezentującego grupę w trakcie prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Jednakże grupie, której udzielono zamówienia, może być postawiony taki wymóg z chwilą udzielenia tego zamówienia w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zadowalającego wykonania umowy (umowa konsorcjum definiująca obowiązki i zakres odpowiedzialności). Złożoność uzgodnień i kwestie odpowiedzialności mogą budzić niejakie wątpliwości. Konsorcja składające swoje oferty mogą chcieć stworzyć, tak czy inaczej, spółkę celową kierującą całym procesem, przy czym wymaganie utworzenia takiej spółki celowej może także leżeć w interesie instytucji zamawiającej. Może ona postawić takie wymaganie nie tylko po to, aby stworzyć spójną strukturę zarządzania przedsięwzięciem, ale także w celu uprzedzenia skomplikowanych kwestii odpowiedzialności, w razie gdyby takowe powstały w przypadku wzięcia na siebie przez członków konsorcjów łącznej i solidarnej odpowiedzialności za realizowany projekt.

Grupy spółek mogą korzystać na etapie dopuszczenia do udziału w postępowaniu ze swoich wzajemnych kwalifikacji.

Nawet w przypadku spółki holdingowej, która sama nie wykonuje robót budowlanych, Europejski Trybunał Sprawiedliwości uznał, że spółka taka nie może zostać wykluczona z udziału w procedurach udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane. Jeżeli od wykonawcy wymaga się potwierdzenia jego kondycji ekonomicznej i finansowej oraz wiedzy technicznej i potencjału – może on wykazać dla potrzeb postępowania, iż niezależnie od charakteru jego prawnych powiązań z przedsiębiorstwami zależnymi, ma do swojej dyspozycji zasoby takiego przedsiębiorstwa, niezbędne do realizacji umowy. Znajduje to odzwierciedlenie w dyrektywach. A zatem wykonawca może, w stosownych przypadkach oraz na potrze-

Sprawa C-389/92 Ballast Neeram
Spółka holdingowa może korzystać z kwalifikacji innych spółek (spółek zależnych lub partnerów).

by danej umowy, korzystać z potencjału innych podmiotów, niezależnie od swoich powiązań prawnych z tymi podmiotami. Musi on w takim przypadku udowodnić instytucji zamawiającej, że będzie miał do dyspozycji potrzebne zasoby, na przykład przedstawiając zobowiązanie tej treści złożone przez te podmioty. Dowód na dostępność zasobów może zostać przedłożony w postaci zobowiązania do udostępnienia odnośnych zasobów przez podmioty nimi dysponujące.

5.3 Zastrzeżenie udziału

Zamówienia mogą stanowić potężne narzędzie realizacji celów polityki rządowej, które nie mają zbyt wiele wspólnego z samym procesem zamówień publicznych.

Takim mechanizmem jest nałożenie uregulowań za pomocą umowy zawartej w efekcie udzielenia zamówienia, tzn. narzucenie zwycięskiemu wykonawcy warunków wykonania umowy (zob. rozdz. 4.5 wcześniej). Innym mechanizmem jest zastosowanie wymogów w zakresie kwalifikacji podmiotowej, które mają na celu ograniczenie dostępu do udziału wykonawców w procedurach zamówień publicznych. Jednym z głównych celów dyrektyw wspólnotowych jest uniemożliwienie zastosowania jakichkolwiek kryteriów kwalifikacji podmiotowej związanych z przynależnością państwową. Wytyczne te oraz postanowienia Traktatu, których stanowią one realizację, uniemożliwiają także narzucenie innych kryteriów kwalifikacji, które wywierałyby taki sam skutek.

Sprawa 21/88 DuPont de Nemours
Kwalifikacja nie może się ograniczać tylko do wykonawców krajowych, czy też regionalnych.

Dyrektywa zezwala obecnie w sposób jednoznaczny na realizację wtórnych celów w zakresie polityki za pomocą procesu zamówień publicznych – pod warunkiem, że polityka ta nie jest polityką dyskryminującą i jest przejrzysta. W przypadku wymogów kwalifikacji dyrektywa wprowadziła nową kategorię tzw. „zamówień zastrzeżonych”, które, jakkolwiek niewyłączone z jej zakresu, nakładają na uczestników konkretne wymagania. Państwa Członkowskie mogą zastrzec prawo do udziału w procedurach udzielania zamówień publicznych dla zakładów pracy chronionej lub przewidzieć możliwość realizacji takich zamówień w ramach programów pracy chronionej, gdzie większość zaangażowanych pracowników stanowią osoby niepełnosprawne, które z racji charakteru lub stopnia niepełnosprawności nie mogą wykonywać swojej pracy w normalnych warunkach. W efekcie, udział w procedurach udzielania zamówień publicznych może być w całości lub w części ograniczony do „wykonawców” objętych tą definicją.

5.4 Dozwolone kryteria kwalifikacji

W dyrektywie wprowadzono całkowicie nowy przepis, który wymaga obligatoryjnego wykluczenia wykonawców w przypadku, gdy uczestniczyli oni w określonej działalności przestępczej. Pozostałe przesłanki wykluczenia (z pewnymi drobnymi wyjątkami, dotyczącymi szczególnie środowiska) są w znacznej mierze niezmienione. Kwalifikacja podmiotowa oparta jest na ogólnych predyspozycjach wykonawcy, jego kondycji ekonomicznej i finansowej i/lub zdolności zawodowej. Artykuł 44 dyrektywy stanowi, że zamówienia udziela się po zweryfikowaniu przez instytucję zamawiającą predyspozycji wykonawców, którzy nie zostali wykluczeni zgodnie z art. 45 i 46, na podstawie kryteriów dotyczących ich sytuacji ekonomicznej i finansowej, wiedzy lub możliwości zawodowych i technicznych, o których mowa w art. 47-52.

Po pierwsze: przed dokonaniem oceny kondycji finansowej i wiedzy technicznej wykonawców należy wziąć pod uwagę przepisy dotyczące obowiązkowego wykluczenia na podstawie ogólnych predyspozycji (co obejmuje kwestie opisane poniżej jako opcjonalne powody wykluczenia).

Dopiero wówczas oceniamy kondycję ekonomiczną i finansową oraz kwalifikacje techniczne i/lub zawodowe. Przepis ten dotyczy kryteriów, podczas gdy poszczególne artykuły dotyczą tylko sposobów wykorzystanych w celu spełnienia tych kryteriów. ETS stwierdził jasno, iż to do Państwa Członkowskiego należy szczegółowe ustalenie podstaw wykluczenia w zakresie predyspozycji wykonawcy, podczas gdy dyrektywa wskazuje jedynie odniesienia, zgodnie z którymi kryteria te należy oceniać.

Sprawy 27-29/86 CEI i Bellini
Kryteria kwalifikacji określone są przez instytucję zamawiającą z wykorzystaniem dokumentów wskazanych w dyrektywie.

5.4.1 Przesłanki obowiązkowego wykluczenia

Pierwsza grupa przesłanek została wprowadzona po raz pierwszy w nowej dyrektywie jako swoista odpowiedź na rosnące zaniepokojenie następstwami przestępczości zorganizowanej, zarówno w kategoriach procesu konkurencyjnego, jak i mechanizmu wprowadzania do legalnego obiegu środków pochodzących z działalności przestępczej. Dyrektywa obejmuje także przepisy dotyczące kwestii korupcji w dziedzinie zamówień publicznych, zgodnie z którymi podstawą wykluczenia kandydującego wykonawcy z postępowania jest jego:

- a) **udział w organizacji przestępczej**, zgodnie z definicją takiej organizacji zawartą w art. 2 ust. 1 wspólnego działania Rady 98/733/WSiSW;
- b) **korupcja**, zgodnie z definicją zawartą odpowiednio w art. 3 aktu Rady z dnia 26 maja 1997r. oraz art. 3 ust. 1 wspólnego działania Rady 98/742/WSiSW;
- c) **oszustwo** w rozumieniu art. 1 Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich;
- d) **udział w praniu pieniędzy**, zgodnie z definicją art. 1 dyrektywy Rady 91/308/EWG z dnia 10 czerwca 1991r. w sprawie uniemożliwienia korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy.

Artykuł 45 ust. 1 stanowi, że każdy kandydat lub oferent, który został skazany prawomocnym wyrokiem sądu, z jednego lub więcej określonych powyżej powodów i *który jest znany instytucji zamawiającej*, zostaje wykluczony z udziału w zamówieniu publicznym. W celu ustalenia podstaw wykluczenia instytucje zamawiające, o ile jest to właściwe, żądają dokumentacji potwierdzającej spełnienie warunków udziału w postępowaniu. Dokumentami potwierdzającymi powyższe będą wyciągi z „rejestrów sądowych” dla danego wykonawcy lub w przypadku, gdy dane Państwo Członkowskie nie wydaje takich dokumentów - równoważny dokument wydany przez właściwy organ sądowy lub administracyjny kraju pochodzenia lub kraju, z którego dany wykonawca przybywa, wskazujący, że wymagania te zostały spełnione. W przypadku, gdy dane Państwo Członkowskie nie wystawia takich dokumentów lub certyfikatów, mogą one zostać zastąpione oświadczeniem złożonym pod przysięgą, a jeśli takich się w danym państwie

nie składa – uroczystym oświadczeniem złożonym przez daną osobę przed właściwym organem sądowym lub administracyjnym, notariuszem, albo przed właściwą organizacją zawodową lub gospodarczą. .

Ponadto, jeżeli instytucje zamawiające mają wątpliwości co do podmiotowej sytuacji „podejrzanych” wykonawców, mogą także zwrócić się do właściwych organów w celu uzyskania wszelkich informacji uznanych za niezbędne, a dotyczących podmiotowej sytuacji danego wykonawcy. W przypadku, gdy informacje te dotyczą wykonawcy mającego siedzibę lub miejsce zamieszkania w państwie innym niż państwo instytucji zamawiającej, instytucja zamawiająca może zwrócić się o współpracę do właściwych organów. Z uwzględnieniem przepisów krajowych Państwa Członkowskiego, w którym wykonawcy mają swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania, wnioski takie muszą dotyczyć osób prawnych i/lub fizycznych, w tym, o ile to właściwe, dyrektorów spółek oraz każdej osoby uprawnionej do reprezentacji, podejmowania decyzji lub kontroli w stosunku do wykonawcy.

Do Państwa Członkowskiego należy określenie warunków wdrażania tych przepisów, zgodnie z jego prawem krajowym oraz z uwzględnieniem prawa wspólnotowego. Warunki te mogą dotyczyć kwestii terminów, dowodów, następstw skazania w odniesieniu do wykluczenia, tzn. czy wykonawcy zostali wykluczeni czasowo i na jaki okres, czy na stałe, czy z niektórych, czy też ze wszystkich procedur zamówień. W przepisach krajowych mogą być także przewidziane odstępstwa od wymogu obowiązkowego wykluczenia w przypadku występowania „interesu publicznego”.

5.4.2 Ogólne predyspozycje

Kolejną grupę przesłanek wykluczenia wykonawców określono w art. 45 ust. 2 i art. 46 dyrektywy.

Przyczyny wymienione w powyższych artykułach stanowią zamknięty katalog, co wskazano w orzeczeniu wydanym 10 lutego 1982 roku w sprawie *Transporoute*. Zarówno warunki, jak i sposób zastosowania obu artykułów określają, zgodnie z przepisami prawa krajowego oraz uwzględniając przepisy wspólnotowe, Państwa Członkowskie.

Sprawa 76/81 *Transporoute*

W dyrektywie zawarto wyczerpujący katalog przesłanek wykluczenia wykonawcy.

5.4.2.1 Opcjonalne przesłanki wykluczenia

W art. 45 ust. 2 dyrektywy wskazano podstawy, na jakich instytucja zamawiająca może wykluczyć wykonawcę z udziału w zamówieniu. W przeciwieństwie jednak do przypadków, o których mowa w art. 45 ust. 1, instytucje zamawiające nie zawsze są zobowiązane wykluczyć wykonawców należących do tych kategorii. Wskazane tu podstawy mają w niektórych przypadkach zastosowanie wobec wykonawców, którzy zostali utworzeni jako spółki, a w innych - wobec osób indywidualnych, szczególnie w przypadku skazania za działalność przestępczą oraz typowe wykroczenia zawodowe popełniane przez osoby indywidualne.

Przesłanki wykluczenia

Zgodnie z art. 45 ust. 2 wykonawca może zostać wykluczony z udziału w zamówieniu w przypadku, gdy:

- a) *jest w stanie upadłości lub likwidacji, jego działalność jest objęta zarządem sądowym, zawarł umowę z wierzycielami, zawiesił działalność gospodarczą albo znajduje się w analogicznej sytuacji, wynikającej z podobnej procedury zgodnej z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;*

Przepis ten dotyczy podmiotowej kondycji wykonawcy i ma na celu zapewnienie, że jest on zdolny zarówno do działania, jak i wykonania późniejszych zobowiązań umowy. Jednakże możliwość wykonania konkretnego zamówienia przez zdolny do działania podmiot zostanie ustalona w drodze weryfikacji jego kondycji ekonomicznej i finansowej, co pozwoli upewnić się, czy jest on w stanie w sposób zadowalający zrealizować zamówienie określonej wielkości i wartości.

- b) *jest przedmiotem postępowania o ogłoszenie upadłości, o wydanie nakazu przymusowej likwidacji, o ustanowienie zarządu sądowego, postępowania układowego z wierzycielami lub innego podobnego postępowania zgodnego z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;*

Tego punktu dotyczy ta sama uwaga jak ta, którą uczyniono w odniesieniu do poprzedniej przesłanki. Jednakże w obu przypadkach ważne może być to, iż podstawa wykluczenia nie jest obowiązkowa. Jak to obecnie jednoznacznie stwierdzono w dyrektywach – zamawiający może skorzystać, w celu uzyskania dostaw na szczególnie korzystnych warunkach, z procedury negocjacji bez ogłoszenia w stosunku do wykonawcy, który definitywnie likwiduje swoją działalność gospodarczą, syndyka masy upadłościowej lub likwidatora, podmiotu, który zawarł układ ze swoimi wierzycielami lub realizuje podobną procedurę zgodnie z krajowymi ustawami czy przepisami. Obowiązkowe wykluczenie uniemożliwiłoby zamawiającemu będącemu instytucją publiczną skorzystanie z takich sytuacji.

- c) *został skazany prawomocnym wyrokiem, zgodnie z krajowymi przepisami, za przestępstwo związane z jego działalnością zawodową;*

Przestępstwo, o którym mowa, odnosi się do działalności zawodowej, przesłanka ta nie dotyczy np. przestępstw w ruchu drogowym. Jednakże to, czy dany czyn jest przestępstwem związanym z działalnością zawodową zależy w dużej mierze od prawa obowiązującego w poszczególnych Państwach Członkowskich. Będzie to prawdopodobnie obejmowało naruszenia wymagań ustawowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy lub wykonywania obowiązków służbowych.

Dyrektywa uzupełnia listę potencjalnych przestępstw, a zatem jeżeli prawo krajowe zawiera przepisy tej treści, naruszanie przepisów w zakresie ochrony środowiska lub przepisów dotyczących niezgodnych z prawem umów w dziedzinie zamówień publicznych, które było przedmiotem prawomocnego wyroku lub decyzji mającej skutek równoważny, może zostać uznane za przestępstwo dotyczące działalności zawodowej danego wykonawcy lub poważne wykroczenie zawodowe (co należy do zakresu kolejnej podstawy wykluczenia) . Brak przestrzegania krajowych przepisów wdrażających dyrektywy w sprawie równego traktowania pracowników, który był przedmiotem prawomocnego wyroku lub decyzji ma-

jącej skutek równoważny, może także zostać uznany za przestępstwo danego wykonawcy lub poważne wykroczenie zawodowe.

- d) *jest winny poważnego wykroczenia zawodowego, udowodnionego dowolnymi środkami przez instytucje zamawiające;*

Przesłanka ta nie wskazuje na prawomocny wyrok sądowy, więc gdy naruszenie dotyczy przepisów prawa czy też kodeksów postępowania, (nie zostało orzeczone na podstawie prawomocnego wyroku sądowego) i jest złamaniem prawa administracyjnego lub prowadzi do wszczęcia procedur dyscyplinarnych przez organizacje zawodowe, jest wystarczającym powodem do wykluczenia.

W tym przypadku instytucja zamawiająca ma swobodę wyboru wymaganego dowodu pod warunkiem, że jest on uzasadniony. Przypadkami naruszeń zawodowych, w sensie formalnym, zajmują się organizacje zawodowe, którym podlega dany zawód lub profesja. W zakresie, w jakim organizacje te mogą wydawać oświadczenia lub certyfikaty potwierdzające prawidłowość postępowania, powinny one stanowić akceptowalne dowody.

- e) *nie wypełnił zobowiązań dotyczących opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, zgodnie z przepisami prawnymi kraju, w którym ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, lub zgodnie z przepisami prawnymi kraju instytucji zamawiającej;*

Podobnie jak w przypadku kolejnej podstawy omawianej poniżej, nie ma to nic wspólnego ze zdolnością wykonawcy do wykonania zamówienia, a dotyczy bardziej jego postępowania i stopnia, w jakim przestrzega on przepisów prawa krajowego.

- f) *nie wypełnił zobowiązań dotyczących płatności podatków, zgodnie z przepisami prawnymi kraju, w którym ma siedzibę lub miejsce zamieszkania lub zgodnie z przepisami prawnymi kraju instytucji zamawiającej;*

Także i to nie ma nic wspólnego ze zdolnością wykonawcy do realizacji zamówienia. Jest mało prawdopodobne, aby publiczna instytucja zamawiająca uważała za właściwe udzielenie zamówienia wykonawcy, który nie płaci wymaganych prawem podatków

- g) *jest winny poważnego wprowadzenia w błąd w zakresie przekazania lub nieprzekazania informacji, wymaganych na mocy niniejszej sekcji dyrektywy.*

Przesłanka ta wiąże się z podstawami wykluczenia wyliczonymi w tej sekcji dyrektywy. Określenie winy pozostawia się decyzji instytucji zamawiającej, która musi poinformować wykonawcę składającego ofertę o powodach jego wykluczenia. Decyzja ta może zostać zakwestionowana w przypadku, gdyby na przesłankę tę powołano się w sposób arbitralny.

Dowody

Artykuł 45 ust. 3 stanowi, że instytucje zamawiające muszą przyjąć niektóre dokumenty jako wystarczające dowody potwierdzające spełnienie warunków udziału. W przypadku przesłanek wskazanych w pkt a) , b) oraz c) powyżej wystarczającym dowodem bę-

dzie przedstawienia wyciągu z „rejestrów sądowych” dla danego wykonawcy. W przypadku, gdy w danym Państwie Członkowskim nie prowadzi się takich rejestrów, wystarczy okazać równoważny dokument wydany przez właściwy organ sądowy lub administracyjny w kraju, z którego pochodzi wykonawca wskazujący, że wymogi te zostały spełnione. W przypadku wskazanym w pkt e) oraz f) powyżej wystarczy okazać zaświadczenie wydane przez właściwy organ wyznaczony przez dane Państwo Członkowskie. Jak już wyjaśniono, nie nakazuje się żadnych konkretnych form dowodów w przypadkach niezgodnych z prawdą oświadczeń przewidzianych w pkt g) powyżej.

W przypadku, gdy dane Państwo Członkowskie nie wydaje takich dokumentów lub zaświadczeń, można je zastąpić oświadczeniem pod przysięgą (lub w Państwach Członkowskich, w których nie przewiduje się składania oświadczeń pod przysięgą, uroczystym oświadczeniem) złożonym przez zainteresowaną osobę przed organem sądowym lub administracyjnym, notariuszem lub właściwym organem zawodowym lub organizacją zawodową, w kraju pochodzenia lub kraju, z którego przybywa dana osoba. Państwa Członkowskie mają obowiązek wyznaczenia organów i instytucji właściwych w zakresie wystawiania tych dokumentów, zaświadczeń lub oświadczeń oraz bez uszczerbku dla przepisów o ochronie danych osobowych, podawać ich dane do wiadomości Komisji.

5.4.2.2 Wpis do rejestrów zawodowych lub handlowych

W celu udowodnienia swoich predyspozycji i kondycji handlowej wykonawcy mogą zostać poproszeni o przedstawienie dowodów wpisów do rejestrów zawodowych lub handlowych w Państwie Członkowskim, w którym posiadają swoją siedzibę, zgodnie z wymaganiami prawa tego Państwa. Rejestry zawodowe i handlowe, o których mowa w art. 46, oznaczają rejestry wymienione dla każdego z Państw Członkowskich w odniesieniu odpowiednio do robót budowlanych w Załączniku IXA, dla dostaw w Załączniku IXB i usług w Załączniku IXC a także, w przypadku zmian dokonanych na szczeblu krajowym, rejestry, które je zastąpiły.

Ten wymóg dokonania wpisu do rejestru jest zgodny z przepisami prawa wspólnotowego, na mocy których Państwom Członkowskim wolno w dalszym ciągu stosować na szczeblu krajowym przepisy dotyczące warunków prowadzenia działalności lub wykonywania zawodu w zakresie, w jakim przepisy te są zgodne z prawem wspólnotowym. Instytucje zamawiające nie mogą jednak wymagać wpisania się do żadnego rejestru handlowego przyjmującego Państwa Członkowskiego. Instytucja zamawiająca może ponadto wymagać od nich w zakresie, w jakim wykonawcy muszą posiadać określone upoważnienie lub przynależność do określonej organizacji, aby móc świadczyć w swoim kraju pochodzenia daną usługę – dowodu takiego uprawnienia lub członkostwa.

Sprawa C-225/98 Nord Pas de Calais
Instytucje zamawiające nie mogą wymagać, aby wykonawca rejestrował swą działalność w tym Państwie Członkowskim, w którym ubiega się o zamówienie publiczne.

5.4.3 Kondycja ekonomiczna i finansowa

Dokumenty służące potwierdzeniu kondycji finansowej i ekonomicznej wykonawcy wymieniono w art. 47. Dowody odpowiedniej kondycji mogą generalnie być przedstawiane w jednej lub kilku następujących formach:

- a) odpowiednie oświadczenia banków albo stosowny dowód posiadania odpowiedniego ubezpieczenia z tytułu ryzyka zawodowego;
- b) bilans lub wyciągi z bilansów w przypadku, gdy opublikowanie bilansów jest wymagane na mocy prawa w kraju, w którym dany wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania;
- c) oświadczenie o ogólnym obrocie przedsiębiorstwa oraz o stosownym obrocie w obszarze objętym zamówieniem za okres nie więcej niż trzech ostatnich lat budżetowych, w zależności od daty utworzenia przedsiębiorstwa lub rozpoczęcia działalności handlowej przez wykonawcę, w zakresie, w jakim informacje na temat tych obrotów są dostępne.

Instytucje zamawiające muszą wskazać w ogłoszeniu lub zaproszeniu do udziału w postępowaniu, które z tych dokumentów wybrały oraz jakie referencje poza tymi, które wskazano w pkt. a) , b) lub c) , należy przedłożyć. Do zamawiającego należy ustalenie wymaganego poziomu kondycji finansowej i ekonomicznej. Innymi słowy, do instytucji zamawiającej należy podanie powodów uzasadniających jej ubieganie się o te informacje; powinny one służyć określonej celowi, nie zaś stanowić kolejne (czasem niepotrzebne) dokumenty, które wykonawca załącza do swojej oferty. W orzeczeniach na przykład w sprawach *CEI i Bellini* Trybunał stwierdził, że łączna wartość zamówień na roboty budowlane udzielonych danemu wykonawcy może być użytecznym czynnikiem przy ustalaniu kondycji finansowej i ekonomicznej wykonawcy w odniesieniu do jego przyszłych obowiązków (w trakcie wykonywania zobowiązań umownych) . Jednym z celów postawienia wymogu określenia „wartości robót budowlanych” było zapobiegnięcie podejmowaniu się przez indywidualnych wykonawców realizacji zamówień wykraczających poza ich możliwości. Innym celem było zapobieżenie monopolizowaniu zamówień na roboty budowlane przez niektóre firmy.

5.4.4 Kwalifikacje techniczne i/lub zawodowe

W art. 48 określono sposoby oceny i badania kwalifikacji technicznych i/lub zawodowych wykonawców. W wymienionych odniesieniach wskazuje się tylko dowody, które należy przedstawić; do instytucji zamawiającej należy ustalenie poziomu kwalifikacji technicznych i/lub zawodowych wymaganych od wykonawców. Dowody kwalifikacji technicznych wykonawców mogą być przedstawione za pomocą jednego lub więcej wymienionych sposobów w zależności od charakteru, ilości lub znaczenia oraz wykorzystania robót budowlanych, dostaw lub usług. Wymaganie wszystkich takich „referencji” nie jest zatem konieczne; wymaga się tylko tych, które są niezbędne zamawiającemu, aby dokonać oceny. Instytucja zamawiająca musi określić w ogłoszeniu o zamówieniu lub zaproszeniu do ubiegania się o zamówienie, które dokumenty chce otrzymać. Oto dokumenty wliczone w dyrektywie:

w przypadku robót budowlanych:

- *wykaz robót budowlanych wykonanych w ciągu ostatnich pięciu lat wraz z zaświadczeniami zadowolającego wykonania najważniejszych robót. Zaświadczenia wskazują wartość, datę i miejsce robót, oraz określają, czy roboty zostały wykonane zgodnie z zasadami sztuki budowlanej i prawidłowo ukończone. W razie ko-*

nieczności, właściwy organ przedkłada takie zaświadczenie bezpośrednio instytucji zamawiającej: art. 48 ust. 2 lit. a) podpunkt i) .

Wykaz ma potwierdzić dotychczasowe osiągnięcia wykonawcy i może on być wykorzystany w celu dokonania oceny prawdopodobnej efektywności działania i kompetencji technicznych wykonawcy. Podobnie jak w przypadku dostaw i usług, o których mowa poniżej, dokumenty te są z definicji kryterium kwalifikacji, nie stanowią zaś kryteriów udzielenia zamówienia.

w przypadku robót budowlanych i usług:

- *wykształcenie i kwalifikacje zawodowe usługodawcy, przedsiębiorcy budowlanego i/lub personelu zarządzającego przedsiębiorstwem, w szczególności osoby lub osób odpowiedzialnych za świadczenie usług lub kierowanie robotami budowlanymi: art. 48 ust. 2 lit. e) .*
- *w odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane oraz usługi, a także wyłącznie w stosownych przypadkach, wskazanie środków zarządzania środowiskiem, które wykonawca będzie mógł zastosować podczas realizacji zamówienia: art. 48 ust. 2 lit. f) .*

Dyrektywa zezwala także instytucjom zamawiającym, w stosownych przypadkach, w których charakter robót i/lub usług uzasadnia zastosowanie środków lub programów zarządzania środowiskiem podczas realizacji zamówienia publicznego, na wymaganie stosowania takich środków lub programów.

Wykonawca może wykazać, że dysponuje potencjałem technicznym do wykonania zamówienia poprzez przestrzeganie systemu zarządzania środowiskiem, niezależnie od tego, czy system ten jest zarejestrowany czy nie jako instrument wspólnotowy (jak np. system zarządzania środowiskiem i audytu - EMAS) . Co więcej, opis środków zastosowanych przez wykonawcę w celu zapewnienia tego odpowiedniego poziomu ochrony środowiska powinien zostać przyjęty jako forma dowodu, stanowiąc alternatywę dla systemów zarządzania środowiskiem zarejestrowanych zgodnie z normami wspólnotowymi. W przypadku, gdy na mocy tego przepisu instytucje zamawiające wymagają przedstawienia zaświadczeń wydanych przez niezależne organy, poświadczających przestrzeganie przez danego wykonawcę określonych norm zarządzania środowiskiem, muszą one powołać się na wspólnotowy system zarządzania środowiskiem i audytu (EMAS) lub na normy zarządzania środowiskiem oparte na normach europejskich lub międzynarodowych posiadających certyfikaty wystawione przez instytucje działające zgodnie z prawem wspólnotowym lub normami europejskimi lub międzynarodowymi w zakresie certyfikacji. Muszą one także uznać równoważne certyfikaty wydane przez instytucje działające w innych Państwach Członkowskich oraz inne dowody równoważnych środków zarządzania środowiskiem przedłożone przez wykonawców.

Potwierdzeniem spełnienia dwóch poniżej cytowanych punktów będzie oświadczenie wykonawcy o fakcie dysponowania zasobami ludzkimi w celu wykonania zamówienia.

- oświadczenie na temat wielkości średniego rocznego zatrudnienia u usługodawcy lub przedsiębiorcy budowlanego oraz liczebność personelu zarządzającego w ostatnich trzech latach: art. 48 ust. 2 lit. g) .
- oświadczenie na temat narzędzi, wyposażenia zakładu i urządzeń technicznych dostępnych usługodawcy lub przedsiębiorcy budowlanemu w celu realizacji zamówienia: art. 48 ust. 2 lit. h) .

Oświadczenie to dotyczy sprzętu pozostającego do dyspozycji wykonawcy i umożliwia ustalenie, że faktycznie dysponuje zasobami (również innych podmiotów lub przedsiębiorstw, których nie jest właścicielem) , a które są niezbędne do realizacji zamówienia.

- wskazanie części zamówienia, której realizację usługodawca zamierza ewentualnie zlecić podwykonawcy: art. 48 ust. 2 lit. i) .

Przepis ten umożliwia jedynie wskazanie, jaką część usług wykonawca zamierza zlecić podwykonawcom. Nie zezwala on instytucji zamawiającej na limitowanie ani ograniczenie poziomu przewidywanej umowy o podwykonawstwo.

W przypadku dostaw i usług:

- wykaz głównych dostaw lub usług zrealizowanych w ciągu ostatnich trzech lat, z podaniem kwot, dat wykonania oraz odbiorców, publicznych lub prywatnych. Dowodów dostaw i usług należy przedstawić:
  - w przypadku, gdy odbiorcą była instytucja zamawiająca – w formie zaświadczeń wydanych lub poświadczonych przez właściwy organ;
  - w przypadku, gdy odbiorcą był nabywca prywatny – w postaci zaświadczenia wystawionego przez nabywcę, a w razie braku takiego zaświadczenia – w postaci oświadczenia wykonawcy: art. 48 ust. 2 lit. a) podpunkt ii) .
- opis urządzeń technicznych oraz środków zastosowanych przez dostawcę lub usługodawcę w celu zapewnienia jakości oraz opis zaplecza naukowo-badawczego przedsiębiorstwa: art. 48 ust. 2 lit. c)
- w przypadku, gdy produkty lub usługi, które mają zostać dostarczone, mają charakter złożony lub, wyjątkowo, mają szczególne przeznaczenie, instytucje zamawiające lub, w ich imieniu, właściwy organ urzędowy kraju, w którym dostawca lub usługodawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, z zastrzeżeniem zgody tego organu, przeprowadza kontrolę możliwości produkcyjnych dostawcy lub możliwości technicznych usługodawcy, a w razie konieczności także dostępnych mu możliwości naukowych i badawczych, jak również środków kontroli jakości, z których będzie korzystał: art. 48 ust. 2 lit. d) .

W przypadku produktów, które mają być dostarczone:

- próbki, opisy i/lub fotografie, których autentyczność musi zostać zaświadczona na żądanie instytucji zamawiającej: art. 48 ust. 2 lit. j) podpunkt i) ;

- *zaświadczenia sporządzone przez uznane, właściwe urzędowe instytucje lub agencje kontroli jakości i wyraźnie potwierdzające zgodność produktów przez odniesienie do specyfikacji lub norm: art. 48 ust. 2 lit. j) podpunkt ii) .*

W przypadku, gdy instytucje zamawiające wymagają okazania zaświadczeń wydanych przez niezależne instytucje, poświadczających przestrzeganie przez wykonawcę określonych norm zapewnienia jakości, muszą się one powoływać na systemy zapewnienia jakości oparte na normach europejskich poświadczonych przez instytucje działające zgodnie z normami europejskimi w zakresie certyfikacji. Muszą one także uznać równoważne certyfikaty wydane przez instytucje działające w innych Państwach Członkowskich oraz inne dowody równoważnych środków zapewnienia jakości przedłożone przez wykonawców.

W przypadku wszystkich zamówień:

- *wskazanie zaangażowanych pracowników technicznych lub instytucji technicznych, niezależnie od tego, czy są one częścią przedsiębiorstwa danego wykonawcy, w szczególności tych odpowiedzialnych za kontrolę jakości, zaś w przypadku zamówień na roboty budowlane – tych, którymi ten przedsiębiorca budowlany będzie dysponował u do wykonania robót budowlanych: art. 48 ust. 2 lit. b) ;*

W przypadku usług w zakresie rozmieszczenia oraz usług instalacyjnych:

- *w procedurach udzielania zamówień publicznych, których przedmiot stanowią dostawy wymagające wykonania prac dotyczących rozmieszczenia lub instalacji, wykonania usług i/lub realizacji robót budowlanych, zdolność wykonawców do wykonania usług, instalacji lub robót może być oceniana w szczególności w odniesieniu do ich kwalifikacji, efektywności, doświadczenia i rzetelności: art. 48 ust. 5.*

5.4.5 Oficjalne wykazy oraz zarejestrowani wykonawcy

W wielu krajach oraz instytucjach zamawiających prowadzone są oficjalne wykazy lub, częściej, systemy rejestracji. Celem rejestracji (która może być postrzegana jako sformalizowany system wstępnej kwalifikacji) jest wskazanie z wyprzedzeniem tych wykonawców, którzy są zdolni do realizacji niektórych rodzajów zamówień. Mają one wpływ na obniżenie kosztów w zakresie, w jakim zmniejszają one ilość informacji wymaganych przy udzielaniu zamówienia.

Artykuł 52 dyrektywy stanowi, że Państwa Członkowskie mogą wprowadzić urzędowe wykazy zatwierdzonych wykonawców, albo ich certyfikację przez publiczne lub prywatne instytucje certyfikujące oraz że, jeżeli to czynią, są one zobowiązane podać Komisji oraz innym Państwom Członkowskim adres instytucji, do której należy przysyłać wnioski o dokonanie wpisu. Sam brak wpisu na listę nie stanowi stwierdzonej ani uprawnionej podstawy do wykluczenia. Od instytucji zamawiających zawsze wymaga się uznania równoważnych certyfikatów wydanych przez instytucje działające w innych Państwach Członkowskich i muszą także przyjmować inne równoważne środki dowodowe. Dyrektywa zezwala na wykorzystanie rejestracji w oficjalnych wykazach w państwie pochodzenia wykonawcy jako domniemanie posiadania predyspozycji w przyjmującym Państwie Członkowskim, w odniesieniu do wspólnych dla nich kryteriów kwalifikacji udziału w postępowaniu.

Państwa Członkowskie, które wprowadzają certyfikację i prowadzą oficjalne wykazy uznanych wykonawców mają obowiązek dostosowania wymogów do przepisów dyrektywy, to znaczy w odniesieniu do kryteriów kwalifikacji, określonych w art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 2 lit. a) – d), art. 46, art. 47 ust. 1, 4, 5, art. 46 ust. 1, 2, 5 i 6, art. 49 oraz w stosownych przypadkach art. 50. Wymogi te muszą zostać dostosowane do przepisów dyrektywy w zakresie obowiązkowego oraz opcjonalnego wykluczenia, poza regulowaniem składek na ubezpieczenie społeczne oraz podatków; zdolności do prowadzenia działalności zawodowej (tzn. wpis do rejestru zawodowego lub handlowego); kondycji ekonomicznej i finansowej; kwalifikacji technicznych i/lub zawodowych; a także przepisów dotyczących norm zapewnienia jakości oraz, w stosownych przypadkach, norm zarządzania środowiskiem. W celu zapewnienia, że wykazy te nie są zamknięte ani nie stanowią przeszkody dla udziału w procedurach udzielania zamówień, wykonawcy mogą w każdej chwili zwrócić się o wpis na oficjalną listę lub o wydanie certyfikatu. Muszą oni zostać poinformowani w racjonalnie krótkim czasie o decyzji organu sporządzającego wykaz lub właściwej instytucji certyfikującej.

Ubiegając się o zamówienia, wykonawcy figurujący na takich listach lub legitymujący się odpowiednim certyfikatem mogą przedłożyć certyfikat rejestracji wydany przez właściwy organ lub certyfikat wydany przez właściwą instytucję certyfikującą na potrzeby postępowania prowadzonego przez instytucję zamawiającą, która skierowała zaproszenie do składania ofert spełniających kryteria kwalifikacji, przynajmniej w przypadku, gdy kryteria te zostały wzięte pod uwagę w procesie rejestracji. W certyfikacie musi być podane odniesienie do podstawy wpisu na listę lub uzyskania certyfikatu oraz klasyfikacja na liście, aby kryteria zastosowane dla potrzeb rejestracji były czytelne dla instytucji zamawiającej, której certyfikat ten jest przedkładany. Certyfikat ten tworzy domniemanie predyspozycji w odniesieniu do wykonawców mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Państwie Członkowskim prowadzącym oficjalny wykaz. A zatem, w odniesieniu do wykonawców wpisanych na oficjalną listę w swoim kraju pochodzenia, informacji, które można wywnioskować z wpisu na tę listę, nie można kwestionować w sposób bezzasadny.

Taki poświadczony wpis na oficjalną listę Państwa Członkowskiego lub certyfikat wydany przez instytucję certyfikującą stanowi dla instytucji zamawiających innych Państw Członkowskich domniemanie predyspozycji odpowiadające klasyfikacji rejestracyjnej wykonawcy, tylko w odniesieniu do niektórych z kryteriów opisanych w niniejszym rozdziale. W przypadku obowiązkowych podstaw wykluczenia, domniemanie to działa na korzyść wszystkich wymienionych rodzajów działalności. W odniesieniu do opcjonalnych podstaw wykluczenia domniemanie to dotyczy wszystkich kryteriów z wyjątkiem przepisów w zakresie regulowania składek na ubezpieczenia społeczne i podatków. Dotyczy ono także wpisu do rejestrów zawodowych i handlowych. W przypadku kondycji ekonomicznej i finansowej domniemanie to dotyczy odniesień do wielkości zawartych w bilansach i obrotów, ale nie wyciągów bankowych ani dowodów posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności zawodowej. W przypadku zdolności technicznej wykonawcy domniemanie predyspozycji działa tylko w odniesieniu do wykazu robót wykonanych wcześniej, wraz z certyfikatami zadowolającej realizacji ważnych robót, wskazania zaangażowanych pracowników technicznych lub instytucji technicznych, wykształcenia i kwalifikacji zawodowych kadry zarządzającej oraz oświadczenia o stanie zatrudnienia firmy. W przypadku potencjału dostawców domniemanie to działa tylko w odniesieniu do wykazów głównych wcześniej zrealizowanych dostaw, wraz

z certyfikatami lub oświadczeniami o należyтым wykonaniu zobowiązań umowy, zaangażowanych pracowników technicznych lub instytucji technicznych, ich obiektów technicznych, kontroli dokonanych w zakresie potencjału technicznego oraz przepisów dotyczących próbek. W przypadku zdolności usługodawców domniemanie predyspozycji działa tylko w odniesieniu do dotychczasowych osiągnięć danego usługodawcy oraz kwestii innych niż jego pracownicy techniczni i próbki wyrobów, do wszystkich pozostałych kryteriów dotyczących kwalifikacji technicznych i/lub zawodowych.

Rozdział VI

Procedury udzielania zamówień

6.1 Wstęp

Dyrektywa nie tylko zachowuje wszystkie wcześniejsze procedury, ale także wprowadza dialog konkurencyjny. Dyrektywa została zaktualizowana również pod względem zastosowania nowych technologii, umożliwiających wykorzystanie środków elektronicznych, co ma istotne konsekwencje m. in. dla terminów, dzięki zastosowaniu szybszych i bardziej efektywnych technik przekazywania informacji. Możliwości, które stworzyła nowoczesna technologia elektroniczna, doprowadziły do stworzenia dynamicznego systemu zakupów oraz aukcji elektronicznej.

6.2 Dopuszczalne procedury

Zasadniczymi procedurami, zachowanymi z poprzednich dyrektyw są:

- „**procedury otwarte**”, w ramach których oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy
- „**procedury ograniczone**”, w których o udział może się ubiegać każdy wykonawca oraz w ramach których oferty mogą składać tylko wykonawcy zaproszeni przez instytucję zamawiającą do składania ofert;
- „**procedury negocjacyjne**”, w ramach których instytucje zamawiające konsultują się z wybranymi przez siebie wykonawcami i negocjują warunki zamówienia z jednym lub wieloma z nich.

Dyrektywa klasyczna zdefiniowała procedurę udzielenia zamówienia w odniesieniu do:

- „**konkursów**” jako procedur, które umożliwiają instytucji zamawiającej uzyskanie planu lub projektu, wybranego przez sąd konkursowy, przede wszystkim w dziedzinie planowania przestrzennego i urbanistyki, architektury oraz inżynierii lub przetwarzania danych po przeprowadzeniu postępowania konkursowego z przyznaniem nagród lub bez nagród.

Nową procedurą, która została wprowadzona w dyrektywie, jest procedura etapowa, pozwalająca na stopniowe zmniejszanie, na podstawie określonych wcześniej kryteriów, liczby ofert, które zostaną poddane dyskusji:

- „**dialog konkurencyjny**”, oznaczający procedurę, w której o udział ubiegać się może każdy wykonawca oraz w ramach której instytucja zamawiająca prowadzi

dialog z dopuszczonymi do udziału kandydatami w celu wypracowania jednego lub większej liczby odpowiednich rozwiązań, spełniających jej wymogi, a na ich podstawie wybrani kandydaci są następnie zapraszani do składania ofert.

Dyrektywa przewiduje również, w ramach przepisów szczególnych, możliwość wykorzystania w sektorze publicznym:

- „**umów ramowych**” oznaczających umowy zawarte pomiędzy jedną lub kilkoma instytucjami zamawiającymi – a jednym lub kilkoma wykonawcami, których celem jest określenie warunków dotyczących zamówień i które zostaną udzielone w danym okresie, w szczególności w odniesieniu do ceny oraz, o ile ma to zastosowanie, przewidywanych ilości.

Uwzględniając zmiany zachodzące w dziedzinie informatyki, w dyrektywie przewidziano dwie nowe metody udzielania zamówień, które przyjmują w dużej mierze formę elektroniczną. Są to:

- „**dynamiczny system zakupów**”, oznaczający w pełni elektroniczny proces dokonywania bieżących zakupów, których cechy, jako ogólnie dostępnych na rynku, spełniają wymagania instytucji zamawiającej, i który ma ograniczony czas trwania oraz jest otwarty przez cały swój okres ważności dla każdego wykonawcy, który spełnia kryteria kwalifikacji i złożył ofertę orientacyjną zgodną ze specyfikacją.
- „**aukcje elektroniczne**” – oznaczające powtarzalny proces, obejmujący zastosowanie urządzenia elektronicznego do przedstawiania nowych, obniżanych cen lub nowych wartości dotyczących niektórych elementów ofert, realizowany po przeprowadzeniu wstępnej pełnej oceny ofert i umożliwiający ich klasyfikację za pomocą metod automatycznej oceny.

Zastosowanie aukcji elektronicznych, zgodnie z wytycznymi dyrektywy, zależne jest od decyzji Zamawiającego, który może przewidzieć, iż udzielenie zamówienia zostanie poprzedzone aukcją elektroniczną. Zapis ten dotyczy procedur otwartych, ograniczonych lub negocjacyjnych (tych ostatnich jedynie w kontekście art. 30 ust. 1 lit. a) . Aukcja elektroniczna może zostać przeprowadzona również w przypadku zawarcia umowy ramowej przewidującej poddanie zamówienia ponownej procedurze konkurencyjnej pomiędzy stronami umowy ramowej (zgodnie z art. 32 ust. 4 akapit 2 tiret 2) oraz w ramach dynamicznego systemu zakupów (zgodnie z art. 33) .

W nowej dyrektywie wykonawcy składający oferty określani są mianem „oferentów”. Wykonawcy, którzy ubiegają się o zaproszenie do udziału w procedurze ograniczonej, negocjacyjnej lub w dialogu konkurencyjnym, zwani są „kandydatami”.

Procedury, omówione poniżej, zamawiający winien realizować ściśle z wytycznymi dyrektyw.

6.3 Poszczególne procedury

Niniejsza sekcja poświęcona jest omówieniu cech charakterystycznych oraz wymogów dotyczących każdej z procedur. Procedury specjalne, które dotyczą zasad mających za-

stosowanie do przyznawania koncesji, omówiono w Rozdz. 3.5.3, natomiast zasady dotyczące umów subsydiowanych - w Rozdz. 3.5.4.

6.3.1 Procedury otwarte i ograniczone

Dyrektywa klasyczna w art. 28 przyjęła założenie, iż instytucje zamawiające udzielają zamówień w ramach procedur otwartych lub ograniczonych. Obie procedury zgodnie z zasadami równego i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców są ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Różnica polega na tym, że procedury ograniczone realizowane są praktycznie w dwóch etapach: pierwszy z nich to w istocie etap wstępnej kwalifikacji, w którym wykonawcy w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie składają wnioski o dopuszczenie do udziału w procedurze. W drugim etapie kandydaci wybrani przez zamawiającego zapraszani są do złożenia oferty. W procedurze otwartej wykonawcy składają ofertę zarówno potwierdzającą spełnienie warunków udziału w postępowaniu, jak i merytoryczną, nawet jeżeli instytucja zamawiająca będzie rozpatrywała te dwa aspekty kolejno.

W procedurze ograniczonej wyboru kandydatów zapraszanych do udziału w drugim etapie dokonuje się na podstawie obiektywnych kryteriów omówionych w Rozdz. V. Celem nadrzędnym przy podejmowaniu decyzji o liczbie kandydatów zapraszanych do złożenia ofert musi być zapewnienie wystarczającej czy też rzeczywistej konkurencji. Dotychczas instytucje zamawiające wskazywały w ogłoszeniu o zamówieniu liczbę wykonawców, których mają zamiar zaprosić do składania ofert. Przedział ten miał być ustalany z uwzględnieniem charakteru zamówienia i musiał wynosić od 5 do 20 wykonawców. W nowej dyrektywie stwierdza się jedynie, że musi być zaproszonych minimum pięciu kandydatów, ale nie określa się żadnego górnego limitu, jakkolwiek instytucje zamawiające, jeżeli chcą, mogą w dalszym ciągu ustalać liczbę maksymalną. Jak już wspomniano, zamawiający winien zaprosić kandydatów w liczbie co najmniej odpowiadającej określonej z góry liczbie minimalnej. Jednakże w przypadku, gdy liczba kandydatów spełniających kryteria kwalifikacji podmiotowej oraz minimalne wymagania w zakresie zdolności do realizacji zamówienia jest mniejsza niż liczba wskazana w ogłoszeniu, instytucja zamawiająca może kontynuować procedurę, zapraszając kandydata/ów o wymaganym potencjale, przy czym nie może ona uwzględniać innych wykonawców, którzy nie ubiegali się o udział w procedurze, ani kandydatów, którzy nie spełnią warunków udziału w procedurze.

Poza tym, że w dyrektywie znajdują się odwołania do obiektywnych kryteriów kwalifikacji podmiotowej, nie precyzuje ona, w jaki sposób należy dokonywać wyboru między kandydatami w przypadku, gdy chodzi o ograniczenie ich liczby (tzn. ustalenie pułapu). Tak czyniono w przeszłości, stosując ranking względny. Jeżeli instytucja zamawiająca zamierza faktycznie zastosować mechanizm ustalenia względnego rankingu kandydatów w celu identyfikacji tych, których zaprosi do składania ofert – jest ona zobowiązana poinformować wykonawców, już w ogłoszeniu, o wymaganych warunkach oraz o sposobie dokonywania oceny spełnienia tych warunków.

Sprawa C-470/99 *Universale-Bau*

Waga poszczególnych kryteriów, które instytucja zamawiająca zamierza zastosować, musi być podana w ogłoszeniu lub w dokumentach przetargowych.

6.3.2 Procedura negocjacyjna

Procedura negocjacyjna jest wyjątkiem, a w dyrektywie przewidziano sytuacje, w których zastosowanie procedury negocjacyjnej jest dozwolone. Okoliczności, w których instytucje zamawiające mogą zastosować procedurę negocjacyjną w przypadku robót budowlanych, dostaw i usług, wymieniono poniżej. Procedury negocjacyjne obejmują zarówno procedury z publikacją ogłoszenia i procedury bez publikacji ogłoszenia.

6.3.2.1 Procedura negocjacyjna z publikacją ogłoszenia

W dyrektywie wskazano cztery przesłanki, na podstawie których instytucja zamawiająca może skorzystać z tej procedury. W przypadku zastosowania procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia należy wskazać powody, dla których została ona wybrana. Przypadki uzasadniające zastosowanie tej procedury są następujące:

- (i) ***W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w złożonych ofertach lub napływu ofert niemożliwych do przyjęcia w świetle krajowych przepisów zgodnych z art. 4, 24, 25 i 27 oraz rozdziałem VII niniejszej dyrektywy, w wyniku procedury otwartej lub ograniczonej, lub też dialogu konkurencyjnego w zakresie, w jakim pierwotne warunki zamówienia nie ulegają zasadniczym zmianom.***

Dotyczy to sytuacji, w których otrzymane oferty są niezgodne z wymaganiami prawa czy warunkami określonymi w specyfikacji. W takich okolicznościach instytucja zamawiająca ma szereg możliwości. Może unieważnić procedurę, zmienić wymagania i podjąć działania od początku w ramach nowej procedury otwartej lub ograniczonej lub też uruchomić procedurę negocjacyjną bez publikacji ogłoszenia, ale wówczas nie mogłaby znacząco zmienić stawianych warunków. Pozostaje jeszcze możliwość wznowienia działań w drodze procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia. W ten sposób zamawiający mógłby zmienić specyfikację, mając nadzieję na otrzymanie „prawidłowych” ofert. Nowe ogłoszenie zapewnia równość traktowania uczestników.

- (ii) ***W wyjątkowych sytuacjach, gdy charakter robót budowlanych, dostaw lub usług, lub też ryzyka związanego z nimi nie pozwala na ustalenie z góry całkowitej ceny.***

Ta przesłanka ma zastosowanie w dwóch przypadkach: gdy (i) charakter robót budowlanych, dostaw czy usług lub (ii) ryzyko z nimi związane, nie zezwala na określenie z wyprzedzeniem ceny łącznej. W przypadku niektórych zamówień o złożonym charakterze ryzyko z nimi związane uniemożliwia wcześniejszą wycenę. Jest ona możliwa dopiero na etapie rozmów negocjacyjnych. Nawet jeżeli nie są to usługi o charakterze intelektualnym (zob. następna podstawa), ustalenie odpowiedniej struktury cen może wymagać dalszych uzgodnień między stronami, co do zakresu realizowanych usług. Przykładem mogą być usługi geologiczne, doradcze itp.

- (iii) ***W przypadku usług, między innymi usług należących do kategorii 6 załącznika II A, oraz usług intelektualnych, takich jak usługi związane z projektowaniem obiektów budowlanych w zakresie, w jakim charakter usług, które mają zostać zrealizowane uniemożliwia określenie specyfikacji zamówienia z dokładnością pozwa-***

lającą na jego udzielenie w drodze wyboru najlepszej oferty według reguł rządzących procedurą otwartą lub ograniczoną;

Usługi należące do wspomnianej kategorii 6 to usługi finansowe w zakresie usług ubezpieczeniowych, usług bankowych i inwestycyjnych, jednakże nie zdefiniowano w dyrektywie usług „intelektualnych”. Usługi konsultantów w dziedzinie zarządzania, reklamy i obsługi prawnej (nie zawarte w wykazie usług priorytetowych) są usługami intelektualnymi. A zatem usługi budowlano-porządkowe, drukarskie i transportowe nie mają charakteru intelektualnego. Natomiast trudniej już zaklasyfikować usługi księgowo i rachunkowe czy komputerowe, wszystkie one są wyraźnie „intelektualne” w tym sensie, że wymagają umiejętności rozumowania i zrozumienia. Rezultat usług w zakresie rachunkowości jest znany z góry – nawet, jeżeli jakość ich może być różna. „Rezultat” w tym kontekście nie oznacza samych liczb, lecz fakt, iż określone wielkości liczbowe wynikają z zastosowania określonych metod obliczeniowych. W przypadku usług komputerowych, takich jak programowanie komputerowe, założony rezultat można określić i uzyskać z większą lub mniejszą efektywnością, o ile pozwoli na to zastosowana technologia. Z drugiej strony, problem z usługami doradczymi w zakresie zarządzania, reklamy i obsługi prawnej polega na tym, że nawet, jeżeli pożądaný rezultat można określić, wykonawca nie może zagwarantować wyniku. Rezultat pozostaje raczej nieznaný, a funkcją usługodawcy jest w jednakowej mierze zarówno określenie problemu, jak i wypracowanie rozwiązania. Można przyjąć, iż w takich przypadkach, gdy wymagana jest pewna kreatywność, raczej niemożliwe jest precyzyjne określenie specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Wyboru wykonawców dysponujących określonymi umiejętnościami, wycuciem czy predyspozycjami nie sposób dokonać na podstawie zbioru zasad rządzących daną procedurą, w efekcie nie zostałyby zabezpieczone interesy zamawiającego.

- (iv) ***W odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane, w przypadku robót wykonywanych wyłącznie w celu badań, eksperymentów lub rozwoju, nie zaś w celu zapewnienia rentowności lub zwrotu kosztów badań i rozwoju.***

Przesłanka ta tyczy się tylko i wyłącznie robót budowlanych. W przypadku dostaw zamówienia takie mogą być udzielane w drodze procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia i omówione są one w kolejnej sekcji.

Procedurę negocjacyjną z ogłoszeniem uruchamia się w taki sam sposób jak inne procedury konkurencyjne. Momentem wszczęcia postępowania jest publikacja ogłoszenia zawierającego odniesienie do kryteriów kwalifikacji podmiotowej wykonawców, którzy zostaną zaproszeni do negocjacji. Podobnie jak w przypadku procedury ograniczonej instytucja zamawiająca nie jest zobowiązana zapraszać do negocjacji wszystkich kandydatów spełniających kryteria kwalifikacji. Artykuł 44 ust. 3 zezwala instytucjom zamawiającym na ograniczenie liczby odpowiednich kandydatów, których zaproszą do negocjacji (ale nie jest to traktowane jako wymóg stawiany zamawiającym), o ile dostateczna liczba wykonawców jest dostępna. Instytucja zamawiająca wskazuje w ogłoszeniu minimalną liczbę kandydatów, których zamierza zaprosić oraz, w stosownych przypadkach, liczbę maksymalną. Ogłoszenie definiuje również obiektywne i niedyskryminujące kryteria kwalifikacji podmiotowej. W wytycznych dyrektywy znajdujemy dla procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia odniesienie do liczby minimal-

nej, określonej na trzech kandydatów. W przypadku, gdy liczba ta jest mniejsza od liczby minimalnej, zamawiający może kontynuować realizację procedury, w każdym jednak przypadku liczba zaproszonych kandydatów powinna być wystarczająca, aby zapewnić prawdziwą konkurencję.

Odniesienie do obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów kwalifikacji podmiotowej wykonawcy, które instytucja zamawiająca zamierza zastosować, wskazuje, podobnie jak w przypadku procedury ograniczonej, na metodologię wykorzystaną do oceny spełnienia warunków udziału w postępowaniu. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału w sprawie *Universale-Bau* (zob. powyżej) metodologia niekoniecznie oznacza określenie wagi poszczególnych kryteriów podmiotowych, lecz jeżeli lista rankingowa ma być zastosowana, należy wagę poszczególnych warunków wskazać w ogłoszeniu.

Po dokonaniu kwalifikacji podmiotowej zaproszenia do negocjacji muszą zostać wysłane jednocześnie oraz w formie pisemnej do wszystkich wybranych kandydatów.

W przeciwieństwie do poprzednich dyrektyw nowa dyrektywa wyraźnie przewiduje etapową realizację procedury negocjacyjnej w celu zmniejszenia liczby ofert poddanych negocjacjom. Liczba ta ulega zmniejszeniu przez zastosowanie kryteriów udzielenia zamówienia określonych w ogłoszeniu lub w specyfikacji, a instytucje zamawiające mogą ocenić relatywne korzyści ekonomiczne oferowane przez poszczególnych wykonawców na każdym etapie procedury. Na etapie końcowym ostatecznie uzyskana liczba ofert musi zapewnić rzeczywistą konkurencję – o ile tylko zaproponowane rozwiązania lub odpowiedni wykonawcy występują w wystarczającej liczbie. Wykluczanie wykonawców czy też odrzucenie oferty w trakcie procedury musi odbywać się w oparciu o zasadę równego traktowania wszystkich wykonawców. Nie wolno w szczególności przekazywać w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznej informacji w sposób dyskryminujący, dający niektórym wykonawcom przewagę nad innymi.

6.3.2.2 Procedura negocjacyjna bez publikacji ogłoszenia

Instytucje zamawiające mogą udzielić zamówienia w drodze procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia zgodnie z zawartymi w dyrektywie przesłankami. Niektóre z nich dotyczą wszystkich rodzajów zamówień, natomiast część odnosi się do konkretnych zamówień w zależności od tego, czy są to zamówienia na roboty budowlane, dostawy czy usługi. Przesłanki podlegają bardzo precyzyjnej interpretacji, a uzasadnienie ich zastosowania winno być sporządzone przez zamawiającego pisemnie. Procedury negocjacyjne bez publikacji ogłoszenia możemy stosować w następujących przypadkach:

Wszystkie zamówienia

- (i) *W przypadku, gdy w toku procedury otwartej lub ograniczonej nie złożono żadnej oferty lub żadnej odpowiedniej oferty lub żadnego wniosku, o ile początkowe warunki zamówienia nie ulegają zasadniczym zmianom oraz pod warunkiem, że odpowiednia informacja zostanie przesłana Komisji na jej wniosek;*

Instytucja zamawiająca może skorzystać z procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia w przypadku, gdy otrzymała nieodpowiednie oferty. Podstawa ta ma zastosowanie tylko w przypadku braku ofert lub też gdy wszystkie otrzymane

oferty zostały odrzucone. Pojęcie „nieodpowiednie” nie jest zdefiniowane, ale dotyczy to na przykład sytuacji, gdy oferty nie spełniają wymagań zawartych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Jednakże, aby uniknąć sytuacji, w której Zamawiający stawiałby wymagania niemożliwe do spełnienia w celu zniechęcenia wykonawców, tylko po to, aby podjąć negocjacje z preferowanym wykonawcą, w dyrektywie nałożono warunek, aby pierwotne warunki zamówienia nie były istotnie zmieniane. W ten sposób ani zamawiający, ani „preferowany” wykonawca nie mogą czerpać korzyści z negocjowania na podstawach innych niż pierwotnie ustalone warunki.

- (ii) ***W przypadku, gdy z przyczyn technicznych bądź artystycznych lub z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, zamówienie może zostać udzielone tylko konkretnemu wykonawcy***

Dotyczy to szeregu kwestii. Po pierwsze, powodów ***technicznych***, które mogą zachodzić na przykład w sytuacji, gdy konkretny wykonawca jest jedynym zdolnym do realizacji danego przedsięwzięcia z racji posiadania konkretnej fachowej wiedzy technicznej lub potencjału, niezależnie od tego, czy stanowią one przedmiot jakichkolwiek praw zastrzeżonych.

Trybunał stwierdził jasno, że przesłanka ta wymaga spełnienia dwóch warunków zachodzących łącznie: po pierwsze muszą istnieć powody techniczne, po drugie udzielenie zamówienia konkretnemu wykonawcy jest sprawą bezsprzeczną.

Sprawa C-57/94 CEC przeciwko Włochom

Warunki określone w przesłance wyboru trybu mają charakter łączny.

Druga przesłanka dotyczy ***praw wyłącznych***. Prawa wyłączne nie są zdefiniowane w dyrektywie, ale dotyczą generalnie ochrony praw własności intelektualnej lub własności przemysłowej, takich jak patenty, znaki towarowe, wzory chronione prawem autorskim, znaki zastrzeżone, know-how, itp. Obejmuje to także kwestie takie, jak nabywanie pieczęci lub monet (na przykład przez banki centralne), w którym to przypadku produkcja i dystrybucja mają charakter ograniczony. Dysponować prawami wyłącznymi mogą tylko ich posiadacze. W przypadku, gdy posiadacz danego prawa opracował szczególnie istotny produkt czy wzór lub zaprojektował nowy proces wytwórczy, który jest tak zaawansowany, że nie ma procesu jemu równoważnego – instytucje zamawiające, chcące skorzystać z tej technologii, nie mają innej możliwości poza udzieleniem zamówienia posiadaczowi tego prawa. Inne postępowanie mogłoby pozbawić instytucję zamawiającą możliwości korzystania z najnowszej technologii. W takich okolicznościach instytucja zamawiająca może prowadzić negocjacje bezpośrednio z posiadaczami tych praw.

Skuteczne wykorzystanie praw wyłącznych wymaga wykazania, że brak jest w istocie jakichkolwiek alternatywnych rozwiązań. Aby skorzystać z tej przesłanki, nie wystarczy jedynie preferowanie konkretnego rozwiązania, które jest objęte prawami wyłącznymi (mogą one okazać się tylko prawami krajowymi) w stosunku do rozwiązania alternatywnego, które również jest przedmiotem praw wyłącznych. Podobną sytuacją jest udzielenie licencji innym na wytwarzanie opatentowanych produktów lub wykorzystanie wiedzy technicznej lub procesu produkcji. Dzieje się tak szczególnie w przypadkach, gdy w celu wypełnienia zobowiązań

umownych przedsiębiorstwa łączą się w spółki typu *joint venture* lub gdy podwykonawcy muszą skorzystać z praw zastrzeżonych, będących w posiadaniu wykonawców.

Powody *artystyczne*, które uzasadniają stosowanie procedury negocjacyjnej, mogą być mniej konkretne i w sposób nieunikniony prowadzą do oceny subiektywnej. Może to dotyczyć nabywania określonych dzieł sztuki lub zleceń powierzanych wskazanym artystom i obejmować także projekty architektoniczne. Te ostatnie nabywane są jednakże raczej w drodze konkursów.

- (iii) *W zakresie, w jakim jest to absolutnie konieczne, ze względu na wystąpienie pilnej konieczności spowodowanej wydarzeniami, których instytucje zamawiające nie mogły przewidzieć, terminy przewidziane dla procedur otwartej, ograniczonej lub negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, o której mowa w art. 30, nie mogą być dotrzymane. Zaistnienie okoliczności uzasadniających taką pilną konieczność nie może być w żadnym wypadku przypisane instytucji zamawiającej;*

Wszystkie warunki określone w powyższej przesłance muszą być spełnione, ponieważ mają one charakter łączny.

Należy zatem dowieść, że udzielenie zamówienia jest (i) bezwzględnie konieczne, gdy (ii) z powodu pilnej konieczności (iii) spowodowanej zdarzeniami niemożliwymi do przewidzenia przez instytucje zamawiające, (iv) nie można dotrzymać terminów przewidzianych dla procedur otwartych, ograniczonych lub negocjacyjnych z publikacją ogłoszeniem oraz (v) okoliczności uzasadniające pilność w żadnym wypadku nie wynikają z winy Zamawiającego.

Sprawa C-24/91 CEC przeciwko
Hiszpanii

Dyrektywy nakładają warunki, które muszą być spełnione łącznie dla stwierdzenia wyjątkowej pilności sprawy.

Zamówienia na dostawy

- (iv) *gdy przedmiotem zamówienia są produkty wytwarzane wyłącznie w celu prowadzenia prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub prac rozwojowych; przepis ten nie obejmuje produkcji seryjnej mającej na celu osiągnięcie rentowności rynkowej lub pokrycie kosztów badań i rozwoju*

Dyrektywa pozwala skorzystać z tej przesłanki dla zamówienia na usługi badawczo-rozwojowe, jeżeli korzyści z nich należą wyłącznie do instytucji zamawiającej i pozostają do wykorzystania przez nią do prowadzenia jej własnej działalności – o ile wynagrodzenie za świadczoną usługę wypłaca głównie instytucja zamawiająca. Procedura negocjacyjna bez publikacji ogłoszenia może zostać wykorzystana w przypadku zamówień na dostawy, gdy przedmiotowe produkty są wytwarzane wyłącznie dla celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych czy prac rozwojowych. Postanowienie to nie obejmuje produkcji w ilości mającej na celu utrzymanie się na rynku na zasadach komercyjnych ani odzyskania kosztów prac badawczo-rozwojowych.

- (v) *w przypadku dodatkowych dostaw realizowanych przez pierwotnego dostawcę, których celem jest częściowe wznowienie dostaw lub odnowienie instalacji bieżącego użytku lub zwiększenie dostaw, lub rozbudowa instalacji istniejących, jeże-*

li zmiana dostawcy zobowiązywałaby instytucję zamawiającą do nabywania materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu; czas trwania takich zamówień, a także zamówień odnawialnych nie może zasadniczo przekraczać trzech lat;

Zastosowanie powyższej przesłanki nie jest uzależnione od sytuacji niemożliwej do przewidzenia, Zamawiający może z niej skorzystać, nawet gdy chce zwiększyć ilości wskazane w pierwotnej specyfikacji. Może ona jednakże być zastosowana tylko wówczas, gdy podjęcie innego działania zobowiązywałoby instytucję zamawiającą do nabycia materiału o innych właściwościach technicznych, co spowodowałoby brak kompatybilności lub niewspółmierne trudności techniczne w zakresie jego eksploatacji i utrzymania. A zatem, jeżeli takie same lub równoważne (tzn. kompatybilne) dostawy można uzyskać od innych wykonawców, a wartość dodatkowych dostaw przekracza odnośną wartość progową, zamówienie musi zostać ogłoszone jako zamówienie nowe. W celu uniknięcia sytuacji, w której ten sam wykonawca uzyskuje nieograniczony monopol na dostawy, z możliwości tej można korzystać tylko przez okres trzech lat.

(vi) ***w przypadku towarów notowanych i nabywanych na giełdach towarowych***

Towarem jest, w rozumieniu powyższej przesłanki, produkt, który ma charakter masowy, taki jak pszenica, kukurydza, bawełna, cukier, kawa, ropa, gaz ziemny, złoto, srebro i aluminium. W przeciwieństwie do rynków fizycznych, gdzie towary fizycznie przechodzą z rąk do rąk, giełdy towarowe prowadzą obrót tylko prawną własnością, co w dużej mierze przypomina obrót akcjami. Giełdy towarowe dają możliwość nabywania produktów po cenach ustalonych w oparciu o aktualne ceny na rynkach światowych, które w przypadku towarów mają skłonność do wahań. Wysoki stopień fluktuacji cen towarów oznacza także, iż zastosowanie czasochłonnej procedury jest bezużyteczne, ponieważ ceny uległyby zmianie już w chwili ich zaproponowania. W takich przypadkach stosowanie procedur podstawowych bądź negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia do nabywania towarów byłoby po prostu nieodpowiednie.

(vii) ***w odniesieniu do nabywania dostaw na szczególnie korzystnych warunkach od dostawcy definitywnie likwidującego swoją działalność albo od syndyków masy upadłości lub likwidatorów, lub też w wyniku układu z wierzycielami lub podobnej procedury, przewidzianej przez krajowe przepisy ustawowe lub wykonawcze;***

Umożliwia to instytucjom zamawiającym skorzystanie z wyprzedaży w związku z trudnościami finansowymi wykonawców. Ceny są zwykle znacznie niższe od tzw. „cen rynkowych”, dostępność takich produktów jest ograniczona w czasie, a zatem uruchomienie procedur podstawowych bądź negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia byłoby niecelowe.

Zamówienia na usługi

(viii) ***w przypadku zamówień na usługi, jeżeli dane zamówienie następuje po przeprowadzeniu konkursu oraz musi, zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami, zostać udzielone zwycięzcy lub jednemu ze zwycięzców konkursu, przy czym w tym***

drugim przypadku wszyscy zwycięzcy konkursu muszą zostać zaproszeni do wzięcia udziału w negocjacjach;

Proces ten objaśniono bliżej w części dotyczącej konkursów.

Zamówienia na roboty budowlane i usługi

- (ix) **w odniesieniu do dodatkowych robót budowlanych lub usług nieuwzględnionych we wstępnie rozpatrywanym projekcie lub w pierwotnej umowie, które jednak z powodu nieprzewidzianych okoliczności stały się niezbędne dla realizacji robót budowlanych lub usług opisanych w wyżej wskazanych dokumentach pod warunkiem, że zamówienia udziela się wykonawcy realizującemu te roboty budowlane lub usługi:**

Poza warunkami wskazanymi powyżej, z przesłanki tej można skorzystać w dwóch sytuacjach:

- kiedy takich robót budowlanych lub usług nie można oddzielić technicznie ani ekonomicznie od pierwotnego zamówienia bez przysporzenia poważnych niedogodności instytucjom zamawiającym,
- kiedy takie roboty lub usługi są absolutnie niezbędne dla zakończenia realizacji zamówienia, mimo iż można je wyodrębnić z realizacji pierwotnego zamówienia.

Jeżeli spełniony jest jeden z tych dwóch warunków, realizacja dodatkowych robót czy usług przez pierwotnego wykonawcę byłaby prawdopodobnie bardziej efektywna i optymalna pod względem kosztów. Wymóg nieprzewidywalności, który należy interpretować bardzo precyzyjnie, służy zapewnieniu, aby przesłanka nie została wykorzystana jako sposób udzielenia nowego zamówienia na roboty budowlane lub usługi pod pozorem ich uzupełnienia. Łączna wartość zamówień udzielonych na dodatkowe roboty lub usługi nie może przekraczać 50% kwoty zamówienia pierwotnego.

- (x) **W przypadku nowych robót lub usług polegających na powtarzaniu podobnych robót lub usług powierzonych wykonawcy, któremu te same instytucje zamawiające udzieliły pierwotnego zamówienia pod warunkiem, że takie roboty lub usługi pozostają w zgodności z podstawowym projektem, na który udzielono pierwotnego zamówienia, zgodnie z procedurą otwartą lub ograniczoną.**

W przeciwieństwie do poprzedniej przesłanki, w przedmiotowej sytuacji dodatkowe roboty lub usługi muszą być przewidziane w pierwotnym zamówieniu udzielonym zgodnie z procedurą otwartą lub ograniczoną. Zastosowanie procedury uzależnione jest od:

- poinformowania o zamiarze udzielenia zamówienia wykonawcy już w ogłoszeniu bądź zaproszeniu w pierwszej procedurze;
- konieczności uwzględnienia przez Zamawiającego wartości szacunkowej kolejnego zamówienia przy obliczaniu wartości szacunkowej zamówienia pierwotnego.

Procedura ta może zostać zastosowana tylko w ciągu trzech lat od zawarcia pierwotnej umowy.

6.3.3 Konkursy

Zgodnie z brzmieniem art. 1 ust. 11 lit. e „Konkursy” oznaczają te procedury, które umożliwiają instytucji zamawiającej uzyskanie planu lub projektu, wybranego przez sąd konkursowy, przede wszystkim w dziedzinie planowania przestrzennego i urbanistyki, architektury oraz inżynierii lub przetwarzania danych po przeprowadzeniu postępowania konkursowego z przyznaniem nagród lub bez nagród.

Po pierwsze: dopuszczenie uczestników do konkursów nie może być ograniczone przez odniesienie do terytorium lub części terytorium Państwa Członkowskiego. Podobnie jak w przypadku wszystkich procedur przewidzianych przez dyrektywę obowiązuje jedna z podstawowych zasad – zasada zakazu dyskryminacji ze względu na przynależność państwową. Ponadto nie można ograniczać dopuszczania do udziału w konkursie na podstawie tego, że zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego, w którym konkurs jest organizowany, uczestnicy muszą być osobami fizycznymi lub prawnymi.

Po drugie: w przypadku ograniczenia liczby uczestników konkursów instytucje zamawiające muszą ustalić jednoznaczne i niedyskryminujące kryteria kwalifikacji. Jeżeli kwalifikacja taka jest dokonywana, liczba zaproszonych do udziału kandydatów musi być wystarczająca do tego, aby zapewnić rzeczywistą konkurencję.

Trzeci warunek dotyczy sądu konkursowego, który powinien być:

- niezależny od uczestników konkursu;
- jeżeli od uczestników konkursu wymagane są szczególne kwalifikacje zawodowe, co najmniej jedna trzecia członków sądu konkursowego powinna posiadać te same lub równoważne kwalifikacje.
- autonomiczny w podejmowaniu decyzji.

Sąd konkursowy dokonuje oceny planów i projektów złożonych przez kandydatów anonimowo oraz wyłącznie na podstawie kryteriów wskazanych w ogłoszeniu o konkursie.

6.3.4 Umowy ramowe

Jak wskazano w rozdziale 6.2, dyrektywa klasyczna wprowadziła umowy ramowe do sektora publicznego, a także ustanowiła określoną procedurę w przypadku, gdy Państwo Członkowskie przewiduje stosowanie umów ramowych (nie są one dozwolone automatycznie) . „Umowa ramowa” oznacza umowę zawartą pomiędzy jedną lub kilkoma instytucjami zamawiającymi – a jednym lub kilkoma wykonawcami, której celem jest określenie warunków dotyczących zamówień, które zostaną udzielone w danym okresie, w szczególności w odniesieniu do ceny oraz, o ile ma to zastosowanie, przewidywanych ilości.

W celu zawarcia umowy ramowej instytucje zamawiające przestrzegają reguł dyrektywy na wszystkich etapach, aż do udzielenia zamówienia na podstawie umowy ramowej.

Strony umowy ramowej wybierane są poprzez zastosowanie kryteriów udzielania zamówień określonych zgodnie z art. 53 dyrektywy.

Dyrektywa proponuje dwie możliwości zawarcia umowy ramowej z jednym lub kilkoma wykonawcami.

W przypadku zawarcia umowy ramowej z jednym wykonawcą zamówienia oparte na tej umowie muszą zostać udzielone zgodnie z warunkami określonymi w umowie ramowej. Jeżeli umowa ramowa jest zawarta z kilkoma wykonawcami, musi ich być co najmniej trzech (o ile są faktycznie do dyspozycji trzy podmioty, które są w stanie spełnić warunki). Zamówienia oparte na umowach ramowych zawartych z kilkoma wykonawcami mogą zostać udzielone:

- z zastosowaniem warunków określonych w umowie ramowej bez ponownego uruchamiania procedury konkurencyjnej, lub
- w przypadku gdy nie wszystkie warunki określone zostały w umowie ramowej, po ponownym poddaniu zamówienia procedurze konkurencyjnej dla stron umowy na tych samych i – jeśli to konieczne – szczegółowiej sprecyzowanych warunkach, oraz, o ile ma to zastosowanie, na innych warunkach wskazanych w specyfikacji umowy ramowej.

W tym drugim przypadku, dyrektywa określa kolejne kroki postępowania, tj. zamawiający konsultują się na piśmie z wykonawcami zdolnymi do realizacji zamówienia, następnie wyznaczają termin wystarczający, aby umożliwić złożenie ofert w odniesieniu do każdego zamówienia, uwzględniając czynniki takie jak złożoność przedmiotu zamówienia oraz okres potrzebny do przesłania ofert. Oferty muszą zostać złożone w formie pisemnej, zaś ich treść powinna pozostać poufna aż do upływu terminu przewidzianego na odpowiedź. Instytucje zamawiające udzielają zamówienia temu wykonawcy, który złożył najlepszą ofertę w świetle kryteriów udzielania zamówień określonych w specyfikacji umowy ramowej.

Udzielając zamówienia na podstawie umowy ramowej, zamawiający nie mogą w żadnym wypadku dokonywać znaczących zmian w warunkach w niej określonych, a okres obowiązywania umowy ramowej nie może przekraczać czterech lat, poza wyjątkowymi przypadkami. Instytucje zamawiające nie mogą też wykorzystywać umów ramowych w sposób niewłaściwy, aby uniemożliwić, ograniczyć lub zakłócić konkurencję.

6.3.5 Dialog konkurencyjny w sektorze publicznym

W nowej dyrektywie wprowadzono całkowicie nową procedurę zwaną „dialogiem konkurencyjnym”. Została ona zaproponowana po raz pierwszy jako kolejna odmiana procedury negocjacyjnej z ogłoszeniem, ale obecnie jest odrębną procedurą postrzeganą jako sposób podejmowania złożonych kwestii odnoszących się do partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP).

 Procedura dialogu konkurencyjnego jest procedurą zupełnie nową wprowadzoną tylko w sektorze publicznym.

Procedura ta może być stosowana w przypadku szczególnie złożonych zamówień, których udzielenie w ramach procedury otwartej lub ograniczonej nie jest możliwe. Niemniej jednak rozpoczyna się ją w taki sam sposób jak normalną procedurę – przez za-

mieszczenie ogłoszenia, ale zamówienie zostaje udzielone (tylko) na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Podobnie jak w przypadku procedury ograniczonej i negocjacyjnej instytucje zamawiające mogą następnie wybrać (według kryteriów kwalifikacji określonych w dyrektywie) kandydatów, z którym będą prowadziły dialog. Kandydatów powinno być co najmniej trzech, jeżeli znalezienie odpowiednich kandydatów w tej liczbie jest możliwe.

Instytucje zamawiające podejmują dialog z wybranymi kandydatami w celu wypracowania jednego lub większej liczby odpowiednich rozwiązań, spełniających ich wymogi. W ramach dialogu mogą one omawiać wszystkie aspekty zamówienia z wybranymi kandydatami, ale zawsze zapewniając równość traktowania wszystkich wykonawców. W szczególności – nie mogą udzielać informacji w sposób dyskryminujący, który może dać niektórym wykonawcom przewagę nad innymi. Zasadnicze znaczenie ma to, że instytucje zamawiające nie mogą ujawniać innym uczestnikom proponowanych rozwiązań ani innych informacji poufnych przekazanych przez kandydata uczestniczącego w dialogu bez jego zgody.

Zamawiający może prowadzić procedurę w etapach, mając na celu ograniczenie liczby rozwiązań omawianych na etapie dialogu, stosując kryteria udzielania zamówienia wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumencie opisowym. Możliwość skorzystania z takiego rozwiązania instytucja zamawiająca wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumencie opisowym.

Instytucja zamawiająca będzie kontynuowała dialog do czasu, aż będzie mogła wskazać rozwiązanie lub rozwiązania, w razie potrzeby po ich porównaniu, które są w stanie spełnić jej potrzeby. Instytucje zamawiające zwracają się następnie do wykonawców o przedstawienie ofert ostatecznych opartych na rozwiązaniu przedstawionym podczas dialogu.

6.3.6 Dynamiczny system zakupów

W nowej dyrektywie Komisja starała się uwzględnić korzyści wynikające z szybkiego rozwoju elektronicznych systemów realizacji zamówień, a więc poza aukcją elektroniczną (zob. następna sekcja) zdefiniowała dynamiczny system zakupów. Ta technika udzielenia zamówienia oznacza w pełni elektroniczny proces dokonywania bieżących zakupów, których cechy, jako ogólnie dostępnych na rynku, spełniają wymagania instytucji zamawiającej, i który ma ograniczony czas trwania oraz jest otwarty przez cały swój okres ważności dla każdego wykonawcy, który spełnia kryteria kwalifikacji i złożył ofertę orientacyjną zgodną ze specyfikacją.

Występują tutaj zatem niektóre korzyści wynikające z umów ramowych, systemów kwalifikowania (czy też list oficjalnych wykonawców) oraz elektronicznych katalogów.

Pierwszy etap (oparty na procedurze otwartej) polega na tym, że:

- instytucja zamawiająca ogłasza zamiar utworzenia dynamicznego systemu zakupów z wykorzystaniem procedury otwartej (publikuje ogłoszenie o zamówieniu, zaznaczając wyraźnie, że dotyczy ono dynamicznego systemu zakupów) ;

- zainteresowani wykonawcy składają następnie „oferty orientacyjne” ze wskazaniem warunków, na jakich zrealizują zamówienie;
- wszystkie kwalifikujące się podmioty zostaną dopuszczone do systemu (a nowe podmioty mogą zostać dopuszczone w każdej chwili, zwykle w ciągu 15 dni) ;
- gdy instytucja zamawiająca chce złożyć zamówienie, zaprasza wykonawców do złożenia oferty orientacyjnej, w terminie, który nie może być krótszy niż 15 dni od daty wysłania uproszczonego ogłoszenia;
- instytucja zamawiająca zamieszcza w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* uproszczone ogłoszenie, w którym informuje m. in. o numerze ogłoszenia mającego na celu utworzenie dynamicznego systemu zakupów. Fakt ten pozwoli zainteresowanym wykonawcom na przystąpienie do dynamicznego systemu zakupów na każdym etapie jego trwania.

System ten jest w pełni elektroniczny, dyrektywa wymaga, aby wszystkie etapy, począwszy od ustanowienia systemu do udzielenia zamówienia, zostały zrealizowane drogą elektroniczną. Ogłoszenie o zamówieniu dotyczące systemu zawiera wszystkie niezbędne informacje dotyczące wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz uzgodnień i specyfikacji dotyczących połączeń technicznych, a także adres internetowy, pod którym instytucja zamawiająca zapewnia nieograniczony, bezpośredni i pełny elektroniczny dostęp do specyfikacji i wszelkich dodatkowych dokumentów.

Dynamiczny system zakupów nie może trwać dłużej niż cztery lata, poza przypadkami wyjątkowymi, a instytucje zamawiające nie mogą korzystać z tego systemu po to, aby uniemożliwić, ograniczać lub zakłócać konkurencję. Od zainteresowanych podmiotów i stron uczestniczących w systemie nie można pobierać jakichkolwiek opłat.

6.3.7 Aukcja elektroniczna

Być może jedną z najbardziej innowacyjnych zmian w nowej dyrektywie jest wprowadzenie nowego mechanizmu aukcji elektronicznej.

Należy zauważyć, iż nie jest to nowa procedura, a jedynie mechanizm nadający się do wykorzystania przy wyborze ofert w ramach procedury otwartej, ograniczonej czy negocjacyjnej z ogłoszeniem – a więc, co za tym idzie, zasady dotyczące powyższych procedur będą w dalszym ciągu obowiązywały, natomiast aukcja będzie dla zamawiającego kolejnym krokiem do wykorzystania. Aukcja elektroniczna może zostać przeprowadzona w przypadku ponownego otwarcia zamówienia na konkurencję pomiędzy stronami umowy ramowej oraz w przypadku rozpoczęcia procedury udzielania zamówienia w ramach dynamicznego systemu zakupów (zgodnie z art. 54 ust. 2 akapit 2) . Uznając fakt, iż techniki elektroniczne są stosowane coraz powszechniej, ustawodawca zdecydował, iż aukcje winny zostać wprowadzone do przepisów dyrektyw. Aby zapewnić ich działanie zgodnie z zasadami równego traktowania, zakazu dyskryminacji i przejrzystości, zastosowanie aukcji ograniczono jedynie w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane, dostawy lub usługi, dla których specyfikacje można precyzyjnie określić.

 Aukcja elektroniczna nie jest nową procedurą, ale mechanizmem służącym stosowaniu procedur istniejących.

Należy podkreślić, że wskazane w dyrektywie klasycznej aukcje są tzw. *aukcjami odwróconymi*, w których ceny są korygowane w dół – a nie w górę. Podstawowy mechanizm aukcji odwróconych umożliwia instytucjom zamawiającym zwracanie się do wykonawców o podawanie nowych, korzystniejszych cen, lub, w przypadku wyboru na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, także ulepszenie innych elementów oferty poza ceną. W celu zagwarantowania zgodności z zasadą przejrzystości kryteria zastosowane w trakcie aukcji elektronicznych muszą być elementami wymiernymi (możliwymi do wyrażenia w liczbach czy procentach), nadającymi się do automatycznej oceny środkami elektronicznymi bez jakiegokolwiek interwencji instytucji zamawiającej. Z drugiej strony, aspekty, które implikują ocenę elementów niewymiernych, nie powinny być przedmiotem aukcji elektronicznych. A zatem przedmiotem aukcji elektronicznych nie powinny być np. niektóre zamówienia na roboty budowlane i niektóre zamówienia na usługi mające w swoim zakresie świadczenia o charakterze intelektualnym, takie jak prace projektowe.

Ponieważ aukcja jest mechanizmem stosowanym w ramach procedury otwartej, ograniczonej czy negocjacyjnej z ogłoszeniem – proces rozpoczyna się w zwykły sposób, czyli od zamieszczenia ogłoszenia. Ogłoszenie musi zawierać informację o przeprowadzeniu aukcji, a w specyfikacji zamawiający podaje dodatkowe informacje:

- a. cechy, których wartości będą przedmiotem aukcji elektronicznej, pod warunkiem że cechy te są wymierne i mogą być wyrażone w postaci liczby lub procentowej;
- b. wszelkie ograniczenia odnośnie do przedstawianych wartości, wynikające ze specyfikacji dotyczących przedmiotu zamówienia;
- c. informacje, które zostaną udostępnione oferentom w trakcie aukcji elektronicznej, oraz, o ile jest to właściwe, termin ich udostępnienia;
- d. odpowiednie informacje dotyczące przebiegu aukcji elektronicznej;
- e. warunki, na jakich oferenci będą mogli licytować, oraz, w szczególności, minimalne różnice, które, o ile ma to zastosowanie, wymagane będą podczas licytacji;
- f. odpowiednie informacje dotyczące wykorzystywanego sprzętu elektronicznego, rozwiązań i specyfikacji technicznych w zakresie połączeń.

Przed przystąpieniem do aukcji elektronicznej instytucje zamawiające muszą dokonać pełnej wstępnej oceny ofert według ustalonych kryteriów udzielenia zamówienia oraz przypisanych im wag. Następnie wszyscy wykonawcy, którzy złożyli dopuszczone oferty, zostaną zaproszeni jednocześnie drogą elektroniczną do udziału w aukcji. Zaproszenie zawierać powinno także wszystkie istotne informacje dotyczące indywidualnego połączenia z wykorzystywanym sprzętem elektronicznym oraz datę i godzinę rozpoczęcia aukcji. Aukcja elektroniczna może odbywać się w kilku etapach, ale nie może rozpocząć się wcześniej niż w ciągu dwóch dni roboczych od daty wysłania zaproszeń.

Aukcja elektroniczna opiera się albo wyłącznie na cenach, jeżeli zamówienie jest udzielane według kryterium najniższej ceny, albo na cenach i nowych wartościach cech ofert

wskazanych w specyfikacji, jeżeli zamówienia udziela się na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. W tym drugim przypadku do zaproszenia do udziału musi być dołączony wynik oceny oferty wykonawcy, dokonanej według wag przypisanych poszczególnym kryteriom. W zaproszeniu należy także podać formułę matematyczną stosowaną podczas aukcji elektronicznej w celu automatycznego dokonywania zmian rankingu na podstawie podawanych nowych cen i/lub nowych wartości. Po zamknięciu aukcji (zob. poniżej), zamówienia udziela się na podstawie wskazanych kryteriów.

Na każdym etapie aukcji elektronicznej instytucje zamawiające muszą umożliwić wszystkim wykonawcom ustalenie swojej pozycji w rankingu. Mogą one podawać także inne informacje dotyczące innych cen lub wartości pod warunkiem, że tak stanowią specyfikacje. Instytucje zamawiające mogą także w każdej chwili ogłosić liczbę uczestników danej fazy aukcji. W żadnym wypadku i na żadnym etapie aukcji nie wolno jednak ujawniać im tożsamości wykonawców.

Zamawiający kończy aukcje elektroniczne w jeden lub więcej poniższych sposobów:

- w dniu i godzinie ustalonych z góry, podanych w zaproszeniu do udziału w aukcji;
- gdy instytucja zamawiająca nie otrzyma żadnych nowych cen ani wartości spełniających wymogi w zakresie postąpienia - w takim przypadku instytucja zamawiająca wskazuje w zaproszeniu czas, jaki może upłynąć od otrzymania ostatniego postąpienia do zamknięcia aukcji);
- po przeprowadzeniu określonej w zaproszeniu do udziału w aukcji liczbie etapów aukcji.

6.4 Wymogi proceduralne

Dyrektywa zawiera szereg postanowień, które mają zastosowanie do ogłoszeń oraz przekazywania informacji, co ma na celu zapewnienie przejrzystości systemu.

6.4.1 Ogłoszenia

W dyrektywie przewiduje się zamieszczenie ogłoszeń w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w zależności od tego, jaka procedura udzielenia zamówienia została wybrana. Zamawiający ma obowiązek publikować ogłoszenie dla procedury otwartej, ograniczonej i negocjacyjnej, dialogu konkurencyjnego oraz dynamicznego systemu zakupów. Zamawiający publikuje nie tylko ogłoszenie wszczynające procedurę, ale także ogłoszenie o udzieleniu zamówienia, a dla dynamicznego systemu zakupów - również uproszczone ogłoszenie o zamówieniu. Poza możliwością opublikowania ogłoszeń w przypadkach, gdy ich zamieszczenie jest wymagane (standardowe formularze ogłoszeń określa Rozporządzenie z dnia 7 września 2005 roku nr 1564/2005), dyrektywa daje także zamawiającemu możliwość opublikowania ogłoszeń o zamówieniach na roboty budowlane, dostawy i usługi, które nie są objęte wymogiem publikacyjnym narzuconym przez dyrektywę, to znaczy, gdy zamówienia są poniżej wymaganych wielkości progowych.

Zamieszczenie ogłoszenia oznacza jego publikację w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Zgodnie z wytycznymi art. 35 dyrektywy instytucje zamawiające informują o wdrożeniu postępowania za pomocą, między innymi wstępnego ogłoszenia informacyjnego, publikowanego przez Komisję lub przez nie same na swoich „profilach nabywcy”.

Dziennik Urzędowy – Suplement zawierający ogłoszenia ukazuje się wyłącznie w wersji elektronicznej, zarówno zamawiający, jak i wykonawca mogą zapoznać się z ich treścią, korzystając z wyszukiwarek dostępnych pod adresem: www.ted.publications.eu.int. Ogłoszenia, w pełnym brzmieniu, publikowane są w języku zamawiającego, natomiast streszczenie najważniejszych elementów każdego ogłoszenia jest zamieszczane w pozostałych językach urzędowych UE, przy czym tylko tekst oryginalny jest autentyczny. Tłumaczenia ogłoszeń dokonuje Urząd Oficjalnych Publikacji UE, a więc instytucje zamawiające muszą jedynie przesłać stosowne ogłoszenie w macierzystym języku.

Instytucje zamawiające muszą przysłać odpowiednie ogłoszenia jak najszybciej, drogą elektroniczną lub za pomocą innych środków. Jeżeli zastosowana jest procedura przyspieszona, ogłoszenie musi zostać przesłane telefaksem lub drogą elektroniczną. Ogłoszenia, przesyłane w tradycyjny sposób powinny zawierać nie więcej niż 650 słów; przy przysyłaniu ogłoszeń drogą elektroniczną nie ma takiego ograniczenia. Poza dokonywaniem tłumaczeń Wspólnota pokrywa także koszty zamieszczenia ogłoszeń w *Dzienniku Urzędowym*. Instytucje zamawiające, muszą być w stanie udowodnić datę wysłania ogłoszenia. Zasadą jest, iż ogłoszenie, które musi zostać opublikowane na szczeblu europejskim (w *Dzienniku Urzędowym*), przekazujemy w pierwszej kolejności do Dziennika Urzędowego, później kolejno do publikacji krajowych – BZP, na własną stronę internetową itd.). Żadna publikacja ogłoszenia nie powinna zawierać informacji innych niż te, które zamieszczono w *Dzienniku Urzędowym* UE.

Jeżeli ogłoszenie nie zostało przesłane drogą elektroniczną, Urząd Oficjalnych Publikacji WE zamieści je nie później niż 12 dni od daty wysłania lub, w przypadku procedury przyspieszonej, w ciągu 5 dni. W przypadku przesłania on-line, ogłoszenie zostanie zamieszczone w ciągu 5 dni od daty wysłania (zgodnie z wymogami określonymi w Zał. VIII do dyrektywy) .

Funkcja wstępnych ogłoszeń informacyjnych polega na zawiadomieniu potencjalnych wykonawców o przewidywanych zamówieniach lub umowach ramowych, które instytucja zamawiająca zamierza w ciągu następnych dwunastu miesięcy przeprowadzić. Nie są one obowiązkowe, ale ich zaletą jest to, iż w przypadku zamieszczenia takiego wstępnego ogłoszenia informacyjnego skróceniu ulega termin składania ofert. Mogą one zostać zamieszczone w *Dzienniku Urzędowym* UE lub na „profilu nabywcy”. „Profil nabywcy” to nowa koncepcja strony internetowej, na której instytucje zamawiające mogą zamieszczać informacje dotyczące zamówień. W przypadku jego wykorzystania, zawiadomienie (w formie ogłoszenia) o tym musi zostać przesłane do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej.

W przypadku zamówień na roboty budowlane ogłoszenie informacyjne stanowi formę zawiadomienia wykonawców o zamówieniach, których instytucje zamawiające zamierzają udzielić, a których wartość jest nie mniejsza niż normalna wielkość progowa EUR 5 278 000. Ogłoszenie to należy przesłać do Urzędu Oficjalnych Publikacji WE lub zamieścić na profilu nabywcy najszybciej, jak to możliwe po podjęciu decyzji zatwierdza-

jącej planowane roboty budowlane. W przypadku dostaw instytucje zamawiające muszą poinformować, najszybciej jak to możliwe po rozpoczęciu swojego roku budżetowego, o planowanym zamówieniu łącznym, w rozbiciu na kategorie produktów, którego zamierzają udzielić w ciągu kolejnych 12 miesięcy w przypadku, gdy łączna wartość szacunkowa zamówienia jest nie mniejsza niż EUR 750 000. Kategorie produktów ustala instytucja zamawiająca poprzez odniesienie do nomenklatury CPV. Podobnie jak w przypadku dostaw, przewidywane łączne zamówienie w każdej z kategorii usług wymienionych w Załączniku IIA, których instytucje zamawiające zamierzają udzielić w ciągu 12 miesięcy następujących po rozpoczęciu ich roku budżetowego, podlega obowiązkowi publikacji ogłoszenia informacyjnego, gdy jego szacunkowa wartość wynosi nie mniej niż EUR 750 000.

6.4.2 Terminy

Procedury udzielania zamówień przewidziane dyrektywą zawierają się w określonych terminach nałożonych w celu zapewnienia, aby wykonawcy we wszystkich Państwach Członkowskich mieli odpowiednio dużo czasu na przygotowanie i złożenie swoich ofert. Terminy te są ustalone w zależności od złożoności zamówienia i czasu potrzebnego na opracowanie oferty, ale nie mogą być krótsze niż okresy minimalne wskazane w dyrektywie. Muszą one natomiast zostać wydłużone, jeżeli specyfikacje i dokumenty uzupełniające czy informacje dodatkowe nie zostały dostarczone w przewidzianych terminach, lub gdy oferty mogą zostać przygotowane dopiero po wizycie w miejscu realizacji zadania lub po zapoznaniu się na miejscu z dokumentami stanowiącymi uzupełnienie dokumentów zamówienia.

W przypadku procedur otwartych minimalny termin składania ofert wynosi 52 dni od daty wysłania ogłoszenia o zamówieniu. Termin biegnie od dnia, w którym przesłano ogłoszenie o zamówieniu. Jeżeli instytucja zamawiająca opublikowała uprzednio ogłoszenie informacyjne, minimalny termin składania ofert może zostać generalnie skrócony do 36 dni, ale w żadnym wypadku do okresu krótszego niż 22 dni. W przypadku sporządzenia i przekazania ogłoszeń za pomocą środków elektronicznych terminy przyjmowania ofert mogą zostać skrócone o 7 dni oraz o kolejne 5 dni w przypadku, gdy instytucja zamawiająca udostępnia wykonawcom nieograniczony i pełny bezpośredni dostęp drogą elektroniczną do dokumentów zamówienia oraz wszelkich dokumentów dodatkowych.

W przypadku **procedur ograniczonych** termin minimalny

- składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wynosi 37 dni od daty wysłania ogłoszenia o zamówieniu;
- składania ofert wynosi 40 dni od daty wysłania zaproszenia do składania ofert.

Termin biegnie od daty, w której przesłano zaproszenie do złożenia oferty. Jeżeli instytucja zamawiająca opublikowała uprzednio ogłoszenie informacyjne, termin minimalny przyjmowania ofert może zostać generalnie skrócony do 36 dni, ale w żadnym razie do czasu krótszego niż 22 dni. W przypadku sporządzenia i przekazania ogłoszeń za pomocą środków elektronicznych, terminy przyjmowania ofert mogą zostać skrócone o 7 dni oraz o kolejne 5 dni w przypadku, gdy instytucja zamawiająca udostępnia wy-

konawcom nieograniczony i pełny bezpośredni dostęp drogą elektroniczną do dokumentów zamówienia oraz wszelkich dokumentów dodatkowych.

W przypadku **procedur negocjacyjnych** z ogłoszeniem oraz dialogu konkurencyjnego termin minimum przyjmowania wniosków o udział w procedurze wynosi 37 dni od daty wysłania ogłoszenia. W przypadku sporządzenia i przekazania ogłoszeń za pomocą środków elektronicznych terminy przyjmowania ofert mogą zostać skrócone o 7 dni.

Procedura przyspieszona może zostać zastosowana w przypadku procedur ograniczonych lub negocjacyjnych z ogłoszeniem, jeżeli ze względu na pilną konieczność udzielenia zamówienia powyższe terminy są niemożliwe do zachowania. W takich przypadkach instytucje zamawiające mogą ustalić:

- termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, który nie może być krótszy niż 15 dni od daty wysłania ogłoszenia, a w przypadku sporządzenia i przekazania ogłoszeń za pomocą środków elektronicznych, terminy przyjmowania ofert mogą zostać skrócone do 10 dni.
- w przypadku procedur ograniczonych termin składania ofert, który nie może być krótszy niż 10 dni od daty wysłania zaproszenia do składania ofert.

6.4.3 Komunikowanie

Wraz z przyjęciem elektronicznych form komunikacji dyrektywa pozwala obecnie na wymianę wszelkiej korespondencji oraz informacji pocztą, telefaksem, środkami elektronicznymi, a w niektórych okolicznościach telefonicznie lub z wykorzystaniem kombinacji tych środków, według wyboru instytucji zamawiającej.

Zgodnie z wytycznymi art. 42 ust. 2 dyrektywy – wybrane sposoby komunikacji muszą być ogólnie dostępne, a tym samym nie mogą stanowić ograniczenia dostępu wykonawców do procedury przetargowej. Narzędzia wykorzystywane do celów komunikacji za pośrednictwem środków elektronicznych jak również ich właściwości techniczne muszą mieć charakter niedyskryminacyjny, ogólnodostępny i kompatybilny z technologiami informatycznymi i komunikacyjnymi będącymi w powszechnym użyciu. Komunikacja, wymiana i przechowywanie informacji muszą być dokonywane w sposób umożliwiający zapewnienie wiarygodności danych oraz poufności ofert oraz wniosków o udział w procedurze.

6.4.4 Wymogi informacyjne

Instytucje zamawiające muszą jak najszybciej poinformować wykonawców o podjętych decyzjach dotyczących zawarcia umowy ramowej, udzielenia zamówienia lub dopuszczenia do dynamicznego systemu zakupów, w tym o podstawach podjęcia decyzji o rezygnacji z zawarcia umowy ramowej lub nieudzieleniu zamówienia, którego dotyczyło ogłoszenie lub o wznowieniu procedury bądź zastosowaniu dynamicznego systemu zakupów. Informacje te muszą zostać podane na piśmie w odpowiedzi na wniosek skierowany do instytucji zamawiającej.

Na żądanie wykonawcy instytucja zamawiająca musi jak najszybciej, a w każdym razie w okresie nie dłuższym niż 15 dni od otrzymania pisemnego wniosku, poinformować:

- każdego odrzuconego kandydata o powodach odrzucenia jego wniosku,
- każdego odrzuconego wykonawcę o powodach odrzucenia jego oferty,
- każdego wykonawcę, który złożył dopuszczalną ofertę o charakterystyce i względnej przewadze oferty, która została wybrana, a także nazwę wybranego wykonawcy lub stron umowy ramowej.

Instytucje zamawiające mogą zdecydować o zachowaniu pewnych informacji do własnej wiedzy, jeżeli ich ujawnienie miałyby utrudnić egzekwowanie prawa, byłoby sprzeczne z interesem publicznym, stanowiłoby uszczerbek dla uprawnionych interesów handlowych podmiotów gospodarczych, czy to publicznych czy prywatnych, lub mogłyby stanowić uszczerbek dla uczciwej konkurencji między nimi.

6.4.5 Sprawozdania

Dyrektywa zawiera dwa odrębne wymogi w zakresie sprawozdawczości. Po pierwsze: w odniesieniu do każdego zamówienia, umowy ramowej oraz każdego ustanowienia dynamicznego systemu zakupów, instytucje zamawiające muszą sporządzić pisemne sprawozdanie zawierające co najmniej informacje określone w art. 43. Sprawozdanie lub jego główne elementy muszą zostać przedstawione Komisji na jej żądanie. Drugi wymóg sprawozdawczy dotyczy Państw Członkowskich. Aby możliwa była ocena rezultatów stosowania dyrektywy, od Państw Członkowskich wymaga się przekazywania do Komisji nie później niż do dnia 31 października każdego roku raportu statystycznego przygotowanego zgodnie z art. 76, odrębnie dla zamówień publicznych w zakresie dostaw, usług i robót budowlanych udzielanych przez instytucje zamawiające w poprzednim roku.

6.5 Kryteria udzielania zamówień

Udzielając zamówień, instytucje zamawiające mają do wyboru dwa kryteria:

- najniższa cena lub
- oferta najkorzystniejsza ekonomicznie.

Wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie dokonuje się na podstawie szeregu kryteriów powiązanych z przedmiotem zamówienia, wybranych przez instytucję zamawiającą. Dyrektywa nie zawiera wyczerpującego wykazu rodzajów kryteriów, które mogą być zastosowane. Jednakże wskazuje przykładowo na: jakość, cenę, wartość techniczną, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, koszty użytkowania, rentowność, serwis po sprzedaży oraz pomoc techniczną, termin dostawy oraz okres realizacji zadania.

Innowacja wprowadzona przez nową dyrektywę polega na tym, że opierając udzielenie zamówienia na kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, instytucja zamawiająca musi wskazać w ogłoszeniu o zamó-

Nowa dyrektywa wprowadza obowiązek podania wagi każdego z kryteriów - w przypadku zastosowania kryterium wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

wieniu lub w dokumentach dotyczących zamówienia lub, w przypadku dialogu konkurencyjnego, w dokumencie opisowym, przypisanie wagi każdemu z kryteriów wybranych w celu ustalenia najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Wagi te można wyrazić liczbowo, przewidując wielkości w ramach przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną. Jeżeli, zdaniem instytucji zamawiającej, ważenie nie jest możliwe z dających się wykazać powodów, instytucja zamawiająca musi wskazać kryteria w malejącym porządku ich ważności.

W przypadku gdy oferta wydaje się być ofertą z rażąco niską ceną, instytucja zamawiająca może ją odrzucić. Może ona jednak uczynić to dopiero po zwróceniu się na piśmie do wykonawcy o szczegółowe informacje na temat elementów składowych oferty, które uważa za istotne. Musi ona zweryfikować te elementy oraz uwzględnić otrzymane wyjaśnienia. Instytucja zamawiająca może wziąć pod uwagę wyjaśnienia, które są uzasadnione w kategoriach obiektywnych, w tym ekonomiczność danej metody budowania, procesu produkcyjnego lub świadczonych usług, warunków technicznych lub wszelkich wyjątkowo korzystnych warunków, którymi dysponuje wykonawca w celu realizacji zamówienia, czy też oryginalność robót budowlanych, produktu czy usługi proponowanej w ofercie. W nowej dyrektywie dodano także dwie kolejne podstawy, czyli (1) zgodność z przepisami dotyczącymi ochrony zatrudnienia i warunków pracy obowiązujących w miejscu, w którym mają zostać zrealizowane roboty budowlane, usługi lub dostawy oraz (2) możliwość uzyskania pomocy publicznej przez wykonawcę. Instytucja zamawiająca, która stwierdzi, że oferta jest rażąco niska ze względu na fakt otrzymania przez wykonawcę pomocy publicznej, może odrzucić taką ofertę jedynie po konsultacji z danym wykonawcą, jeżeli nie jest on w stanie udowodnić w dostatecznym, wyznaczonym przez tę instytucję terminie, że pomoc ta została mu przyznana w sposób zgodny z prawem. W przypadku odrzucenia oferty w takich okolicznościach instytucja zamawiająca powiadamia o tym fakcie Komisję.

Rozdział VII

Procedury odwoławcze

7.1 Wstęp

Kluczowym czynnikiem w efektywnym działaniu systemu ustanowionego przez dyrektywę są procedury odwoławcze, będące gwarantem zachowania przejrzystości i niedyskryminacji, a także nakazujące zamawiającym działanie zgodnie z prawem zamówień publicznych Wspólnoty Europejskiej. Komisja pierwotnie utworzyła strukturę legislacyjną, przyjmując dyrektywę w sprawie procedur odwoławczych: *Dyrektywa Rady z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane* (Dz. U. 1989 L 395/33).

Dyrektywa ta została później zmieniona dyrektywą w sprawie usług (Dyrektywa 92/50), która rozszerzyła zastosowanie dyrektywy odwoławczej na zamówienia publiczne na usługi. Zgodnie z art. 81 dyrektywy klasycznej Państwa Członkowskie mają zapewnić wdrażanie niniejszej dyrektywy poprzez skuteczne, dostępne oraz przejrzyste mechanizmy będące w zgodzie z dyrektywą odwoławczą, zapewniając w ten sposób dalsze stosowanie jej postanowień w udzielaniu zamówień publicznych. Ponadto art. 81 wyraźnie stwierdza, że w tym celu Państwa Członkowskie mogą między innymi wyznaczyć lub powołać niezależny organ. Część Państw Członkowskich powołała takie organy. W momencie przygotowywania niniejszej publikacji wiadomo, że służby Komisji pracują nad zmianami w dyrektywie odwoławczej, ale nie złożono jeszcze oficjalnego projektu.

 Dyrektywa odwoławcza (89/665) nadal obowiązuje w ramach nowej dyrektywy klasycznej.

Podobnie jak w przypadku omawianej dyrektywy, celem dyrektywy odwoławczej nie jest harmonizacja prawa Państw Członkowskich w tym zakresie, ale wyznaczenie minimalnych kryteriów oraz zabezpieczeń w celu zapewnienia ochrony praw wykonawców. Stało się to konieczne w świetle znacząco różniących się procedur w ustawodawstwie poszczególnych Państw, co się przekłada na poważne różnice w zakresie ochrony praw podmiotów prawa wspólnotowego. W niniejszym rozdziale omawiane są tylko kryteria minimum wyznaczone przez dyrektywę odwoławczą.

7.2 Egzekwowanie prawa ogółem

Egzekwowanie prawa wspólnotowego w zakresie dyrektywy w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi nie podlega wyłącznie zapisom dyrektywy odwoławczej. Rola sądów krajowych polega na zapewnieniu stosowania prawa wspólnotowego ogółem, natomiast szczególną rolę po-

siada Komisja Europejska - rolę strażnika tego prawa. Obydwie te role również należy uwzględnić.

7.2.1 Sądy krajowe

Dyrektywa musi zostać transponowana do prawa krajowego, w następstwie czego powstają przepisy krajowe, na podstawie których wykonawcom przynależą środki ochrony prawnej. Prawa i obowiązki stanowiące przez prawo wspólnotowe muszą być chronione przez sądy krajowe. Do sądów krajowych wniesiono wiele spraw, które dotyczyły naruszenia dyrektyw w zakresie zamówień publicznych. Tego typu sprawy o naruszenie były rozpatrywane w ramach istniejących procedur i przepisów prawa krajowego. Jednakże to właśnie różnice w ustawodawstwie poszczególnych Państw, zarówno w zakresie dostępnych procedur odwoławczych, jak i ich skuteczności, doprowadziły do przyjęcia dyrektywy odwoławczej, która została stworzona po to, aby nie dyskryminować wykonawców ze wszystkich Państw Członkowskich.

Jak widać, oprócz konkretnych środków egzekwowania prawa zawartych w dyrektywie odwoławczej, to Traktat – wsparty przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości – zawsze przewiduje środki odwoławcze w przypadku naruszeń wspólnotowego prawa pierwotnego i wtórnego. Wypływa to z samej natury prawa wspólnotowego przez tworzenie praw, na które poszczególne osoby mogą się powoływać w sądach krajowych. Efekt ten jest wzmocniony dzięki porządkującej roli, jaką pełni Komisja. Jest już utrwaloną praktyką, że prawo wspólnotowe może tworzyć uprawnienia, na które mogą się powołać jednostki przed swoimi sądami krajowymi, które mają je chronić. Przy rozważaniu znaczenia jakichś określonych działań lub osób powstaje kwestia czy i do jakiego stopnia działania te mogą tworzyć uprawnienia poszczególnych osób i narzucać na nie zobowiązania, które można egzekwować w sądach krajowych.

Postanowień Traktatu nie stosuje się bezpośrednio w Państwach Członkowskich, chociaż mogą one mieć i skutek bezpośredni, tzn. skutkują tworzeniem praw bez dalszego ich wdrażania. Przepisy Traktatu nie wywierają automatycznie skutku bezpośredniego i są poddawane uważnej analizie. W całym szeregu przypadków ETS określa warunki konieczne do nadania artykułowi Traktatu takiego skutku. Skutek bezpośredni zachodzi, jeżeli zobowiązanie narzucone na Państwa Członkowskie jest jasne i precyzyjne, bezwarunkowe oraz, w przypadku środków wykonawczych, gdy Państwa Członkowskie lub instytucje wspólnotowe nie mają marginesu swobodnego uznania. Dyrektywy są wiążące tylko w zakresie celu, który ma zostać osiągnięty i tylko dla danego Państwa Członkowskiego, do którego są adresowane, jednakże decyzyjność co do formy i metod ich wdrożenia pozostawia się w gestii danego Państwa. Niemniej jednak ETS również potwierdził, że dyrektywy mogą mieć skutek bezpośredni, jeżeli spełniają te same warunki precyzyjności i jasności, bezwarunkowości, przejrzystości oraz braku uznaniowości ze strony instytucji wspólnoty czy Państw Członkowskich, jak zostało to określone przez Trybunał w kontekście artykułów Traktatu.

Bezpośredni skutek dyrektyw jest jednak dwojako ograniczony. Po pierwsze: dyrektywy są obowiązujące tylko w odniesieniu do celu, jaki ma zostać osiągnięty. Zawarta jest w nich data, do której ich zapisy winny zostać wdrożone. Jeśli zostanie przekroczony limit czasowy i dane Państwo Członkowskie nie zdoła przyjąć środków wykonawczych wymaganych przez dyrektywę, nie może się powoływać na to niepowodzenie we wdra-

żaniu zobowiązań dyrektywy, np. w przypadku sporu z indywidualnymi osobami, które działają w zgodzie z tą dyrektywą. O bezpośrednim skutku można również mówić wtedy, jeżeli po upływie daty wdrożenia Państwo Członkowskie wdrożyło dyrektywę, ale zrobiło to błędnie. W tych okolicznościach bezpośredni skutek dyrektywy będzie polegał na nadrzędności postanowień samej dyrektywy nad jej wadliwie wdrożoną wersją na szczeblu krajowym. Drugim ograniczeniem dyrektywy jest to, iż jest ona adresowana do Państw Członkowskich. Obowiązek jej wdrożenia spoczywa na nich i na nikim więcej. Określenie „Państwo Członkowskie” obejmuje całość państwa, a co za tym idzie - wszystkie instytucje zamawiające określone w dyrektywie, dzięki czemu wykonawcy mogą się powoływać na skutek bezpośredni dyrektyw w razie sporu z instytucjami zamawiającymi zdefiniowanymi w dyrektywie. Jednak - z drugiej strony - nie może ono obejmować pewnych prywatnych instytucji zamawiających, zwłaszcza w sektorach uregulowanych odrębną dyrektywą (np. gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych).

W zakresie dyrektyw w sprawie zamówień publicznych zwracano się kilkakrotnie do ETS o rozstrzygnięcie kwestii skutku bezpośredniego. W każdym przypadku był on proszony o rozpatrzenie konkretnych zapisów dyrektyw. Postanowienia muszą być rozpatrywane w kolejności, a każdy artykuł musi zostać osobno zanalizowany. ETS orzekł, że np. merytoryczne przepisy odnoszące się do ogłoszeń, przeprowadzania procedury konkurencyjnej, jawność, a także kryteria podmiotowe oraz udzielania zamówienia mają skutek bezpośredni.

Zasada nadrzędności prawa wspólnotowego nad prawem krajowym oznacza, że wszystkie postanowienia prawa wspólnotowego mające skutek bezpośredni muszą mieć pierwszeństwo nad wszelkimi przepisami krajowymi, które są z nimi sprzeczne.

Sądom krajowym powierza się zadanie zapewnienia ochrony praw wykonawców, a w mocy krajowych systemów prawnych jest, w przypadku braku przepisów wspólnotowych w tym zakresie, desygnowanie sądów lub trybunałów sprawujących jurysdykcję i określanie warunków proceduralnych rządzących procesami sądowymi, których celem jest zapewnienie ochrony praw będących wynikiem skutku bezpośredniego prawa wspólnotowego. Te proceduralne i merytoryczne warunki muszą być nie mniej korzystne od warunków odnoszących się do podobnych kwestii w prawie krajowym oraz nie mogą powodować, że środki odwoławcze byłyby niemożliwe do osiągnięcia. Prawa przyznane jednostkom przez Traktat mają być chronione przez sądy krajowe w takim zakresie, aby wykonawca poszkodowany przez zamawiającego, który popełnił uchybienie w przestrzeganiu prawa wspólnotowego, miał możliwość wnoszenia o odszkodowanie za doznaną krzywdę wynikłą z nieprzebrzegania tego prawa lub nawet otrzymać środki odwoławcze takie jak tymczasowe zabezpieczenie, jeżeli do tej pory nie istniała taka możliwość, która chroniłaby prawo wspólnotowe.

Sprawa C-6 & 9/90 Francovich
*Sądy krajowe muszą zapewnić ochronę
praw wspólnotowych w poszczególnych
Państwach Członkowskich.*

W celu zapewnienia spójności w całej Wspólnocie Europejskiej sądy krajowe są upoważnione, a w niektórych przypadkach zobowiązane, kierować pytania dotyczące obowiązywania i interpretacji przepisów wspólnotowych, które pojawiają się w trakcie postępowania sądowego do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Odbyna się to na

podstawie procedury zawartej w art. 234 (poprzednio art. 177) Traktatu. Ma to kluczowe znaczenie w razie sporu lub niejasności co do zakresu postanowień prawa wspólnotowego i nie jest przypadkiem, że wiele spraw dotyczących zamówień publicznych przytaczanych w niniejszej publikacji to orzeczenia ETS wydawane w związku z zapytaniem skierowanym na podstawie art. 234 przez sąd krajowy. Zasadniczo art. 234 przyznaje Europejskiemu Trybunowi Sprawiedliwości jurysdykcję do wydawania orzeczeń w trybie prejudycjalnym, dotyczących interpretacji Traktatu oraz w zakresie interpretacji i obowiązywania aktów prawnych instytucji wspólnotowych. Sąd lub trybunał krajowy jest upoważniony, a w przypadku sądu ostatniej instancji - jest on zobowiązany do zwrócenia się do Trybunału o wstępne orzeczenie, jeżeli wchodzi w grę kwestia interpretacji lub obowiązywania przepisów wniesiona przez strony lub przez sam sąd. Kierując zapytanie do Trybunału, sąd krajowy musi uwzględnić to, iż decyzja w takiej kwestii jest konieczna dla umożliwienia mu wydania orzeczenia. Znaczenie tej procedury polega na sposobie, w jaki ujednocila ona stosowanie prawa wspólnotowego. Poprzez przestrzeganie prawa oraz działanie ETS jako „ostatecznego sędziego” prawa wspólnotowego zapewnia ona, że prawa jednostki wynikające z Traktatu oraz środki z bezpośrednim skutkiem przyjęte w jej ramach są w równym stopniu i jednolicie chronione w całej Wspólnocie.

Zarówno środki wprowadzone przez dyrektywę odwoławczą jak i te omówione poniżej nie powodują, że procedury istniejące do tej pory w różnych przepisach prawa stają się zbędne. W dalszym ciągu mają one zastosowanie w tych przypadkach, do których nie odnosi się dyrektywa odwoławcza. Mogą one również mieć zastosowanie w sytuacji, gdy Państwa Członkowskie nieprawidłowo wdrożyły dyrektywę lub w ogóle tego nie zrobiły. Co więcej, w zamierzeniu dyrektywa odwoławcza ma jedynie sformułować warunki minimum konieczne do ochrony praw i zobowiązań wynikających z dyrektyw. Nawet jeżeli powstają nowe procedury odwoławcze jako skutek dyrektywy odwoławczej, istniejące już procedury, które się rozwinęły, mogą koegzystować z nimi i pozostać wiążącą alternatywą lub równoległym odnośnikiem.

2.2.2 Rola Komisji Europejskiej

Środki egzekwowania prawa przewidziane w dyrektywie odwoławczej są częścią arsenału dostępnych środków służących zapewnieniu zgodności prowadzonych procedur udzielenia zamówienia z dyrektywami 2004/17 i 2004/18. W przypadku braku konkretnych procedur odwoławczych potrzebnych do skorygowania naruszeń procedur zamówień publicznych Komisja w przeszłości wykorzystywała (i nadal wykorzystuje) swoją tradycyjną rolę kuratora Traktatu. W tym celu nadano jej na mocy Traktatu władzę nadzoru i egzekwowania przepisów prawa, którą z powodzeniem wykorzystywała w obszarze zamówień publicznych. Wiele spraw dotyczących naruszenia dyrektyw dotyczących zamówień publicznych, które wniesiono do Trybunału, było efektem działania Komisji z własnej inicjatywy albo na podstawie skargi wniesionej przez indywidualnego wykonawcę. Komisja zajmuje się nie tylko sprawami, które trafiają do ETS, ale również rosnącą liczbą nieprawidłowości rozstrzyganych poza ETS. Z drugiej strony, do ograniczeń możliwości Komisji zalicza się to, że może ona przeprowadzić jedynie wysoce selektywną ocenę zastosowania procedur zamówień publicznych w Państwach Członkowskich. Jest mało prawdopodobne, aby ta sytuacja uległa poprawie, biorąc pod uwagę liczbę potencjalnych zamówień, do których mają zastosowanie dyrektywy. Mało prawdopodobne jest również, aby Komisja przyjęła na siebie rolę egzekwującego „żandar-

ma” we wszystkich przypadkach, w których doszło do naruszenia procedur. Sztandarowe sprawy dotyczące zamówień publicznych, w których Komisja była otwarcie zaangażowana, w głównej mierze dotyczyły naruszeń w zakresie dokumentacji przetargowej, które w oczywisty sposób są dyskryminujące i które mogą np. wykluczać wykonawców z zagranicy.

Artykuł 226 (dawny art. 169) Traktatu nadaje Komisji kluczową rolę w nadzorowaniu spełniania przez Państwa Członkowskie zobowiązań wynikających z Traktatu, w tym m. in. zgodności z poszczególnymi dyrektywami, takimi jak dyrektywy o zamówieniach publicznych. Jeżeli Komisja uzna, że Państwo Członkowskie nie dopełniło zobowiązań traktatowych, może ona, po uprzednim podjęciu pewnych kroków wynikających z procedury, wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości. W przypadku dyrektyw zazwyczaj oznacza to brak wdrażania lub błędne wdrożenie dyrektyw do prawa krajowego. Procedura ta jest często wykorzystywana, chociaż większość spraw jest rozwiązywana na poziomie administracyjnym, zanim Trybunał rozpocznie proces. W przypadku, gdy sprawa zostanie wniesiona do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i zdecyduje on, że dane Państwo Członkowskie nie dopełniło swoich zobowiązań, jest ono zobowiązane przedsięwziąć środki konieczne do zastosowania się do orzeczenia. Dla kompetentnych władz Państwa Członkowskiego (w tym sądów krajowych) oznacza to zakaz stosowania przepisów krajowych jako uznanych za niezgodne z Traktatem oraz, jeżeli okoliczności tego wymagają, zobowiązanie ich do podjęcia wszelkich odpowiednich środków w celu pełnego wdrożenia prawa wspólnotowego. Procedura ta może zostać uruchomiona przez Komisję na jej wniosek lub w wyniku skargi wniesionej przez jednostkę.

Nawet jeżeli skarga dotyczy konkretnej instytucji zamawiającej, działania Komisji będą kierowane przeciwko Państwu Członkowskiemu. Niezależnie od tego, czy procedurę uruchomiono w wyniku inicjatywy Komisji, czy też ze skargi indywidualnej, jest ona generalnie taka sama. Komisja skontaktuje się z władzami Państwa Członkowskiego, którego dotyczy sprawa, przedstawiając im zarzucane naruszenia i zażąda od tego Państwa, aby w określonych ramach czasowych ustosunkował się do nich. Może się zdarzyć, że dane Państwo Członkowskie dokona zmian w przepisach krajowych, usuwając w ten sposób zarzucane mu niedopełnienie. Ewentualnie może ono również bronić swojego stanowiska i twierdzić, że nie powstało naruszenie – ani faktyczne, ani prawne. Komisja może zaakceptować tę obronę lub nie. Jeżeli Komisji nie satysfakcjonuje odpowiedź Państwa Członkowskiego, będzie kontynuować postępowanie i wyda stosowną opinię. Opinia ta będzie zawierać pełny opis faktów oraz formalne oświadczenie dotyczące naruszeń prawa wspólnotowego, jakie przypuszczalnie miały miejsce. Stosowna opinia stawia wymóg usunięcia niezgodności, ale zazwyczaj nie zawiera wskazania środków, jakie w tym celu należy przedsięwziąć. Jeżeli dane Państwo Członkowskie nie dostosuje się do wymogów w niej zawartych w wyznaczonym terminie, sprawa zostanie wniesiona do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu. Komisja może również, jako strona postępowania przed Trybunałem, wystąpić o środki tymczasowe. W takim wystąpieniu musi znaleźć się opis przedmiotu postępowania, okoliczności, które sprawiają, że sprawa jest pilna, a także zarzuty faktyczne i prawne odnoszące się do domniemania naruszenia prawa wspólnotowego uzasadniające złożenie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych.

7.3 Określone procedury odwoławcze w ramach dyrektywy odwoławczej

Jak wskazano powyżej, przyjęcie dyrektywy odwoławczej stało się konieczne, kiedy zdano sobie sprawę z tego, że nie ma gwarancji na to, aby uchybienia w dyrektywie w zakresie zamówień publicznych były w taki sam sposób naprawiane we wszystkich Państwach Członkowskich. W art. 1 dyrektywy odwoławczej zawarte są jej cele, które służą zapewnieniu, że działania podejmowane przez instytucje zamawiające w kontekście procedur udzielania zamówienia publicznego umożliwiają wdrożenie szybkiego i skutecznego postępowania odwoławczego. W pozostałych artykułach tej dyrektywy opisane są środki konieczne do osiągnięcia tych celów.

Artykuł 2 stanowi o istnieniu trzech określonych procedur odwoławczych, które powinny zostać udostępnione w sądach krajowych. Należą do nich środki tymczasowe, uchylenie bezprawnych decyzji oraz przyznanie odszkodowania podmiotom, które doznały uszczerbku w wyniku naruszenia. Komisja została również wyposażona w określone prawa do interweniowania, oprócz praw już posiadanych na podstawie art. 226 Traktatu.

7.3.1 Zastosowanie

Dyrektywa odwoławcza ma zastosowanie w przypadku tych zamówień, które podlegają dyrektywom w zakresie zamówień publicznych. Nie będzie ona miała zastosowania np. do tych zamówień, które nie osiągnęły wartości progowych zawartych w tych dyrektywach. Procedury odwoławcze są dostępne w przypadku decyzji podjętych przez Zamawiającego, chociaż pojęcie „decyzja” nie jest określone, zgodnie z wytycznymi art. 2 ust. 1 lit. b) dyrektywy odwoławczej.

Ma to ewidentnie na celu ujęcie specyfikacji dyskryminacyjnych pod względem technicznym, ekonomicznym i finansowym. Należy zakładać, że decyzje o włączeniu lub wykluczeniu poszczególnych wykonawców lub o udzieleniu bądź nieudzieleniu zamówień danemu wykonawcy są również „decyzjami” w rozumieniu dyrektywy odwoławczej. Te „decyzje” mogą być podejmowane wyłącznie na podstawie kryteriów podmiotowych i kryteriów wyboru najkorzystniejszej oferty, na jakie zezwalają dyrektywy w zakresie zamówień publicznych. Mniej jasne jest to, czy niewłaściwie sformułowane ogłoszenie o zamówieniu, to znaczy takie, które pomija pewne informacje lub np. nie spełniło określonych wymagań, co do terminów, jest samo w sobie „decyzją” w tym kontekście. Wydaje się, iż lepszym podejściem jest takie, w którym traktuje się każdą decyzję wpływającą na prawa wykonawców jako podlegającą weryfikacji. Jak orzekł ETS w **sprawie HI**, organ odwoławczy musi być w stanie sprawdzić każdą decyzję pod względem jej zgodności z prawem wspólnotowym.

*Sprawa C-92/00 HI
Organy odwoławcze nie mogą
być ograniczane w zakresie typu
decyzji podlegających procedurze
odwoławczej.*

Dyrektywa odwoławcza ma na celu również dostarczenie środków wobec decyzji, które naruszyły „prawo wspólnotowe w zakresie zamówień publicznych oraz przepisy krajowe wdrażające to prawo”. Sugerowałoby to, że procedury odwoławcze powinny zostać udostępnione nie tylko w przypadku złamania konkretnych postanowień dyrektywy w zakresie zamówień publicznych, ale również w przypadku naruszeń postanowień

prawa wspólnotowego ze skutkiem bezpośrednim, jakie zachodzą w obszarze zamówień publicznych. W ten sposób utrzymane jest znaczenie zasad Traktatu, które znalazły zastosowanie w przypadku zamówień publicznych.

Jak napisano wyżej, Państwa Członkowskie zapewniają, że nie istnieje dyskryminacja pomiędzy przedsiębiorstwami, które mogą wystąpić z roszczeniami z tytułu poniesionej szkody w ramach procedury udzielania zamówienia, w wyniku zawartego w niniejszej dyrektywie rozróżnienia pomiędzy przepisami krajowymi wdrażającymi prawo wspólnotowe a pozostałymi przepisami krajowymi (art. 1 ust. 2) . Może to być postrzegane jako określone zastosowanie zasady opracowanej w kontekście ochrony prawa wspólnotowego przez sądy krajowe. Procedury odwoławcze muszą być dostępne na konkretnych i sformalizowanych warunkach, które będą nie mniej korzystne niż te stosowane w przypadku procedur odwoławczych w sytuacjach typowych dla danego Państwa. Co więcej, oznaczałoby to, że środki przyjęte zgodnie z dyrektywami odwoławczymi muszą dawać taką samą ochronę, jaką oferują przepisy krajowe, które w tym czasie się rozwinęły, sugerując przez to, że krajowe procedury nie mogą zapewniać ochrony mniejszej niż wskazania dyrektywy.

Zgodnie z załącznikami do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych GPA korzyści z dyrektywy odwoławczej zostały również przeniesione na wykonawców z państw sygnatariuszy GPA po to, by instytucje zamawiające, które są jednocześnie zamawiającymi w rozumieniu GPA, musiały przyznać te same procedury odwoławcze wykonawcom w przypadku naruszenia stosowanych przepisów o zamówieniach publicznych.

2.2.2 Środki tymczasowe

Pierwszą procedurą, wymienioną w art. 2 ust. 1 lit. a) , są środki tymczasowe. Dyrektywa umożliwia Państwu Członkowskiemu podjęcie, najwcześniej jak to możliwe, środków tymczasowych poprzez zawieszenie lub doprowadzenie do zawieszenia procedury udzielania zamówienia. Cel środków tymczasowych może być dwójaki:

- naprawy domniemanego naruszenia;
- zapobieżenie dalszej szkodzie dla danych interesów.

Środki te powinny obejmować przynajmniej dwie możliwości, pozwalające w efekcie na zawieszenie lub zapewnienie zawieszenia z jednej strony procedury udzielania zamówienia publicznego, z drugiej zaś - wykonania decyzji podjętych przez instytucję zamawiającą.

Sprawa C-81/98 Alcatel
*Powinna istnieć możliwość
wniesienia odwołania od każdej
decyzji, w tym decyzji o udziele-
niu zamówienia.*

Dostępność środków tymczasowych w tych okolicznościach daje pewność, że działanie może zostać przeprowadzone sprawnie, nawet jeżeli została już podjęta decyzja. Jest to szczególnie ważne prawo w perspektywie faktu, iż najczęściej naruszenie przepisów o zamówieniach publicznych jest ujawniane dopiero na końcu procedury. Prawo to może jednak zostać ograniczone. Artykuł 2 ust. 6 dyrektywy odwoławczej daje Państwom Członkowskim możliwość ustalenia, iż w sytuacji, w której umowa została już zawarta (w odróżnieniu od udzielenia zamówienia) , jedynym dostępnym środkiem dla organów odwoławczych jest przyznanie odszkodowania wykonawcy, który doznał uszczerbku w wyniku naruszenia przepisów prawa. Z drugiej jednak strony ETS

uznał, że zasada skuteczności oznacza, iż obie powyższe procedury odwoławcze, zarówno uchylenia decyzji jak i środki tymczasowe, muszą zostać udostępnione w przypadku każdej decyzji będącej przedmiotem odwołania. Nie będzie to dotyczyło przypadku, w którym udzielenie zamówienia i zawarcie umowy następuje jednocześnie, ponieważ nie byłoby możliwości zakwestionowania udzielenia zamówienia przed zawarciem umowy. Zatem prawa danego Państwu Członkowskiemu w ramach art. 2 ust. 6 nie można wykorzystywać tak, aby ominąć procedury odwoławcze. Gwarantem tego prawa jest obowiązkowe wprowadzenie kilkudniowego okresu przerwy pomiędzy informacją o udzieleniu zamówienia a zawarciem umowy.

Artykuł 2 ust. 3 stanowi, że procedury odwoławcze nie muszą pociągać za sobą automatycznego zawieszenia działań w zakresie procedur udzielania zamówień, do których się odnoszą. Samo rozstrzygnięcie, czy rzeczywiście skutkują zawieszeniem, pozostaje w gestii władz krajowych. Jeżeli naruszenie może zostać naprawione bez zakłócania przebiegu procedury, jej zawieszanie nie zawsze będzie wskazane czy też konieczne.

Państwa Członkowskie mogą uznać, że organ odwoławczy przy podejmowaniu decyzji o zastosowaniu środków tymczasowych może wziąć pod uwagę prawdopodobne konsekwencje podejmowanych środków dla wszystkich stron, które mogą doznać uszczerbku. Państwa Członkowskie mogą zdecydować o niezastosowaniu takich środków w sytuacji, gdy ich negatywne skutki miałyby przewyższać korzyści. Decyzja ta powinna pozostać bez uszczerbku dla pozostałych roszczeń (tzn. uchylenia czy odszkodowania) podmiotu korzystającego ze środków odwoławczych. Zostało to zainspirowane stosowaną już przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości praktyką w zakresie przyznawania środków tymczasowych, ale nie odnosi się konkretnie do żadnej funkcjonującej procedury krajowej. Można by przypuszczać, że procedury odwoławcze są dostępne na podobnych zasadach w większości Państw Członkowskich. Niestety jest inaczej. Krajowe procedury odwoławcze, a w szczególności kryteria ich skutecznego stosowania, różnią się dość znacznie między sobą w poszczególnych krajach. W efekcie jest to jeden z problemów obecnie analizowanych przez Komisję, która stara się zapewnić skuteczne wdrażanie dyrektyw w całej UE.

7.3.3 Procedura uchylenia decyzji

Procedura uchylenia niezgodnych z prawem decyzji obejmuje dwa rodzaje działań. Po pierwsze, należy przewidzieć prawo do uchylenia decyzji lub zagwarantować uchylenie decyzji podjętej niezgodnie z prawem. Po drugie, obejmuje to również prawo do eliminowania specyfikacji dyskryminujących pod względem technicznym, ekonomicznym czy finansowym, zawartych w zaproszeniach do składania ofert, w dokumentach zamówienia lub w innych dokumentach odnoszących się do procedury udzielania zamówienia. Państwa Członkowskie mogą postanowić, że przedmiotowe decyzje muszą zostać uchylone przez organ mający niezbędne uprawnienia, zanim jeszcze zostanie wniesione roszczenie o odszkodowanie na tej podstawie, iż została podjęta decyzja niezgodna z prawem. Zastosowanie powyższych uprawnień wobec umowy podpisanej wskutek udzielenia zamówienia winny określać przepisy krajowe. Jeżeli umowę zawarto w sposób niezgodny z prawem, byłyby wówczas dostępne środki łączne: uchylenie decyzji i skarga o odszkodowanie, jednakże Państwo Członkowskie może uznać, iż po podpisaniu umowy uprawnienia organów odwoławczych są ograniczone tylko i wyłącznie do przyznania odszkodowania.

Pierwsza z opisanych powyżej procedur może zostać wykorzystana przez wykonawców na wszystkich etapach procesu zamówień publicznych, obejmuje to np. decyzję o wykluczeniu poszczególnych wykonawców z procedury udzielania zamówień na innych podstawach niż te dopuszczone i wymienione w dyrektywie, zastosowanie kryteriów, które są niedozwolone lub też kryteriów, których nie zamieszczono w ogłoszeniu (kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie), czy też odrzucenie oferty, która wydaje się zawierać rażąco niską cenę, nie dając wykonawcy możliwości złożenia wyjaśnienia dotyczącego elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny.

Z drugiej strony procedura uchylecia decyzji dotyczy możliwości korekty dokumentów zamówienia zawierających niezgodne z prawem specyfikacje techniczne lub inne kryteria odnoszące się do ekonomicznej lub finansowej zdolności wykonawców. Tyczy się ona wszystkich dokumentów związanych z procedurą udzielenia zamówienia. Ma to duże znaczenie w praktyce, bowiem pozwoli wykonawcy zakwestionować zapisy, niezgodne z prawem, na odpowiednio wczesnym etapie, aby miało to dla niego rzeczywistą wartość. Prawo do dokonywania zmian pozwoliłoby uniknąć niepraktycznego unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia w przypadku niezgodnej z prawem specyfikacji. Bez tego postanowienia prawdopodobnym jest, że wykonawca musiałby oczekiwać na decyzję odrzucającą jego ofertę - na podstawie niezgodnej z prawem specyfikacji - zanim mógłby zakwestionować przedmiotowy zapis. Faktem jest, iż Zamawiający mógłby odrzucić ofertę na innej podstawie prawnej, nie dając wykonawcy możliwości zakwestionowania zapisów specyfikacji, które w jego ocenie są niezgodne z obowiązującymi przepisami.

7.3.4 Odszkodowanie

Trzecią procedurą odwoławczą, która została wskazana w dyrektywie odwoławczej, jest przyznawanie odszkodowania wykonawcy pokrzywdzonego przez naruszenie przepisów. Może się okazać, jak opisano powyżej, że będzie to jedyna procedura odwoławcza udostępniona przez Państwo Członkowskie po zawarciu umowy. Dyrektywa odwoławcza nie określa zasad przyznawania odszkodowań, a jedynie mówi o ich dostępności, nie wskazuje ani łącznej sumy odszkodowania, ani podstaw do obliczania takiego odszkodowania. Kwestię tę pozostawia się przepisom krajowym. W większości przypadków pozwoli to wykonawcom, którzy zostali odrzuceni, odzyskać przynajmniej poniesione koszty, jak również utracone zyski lub ich część. Aby odzyskać pełną kwotę utraconych zysków, wykonawcy teoretycznie będą musieli udowodnić, że gdyby nie nastąpiło naruszenie, uzyskaliby zamówienie. W większości przypadków (z wyłączeniem procedur opartych na podstawie kryterium najniższej ceny) wykazanie, że danemu wykonawcy z całą pewnością zostałoby udzielone zamówienie, może się okazać bardzo trudne.

7.3.5 Organy odwoławcze

Prawa, jakie udostępniają poszczególne Państwa Członkowskie, mogą zostać nadane odrębnym organom odpowiedzialnym za różne aspekty procedury odwoławczej. Umożliwi to pozostawienie dotychczasowych praktyk i procedur stosowanych w krajowych systemach. Mogą to być organy sądowe lub organy mające charakter niezależny i pozasądowy. Daje to Państwom Członkowskim możliwość utworzenia organów dysponujących prawdopodobnie większą wiedzą specjalistyczną niż np. sądy powszechne.

W przypadku, gdy organ odwoławczy nie ma charakteru sądowego, musi on przedłożyć uzasadnienie swoich decyzji na piśmie. Musi również istnieć gwarancja, dzięki której wszelkie ewentualne bezprawne środki podjęte przez organ odwoławczy lub wszelkie uchybienia w wykonywaniu mu nadanych uprawnień będą mogły być przedmiotem odwołania w sądzie lub kontroli innego organu będącego sądem lub trybunałem w rozumieniu art. 234 Traktatu. Wynika to stąd, że tylko sądy i trybunały posiadają takie prawo, a w przypadku sądów i trybunałów ostatniej instancji istnieje obowiązek skierowania zapytania o interpretację do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w celu uzyskania orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Zatem jeżeli organ odwoławczy nie posiada uprawnień do takiego zapytania, jego decyzje muszą pozostać do wglądu organu, który takie uprawnienia posiada. Organ taki musi być niezależny zarówno od instytucji zamawiającej, jak i organu odwoławczego.

Wskazany w dyrektywie organ odwoławczy musi spełniać wymogi określone w art. 2 ust. 8 dyrektywy odwoławczej, tj. członkowie organu muszą być powoływani i odwoływani na tych samych warunkach jak sędziowie, jeżeli chodzi o urząd odpowiedzialny za ich nominację, okres kadencji oraz ich odwołanie. Przynajmniej przewodniczący składu musi mieć te same kwalifikacje zawodowe i prawne jak sędziowie. Niezależny organ podejmuje decyzje w oparciu o procedurę, w której obydwie strony są wysłuchiwane, a podejmowane decyzje będą prawnie obowiązywać na podstawie określonej przez każde Państwo Członkowskie.

7.3.6 Mechanizm korygujący

Artykuł 3 dyrektywy **odwoławczej** 89/665/EWG przewiduje konkretne zastosowanie ogólnego uprawnienia Komisji do nadzoru realizowanego wg art. 226 Traktatu i omówionego powyżej. Daje to Komisji wyraźne prawo do interweniowania w dowolnym momencie przed zawarciem umowy. Komisja uczyni to, jeżeli uzna, że miało miejsce ewidentne naruszenie prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych w trakcie procedury udzielania zamówienia podlegającej dyrektywie klasycznej (może to nastąpić w wyniku własnego systemu monitorującego lub skargi wniesionej przez jednostkę). W obydwu przypadkach Komisja powiadamia Państwo Członkowskie oraz zamawiającego, którego sprawa dotyczy, o powodach, które doprowadziły do uznania, że wystąpiło jawne i rażące naruszenie oraz żąda jego skorygowania.

Zgodnie z zapisem art. 3 przedmiotowej dyrektywy, to Państwo Członkowskie (a nie zamawiający) ma 21 dni od dnia otrzymania zawiadomienia na przekazanie Komisji:

- potwierdzenia, że naruszenie zostało skorygowane; lub
- uzasadnienia, dlaczego dane naruszenie nie zostało skorygowane; lub
- powiadomienia o zawieszeniu procedury udzielenia zamówienia przez instytucję zamawiającą z jej własnej inicjatywy lub w wyniku wykonania uprawnień określonych w art. 2 ust. 1 lit. a (podjęcie środka tymczasowego) dyrektywy odwoławczej.

W przypadku, gdy Państwo Członkowskie przekazuje Komisji uzasadnienie (art. 3 ust. 3 lit. b) wyjaśniając, dlaczego dane naruszenie nie zostało skorygowane, może się ono oprzeć na fakcie, że domniemane naruszenie jest już przedmiotem postępowania sądo-

wego lub postępowania odwoławczego. W takiej sytuacji Państwo Członkowskie musi poinformować Komisję o rezultatach tego postępowania natychmiast po jego zakończeniu.

Natomiast w sytuacji, gdy Państwo Członkowskie poinformowało Komisję, że procedura udzielania zamówień została zawieszona, musi ono zawiadomić Komisję o terminie, w którym uchylono zawieszenie procedury lub o rozpoczęciu nowej procedury związanej z danym zamówieniem (zarówno w całości, jak i w części). Zawiadomienie to powinno zawierać albo potwierdzenie, że domniemane naruszenie zostało skorygowane, albo dobrze umotywowane uzasadnienie, dlaczego korekty nie dokonano.

Jeżeli Państwa Członkowskie nie przestrzegają powyższych wytycznych, np. poprzez nienadsyłanie informacji wymaganych w zawiadomieniach, lub jeżeli Komisji nie satysfakcjonuje otrzymana odpowiedź, będzie ona mogła wszcząć postępowanie z art. 226 Traktatu WE. Rolą Komisji jest kontrolowanie i zapewnianie wykonywania prawa WE, może stosować sankcje i wnosić skargi do TS, również wówczas gdy zagrożone są prawa wykonawców.

WYKAZ ORZECZEŃ

Wyszukiwanie oraz zastosowanie orzeczeń Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości

Zakres jurysdykcji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (zwanego dalej “Trybunałem”) opisano we wstępie. Orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji (SPI) nie są tak istotne w przypadku zamówień publicznych, więc zajmiemy się przede wszystkim Trybunałem.

Informacje nt. sprawy

Poniżej przykłady informacji nt. sprawy:

Sprawa T-185/94 Geotronics przeciwko Komisji [1995] ECR II-2795

Sprawa C-243/89 Komisja przeciwko Danii [1993] ECR I-3353

Sprawa 31/87 Gebroeders Beentjes BV przeciwko Państwu Holenderskiemu [1988] ECR 4635

Powyższe przykłady pokazują metodę, według której klasyfikowane są sprawy.

Pierwsza pozycja to **numer sprawy**. Litera „T” oznacza sprawę, która została wniesiona do SPI, natomiast litera „C” sprawę wniesioną do Trybunału. Następnie podany jest numer akt (tj. pierwsza sprawa w danym roku opatrzona jest numerem 1, druga numerem 2 itd.) oraz rok założenia sprawy. Przed ustanowieniem SPI w roku 1989, litery „C” i „T” nie były stosowane przy określaniu spraw, ponieważ trybunał był tylko jeden.

Kolejny element to **nazwa sprawy**. Obejmuje ona nazwy stron. W przypadku, gdy dana sprawa wstępnie odwołuje się do sprawy wniesionej przed sądem krajowym, zachowuje się dotychczasowe oznaczenie. W przypadku postępowania bezpośredniego pierwsza nazwa określa stronę pozywającą, a drugi człon nazwy określa pozwanego. Jeśli sprawa zostaje wniesiona przez Komisję Europejską na mocy Artykułu 226 Traktatu, Komisja występuje w pierwszej części nazwy, natomiast nazwa Państwa Członkowskiego, przeciwko któremu wniesiono sprawę, w drugiej. W przypadku apelacji, pierwsza część nazwy to nazwa podmiotu wnoszącego tę apelację.

Często prowadzi to do pewnych niejasności, szczególnie w przypadku pozwów Komisji przeciwko Państwom Członkowskim, ponieważ liczba spraw wniesionych przeciwko danemu Państwu Członkowskiemu jest duża i odnoszą się one do licznych zapisów Traktatu oraz prawodawstwa wtórnego. Dlatego komentatorzy podają często skróconą nazwę danej sprawy, zawierającą nazwę jednej ze stron lub, jak w przypadku zamówień publicznych, przedmiot zamówienia. Tak więc jedna z pierwszych spraw wniesionych przez Komisję przeciwko Irlandii (sprawa 55/87 Komisja przeciwko Irlandii [1987] ECR 1369) jest powszechnie określana jako “Dundalk” od nazwy zamawiającego, którym w tym przypadku był Rada Miejska Dundalk. Inna z kolei sprawa, odnosząca się do budowy mostu nad rzeką Storebaelt (sprawa C-243/89 Komisja przeciwko Danii [1993] ECR I-3353) często określana jest jako sprawa „duńskiego mostu” lub „Storebaelt.”

Kolejnym elementem, po podjęciu decyzji na temat sprawy oraz sporządzeniu z niej sprawozdania, jest informacja na temat **sprawozdań ze sprawy**. Wprowadzie istnieją ko-

mercyjni wydawcy **sprawozdań ze sprawy** obejmujących sprawy o wymiarze europejskim, jednak oficjalnym źródłem są „Sprawozdania Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości” („ECR”) , które przedstawiają jedyną autentyczną wersję wyroków.

Informacje na temat raportów cytowane są w następującej kolejności: najpierw podawany jest rok, w którym powstał tom zawierający dane orzeczenie, a następnie nazwa raportu, w którym się znajduje. Od 1990, „ECR” dzieli się na dwie części, tj. Część I i Część II. Na chwilę obecną można przyjąć, że część I zawiera wyroki Trybunału, zaś część II wyroki SPI. Przed rokiem 1990 nie było podziału na części, zatem w przypadku spraw sprzed tego okresu nie ma żadnych odniesień co do części. Na końcu informacji wskazany jest numer strony, od którego rozpoczyna się tekst sprawozdania ze sprawy.

A zatem

Sprawa T-185/94 *Geotronics przeciwko Komisji* („Geotronics”) [1995] ECR II-2795

odnosi się do 186-ej sprawy wniesionej do SPI w roku 1994; sprawa została wniesiona przez Geotronics przeciwko Komisji, a sprawozdanie dotyczące wyroku sporządzono w roku 1995 w części drugiej ECR począwszy od strony 2795; a

Sprawa C-395/95 *Geotronics przeciwko Komisji* [1997] ECR I-2271

odnosi się do 395-ej sprawy wniesionej do Trybunału w roku 1995; została wniesiona przez firmę Geotronics, jako apelującego przeciwko Komisji, a sprawozdanie dotyczące wyroku sporządzono w roku 1997 w części pierwszej ECR począwszy od strony 2271.

Odniesienie odwołuje się do daty sprawozdania w ECR, a nie do daty wydania wyroku. Ta znajduje się na pierwszej stronie odpowiedniego sprawozdania, które zazwyczaj opublikowane zostaje po pewnym czasie od wydania wyroku.

Rozpatrywanie sprawy

Należy pamiętać, że Trybunał składa się z sędziów oraz rzeczników generalnych, którzy posiadają taki sam status jak sędziowie. Dzięki ich odrębnym funkcjom łatwiejsze jest zrozumienie sprawozdań ze spraw.

Po zarejestrowaniu sprawy w rejestrze wyznaczany jest sędzia określany jako sędzia sprawozdawca (juge rapporteur) . Jego zadanie polega na przeprowadzeniu szczegółowej analizy stanu faktycznego sprawy oraz na przedstawieniu stanowisk stron w formie tzw. Sprawozdania na rozprawę. Z kolei rola rzecznika generalnego polega na tym, iż w celu usprawnienia prac Trybunału przedstawia on wnioski dotyczące sprawy wraz z ich uzasadnieniem. Stanowisko rzecznika generalnego zakomunikowane podczas rozprawy jawnej określa się mianem Opinii. Opinia rzecznika traktowana jest jako punkt wyjścia czy punkt odniesienia dla rozważań Trybunału.

Trybunał rozpoczyna naradę po przyjęciu pisemnych zdań stron, Sprawozdania na rozprawę, przesłuchań ustnych oraz opinii rzecznika generalnego. Narada zazwyczaj jest prowadzona w języku francuskim, jako że jest to język roboczy Trybunału (mimo że nie jest językiem ojczystym wszystkich, a nawet większości sędziów) . Po osiągnięciu porozumienia, wyrok tłumaczony jest na język sprawy i podpisywany przez sę-

dziów. Wyrok ma charakter kolegialny, tzn. nie zawiera zdań odrębnych czy opinii indywidualnych sędziów. W rezultacie jest to decyzja podjęta w wyniku konsensusu. Z tego też powodu często można odróżnić kilka linii argumentacji (rozumowania), które jednakże prowadzą do wspólnego wniosku. Niekiedy może się wydawać, że brakuje poszczególnych elementów orzeczenia.

Zazwyczaj wynika to z faktu, iż pewne twierdzenia lub motywy zostały pominięte w treści wyroku, bowiem nie zostały zaakceptowane przez wszystkich sędziów orzekających. W przeciwnym wypadku kolegialny wyrok byłby niemożliwy do osiągnięcia.

W rezultacie wyroki Trybunału są raczej lakoniczne, sformalizowane; ponadto nie są dyskursywne w takim stopniu jak na przykład te wydane w poszczególnych Państwach Członkowskich. Często są trudniejsze w odbiorze niż opinie rzeczników generalnych, które charakteryzują się większą elastycznością, jeśli chodzi o analizę danej sprawy oraz przedstawienie możliwych jej rozwiązań.

Wyrok składa się z trzech głównych części: Sprawozdania na rozprawę, argumentacji Trybunału oraz faktycznego rozstrzygnięcia. Najważniejsza jest część druga, w której znajduje się uzasadnienie, jednak z przyczyn określonych powyżej często jest ona trudniejsza w odbiorze niż opinia rzecznika generalnego. Ostatnią częścią jest ta zawierająca sentencję orzeczenia. Zazwyczaj ma formę zwięzłego polecenia. Załącza się również opinię rzecznika generalnego.

Odwołanie do poprzedniego orzecznictwa

Jeśli chodzi o system precedensu prawnego, na poziomie Wspólnoty nie można mówić o istnieniu zasady *stare decisis* („opieraj się na tym, co zasądzone”), która nakładałaby na Trybunał obowiązek przestrzegania zasad wynikających z dotychczasowego orzecznictwa. Jednak w większości przypadków Trybunał stosuje się do swoich wcześniejszych rozstrzygnięć. Nie było to aż tak widoczne podczas rozpatrywania pierwszych spraw, ale obecnie Trybunał w szerokim zakresie nawiązuje do dotychczasowego dorobku orzecznictwa; jednakże w odróżnieniu od systemów prawa zwyczajowego nawiązuje zazwyczaj do ostatnich, a nie do tych najstarszych spraw.

Istnieją oczywiście przypadki, gdy Trybunał nie odwołuje się do swojego orzecznictwa. Na ogół w takich wypadkach, w których Trybunał zajmuje krytyczne stanowisko co do swojego poprzedniego rozstrzygnięcia danej kwestii (czy to z powodu zmiany okoliczności, czy to z powodu zmiany swojego stanowiska) (w kolejnym orzeczeniu), nie nawiązuje w ogóle do jego treści, co często utrudnia śledzenie zmian w prowadzonej przez Trybunał polityce. To tutaj opinie rzeczników generalnych okazują się przydatne, jako że zawierają rozważania na temat wcześniejszego orzecznictwa oraz wskazują proponowane lub potencjalne różnice.

Wyszukiwanie spraw

Oczywistym miejscem, w którym można znaleźć sprawozdania ze spraw jest zbiór Sprawozdań Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ECR), który można zaprenumerować w Biurze Publikacji Urzędowych. Decyzje Trybunału są też dostępne na jego stronie internetowej pod adresem: www.curia.eu.int

Informacje na temat spraw oraz ich krótkie omówienia znajdują się również w serii „C” Dziennika Urzędowego. Można go zaprenumerować w Biurze Publikacji Urzędowych, jednak kopie znajdują się też na oficjalnej stronie internetowej Wspólnoty pod adresem: www.europa.eu.int/eur-lex

Postępowania o naruszenie prawa wspólnotowego są śledzone przez DG Markt (Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego) na stronie internetowej pod adresem: www.europa.eu.int/comm/internal_market/

Kopie Opinii rzecznika generalnego oraz wyroków Trybunału są dostępne w dniu ich wydania w samym Trybunale w Luksemburgu.

Orzeczenia omawiane w niniejszej książce:

<i>Numer sprawy</i>	<i>Nazwa i informacja nt. sprawy</i>	<i>Główna decyzja</i>
120/78	<u>Rewe-Zentral AG przeciwko Bundesmonopolverwaltung für Branntwein</u> (tzw. Cassis de Dijon) [1979] ECR 649	Swobodny przepływ towarów może być ograniczony jedynie wtedy, gdy jest to uzasadnione ochroną interesu publicznego lub wymogami ustawowymi.
76/81	<u>SA Transporoute et travaux przeciwko Ministrowi Robót Publicznych.</u> [1982] ECR 417	W dyrektywie zawarto wyczerpujący katalog przesłanek wykluczenia wykonawcy.
27-29/86	<u>SA Constructions et entreprises industrielles (CEI) i inni przeciwko Société coopérative "Association intercommunale pour les autoroutes des Ardennes" i innym.</u> [1987] ECR 3347	Kryteria kwalifikacji określone są przez zamawiającego za pomocą dokumentów wskazanych w dyrektywie.
31/87	<u>Gebroeders Beentjes BV przeciwko Państwu Holenderskiemu.</u> (tzw. sprawa Beentjes) [1988] ECR 4635	Pojęcie „instytucji zamawiającej” definiuje się według funkcji danego podmiotu.
45/87	<u>Komisja przeciwko Irlandii,</u> tzw. sprawa Dundalk [1987] ECR 1369	Normy ukierunkowane na spełnianie wymagań krajowych są zakazane na mocy art. 28 Traktatu nawet, gdy dyrektywa nie ma zastosowania.
21/88	<u>Du Pont de Nemours Italiana SpA przeciwko Unitr sanitaria locale N.2 di Carrara.</u> [1990] ECR I-889	Kwalifikacji nie można ograniczać do przedsiębiorców krajowych lub działających w określonych regionach kraju
C-243/89	<u>Komisja przeciwko Danii,</u> (tzw. „d”uński most) [1993] ECR I-3353	Ogólną zasadę równości traktowania stosuje się także w kontekście zamówień publicznych.
C-6 & 9/90	<u>Andrea Francovich i Danila Bonifaci oraz inni przeciwko Republice Włoskiej.</u> [1991] ECR I-5357	Sądy krajowe muszą zapewnić ochronę praw wspólnotowych w poszczególnych Państwach Członkowskich.
C-24/91	<u>Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Królestwu Hiszpanii.</u> [1992] ECR I-1989	Dyrektywy nakładają warunki, które muszą być spełnione łącznie dla stwierdzenia wyjątkowej pilności sprawy.
C-328/92	<u>Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Królestwu Hiszpanii.</u> [1994] ECR I-1569	Towary, które są chronione prawami wyłączności, wytwarzać lub dostarczać może jedynie określony dostawca.

C-331/92	<u>Gestión Hotelera Internacional S. A. przeciwko Comunidad Autónoma de Canarias, Ayuntamiento de Las Palmas de Gran Canaria i Gran Casino de Las Palmas SA.</u> [1994] ECR I-1329	Rozróżnienie pomiędzy robotami budowlanymi i usługami opiera się na określeniu głównego i dodatkowego przedmiotu zamówienia.
C-389/92	<u>Ballast Nedam Groep NV przeciwko Belgii</u> [1994] ECR I-1289	Spółka kapitałowa może dysponować zasobami innych spółek (swoich spółek zależnych bądź wspólników) .
C-359/93	<u>Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Królestwu Niderlandów (tzw. sprawa 'UNIX')</u> [1995] ECR I-157	W przypadku odwołania do konkretnej marki, należy dodać wyrażenie: „lub równoważne.”
C-57/94	<u>Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej.</u> [1995] ECR I-1249	Warunki określone w przesłance wyboru trybu mają charakter łączny.
C-44/96	<u>Mannesmann Anlagenbau Austria AG i inni przeciwko Strohal Rotationsdruck GesmbH.</u> [1998] ECR I-73	Podmiot prawa publicznego musi stosować przepisy prawa zamówień publicznych, udzielając wszystkich swoich zamówień.
C-323/96	<u>Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Królestwu Belgii.</u> [1998] ECR I-5063	Pojęcie „Państwo” obejmuje podmioty sprawujące władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą.
C-360/96	<u>Gemeente Arnhem i Gemeente Rheden przeciwko BFI Holding BV.</u> [1998] ECR I-6821	Ustalenie znaczenia pojęcia „charakter przemysłowy lub handlowy”.
C-81/98	<u>Alcatel Austria AG i inni Siemens AG Österreich, Sag-Schrack Anlagentechnik AG v Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr</u> [1999] ECR I-7671	Powinna istnieć możliwość wniesienia odwołania od każdej decyzji, w tym decyzji o udzieleniu zamówienia
C-107/98	<u>Teckal Srl v Comune di Viano, Azienda Gas-Acqua Consorziale (AGAC) di Reggio Emilia</u> [1999] ECR I-8121	Zamówienie, na które zawarto umowę pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego a osobą prawnie odrębną od tej jednostki, podlega przepisom [dyrektywy].
C-225/98	<u>Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Francuskiej (tz. sprawa „Nord Pas de Calais”)</u> [2000] ECR I-7445	Instytucje zamawiające nie mogą wymagać, aby wykonawca rejestrował swą działalność w tym Państwie Członkowskim, w którym ubiega się o zamówienie publiczne
C-275/98	<u>Unitron Scandinavia A/S, 3-S A/S, Danske Svineproducenters serviceselskab przeciwko Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri,</u> [1999] ECR I-8291	Przy udzielaniu koncesji na usługi trzeba stosować zasadę przejrzystości.

C-380/98	<u>Królowa przeciwko Skarbowi JKM, ex parte Uniwersytetowi Cambridge</u> [2000] ECR I-8035	Jeśli władza publiczna otrzymuje coś w zamian za płatność, płatność ta nie stanowi „finansowania ze środków publicznych.”
C-470/99	<u>Universale-Bau AG, Bietergemeinschaft: I. Hinteregger & Söhne Bauges. mbH Salzburg, 2. ÖSTU-STETTIN Hoch- und Tiefbau GmbH, przeciwko Entsorgungsbetriebe Simmering GesmbH</u> [2002] ECR I-11617	Waga poszczególnych kryteriów, które instytucja zamawiająca zamierza zastosować, musi być podana w ogłoszeniu lub w dokumentach przetargowych
C-92/00	<u>Hospital Ingenieure Krankenhausstechnik Planungs-GmbH (HI) przeciwko Miastu Wiedeń</u> [2002] ECR I-5553	Organy odwoławcze nie mogą być ograniczane w zakresie typu decyzji podlegających procedurze odwoławczej
C-283/00	<u>Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Królestwu Hiszpanii</u> [2003] ECR I-11697	Dany podmiot może być „podmiotem prawa publicznego” nawet wówczas, gdy jest podmiotem prywatnym.
C-373/00	<u>Adolf Truley GmbH przeciwko Bestattung Wien GmbH</u> [2003] ECR I-1931	Termin „potrzeby w interesie ogólnym” jest autonomiczną koncepcją prawa wspólnotowego.
C-411/00	<u>Felix Swoboda GmbH przeciwko Narodowemu Banku Austrii</u> [2002] ECR I-10567	Usług priorytetowych oraz pozostałych nie można łączyć dla celów uniknięcia stosowania przepisów dyrektywy
C-18/01	<u>Arkkitehtuuritoimisto Riitta Korhonen Oy, Arkkitehtitoimisto Pentti Toivanen Oy, Rakennuttajatoimisto Vilho Tervomaa przeciwko Varkauden Taitotalo Oy</u> [2003] ECR I-5321	Prowadzenie działalności na rynkach konkurencyjnych może oznaczać jej charakter przemysłowy bądź handlowy.
C-26/03	<u>Miasto Halle, RPL Recyclingpark Lochau GmbH przeciwko Arbeitsgemeinschaft Thermische Restabfall- und Energieverwertungsanlage TREA Leuna</u> [2005] ECR I-1	Nawet mniejszościowy pakiet prywatnych udziałów w spółce oznacza, że nie można jej uważać za spółkę własną [jednostki samorządu terytorialnego].

32004L0018

30.4.2004

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ

L 134/114

DYREKTYWA 2004/18/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO IRADY**z dnia 31 marca 2004 r.****w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2 oraz art. 55 i 95,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽³⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽⁴⁾ w świetle wspólnego projektu przyjętego przez Komitet Pojedynczy w dniu 9 grudnia 2003 r.,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Z uwagi na wprowadzanie kolejnych zmian do dyrektyw Rady: 92/50/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. odnoszącej się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi ⁽⁵⁾, 93/36/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy ⁽⁶⁾ oraz 93/37/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane ⁽⁷⁾, które są niezbędne do spełnienia postulatów uproszczenia i unowocześnienia, zgłaszanych zarówno przez instytucje zamawiające, jak i wykonawców w odpowiedzi na Zieloną Księgę przyjętą przez Komisję dnia 27 listopada 1996 r., dyrektywy powinny zostać zmodyfikowane w celu zapewnienia ich przejrzystości. Niniejsza dyrektywa oparta jest na orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości, w szczególności na orzecznictwie dotyczącym kryteriów udzielania

zamówień, wyjaśniającym możliwości zaspokajania przez instytucje zamawiające potrzeb zainteresowanych odbiorców publicznych, w tym w zakresie aspektów ochrony środowiska lub aspektów społecznych, pod warunkiem, że kryteria takie są związane z przedmiotem zamówienia, nie przyznają instytucji zamawiającej nieograniczonej swobody wyboru, są wyraźnie określone i zgodne z fundamentalnymi zasadami, o których mowa w motywie 2.

(2) Udzielanie zamówień, na które w Państwach Członkowskich zawarte zostały umowy w imieniu państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych podmiotów prawa publicznego, podlega poszanowaniu zasad Traktatu, a w szczególności zasady swobody przepływu towarów, swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług, a także zasad, które się z nich wywodzą, takich jak: zasada równego traktowania, zasada niedyskryminacji, zasada wzajemnej uznawalności, zasada proporcjonalności oraz zasada przejrzystości. Niemniej jednak w przypadku zamówień publicznych powyżej pewnej wartości wskazane jest opracowanie wspólnotowych przepisów koordynujących krajowe procedury udzielania takich zamówień, które będą oparte na tych zasadach w sposób umożliwiający ich skuteczne wdrożenie oraz zapewniający otwarcie zamówień publicznych na konkurencję. Wspomniane przepisy służące koordynacji powinny być zatem interpretowane zgodnie z wymienionymi powyżej regułami i zasadami oraz innymi regułami Traktatu.

(3) Przepisy koordynujące powinny tak dalece jak to możliwe uwzględniać obecne procedury i praktyki każdego z Państw Członkowskich.

(4) Państwa Członkowskie powinny zapewnić, aby udział podmiotu prawa publicznego jako oferenta w procedurze udzielania zamówienia publicznego nie powodował zakłócenia konkurencji w stosunku do oferentów prywatnych.

(5) Zgodnie z art. 6 Traktatu wymogi ochrony środowiska powinny być włączane w określanie i wdrażanie wspólnotowych polityk i działań, o których mowa w art. 3 Traktatu, w szczególności w celu promowania zrównoważonego rozwoju. Niniejsza dyrektywa wyjaśnia zatem, w jaki sposób instytucje zamawiające mogą przyczynić się do ochrony środowiska oraz promowania zrównoważonego rozwoju, zapewniając jednocześnie możliwość uzyskania zamówień o najkorzystniejszej relacji jakości do ceny.

⁽¹⁾ Dz.U. C 29 E z 30.1.2001, str. 11 oraz Dz.U. C 203 E z 27.8.2002, str. 210.

⁽²⁾ Dz.U. C 193 z 10.7.2001, str. 7.

⁽³⁾ Dz.U. C 144 z 16.5.2001, str. 23.

⁽⁴⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2002 r. (Dz.U. C 271 E z 7.11.2002, str. 176), wspólne stanowisko Rady z dnia 20 marca 2003 r. (Dz.U. C 147 E z 24.6.2003, str. 1) oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lipca 2003 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym). Rezolucja przewodniczącego Parlamentu Europejskiego z dnia 29 stycznia 2004 r. i decyzja Rady z dnia 2 lutego 2004 r.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 209 z 24.7.1992, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 2001/78/WE (Dz.U. L 285 z 29.10.2001, str. 1).

⁽⁶⁾ Dz.U. L 199 z 9.8.1993, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 2001/78/WE.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 199 z 9.8.1993, str. 54. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 2001/78/WE.

- (6) Żaden z przepisów niniejszej dyrektywy nie powinien stanowić przeszkody dla wprowadzenia lub zastosowania środków niezbędnych dla ochrony porządku publicznego i moralności publicznej, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego, zdrowia ludzi i zwierząt, lub też ochrony roślin, w szczególności z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, pod warunkiem że środki te są zgodne z Traktatem.
- (7) Decyzją Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej, w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, Porozumień będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) ⁽¹⁾, zatwierdzono w szczególności Porozumienie w sprawie zamówień rządowych w ramach Światowej Organizacji Handlu, zwane dalej „Porozumieniem”, którego celem jest ustanowienie wielostronnych ram zrównoważonych praw i obowiązków w zakresie zamówień publicznych w celu osiągnięcia liberalizacji i rozwoju światowego handlu.
- Z uwagi na międzynarodowe prawa i zobowiązania Wspólnoty wynikające z przyjęcia Porozumienia, rozwiązania stosowane wobec oferentów i produktów z krajów trzecich sygnatariuszy Porozumienia są zdefiniowane w tym Porozumieniu. Porozumienie to nie ma skutku bezpośredniego. Instytucje zamawiające objęte Porozumieniem, przestrzegające przepisów niniejszej dyrektywy i stosujące je wobec wykonawców z krajów trzecich sygnatariuszy Porozumienia, powinny zatem postępować w sposób zgodny z postanowieniami Porozumienia. Wskazane jest także, aby przepisy koordynujące zagwarantowały wykonawcom Wspólnoty warunki udziału w zamówieniach publicznych równie korzystne jak warunki przyznane wykonawcom z krajów trzecich sygnatariuszy Porozumienia.
- (8) Przed rozpoczęciem procedury udzielania zamówienia instytucje zamawiające mogą, przy wykorzystaniu dialogu technicznego, poszukiwać lub korzystać z doradztwa, które może znaleźć zastosowanie w trakcie przygotowywania specyfikacji, pod warunkiem jednak, że takie doradztwo nie spowoduje ograniczenia konkurencji.
- (9) Z uwagi na różnorodność zamówień na roboty budowlane, instytucje zamawiające powinny mieć możliwość oddzielnego lub łącznego udzielania zamówień na zaprojektowanie oraz wykonanie robót budowlanych. Nie jest zamierzeniem niniejszej dyrektywy przesądzenie o łącznym lub oddzielnym udzielaniu zamówień. Decyzja o udzieleniu zamówień oddzielnie lub łącznie musi zostać podjęta w oparciu o kryteria jakościowe i ekonomiczne, które mogą być określone przez prawo krajowe.
- (10) Zamówienie uważane jest za zamówienie publiczne na roboty budowlane jedynie wówczas, gdy jego przedmiot obejmuje jednoznacznie wykonanie czynności wymienionych w załączniku I, nawet jeśli zamówienie obejmuje również świadczenie innych usług niezbędnych do wykonania tych czynności. Zamówienia publiczne na usługi, zwłaszcza w zakresie usług zarządzania mieniem, mogą, w pewnych okolicznościach, obejmować roboty budowlane. Jednakże, o ile roboty takie mają charakter dodatkowy w stosunku do głównego przedmiotu zamówienia oraz stanowią jego ewentualną konsekwencję lub uzupełnienie, fakt włączenia takich robót w zakres zamówienia nie uzasadnia zakwalifikowania zamówienia jako zamówienia na roboty budowlane.
- (11) Należy sformułować wspólnotową definicję umów ramowych, wraz z przepisami szczególnymi dotyczącymi umów ramowych zawieranych w związku z zamówieniami wchodzącymi w zakres niniejszej dyrektywy. Na mocy tych przepisów w przypadku, gdy instytucja zamawiająca zawiera, zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy, umowę ramową odnoszącą się, w szczególności, do ogłoszeń, terminów i warunków składania ofert, może ona udzielić zamówienia na podstawie takiej umowy ramowej w okresie jej obowiązywania, stosując warunki określone w umowie ramowej lub – jeśli nie wszystkie warunki zostały z góry ustalone w umowie ramowej – poprzez ponowne otwarcie zamówienia na konkurencję pomiędzy stronami umowy ramowej w odniesieniu do tych warunków. Ponowne otwarcie zamówienia na konkurencję powinno odbyć się w sposób zgodny z określonymi przepisami, których celem jest zagwarantowanie poszanowania zasad ogólnych, w szczególności zasady równego traktowania. Z tych samych przyczyn okres obowiązywania umów ramowych powinien być ograniczony i nie powinien przekroczyć czterech lat, z wyjątkiem przypadków należycie uzasadnionych przez instytucje zamawiające.
- (12) Nieustannie rozwijane są pewne nowe elektroniczne techniki dokonywania zakupów. Techniki takie pomagają w zwiększaniu konkurencji oraz usprawnianiu dokonywania zakupów publicznych, szczególnie pod względem oszczędności czasu i środków pieniężnych, które możliwe są dzięki ich zastosowaniu. Instytucje zamawiające mogą korzystać z elektronicznych technik dokonywania zakupów, pod warunkiem, że ich wykorzystanie zastosowanie będzie zgodne z regułami niniejszej dyrektywy oraz zasadami równego traktowania, niedyskryminacji i przejrzystości. W tym zakresie oferta złożona przez oferenta, w szczególności w przypadku ponownego otwarcia zamówienia na konkurencję w ramach umowy ramowej lub w przypadku korzystania z dynamicznego systemu zakupów, może przyjąć postać elektronicznego katalogu danego oferenta, jeżeli korzysta on ze środków komunikacji wybranych przez instytucję zamawiającą zgodnie z art. 42.

⁽¹⁾ Dz.U. L 336 z 23.12.1994, str. 1.

- (13) Z uwagi na szybki rozwój elektronicznych systemów zakupów, należy obecnie wprowadzić odpowiednie reguły, które umożliwią instytucjom zamawiającym pełne wykorzystanie możliwości stwarzanych przez te systemy. W tym kontekście niezbędne jest zdefiniowanie w pełni elektronicznego, dynamicznego systemu zakupów dla zakupów bieżącego użytku, oraz określenie szczególnych reguł tworzenia i funkcjonowania takiego systemu w celu zapewnienia równego traktowania każdego wykonawcy, który chciałby wziąć w nim udział. Każdy wykonawca, który złoży ofertę orientacyjną, zgodnie ze specyfikacją oraz spełni kryteria kwalifikacji powinien mieć możliwość przystąpienia do takiego systemu. Taka technika zakupów umożliwia instytucji zamawiającej, poprzez stworzenie wykazu zakwalifikowanych oferentów oraz umożliwienie udziału nowym oferentom, uzyskanie szczególnie szerokiego wachlarza ofert dzięki dostępnym udogodnieniom elektronicznym, a poprzez to zapewnienie optymalnego wykorzystania środków publicznych dzięki szerokiej konkurencji.
- (14) Ponieważ wykorzystanie techniki aukcji elektronicznych będzie prawdopodobnie rosło, należy opracować wspólnotową definicję takich aukcji, a także rządzące nimi szczególne reguły, aby zapewnić pełną zgodność ich funkcjonowania z zasadami równego traktowania, niedyskryminacji i przejrzystości. W tym celu należy wprowadzić przepisy stanowiące, że takie aukcje elektroniczne stosowane będą wyłącznie w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane, dostawy lub usługi, w przypadku których możliwe jest precyzyjne określenie specyfikacji. Może to dotyczyć w szczególności powtarzających się zamówień na dostawy, roboty budowlane i usługi. W tym samym celu musi także istnieć możliwość stworzenia odpowiedniego rankingu oferentów na dowolnym etapie aukcji elektronicznej. Korzystanie z aukcji elektronicznych umożliwia instytucjom zamawiającym zaproszenie oferentów do przedstawienia nowych, obniżonych cen oraz – w przypadku udzielania zamówienia na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie – także zaproszenie do ulepszenia innych niż cena elementów ofert. W celu zagwarantowania zgodności z zasadą przejrzystości, przedmiotem aukcji elektronicznych mogą być jedynie elementy odpowiednie do automatycznej oceny za pomocą środków elektronicznych, bez jakiegokolwiek ingerencji lub oceny ze strony instytucji zamawiającej, to znaczy, jedynie elementy, które są wymierne, a zatem mogą być wyrażone w postaci liczbowej lub procentowej. Z drugiej strony, te aspekty ofert, które wymagają oceny niewymiernych elementów, nie powinny być przedmiotem aukcji elektronicznych. W konsekwencji niektóre zamówienia na roboty budowlane oraz niektóre zamówienia na usługi, których przedmiotem są świadczenia o charakterze intelektualnym, takie jak zaprojektowanie robót budowlanych, nie powinny być przedmiotem aukcji elektronicznych.
- (15) W Państwach Członkowskich opracowano pewne zcentralizowane techniki zakupów. Niektóre instytucje zamawiające odpowiadają za nabywanie lub udzielanie zamówień publicznych lub umów ramowych dla innych instytucji zamawiających. Z uwagi na duże wolumeny zakupów techniki te pomagają w zwiększeniu konkurencji i usprawnieniu procesu dokonywania zakupów publicznych. Należy zatem przewidzieć w przepisach wspólnotową definicję centralnych jednostek zakupujących obsługujących instytucje zamawiające. Należy także zdefiniować warunki, na podstawie których można uznać, zgodnie z zasadami niedyskryminacji oraz równego traktowania, że instytucje zamawiające dokonujące zakupu robót budowlanych, dostaw lub usług za pośrednictwem centralnej jednostki zakupującej, postępują zgodnie z niniejszą dyrektywą.
- (16) Z uwagi na różne okoliczności występujące w Państwach Członkowskich, należy pozostawić im wybór, czy instytucje zamawiające mogą korzystać z umów ramowych, centralnych jednostek zakupujących, dynamicznych systemów zakupów, aukcji elektronicznych, czy też procedury dialogu konkurencyjnego, zdefiniowanych i uregulowanych niniejszą dyrektywą.
- (17) Mnożenie liczby progów odnoszących się do stosowania przepisów koordynujących komplikuje sytuację instytucji zamawiających. Ponadto w kontekście unii monetarnej progi te powinny zostać ustanowione w euro. W związku z tym progi należy określać w euro w taki sposób, aby uprościć stosowanie wspomnianych przepisów, zapewniając jednocześnie zgodność z progami przewidzianymi w Porozumieniu, które wyrażane są w specjalnych prawach ciągnięcia (SDR). W tym kontekście należy także przewidzieć przeprowadzanie okresowej korekty progów wyrażanych w euro, uwzględniającej ewentualne zmiany wartości euro w stosunku do specjalnych praw ciągnięcia.
- (18) Do celów zastosowania reguł proceduralnych niniejszej dyrektywy oraz do celów monitorowania najlepszym sposobem definicji usług jest ich podział na kategorie odpowiadające poszczególnym pozycjom wspólnej klasyfikacji oraz wskazanie ich w dwóch załącznikach, II A i II B, w zależności od zasad, którym podlegają. W odniesieniu do usług wymienionych w załączniku II B stosuje się odpowiednie przepisy niniejszej dyrektywy bez uszczerbku dla wspólnotowych zasad szczególnych odnoszących się do tych usług.
- (19) W odniesieniu do zamówień publicznych na usługi, pełne zastosowanie niniejszej dyrektywy powinno zostać ograniczone, w okresie przejściowym, do zamówień, w przypadku których zastosowanie jej przepisów pozwoli na pełne wykorzystanie możliwości zwiększenia obrotu transgranicznego. Zamówienia na inne usługi powinny być monitorowane przez okres przejściowy zanim podjęta

- zostanie decyzją dotyczącą pełnego zastosowania niniejszej dyrektywy. Z uwagi na to należy określić mechanizm tego monitorowania. Mechanizm ten powinien jednocześnie umożliwić zainteresowanym stronom uzyskanie dostępu do odpowiednich informacji.
- (20) Zamówienia publiczne, których udzielają instytucje zamawiające działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych i które wchodzą w zakres tych działalności, objęte są dyrektywą 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującą procedury udzielania zamówień publicznych przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych ⁽¹⁾. Jednakże zamówienia udzielane przez instytucje zamawiające w kontekście świadczonych przez nie usług w dziedzinie transportu morskiego, przybrzeżnego lub rzeczno-muszą wchodzić w zakres niniejszej dyrektywy.
- (21) Z uwagi na sytuację związaną z efektywnym funkcjonowaniem konkurencji w sektorze telekomunikacyjnym w następstwie wdrożenia przepisów Wspólnotowych mających na celu liberalizację tego sektora, zamówienia publiczne w tym obszarze powinny zostać wyłączone z zakresu niniejszej dyrektywy, o ile są one ukierunkowane głównie na umożliwienie instytucjom zamawiającym realizacji pewnych działań w sektorze telekomunikacyjnym. Działania te zdefiniowane są zgodnie z art. 1, 2 i 8 dyrektywy Rady 93/38/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji ⁽²⁾ w taki sposób, aby niniejsza dyrektywa nie miała zastosowania wobec zamówień wyłączonych z zakresu dyrektywy 93/38/EWG zgodnie z jej art. 8.
- (22) Należy przewidzieć sytuacje, w których możliwe jest wstrzymanie się od stosowania środków służących koordynacji procedur w sytuacjach związanych z bezpieczeństwem państwa lub tajemnicą państwową, lub też z uwagi na zastosowanie zasad szczególnych dotyczących udzielania zamówień wynikających z umów międzynarodowych w sprawie stacjonowania oddziałów wojsk lub też właściwych organizacjom międzynarodowym.
- (23) Zgodnie z art. 163 Traktatu zachęcanie do działalności badawczej i rozwoju technologicznego stanowi jeden ze środków wzmocnienia naukowej i technologicznej bazy przemysłu Wspólnoty, zaś otwieranie zamówień publicznych na usługi przyczynia się do osiągnięcia tego celu. Niniejsza dyrektywa nie powinna obejmować przypadków współfinansowania programów badawczych i rozwojowych; nie są w związku z tym objęte niniejszą dyrektywą zamówienia na usługi badawcze i rozwojowe, jeżeli korzyści przypadają wyłącznie instytucji zamawiającej dla użytku zgodnego z jej działalnością, o ile usługi te są w całości opłacane przez instytucję zamawiającą.
- (24) W ramach usług zamówienia na nabycie lub najem nieruchomości lub praw do takich nieruchomości posiadają pewne specyficzne cechy, które sprawiają, iż zasady udzielania zamówień publicznych nie mają w tym przypadku zastosowania.
- (25) Udzielanie zamówień publicznych na pewne nadawcze usługi audiowizualne powinno umożliwiać uwzględnienie aspektów o znaczeniu kulturalnym lub społecznym, co sprawia, że zasady udzielania zamówień nie mają tutaj zastosowania. Z tych właśnie powodów należy uznać za wyjątek zamówienia publiczne na usługi w zakresie zakupu, opracowania, produkcji lub koprodukcji programów gotowych do użycia oraz innych usług przygotowawczych, takich jak usługi związane z pisaniem scenariuszy lub innymi rodzajami twórczości artystycznej niezbędnymi w produkcji programów oraz zamówienia dotyczące czasu antenowego. Wyłączenie to nie powinno jednak mieć zastosowania wobec dostaw urządzeń technicznych niezbędnych do produkcji, koprodukcji oraz nadawania tych programów. „Nadawanie” należy zdefiniować jako transmisję i rozpowszechnianie za pośrednictwem dowolnej formy sieci elektronicznej.
- (26) Usługi arbitrażowe i pojednawcze są zwykle świadczone przez podmioty lub osoby prywatne wyznaczone lub wybrane w sposób, który nie może być regulowany przy pomocy zasad dotyczących udzielania zamówień.
- (27) Zgodnie z Porozumieniem, usługi finansowe objęte niniejszą dyrektywą nie obejmują instrumentów polityki pieniężnej, kursów wymiany, długu publicznego, zarządzania rezerwami ani innych polityk obejmujących transakcje papierami wartościowymi lub innymi instrumentami finansowymi, w szczególności transakcje zawierane przez

⁽¹⁾ Patrz: str. 1 niniejszego Dziennika Urzędowego.

⁽²⁾ Dz.U. L 199 z 9.8.1993, str. 84. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 2001/78/WE (Dz.U. L 285 z 29.10.2001, str. 1).

- instytucje zamawiające celem uzyskania funduszy lub kapitału. Dyrektywa ta nie obejmuje zatem zamówień związanych z emisją, zakupem, sprzedażą lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych. Wyłączenie dotyczy także usług banków centralnych.
- (28) Zatrudnienie i praca stanowią kluczowe elementy gwarantujące wszystkim równe szanse i przyczyniające się do integracji społeczeństwa. W tym kontekście zakłady pracy chronionej oraz programy pracy chronionej skutecznie przyczyniają się do integracji lub reintegracji osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Jednakże, zakłady takie mogą być nie zdolne do uzyskania zamówień w normalnych warunkach konkurencji. W konsekwencji należy umożliwić Państwom Członkowskim zastrzeżenie prawa takich zakładów do udziału w procedurach udzielania zamówień lub zagwarantowania im realizacji zamówień w ramach programów pracy chronionej.
- (29) Specyfikacje techniczne sporządzone przez publicznych nabywców muszą umożliwiać otwarcie procesu udzielania zamówień publicznych na konkurencję. W tym celu, musi istnieć możliwość składania ofert odzwierciedlających różnorodność rozwiązań technicznych. A zatem trzeba umożliwić sporządzanie specyfikacji technicznych na podstawie charakterystyki i wymagań funkcjonalnych, a w przypadku odniesienia do normy europejskiej lub – w przypadku jej braku – do normy krajowej, instytucje zamawiające muszą brać pod uwagę oferty oparte na równoważnych ustaleniach. W celu wykazania równoważności, należy umożliwić oferentom przedstawienie dowodów w dowolnej formie. Instytucje zamawiające muszą być w stanie uzasadnić każdą decyzję, w której stwierdzają brak równoważności w danym przypadku. Instytucje zamawiające, które chcą zdefiniować wymagania dotyczące ochrony środowiska w ramach specyfikacji technicznej danego zamówienia mogą określić aspekty środowiskowe, obejmujące, na przykład, metody produkcji lub specyficzny wpływ grupy produktów lub usług na środowisko. Mogą one wykorzystać, lecz nie są do tego zobowiązane, odpowiednie specyfikacje określone w ekoetykietach, takich jak europejska ekoetykieta, ekoetykiety (wielo)narodowe lub każdą inną ekoetykieta, pod warunkiem że wymagania dotyczące takich etykiet są opracowane i przyjęte na podstawie informacji naukowych przy zastosowaniu procedury, w której mogą uczestniczyć podmioty zainteresowane takie, jak organy rządowe, konsumenci, producenci, dystrybutorzy, organizacje związane z ochroną środowiska, a także, pod warunkiem że etykieta taka jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych stron. Jeżeli jest to możliwe, instytucje zamawiające powinny określić specyfikacje techniczne tak, aby uwzględnić kryteria dostępności dla osób niepełnosprawnych lub przeznaczenie dla wszystkich użytkowników. Specyfikacje techniczne powinny być jasno wskazane, aby wszyscy oferenci wiedzieli, jakie wymagania określone przez instytucje zamawiające należy spełnić.
- (30) Zgodnie ze zwyczajem panującym w Państwach Członkowskich, informacje dodatkowe dotyczące zamówień muszą zostać ujęte w dokumentacji każdego zamówienia lub w innym, równoważnym dokumencie.
- (31) W przypadku instytucji zamawiających, które realizują szczególnie złożone projekty, zdefiniowanie sposobów zaspokojenia ich potrzeb lub dokonania oceny tego, co rynek może im zaoferować w kategoriach rozwiązań technicznych lub rozwiązań finansowych albo prawnych może okazać się obiektywnie niemożliwe, o ile nie ponoszą one wówczas żadnej winy z tego tytułu. Do takiej sytuacji może dojść w szczególności podczas wdrażania istotnych, zintegrowanych projektów w zakresie infrastruktury transportowej, dużych sieci komputerowych lub projektów obejmujących złożone procesy finansowania o skomplikowanej strukturze, których postaci finansowej ani prawnej nie można z góry zdefiniować. W zakresie, w jakim zastosowanie procedur otwartych lub ograniczonych nie pozwala na udzielanie takich zamówień, należy przewidzieć elastyczną procedurę, która chroniła będzie z jednej strony konkurencję pomiędzy pomiotami gospodarczymi, a z drugiej stwarzała dla instytucji zamawiających możliwość omówienia wszystkich aspektów danego zamówienia z każdym kandydatem. Niemniej jednak procedury tej nie wolno stosować w sposób ograniczający lub zakłócający konkurencję, zwłaszcza przez zmianę podstawowych elementów ofert, nałożenie nowych, istotnych wymagań na oferenta, którego oferta została wybrana lub poprzez zaangażowanie jakiegokolwiek innego oferenta niż ten, który złożył ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie.
- (32) W celu zachęcenia małych i średnich przedsiębiorstw do udziału w rynku zamówień publicznych zaleca się uwzględnienie przepisów na temat podwykonawstwa.
- (33) Warunki realizacji zamówienia zgodne są z niniejszą dyrektywą, pod warunkiem że nie są one, bezpośrednio lub pośrednio, dyskryminujące oraz są przedstawione w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentacji zamówienia. Mogą one, w szczególności, zachęcać do organizacji wewnętrznych szkoleń zawodowych, zatrudniania osób mających szczególnych trudności z integracją, a także zwalczania bezrobocia lub ochrony środowiska. Można na przykład ustanowić wymóg – odnoszący się do realizacji zamówienia – co do zatrudnienia osób długotrwale poszukujących pracy, co do przeprowadzenia szkoleń dla bezrobotnych lub młodocianych, co do przestrzegania postanowień Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), o ile przepisy te nie zostały wdrożone do prawa krajowego, oraz co do zatrudnienia większej liczby osób niepełnosprawnych, niż przewiduje to ustawodawstwo krajowe.

- (34) Ustawy, rozporządzenia i układy zbiorowe, zarówno na poziomie krajowym jak i wspólnotowym obowiązujące w zakresie warunków zatrudnienia oraz bezpieczeństwa pracy, stosowane są podczas realizacji zamówień publicznych, pod warunkiem że zarówno przepisy te, jak i ich stosowanie, zgodne są z prawem wspólnotowym. W sytuacjach transgranicznych, gdy pracownicy jednego Państwa Członkowskiego świadczą usługi w innym Państwie Członkowskim w celu realizacji zamówienia, dyrektywa 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotycząca delegowania pracowników w ramach świadczenia usług ⁽¹⁾ określa warunki minimalne, które muszą być spełnione przez kraj goszczący w stosunku do takich oddelegowanych pracowników. Jeżeli prawo krajowe zawiera regulacje w tym zakresie, nieprzestrzeganie tych obowiązków można uznać za poważne naruszenie lub wykroczenie wobec zasad etyki zawodowej przez danego wykonawcę, które może prowadzić do wykluczenia tego wykonawcy z udziału w procedurze udzielania zamówienia.
- (35) Z uwagi na postęp w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz ułatwienia, które niesie on w dziedzinie publikacji ogłoszeń, jak również zwiększenia efektywności i przejrzystości procedur udzielania zamówień, elektroniczne środki komunikacji powinny być traktowane na równi z tradycyjnymi środkami komunikacji i wymiany informacji. Wybrane środki i technologie powinny być w możliwie największym stopniu kompatybilne z technologiami wykorzystywanymi w innych Państwach Członkowskich.
- (36) W celu zapewnienia rozwoju efektywnej konkurencji w dziedzinie zamówień publicznych, niezbędne jest, aby ogłoszenia o zamówieniach, sporządzane przez instytucje zamawiające Państw Członkowskich, publikowane były w całej Wspólnocie. Informacje zawarte w tych ogłoszeniach muszą umożliwiać wykonawcom ze Wspólnoty stwierdzenie, czy opublikowane zamówienia są dla nich interesujące. W tym celu należy udostępnić im odpowiednich informacji na temat przedmiotu zamówienia oraz związanych z nim warunków. Należy więc zapewnić lepszą przejrzystość ogłoszeń publicznych, stosując odpowiednie instrumenty, takie jak: standardowe formularze ogłoszeń oraz Wspólny Słownik Zamówień (CPV), o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾, jako nomenklaturę odniesienia dla zamówień publicznych. W przypadku procedur ograniczonych, celem publikacji ogłoszeń jest, w szczególności, umożliwienie wykonawcom z Państw Członkowskich wyrażenie swojego zainteresowania zamówieniami poprzez ubieganie się o zaproszenie do składania ofert przez instytucję zamawiającą na wymaganych warunkach.
- (37) Dyrektywa 1999/93/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 1999 r. w sprawie wspólnotowych ram w zakresie podpisów elektronicznych ⁽³⁾ oraz dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego, w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) ⁽⁴⁾ powinny, w kontekście niniejszej dyrektywy, mieć zastosowanie do przesyłania informacji za pomocą środków elektronicznych. Procedury udzielania zamówień publicznych oraz zasady dotyczące konkursów na usługi wymagają wyższego poziomu bezpieczeństwa i poufności niż wymagany na podstawie wspomnianych dyrektyw. W związku z tym urządzenia do elektronicznego składania ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału oraz planów i projektów powinny spełniać określone wymagania dodatkowe. W tym celu, zaleca się wykorzystywanie podpisów elektronicznych, w szczególności zaawansowanych podpisów elektronicznych, jeżeli istnieje taka możliwość. Ponadto istnienie dobrowolnych systemów akredytacji mogłoby stanowić korzystne ramy dla podniesienia poziomu usług certyfikacyjnych świadczonych dla tych urządzeń.
- (38) Wykorzystanie środków elektronicznych prowadzi do oszczędności czasu. A zatem należy wprowadzić przepisy dotyczące skrócenia minimalnych terminów w przypadku zastosowania środków elektronicznych z zastrzeżeniem, że są one kompatybilne z określonym sposobem transmisji przewidzianym na poziomie wspólnotowym.
- (39) Weryfikacja predyspozycji i kwalifikacja oferentów w procedurach otwartych oraz kandydatów w procedurach ograniczonych i negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, a także w przypadku dialogu konkurencyjnego, powinny mieć charakter przejrzysty. W tym celu należy wskazać niedyskryminacyjne kryteria, które instytucje zamawiające mogą wykorzystywać podczas kwalifikacji uczestników oraz środki, które wykonawcy mogą stosować w celu udowodnienia, iż spełniły te kryteria. Mając na uwadze tę przejrzystość, niezwłocznie po otwarciu konkursu ofert dla danego zamówienia, od instytucji zamawiającej wymaga się również wskazania kryteriów kwalifikacji, które będzie ona stosowała oraz szczególnego poziomu kompetencji, jakiego może ona żądać od wykonawców w celu dopuszczenia ich do udziału w procedurze udzielania zamówień.
- (40) Instytucja zamawiająca może ograniczyć liczbę kandydatów w procedurach ograniczonych lub negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia oraz w przypadku dialogu konkurencyjnego. Ograniczenie liczby kandydatów odbywa się na podstawie obiektywnych kryteriów wskazanych w ogłoszeniu o zamówieniu. Te obiektywne kryteria nie

⁽¹⁾ Dz.U. L 18 z 21.1.1997, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 340 z 16.12.2002, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 13 z 19.1.2000, str. 12.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 178 z 17.7.2000, str. 1.

koniecznie implikują punktację. W przypadku kryteriów odnoszących się do podmiotowej sytuacji konkretnych wykonawców, wystarczające może okazać się ogólne odniesienie do okoliczności określonych w art. 45.

- (41) W przypadku dialogu konkurencyjnego oraz procedur negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, z uwagi na elastyczność, która może być wymagana oraz wysoki poziom kosztów związanych z zastosowaniem takich metod udzielania zamówień, instytucje zamawiające powinny posiadać prawo do przeprowadzania tej procedury etapami, w celu stopniowego zmniejszenia, na podstawie przedstawionych wcześniej kryteriów udzielania zamówień, liczby ofert, które zostaną poddane dyskusji lub negocjacom. W stopniu, w jakim pozwala na to liczba odpowiednich rozwiązań lub kandydatów, redukcja taka powinna zapewnić warunki prawdziwej konkurencji.
- (42) Odpowiednie przepisy wspólnotowe dotyczące wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dowodów posiadania formalnych kwalifikacji mają zastosowanie, gdy dowód posiadania konkretnych kwalifikacji wymagany jest do celu wzięcia udziału w procedurze udzielania zamówienia lub konkursie.
- (43) Nie należy udzielać zamówień publicznych wykonawcom, którzy byli członkami organizacji przestępczej lub których uznano winnymi korupcji lub oszustwa ze szkodą dla interesów finansowych Wspólnot Europejskich albo prania pieniędzy. W stosownych przypadkach instytucje zamawiające powinny zwracać się do kandydatów lub oferentów o dostarczenie odpowiednich dokumentów oraz, w przypadku wątpliwości dotyczących podmiotowej sytuacji kandydata lub oferenta, mogą zwrócić się o współpracę do właściwych organów danego Państwa Członkowskiego. Wykluczenie takich wykonawców powinno nastąpić niezwłocznie po uzyskaniu przez instytucję zamawiającą informacji o prawomocnym wyroku w sprawie o takie wykroczenia, wydanego zgodnie z prawem krajowym. Jeżeli istnieją stosowne przepisy prawa krajowego, nieprzestrzeganie ustawodawstwa z zakresu ochrony środowiska lub też ustawodawstwa dotyczącego niezgodnych z prawem porozumień w ramach procedur udzielania zamówień publicznych, które stanowiło przedmiot ostatecznego orzeczenia sądu lub decyzji mającej równoważny skutek, może zostać uznane za wykroczenie przeciwko etyce zawodowej wykonawcy lub za poważne naruszenie.
- (44) W uzasadnionych przypadkach, w których charakter robót budowlanych lub usług uzasadnia zastosowanie środków lub systemów zarządzania środowiskiem podczas realizacji zamówienia publicznego, może być wymagane zastosowanie takich środków lub systemów. Systemy zarządzania środowiskiem, niezależnie od faktu, czy są zarejestrowane zgodnie z instrumentami wspólnotowymi, takimi jak rozporządzenie (WE) nr 761/2001⁽³⁾ (EMAS), mogą wykazać, że wykonawca posiada możliwości techniczne niezbędne do wykonania zamówienia. Ponadto opis środków stosowanych przez wykonawcę w celu zapewnienia takiego samego poziomu ochrony środowiska powinien zostać zaakceptowany jako alternatywny rodzaj dowodu w stosunku do zarejestrowanych systemów zarządzania środowiskiem.
- (45) Niniejsza dyrektywa pozwala Państwom Członkowskim na ustanowienie oficjalnego wykazu przedsiębiorców budowlanych, dostawców lub usługodawców, lub też systemu certyfikacji przez instytucje publiczne lub prywatne oraz wpływu takiego wpisu lub certyfikatu na procedurę udzielania zamówień w innym Państwie Członkowskim. W odniesieniu do oficjalnych wykazów zatwierdzonych wykonawców istotne staje się uwzględnienie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, w przypadkach gdy wykonawca należący do grupy powołuje się na ekonomiczne, finansowe lub techniczne kwalifikacje pozostałych przedsiębiorstw należących do grupy na poparcie swojego wniosku o rejestrację. W tym przypadku zadaniem takiego wykonawcy jest udowodnienie, że wspomniane przez niego zasoby będą dla niego faktycznie dostępne przez cały okres ważności wpisu rejestracyjnego. Do celów takiej

(1) Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 303 z 2.12.2000, str. 16).

(2) Dyrektywa Rady 76/207/EWG z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy (Dz.U. L 39 z 14.2.1976, str. 40). Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2002/73/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 269 z 5.10.2002, str. 15).

(3) Rozporządzenie (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) (Dz.U. L 114 z 24.4.2001, str. 1).

rejestracji Państwa Członkowskie mogą zatem określić poziom wymagań, które powinny zostać spełnione w szczególności wówczas, gdy dany wykonawca powołuje się na sytuację finansową innego przedsiębiorstwa należącego do grupy, państwo to może wymagać, aby przedsiębiorstwo takie solidarnie ponosiło odpowiedzialność, jeśli okaże się to konieczne.

- (46) Zamówienia powinny być udzielane na podstawie obiektywnych kryteriów, zapewniających zgodność z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania oraz gwarantujących, że oferty są oceniane w warunkach efektywnej konkurencji. A zatem należy dopuszczać stosowanie tylko dwóch kryteriów udzielania zamówień: „najniższej ceny” i „oferty najkorzystniejszej ekonomicznie”.

Aby zapewnić przestrzeganie zasady równego traktowania przy udzielaniu zamówień, należy wprowadzić – ustanowiony przez orzecznictwo – obowiązek zapewnienia niezbędnej przejrzystości, umożliwiającą uzyskanie przez wszystkich oferentów wiarygodnych informacji na temat kryteriów i ustaleń, które będą stosowane w celu wyłonienia najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Obowiązkiem instytucji zamawiających jest określenie kryteriów udzielania zamówień wraz z przypisaną poszczególnym kryteriom wagą w odpowiednim czasie umożliwiającym oferentom wzięcie ich pod uwagę podczas sporządzania ofert. Instytucje zamawiające mogą odstąpić od określenia wagi kryteriów udzielania zamówień w należycie uzasadnionych przypadkach, których przyczyny muszą być w stanie uzasadnić, gdy w takich przypadkach nie można ustalić z góry w szczególności ze względu na złożoność zamówienia. W takich przypadkach muszą one wskazać kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.

W przypadku gdy instytucje zamawiające udzielają zamówienia na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, dokonują one oceny ofert w celu wyłonienia oferty prezentującej najlepszą relację jakości do ceny. W tym celu określają one kryteria ekonomiczne i jakościowe, które potraktowane łącznie muszą umożliwić wyłonienie najkorzystniejszej ekonomicznie oferty dla instytucji zamawiającej. Określenie tych kryteriów uzależnione jest od przedmiotu zamówienia, gdyż muszą one umożliwić ocenę poziomu wykonania przedstawionego w każdej ofercie w świetle przedmiotu zamówienia, zdefiniowanego w specyfikacjach technicznych, oraz na ocenę relacji jakości do ceny każdej z ofert.

W celu zagwarantowania równego traktowania kryteria udzielania zamówień powinny umożliwiać obiektywne porównanie i ocenę ofert. Jeżeli warunki te zostaną spełnione, ekonomiczne i jakościowe kryteria udzielania

zamówień, takie jak spełnienie wymagań dotyczących środowiska, mogą umożliwić instytucji zamawiającej zaspokojenie potrzeb danych odbiorców publicznych, określonych w specyfikacji zamówienia. Na tych samych warunkach instytucja zamawiająca może stosować kryteria mające na celu spełnienie wymagań społecznych w odpowiedzi na określone w specyfikacjach zamówienia, potrzeby grup ludzi znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, do których należą odbiorcy robót budowlanych, dostaw lub usług będących przedmiotem zamówienia.

- (47) W przypadku zamówień publicznych na usługi, kryteria udzielania zamówień w żadnym wypadku nie mogą mieć wpływu na zastosowanie krajowych przepisów dotyczących płatności za określone usługi, takie jak na przykład usługi świadczone przez architektów, inżynierów lub prawników oraz – w odniesieniu do zamówień publicznych na dostawy – na zastosowanie krajowych przepisów określających stałe ceny podręczników szkolnych.

- (48) Niezbędne będzie przyjęcie i niektórych warunków technicznych, a w szczególności tych związanych z ogłoszeniami i sprawozdaniami statystycznymi, jak również używanej nomenklatury oraz warunków stosowania odniesień do tej nomenklatury, a także wprowadzanie w nich stosownych zmian w świetle zmieniających się wymagań technicznych. Potrzebna będzie również aktualizacja wykazów instytucji zamawiających zawartych w załącznikach. W tym celu należy więc ustanowić procedurę elastycznego i sprawnego przyjmowania wspomnianych zmian.

- (49) Środki niezbędne od wykonania niniejszej dyrektywy powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽¹⁾.

- (50) W celu wyznaczenia terminów określonych w niniejszej dyrektywie należy stosować rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r. określające zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów ⁽²⁾.

- (51) Niniejsza dyrektywa nie narusza terminów określonych w załączniku XI, w których od Państw Członkowskich wymaga się transpozycji i zastosowania dyrektyw 92/50/EWG, 93/36/EWG i 93/37/EWG,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

⁽¹⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.

⁽²⁾ Dz.U. L 124 z 8.6.1971, str. 1.

SPIS TREŚCI**TYTUŁ I****Definicje i zasady ogólne**

- Artykuł 1 — Definicje
- Artykuł 2 — Zasady udzielania zamówień
- Artykuł 3 — Przyznawanie praw specjalnych lub wyłącznych: klauzula niedyskryminacji

TYTUŁ II**Reguły dotyczące zamówień publicznych**

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

- Artykuł 4 — Wykonawcy
- Artykuł 5 — Warunki dotyczące porozumień zawartych w ramach Światowej Organizacji Handlu
- Artykuł 6 — Poufność

ROZDZIAŁ II

Zakres obowiązywania

Sekcja 1 — Progi

- Artykuł 7 — Kwoty progowe dla zamówień publicznych
- Artykuł 8 — Zamówienia subsydiowane w ponad 50 % przez instytucje zamawiające
- Artykuł 9 — Metody obliczania szacunkowych wartości zamówień publicznych, umów ramowych oraz dynamicznego systemu zakupów

Sekcja 2 — Sytuacje szczególne

- Artykuł 10 — Zamówienia w dziedzinie obronności
- Artykuł 11 — Zamówienia publiczne oraz umowy ramowe udzielane przez centralne jednostki zakupujące

Sekcja 3 — Zamówienia objęte wyłączeniem

- Artykuł 12 — Zamówienia udzielane w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych
- Artykuł 13 — Wyłączenia szczególne w dziedzinie telekomunikacji
- Artykuł 14 — Zamówienia tajne oraz zamówienia wymagające zastosowania szczególnych środków bezpieczeństwa
- Artykuł 15 — Zamówienia udzielane na podstawie procedur międzynarodowych
- Artykuł 16 — Wyłączenia szczególne
- Artykuł 17 — Koncesje na usługi
- Artykuł 18 — Zamówienia na usługi udzielane na podstawie prawa wyłącznego

Sekcja 4 — Przepisy szczególne

Artykuł 19 — Zamówienia zastrzeżone

ROZDZIAŁ III

Przepisy dotyczące zamówień publicznych na usługi

Artykuł 20 — Zamówienia na usługi wymienione w załączniku II A

Artykuł 21 — Zamówienia na usługi wymienione w załączniku II B

Artykuł 22 — Zamówienia mieszane, w tym zamówienia obejmujące usługi wymienione w załączniku II A oraz usługi wymienione w załączniku II B

ROZDZIAŁ IV

Zasady szczególne dotyczące specyfikacji i dokumentów zamówienia

Artykuł 23 — Specyfikacje techniczne

Artykuł 24 — Oferty wariantowe

Artykuł 25 — Podwykonawstwo

Artykuł 26 — Warunki realizacji zamówień

Artykuł 27 — Obowiązki związane z podatkami, ochroną środowiska, przepisami o ochronie zatrudnienia oraz warunkami pracy

ROZDZIAŁ V

Procedury

Artykuł 28 — Zastosowanie procedury otwartej, ograniczonej i negocjacyjnej oraz dialogu konkurencyjnego

Artykuł 29 — Dialog konkurencyjny

Artykuł 30 — Przypadki uzasadniające zastosowanie procedury negocjacyjnej z uprzednią publikacją ogłoszenia

Artykuł 31 — Przypadki uzasadniające zastosowanie procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia o zamówieniu

Artykuł 32 — Umowy ramowe

Artykuł 33 — Dynamiczne systemy zakupów

Artykuł 34 — Zamówienia publiczne na roboty budowlane: zasady szczególne dotyczące programów subsydiowanego budownictwa mieszkaniowego

ROZDZIAŁ VI

Reguły dotyczące ogłoszeń i przejrzystości

Sekcja 1 — Publikacja ogłoszeń

Artykuł 35 — Ogłoszenia

Artykuł 36 — Forma i sposób publikacji ogłoszeń

Artykuł 37 — Publikacja nieobowiązkowa

Sekcja 2 — Terminy

Artykuł 38 — Terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału oraz ofert

Artykuł 39 — Procedury otwarte: specyfikacje, dokumenty i informacje dodatkowe

Sekcja 3 — Treść i sposób przesyłania informacji

Artykuł 40 — Zaproszenia do składania ofert, udziału w dialogu lub negocjacjach

Artykuł 41 — Informowanie kandydatów i oferentów

Sekcja 4 — Komunikacja

Artykuł 42 — Zasady dotyczące komunikacji

Sekcja 5 — Sprawozdania

Artykuł 43 — Treść sprawozdań

ROZDZIAŁ VII

Przeprowadzenie procedury

Sekcja 1 — Przepisy ogólne

Artykuł 44 — Weryfikacja predyspozycji i kwalifikacja uczestników oraz udzielanie zamówień

Sekcja 2 — Kryteria kwalifikacji podmiotowej

Artykuł 45 — Podmiotowa sytuacja kandydata lub oferenta

Artykuł 46 — Predyspozycje do prowadzenia działalności zawodowej

Artykuł 47 — Sytuacja ekonomiczna i finansowa

Artykuł 48 — Kwalifikacje techniczne lub zawodowe

Artykuł 49 — Normy zapewniania jakości

Artykuł 50 — Normy zarządzania środowiskiem

Artykuł 51 — Dokumenty i informacje dodatkowe

Artykuł 52 — Urzędowe wykazy zatwierdzonych wykonawców oraz certyfikacja przez instytucje publiczne lub prywatne

Sekcja 3 — Udzielanie zamówienia

Artykuł 53 — Kryteria udzielenia zamówienia

Artykuł 54 — Zastosowanie aukcji elektronicznych

Artykuł 55 — Rażąco niskie oferty

TYTUŁ III

Reguły dotyczące koncesji na roboty budowlane

ROZDZIAŁ I

Zasady dotyczące koncesji na roboty budowlane

Artykuł 56 — Zakres obowiązywania

Artykuł 57 — Wyłączenia z zakresu obowiązywania

Artykuł 58 — Publikacja ogłoszenia dotyczącego koncesji na roboty budowlane

Artykuł 59 — Termin

Artykuł 60 — Podwykonawstwo

Artykuł 61 — Udzielanie koncesjonariuszowi dodatkowych zamówień na roboty budowlane

ROZDZIAŁ II

Zasady dotyczące zamówień udzielanych przez koncesjonariuszy będących instytucjami zamawiającymi

Artykuł 62 — Obowiązujące zasady

ROZDZIAŁ III

Zasady mające zastosowanie do zamówień udzielanych przez koncesjonariuszy, którzy nie są instytucjami zamawiającymi

Artykuł 63 — Zasady ogłaszania: progi i wyjątki

Artykuł 64 — Publikacja ogłoszenia

Artykuł 65 — Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału oraz ofert

TYTUŁ IV**Reguły dotyczące konkursów**

Artykuł 66 — Przepisy ogólne

Artykuł 67 — Zakres obowiązywania

Artykuł 68 — Wyłączenia z zakresu obowiązywania

Artykuł 69 — Ogłoszenia

Artykuł 70 — Forma i sposób publikacji ogłoszeń o konkursie

Artykuł 71 — Środki komunikacji

Artykuł 72 — Kwalifikacja uczestników

Artykuł 73 — Skład sądu konkursowego

Artykuł 74 — Decyzje sądu konkursowego

TYTUŁ V**Obowiązki statystyczne, uprawnienia wykonawcze oraz przepisy końcowe**

Artykuł 75 — Obowiązki statystyczne

Artykuł 76 — Treść sprawozdania statystycznego

Artykuł 77 — Komitet Doradczy

Artykuł 78 — Korekta progów

Artykuł 79 — Zmiany

Artykuł 80 — Wykonanie

Artykuł 81 — Mechanizm monitorowania

Artykuł 82 — Uchylenia

Artykuł 83 — Wejście w życie

Artykuł 84 — Adresaci

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik I — Wykaz działalności, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. b)

Załącznik II — Usługi, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. d)

Załącznik II A

Załącznik II B

- Załącznik III — Wykaz podmiotów i kategorii podmiotów prawa publicznego, o których mowa w art. 1 ust. 9 akapit drugi
- Załącznik IV — Centralne organy rządowe
- Załącznik V — Wykaz produktów, o których mowa w art. 7 w odniesieniu do zamówień udzielanych przez instytucje zamawiające w dziedzinie obronności
- Załącznik VI — Definicje niektórych specyfikacji technicznych
- Załącznik VII — Informacje, które należy zamieścić w ogłoszeniach
- Załącznik VII A — Informacje, które należy zamieścić w ogłoszeniach o zamówieniach publicznych
- Załącznik VII B — Informacje, które należy zamieścić w ogłoszeniach o koncesjach na roboty budowlane
- Załącznik VII C — Informacje, które należy zamieścić w ogłoszeniach o zamówieniach na roboty budowlane udzielanych przez koncesjonariuszy, którzy nie są instytucjami zamawiającymi
- Załącznik VII D — Informacje, które muszą znaleźć się w ogłoszeniach o konkursach
- Załącznik VIII — Wymogi dotyczące publikacji
- Załącznik IX — Rejestry
- Załącznik IX A — Zamówienia publiczne na roboty budowlane
- Załącznik IX B — Zamówienia publiczne na dostawy
- Załącznik IX C — Zamówienia publiczne na usługi
- Załącznik X — Wymagania dotyczące urządzeń do elektronicznego składania ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału oraz planów i projektów w konkursach
- Załącznik XI — Ostateczne terminy transpozycji i zastosowania przepisów (art. 80)
- Załącznik XIII — Tabela korelacji

TYTUŁ I

DEFINICJE I ZASADY OGÓLNE

Artykuł 1

wynik całości robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej i wodnej, który może samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną.

Definicje

1. Do celów niniejszej dyrektywy zastosowanie mają definicje określone w ust. 2–15 poniżej.

2. a) „Zamówienia publiczne” oznaczają umowy o charakterze odpłatnym zawierane na piśmie pomiędzy jedną lub więcej instytucjami zamawiającymi a jednym lub więcej wykonawcami, których przedmiotem jest wykonanie robót budowlanych, dostawa produktów lub świadczenie usług w rozumieniu niniejszej dyrektywy.

c) „Zamówienia publiczne na dostawy” oznaczają zamówienia publiczne, inne niż określone w lit. b), których przedmiotem jest kupno, dzierżawa, najem lub leasing, z opcją lub bez opcji wykupu, produktów.

Zamówienie publiczne, którego przedmiotem jest dostawa produktów i które obejmuje dodatkowo ich rozmieszczenie i instalację, uznaje się za „zamówienie publiczne na dostawy”.

b) „Zamówienia publiczne na roboty budowlane” oznaczają zamówienia publiczne, których przedmiotem jest albo wykonanie, albo zarówno zaprojektowanie, jak i wykonanie robót budowlanych, związanych z jedną z działalności określonych w załączniku I, lub obiektu budowlanego albo realizacja, za pomocą dowolnych środków, obiektu budowlanego odpowiadającego wymogom określonym przez instytucję zamawiającą. „Obiekt budowlany” oznacza

d) „Zamówienia publiczne na usługi” oznaczają zamówienia publiczne, inne niż zamówienia na roboty budowlane lub dostawy, których przedmiotem jest świadczenie usług, o których mowa w załączniku II.

Zamówienie publiczne, którego przedmiotem są zarówno produkty, jak i usługi wskazane w załączniku II, uznaje się za „zamówienie publiczne na usługi”, jeżeli wartość tych usług przekracza wartość produktów objętych zamówieniem.

Zamówienie publiczne, którego przedmiotem są usługi w rozumieniu załącznika II, i obejmuje działalności wskazane w załączniku I, które mają jedynie dodatkowy charakter w stosunku do głównego przedmiotu zamówienia, uznaje się za „zamówienie publiczne na usługi”.

3. „Koncesja na roboty budowlane” oznacza umowę tego samego rodzaju jak zamówienie publiczne na roboty budowlane, z wyjątkiem faktu, że wynagrodzenie za roboty budowlane, które mają być wykonane, stanowi albo wyłącznie prawo do eksploatacji obiektu budowlanego, albo takie prawo wraz z płatnością.

4. „Koncesja na usługi” oznacza umowę tego samego rodzaju jak zamówienie publiczne na usługi z wyjątkiem faktu, że wynagrodzenie za świadczenie usług stanowi albo wyłącznie prawo do korzystania z takiej usługi, albo takie prawo wraz z płatnością.

5. „Umowa ramowa” oznacza umowę zawartą pomiędzy jedną lub kilkoma instytucjami zamawiającymi a jednym lub kilkoma wykonawcami, której celem jest określenie warunków dotyczących zamówień, które zostaną udzielone w danym okresie, w szczególności w odniesieniu do ceny oraz, o ile ma to zastosowanie, przewidywanych ilości.

6. „Dynamiczny system zakupów” oznacza w pełni elektroniczny proces dokonywania bieżących zakupów, których cechy, jako ogólnie dostępnych na rynku, spełniają wymagania instytucji zamawiającej, i który ma ograniczony czas trwania oraz jest otwarty przez cały swój okres ważności dla każdego wykonawcy, który spełnia kryteria kwalifikacji i złożył ofertę orientacyjną zgodną ze specyfikacją.

7. „Aukcja elektroniczna” oznacza powtarzalny proces, obejmujący zastosowanie urządzenia elektronicznego do przedstawiania nowych, obniżanych cen lub nowych wartości dotyczących niektórych elementów ofert, realizowany po przeprowadzeniu wstępnej pełnej oceny ofert i umożliwiający ich klasyfikację za pomocą metod automatycznej oceny.

W konsekwencji niektóre zamówienia na usługi oraz niektóre zamówienia na roboty budowlane, których przedmiotem są świadczenia o charakterze intelektualnym, takie jak zaprojektowanie robót budowlanych, nie mogą być przedmiotem aukcji elektronicznych.

8. Terminy „przedsiębiorca budowlany”, „dostawca” oraz „usługodawca” oznaczają każdą osobę fizyczną lub prawną, podmiot publiczny lub grupę takich osób lub podmiotów, które oferują na rynku, odpowiednio, wykonanie robót lub obiektu budowlanego, produkty lub usługi.

Termin „wykonawca” obejmuje w równym stopniu pojęcia przedsiębiorcy budowlanego, dostawcy i usługodawcy. Stosowany jest on jedynie w celu uproszczenia tekstu.

Wykonawca, który złożył ofertę, oznaczany jest jako „oferent”. Natomiast wykonawca ubiegający się o zaproszenie do udziału w procedurze ograniczonej lub negocjacyjnej, lub też w dialogu konkurencyjnym oznaczany jest jako „kandydat”.

9. „Instytucje zamawiające” oznaczają państwo, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty prawa publicznego, związki złożone z jednej lub wielu takich jednostek lub z jednego lub wielu podmiotów prawa publicznego.

„Podmiot prawa publicznego” oznacza każdy podmiot:

- a) ustanowiony w szczególnym celu zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym, które nie mają charakteru przemysłowego ani handlowego;
- b) posiadający osobowość prawną; oraz
- c) finansowany w przeważającej części przez państwo, jednostki samorządu terytorialnego lub inne podmioty prawa publicznego; albo taki, którego zarząd podlega nadzorowi ze strony tych podmiotów; albo taki, w którym ponad połowa członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego została wyznaczona przez państwo, jednostki samorządu terytorialnego lub inne podmioty prawa publicznego;

Niewyczerpujące wykazy podmiotów lub kategorii podmiotów prawa publicznego spełniających kryteria wymienione w lit. a), b) i c) drugiego akapitu zostały wskazane w załączniku III. Państwa Członkowskie okresowo powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach w swoich wykazach.

10. „Centralna jednostka zakupująca” oznacza instytucję zamawiającą, która:

- nabywa dostawy lub usługi przeznaczone dla instytucji zamawiających, lub
- udziela zamówień publicznych lub zawiera umowy ramowe na roboty budowlane, dostawy lub usługi przeznaczone dla instytucji zamawiających.

11. a) „Procedury otwarte” oznaczają te procedury, w ramach których każdy zainteresowany wykonawca może złożyć ofertę.

b) „Procedury ograniczone” oznaczają te procedury, w których o udział ubiegać się może każdy wykonawca oraz w ramach których oferty mogą składać tylko wykonawcy zaproszeni przez instytucję zamawiającą.

c) „Dialog konkurencyjny” oznacza procedurę, w której o udział ubiegać się może każdy wykonawca oraz w ramach której instytucja zamawiająca prowadzi dialog z dopuszczonymi do udziału kandydatami w celu wypracowania jednego lub większej liczby odpowiednich rozwiązań, spełniających jej wymogi, a na ich podstawie wybrani kandydaci są następnie zapraszani do składania ofert.

W celu skorzystania z procedury wymienionej w akapicie pierwszym, zamówienie publiczne uważa się za „szczególnie złożone”, w przypadku gdy instytucje zamawiające:

- nie mogą obiektywnie określić środków technicznych, zgodnie z art. 23 ust. 3 lit. b), c) lub d), umożliwiających zaspokojenie ich potrzeb lub realizację celów, lub
  - nie mogą obiektywnie określić struktury prawnej lub finansowej projektu.
- d) „Procedury negocjacyjne” oznaczają te procedury, w ramach których instytucje zamawiające konsultują się z wybranymi przez siebie wykonawcami i negocjują warunki zamówienia z jednym lub wieloma z nich.
- e) „Konkursy” oznaczają te procedury, które umożliwiają instytucji zamawiającej uzyskanie planu lub projektu, wybranego przez sąd konkursowy, przede wszystkim w dziedzinie planowania przestrzennego i urbanistyki, architektury oraz inżynierii lub przetwarzania danych po przeprowadzeniu postępowania konkursowego z przyznaniem nagród lub bez nagród.

12. „Pisemne” lub „na piśmie” oznacza każde wyrażenie złożone ze słów lub cyfr, które można odczytać, powielić, a następnie przekazać. Może ono obejmować informacje przekazywane i przechowywane za pomocą środków elektronicznych.

13. „Środki elektroniczne” oznaczają środki wykorzystujące sprzęt elektroniczny w celu przetwarzania (w tym także kompresji cyfrowej) i przechowywania danych, które są przesyłane, przenoszone i odbierane za pomocą przewodów, fal radiowych, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych.

14. „Wspólny Słownik Zamówień” (CPV) oznacza nomenklaturę odniesienia stosowaną w zamówieniach publicznych, przyjętą rozporządzeniem (WE) nr 2195/2002, przy zapewnieniu zbieżności z innymi istniejącymi nomenklaturami.

W przypadku różnic w interpretacji zakresu niniejszej dyrektywy, z powodu ewentualnych różnic pomiędzy nomenklaturami CPV i NACE, wskazanymi w załączniku I, lub pomiędzy nomenklaturami CPV i CPC (wersją tymczasową) wskazanymi w załączniku II, charakter nadrzędny posiada odpowiednio nomenklatura NACE lub CPC.

15. Do celów art. 13, art. 57 lit. a) oraz art. 68 lit. b) poniższe wyrażenia mają następujące znaczenia:

- a) „publiczna sieć telekomunikacyjna” oznacza publiczną infrastrukturę telekomunikacyjną, która pozwala na przenoszenie sygnałów pomiędzy punktami końcowymi sieci, za pomocą przewodów, poprzez mikrofały, środkami optycznymi lub innymi środkami elektromagnetycznymi;
- b) „punkt końcowy sieci” oznacza każde fizyczne przyłącze i techniczną specyfikację dostępu do niego, które stanowi część publicznej sieci telekomunikacyjnej i jest niezbędne do dostępu i skutecznego porozumiewania się przy użyciu tej sieci;
- c) „publiczne usługi telekomunikacyjne” oznaczają usługi telekomunikacyjne, których świadczenie Państwa Członkowskie powierzyły odrębnie jednej lub kilku jednostkom telekomunikacyjnym;
- d) „usługi telekomunikacyjne” oznaczają usługi, których świadczenie polega w całości lub w części na transmitowaniu i ukierunkowywaniu sygnałów w publicznej sieci telekomunikacyjnej za pomocą procesów telekomunikacyjnych, za wyjątkiem emisji radiowej i telewizyjnej.

Artykuł 2

Zasady udzielania zamówień

Instytucje zamawiające zapewniają równe i niedyskryminacyjne traktowanie wykonawców oraz działają w sposób przejrzysty.

Artykuł 3

Przyznawanie praw specjalnych lub wyłącznych: klauzula niedyskryminacji

W przypadku gdy instytucja zamawiająca przyznaje podmiotowi, który nie jest instytucją zamawiającą, prawa specjalne lub wyłączne w zakresie świadczenia usług użyteczności publicznej, akt przyznający takie prawo zawiera zastrzeżenie, że podmiot, którego to dotyczy, udzielając osobom trzecim zamówień publicznych na dostawy w ramach swojej działalności, musi przestrzegać zasady niedyskryminacji w odniesieniu do przynależności państwowej.

TYTUŁ II
REGUŁY DOTYCZĄCE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 4

Wykonawcy

1. Kandydaci lub oferenci, którzy zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego, w którym mają siedzibę, są uprawnieni do świadczenia danych usług, nie mogą zostać odrzuceni jedynie na podstawie tego, że zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego, w którym zamówienie jest udzielane, wymagane byłoby posiadanie przez nich statusu osób fizycznych lub prawnych.

Niemniej jednak w przypadku zamówień publicznych na usługi i roboty budowlane, jak również zamówień na dostawy, obejmujących ponadto usługi lub prace dotyczące rozmieszczenia i instalacji, od osób prawnych można wymagać wskazania w ofercie lub wniosku o dopuszczenie do udziału nazwisk i odpowiednich kwalifikacji zawodowych osób, które będą odpowiedzialne za realizację danego zamówienia.

2. Grupy wykonawców mogą składać oferty lub wysuwać swoje kandydatury. W celu złożenia oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału instytucje zamawiające nie mogą wymagać, aby grupy wykonawców przybierały określoną formę prawną; jednakże można wymagać, aby wybrana grupa podlegała wspomnianemu wymogowi, w przypadku gdyby udzielono jej zamówienia, w zakresie w jakim zmiana taka niezbędna jest do zadowalającej realizacji zamówienia.

Artykuł 5

Warunki dotyczące porozumień zawartych w ramach Światowej Organizacji Handlu

Do celów udzielania zamówień przez instytucje zamawiające Państwa Członkowskie stosują we wzajemnych relacjach również korzystne warunki jak warunki, które przyznają wykonawcom krajów trzecich przy realizacji Porozumienia w sprawie zamówień rządowych (zwanego dalej „Porozumieniem”), zawartego w ramach negocjacji wielostronnych Rundy Urugwajskiej. W tym celu Państwa Członkowskie konsultują się wzajemnie w ramach Komitetu Doradczego ds. Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 77, odnośnie do środków, które należy podjąć na podstawie tego Porozumienia.

Artykuł 6

Poufność

Bez uszczerbku dla przepisów niniejszej dyrektywy, w szczególności tych dotyczących obowiązków związanych z podawaniem do wiadomości publicznej informacji o udzielonych

zamówieniach oraz udostępnianiem kandydatom i oferentom informacji, wymienionych w art. 35 ust. 4 oraz art. 41, a także zgodnie z prawem krajowym, któremu podlega instytucja zamawiająca, instytucja ta nie ujawnia informacji oznaczonych jako poufne przez wykonawców, które je przekazały; informacje takie obejmują, w szczególności, tajemnice techniczne lub handlowe oraz poufne aspekty ofert.

ROZDZIAŁ II

Zakres obowiązywania

Sekcja 1

Progi

Artykuł 7

Kwoty progowe dla zamówień publicznych

Niniejszą dyrektywę stosuje się wobec zamówień publicznych, które nie podlegają wyłączeniu w ramach wyjątków określonych w art. 10 i 11 oraz art. 12–18, oraz których szacunkowa wartość, nieobejmująca podatku od wartości dodanej (VAT), jest równa lub wyższa od podanych poniżej progów:

- a) 1 62 000 EUR dla zamówień publicznych na dostawy i usługi, inne niż określone w lit. b) tiret trzecie, udzielanych przez instytucje zamawiające wymienione w załączniku IV jako centralne organy rządowe; w przypadku zamówień publicznych na dostawy udzielanych przez instytucje zamawiające, działające w dziedzinie obronności, kwota ta ma zastosowanie wyłącznie wobec zamówień dotyczących produktów uwzględnionych w załączniku V;
- b) 249 000 EUR
  - dla zamówień publicznych na dostawy i usługi, udzielanych przez instytucje zamawiające inne niż wymienione w załączniku IV,
  - dla zamówień publicznych na dostawy udzielanych przez instytucje zamawiające wymienione w załączniku IV i działające w dziedzinie obronności, w przypadku gdy zamówienia te dotyczą produktów niewymienionych w załączniku V,
  - dla zamówień publicznych na usługi udzielanych przez instytucje zamawiające w odniesieniu do usług wymienionych w kategorii 8 załącznika II A, kategorii 5 usług telekomunikacyjnych, których pozycje w CPV stanowią odpowiednik pozycji CPC nr: 7524, 7525 i 7526, lub usług wymienionych w załączniku II B;
- c) 6 242 000 EUR dla zamówień publicznych na roboty budowlane.

Artykuł 8

Zamówienia subsydiowane w ponad 50 % przez instytucje zamawiające

Niniejszą dyrektywę stosuje się do udzielania:

- a) zamówień, które subsydiowane są w sposób bezpośredni w ponad 50 % przez instytucje zamawiające i których szacunkowa wartość bez podatku VAT jest równa lub większa niż 6 242 000 EUR:
- w przypadku gdy zamówienia te obejmują czynności z zakresu inżynierii lądowej i wodnej, w rozumieniu załącznika I,
  - w przypadku gdy zamówienia te obejmują prace budowlane w zakresie budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, budynków szkolnych i uniwersyteckich oraz budynków wykorzystywanych do celów administracyjnych;
- b) zamówień na usługi, które subsydiowane są w sposób bezpośredni w ponad 50 % przez instytucje zamawiające i których szacunkowa wartość bez podatku VAT jest równa lub większa niż 249 000 EUR oraz które związane są z zamówieniem na roboty budowlane w rozumieniu lit. a).

Państwa Członkowskie podejmują niezbędne środki celem zapewnienia, że instytucje zamawiające przyznające takie subsydia zapewniają przestrzeganie przepisów niniejszej dyrektywy, w przypadku gdy zamówienia udziela co najmniej jeden podmiot, inny niż one same, lub też przestrzegają ich, w przypadku gdy one same udzielają takiego zamówienia w imieniu i na rzecz innych podmiotów.

Artykuł 9

Metody obliczania szacunkowych wartości zamówień publicznych, umów ramowych oraz dynamicznego systemu zakupów

1. Podstawą obliczania szacunkowej wartości zamówienia publicznego jest całkowita kwota należna, bez VAT, oszacowana przez instytucję zamawiającą. W obliczeniu takim uwzględnia się całkowitą kwotę szacunkową, obejmującą także wszelkie opcje lub wznowienia zamówienia.

W przypadku gdy instytucja zamawiająca przewiduje nagrody lub wynagrodzenia dla kandydatów lub oferentów, uwzględnia je ona przy obliczaniu szacunkowej wartości zamówienia.

2. Oszacowana w ten sposób kwota musi być ważna w chwili wysłania ogłoszenia o zamówieniu, o którym mowa w art. 35 ust. 2 lub, w przypadkach gdy ogłoszenie takie nie jest wymagane, w chwili rozpoczęcia przez instytucję zamawiającą procedury udzielania zamówienia.

3. Żaden projekt budowlany ani żadne planowane nabycie pewnej ilości dostaw lub usług nie mogą być dzielone z zamiarem uniknięcia stosowania niniejszej dyrektywy.

4. W odniesieniu do zamówień na roboty budowlane, podczas obliczania ich szacunkowej wartości uwzględnia się zarówno koszt robót, jak i szacunkową całkowitą wartość dostaw niezbędnych do ich wykonania oraz oddawanych do dyspozycji przedsiębiorcy budowlanego przez instytucje zamawiające.

5. a) W przypadku gdy przewidywane zamówienie na realizację robót lub nabycie usług może zostać udzielone w postaci odrębnych części, uwzględnia się całkowitą szacunkową wartość wszystkich takich części.

W przypadku gdy łączna wartość części jest równa lub większa od wartości progowej określonej w art. 7, niniejszą dyrektywę stosuje się do udzielenia każdej z części zamówienia.

Niemniej jednak instytucje zamawiające mogą odstąpić od stosowania niniejszej dyrektywy w odniesieniu do części, których szacunkowa wartość bez VAT wynosi mniej niż 80 000 EUR dla usług lub 1 mln EUR dla robót budowlanych, pod warunkiem że łączna wartość tych części wynosi nie więcej niż 20 % całkowitej wartości wszystkich części.

b) Jeśli w przypadku zamiaru nabycia podobnych dostaw może dojść do zamówień udzielanych w tym samym czasie w różnych częściach, całkowita wartość szacunkowa wszystkich takich części jest uwzględniana przy stosowaniu art. 7 a) i b).

W przypadku gdy łączna wartość części jest równa lub większa od wartości progowej określonej w art. 7, niniejszą dyrektywę stosuje się do udzielenia każdej z nich.

Niemniej jednak instytucje zamawiające mogą odstąpić od stosowania niniejszej dyrektywy w odniesieniu do części, których szacunkowa wartość bez VAT wynosi mniej niż 80 000 EUR, pod warunkiem że łączna wartość tych części wynosi nie więcej niż 20 % całkowitej wartości wszystkich części.

6. W odniesieniu do zamówień publicznych na dostawy dotyczących dzierżawy, najmu lub leasingu podstawą obliczania szacunkowej wartości zamówienia jest:

a) w przypadku zamówień publicznych udzielanych na czas określony, gdy ich czas trwania jest równy lub mniejszy niż 12 miesięcy, całkowita szacunkowa wartość zamówienia w okresie jego trwania, zaś gdy czas trwania przekracza dwanaście miesięcy, całkowita wartość zamówienia łącznie z szacowaną pozostałą wartością;

b) w przypadku zamówień publicznych udzielanych na czas nieokreślony lub zamówień, których czas trwania nie może zostać określony, wartość miesięczna pomnożona przez 48.

7. W przypadku zamówień na dostawy lub usługi powtarzających się lub podlegających odnowieniu w oznaczonym czasie, podstawą obliczania szacunkowej wartości zamówienia jest:

- a) rzeczywista łączna wartość kolejnych zamówień podobnego typu, udzielonych w ciągu poprzednich dwunastu miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, dostosowana, tam gdzie to możliwe, do zmian w ilości lub w wartości, które mogą się pojawić w ciągu 12 miesięcy następujących od udzielenia pierwszego zamówienia;
- b) albo szacunkowa całkowita wartość zamówień udzielanych kolejno przez 12 miesięcy następujących po realizacji pierwszej dostawy lub przez rok budżetowy, jeżeli jest on dłuższy niż dwanaście miesięcy.

Wybór metody wykorzystywanej do obliczania szacunkowej wartości zamówienia publicznego nie może być dokonywany z zamiarem wyłączenia tego zamówienia z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy.

8. W odniesieniu do zamówień publicznych na usługi podstawę obliczania szacunkowej wartości zamówienia stanowią odpowiednio:

- a) dla następujących rodzajów usług:
  - i) usług ubezpieczeniowych: należna składka oraz inne rodzaje wynagrodzenia;
  - ii) usług bankowych i innych usług finansowych: opłaty, prowizje, odsetki oraz inne rodzaje wynagrodzenia;
  - iii) zamówień na wykonanie projektu: należne opłaty lub prowizje oraz inne rodzaje wynagrodzenia;
- b) dla zamówień, które nie określają całkowitej ceny:
  - i) w przypadku zamówień na czas określony, gdy ten czas jest mniejszy lub równy niż 48 miesięcy: całkowita wartość zamówienia przez okres jego trwania;
  - ii) w przypadku zamówień na czas nieokreślony lub przekraczający czterdzieści osiem miesięcy: miesięczna rata pomnożona przez 48.

9. W odniesieniu do umów ramowych i dynamicznych systemów zakupów uwzględnieniu podlega maksymalna szacunkowa wartość bez VAT wszystkich zamówień, których udzielenia przewiduje się przez cały okres obowiązywania umowy ramowej lub funkcjonowania dynamicznego systemu zakupów.

Sekcja 2

Sytuacje szczególne

Artykuł 10

Zamówienia w dziedzinie obronności

Niniejszą dyrektywę stosuje się do zamówień publicznych udzielanych przez instytucje zamawiające w dziedzinie obronności, z zastrzeżeniem art. 296 Traktatu.

Artykuł 11

Zamówienia publiczne oraz umowy ramowe udzielane przez centralne jednostki zakupujące

1. Państwa Członkowskie mogą przewidzieć możliwość zakupu przez instytucje zamawiające robót budowlanych, dostaw lub usług od lub za pośrednictwem centralnej jednostki zakupującej.
2. Uznaje się, że instytucje zamawiające, które dokonują zakupu robót budowlanych, dostaw lub usług od lub za pośrednictwem centralnej jednostki zakupującej w przypadkach określonych w art. 1 ust. 10, stosują się do niniejszej dyrektywy, o ile stosują się do niej centralne jednostki zakupujące.

Sekcja 3

Zamówienia objęte wyłączeniem

Artykuł 12

Zamówienia w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zamówień publicznych, które zgodnie z dyrektywą 2004/17/WE udzielane są przez instytucje zamawiające prowadzące jeden lub wiele rodzajów działalności określonych w art. 3–7 tej dyrektywy, w celu prowadzenia tej działalności, ani do zamówień publicznych wyłączonych z zakresu wspomnianej dyrektywy na mocy jej art. 5 ust. 2 oraz art. 19, 26 i 30.

Jednakże niniejszą dyrektywę nadal stosuje się do zamówień publicznych udzielanych przez instytucje zamawiające prowadzące co najmniej jeden z rodzajów działalności określonych w art. 6 dyrektywy 2004/17/WE, w celu prowadzenia tej działalności, jak długo dane Państwo Członkowskie korzysta z możliwości, o której mowa w art. 71 akapit drugi wskazanej dyrektywy w celu odroczenia w czasie stosowania jej przepisów.

Artykuł 13

Wyłączenia szczególne w dziedzinie telekomunikacji

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zamówień publicznych, których głównym celem jest pozwolenie instytucjom zamawiającym na oddanie do dyspozycji lub eksploatację publicznych sieci telekomunikacyjnych lub świadczenie odbiorcom publicznym jednej lub więcej usług telekomunikacyjnych.

Artykuł 14

Zamówienia tajne oraz zamówienia wymagające zastosowania szczególnych środków bezpieczeństwa

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zamówień publicznych określonych jako tajne, jeżeli ich realizacji muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi obowiązującymi w danym Państwie Członkowskim, albo jeżeli wymaga tego ochrona podstawowych interesów tego państwa.

Artykuł 15

Zamówienia udzielane na podstawie procedur międzynarodowych

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zamówień publicznych podlegających innym regułom proceduralnym i udzielanych:

- a) na podstawie umowy międzynarodowej, zawartej zgodnie z Traktatem między Państwem Członkowskim a jednym lub wieloma państwami trzecimi oraz obejmującej dostawę lub roboty budowlane mające na celu wspólną realizację lub eksploatację obiektu przez państwa-sygnatariuszy albo usługi mające na celu wspólną realizację lub eksploatację projektu przez państwa-sygnatariuszy; o każdej takiej umowie należy poinformować Komisję, która może skonsultować się z Komitetem Doradczym ds. Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 77;
- b) na podstawie zawartej umowy międzynarodowej związanej ze stacjonowaniem wojsk id dotyczącej przedsiębiorstw Państwa Członkowskiego lub kraju trzeciego;
- c) na podstawie szczególnej procedury organizacji międzynarodowej.

Artykuł 16

Wyłączenia szczególne

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zamówień publicznych na usługi:

- a) mających na celu nabycie lub dzierżawę, bez względu na sposób finansowania, gruntu, istniejących budynków lub innych nieruchomości albo praw do nich; niemniej jednak niniejsza dyrektywa obejmuje umowy o świadczenie usług finansowych, zawarte w dowolnej formie, równocześnie, przed lub po zawarciu umowy nabycia lub dzierżawy;
- b) dotyczących nabycia, opracowania, produkcji lub koprodukcji materiałów programowych przeznaczonych do transmisji przez nadawców oraz dotyczących czasu transmisji;
- c) dotyczących usług arbitrażowych lub pojedynczych;
- d) dotyczących usług finansowych związanych z emisją, sprzedażą, kupnem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych, w szczególności z transakcjami mającymi na celu uzyskanie funduszy lub kapitału dla instytucji zamawiających oraz dotyczących usług banku centralnego;
- e) dotyczących umów o pracę;
- f) dotyczących usług badawczych i rozwojowych innych niż te, z których korzyści przypadają wyłącznie instytucji zamawiającej, dla potrzeb jej własnej działalności, pod warunkiem że całość wynagrodzenia za świadczoną usługę wypłaca instytucja zamawiająca.

Artykuł 17

Koncesje na usługi

Bez uszczerbku dla zastosowania art. 3, niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do koncesji na usługi określonych w art. 1 ust. 4.

Artykuł 18

Zamówienia na usługi udzielane na podstawie prawa wyłącznego

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zamówień publicznych na usługi udzielanych przez instytucję zamawiającą innej instytucji zamawiającej lub związkowi instytucji zamawiających na podstawie prawa wyłącznego przyznanego im zgodnie z opublikowanym przepisem ustawowym, wykonawczym lub administracyjnym, zgodnym z postanowieniami Traktatu.

Sekcja 4

Przepisy szczególne

Artykuł 19

Zamówienia zastrzeżone

Państwa Członkowskie mogą zastrzec prawo udziału w procedurach udzielania zamówień publicznych zakładom pracy chronionej lub przewidzieć możliwość realizacji takich zamówień w ramach programów pracy chronionej, w których większość zaangażowanych pracowników stanowią osoby niepełnosprawne, które ze względu na charakter lub stopień swojej niepełnosprawności nie mogą wykonywać swojej pracy w normalnych warunkach.

Ogłoszenie o zamówieniu powinno zawierać odniesienie do tego przepisu.

ROZDZIAŁ III

Przepisy dotyczące zamówień publicznych na usługi

Artykuł 20

Zamówienia na usługi wymienione w załączniku II A

Zamówień, których przedmiotem są usługi wymienione w załączniku II A, udziela się zgodnie z przepisami art. 23–55.

Artykuł 21

Zamówienia na usługi wymienione w załączniku II B

Proces udzielania zamówień, których przedmiotem są usługi wymienione w załączniku II B, regulują wyłącznie przepisy art. 23 i 35 ust. 4.

Artykuł 22

Zamówienia mieszane, w tym zamówienia obejmujące usługi wymienione w załączniku II A oraz usługi wymienione w załączniku II B

W przypadku gdy wartość usług uwzględnionych w załączniku II A jest większa niż wartość usług uwzględnionych w załączniku II B, zamówień, których przedmiotem są usługi wymienione zarówno w załączniku II A, jak i załączniku II B, udziela się w sposób zgodny z przepisami art. 23–55. W pozostałych przypadkach zamówień udziela się zgodnie z art. 23 i art. 35 ust. 4.

ROZDZIAŁ IV

Zasady szczególne dotyczące specyfikacji i dokumentów zamówienia

Artykuł 23

Specyfikacje techniczne

1. Specyfikacje techniczne, o których mowa w pkt 1 załącznika VI, zamieszczane są w dokumentacji zamówienia obejmującej ogłoszenia o zamówieniu, dokumenty zamówienia lub dokumenty dodatkowe. O ile jest to możliwe, specyfikację tę należy definiować z uwzględnieniem kryteriów dostępności dla osób niepełnosprawnych lub przeznaczenia dla wszystkich użytkowników.

2. Specyfikacja techniczna powinna umożliwiać oferentom jednaki dostęp i nie może powodować tworzenia nieuzasadnionych przeszkód w otwarciu zamówień publicznych na konkurencję.

3. Bez uszczerbku dla obowiązujących krajowych reguł technicznych, w zakresie, w jakim są one zbieżne z prawem wspólnotowym, specyfikacje techniczne są określane:

- a) albo przez odniesienie do specyfikacji technicznych określonych w załączniku VI oraz, w kolejności, do krajowych norm przenoszących normy europejskie, europejskich aprobat technicznych, wspólnych specyfikacji technicznych, norm międzynarodowych, innych systemów referencji technicznych ustanowionych przez europejskie organy normalizacyjne lub – w przypadku ich braku – do norm krajowych, krajowych aprobat technicznych lub krajowych specyfikacji technicznych odnoszących się do projektowania, obliczania i realizacji robót, a także wykorzystania produktów. Każdemu odniesieniu towarzyszą słowa „lub równoważny”;
- b) albo w kategoriach charakterystyki lub wymagań w zakresie funkcjonalności: przy czym wymagania te mogą obejmować opis oddziaływania na środowisko. Parametry takie muszą być jednak dostatecznie precyzyjne, aby umożliwić oferentom ustalenie przedmiotu zamówienia, a instytucjom zamawiającym udzielenie zamówienia;
- c) albo w kategoriach charakterystyki lub wymagań w zakresie funkcjonalności, o których mowa w lit. b), odnosząc się do specyfikacji wymienionych w lit. a), jako środek domniemanej zgodności z tymi charakterystykami lub wymogami;

- d) albo przez odniesienie do specyfikacji, o których mowa w lit. a), dla niektórych charakterystyk, oraz do charakterystyki i wymagań w zakresie funkcjonalności, o których mowa w lit. b) – dla innych charakterystyk.

4. W przypadku gdy instytucja zamawiająca korzysta z możliwości odniesienia do specyfikacji wymienionych w ust. 3 lit. a), nie może ona odrzucić oferty na podstawie faktu, iż towary i usługi będące przedmiotem oferty nie są zgodne ze specyfikacjami, do których się ona odnosi, jeżeli oferent w odpowiedni sposób udowodni w swojej ofercie, w sposób zadowalający instytucję zamawiającą, że proponowane przez niego rozwiązania w równym stopniu spełniają wymagania określone w specyfikacjach technicznych.

Właściwym środkiem może być dossier techniczne producenta lub raport z testów sporządzony przez uznaną instytucję.

5. W przypadku gdy instytucja zamawiająca korzysta z opcji określonej w ust. 3 i polegającej na określeniu charakterystyki i wymagań w zakresie funkcjonalności, nie może ona odrzucić oferty na roboty budowlane, produkty lub usługi zgodne z normą krajową przenoszącą normę europejską, z europejską aprobatą techniczną, wspólną specyfikacją techniczną, normą międzynarodową lub systemem referencji technicznych opracowanym przez europejską instytucję normalizacyjną, jeżeli specyfikacje te odpowiadają charakterystyce i wymaganiom w zakresie funkcjonalności określonym przez tę instytucję.

W swojej ofercie oferent musi uzasadnić w odpowiedni sposób, zadowalający z punktu widzenia instytucji zamawiającej, że roboty budowlane, produkty lub usługi zgodne z normą spełniają wymagania dotyczące charakterystyki i funkcjonalności, określone przez instytucję zamawiającą.

Właściwym sposobem może być dossier techniczne producenta lub raport z testów sporządzony przez uznaną instytucję.

6. W przypadku gdy instytucje zamawiające określają sposób oddziaływania na środowisko w kategoriach charakterystyki i wymagań w zakresie funkcjonalności, o których mowa w ust. 3 lit. b), mogą one wykorzystać szczegółowe specyfikacje lub, jeżeli jest to konieczne, ich części, określone w ekoetykietach europejskich lub (wielo-) narodowych albo w jakichkolwiek innych ekoetykietach, pod warunkiem że:

- specyfikacje te umożliwiają odpowiednie zdefiniowanie dostaw lub usług będących przedmiotem zamówienia,
- wymagania dotyczące etykiet określa się na podstawie informacji naukowych,
- ekoetykiety przyjmowane są zgodnie z procedurą, w której mogą brać udział wszystkie zainteresowane strony, takie jak instytucje rządowe, konsumenci, producenci dystrybutorzy oraz organizacje związane z ochroną środowiska, oraz
- są one dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron.

Instytucje zamawiające mogą zaznaczyć, że produkty i usługi opatrzone ekoetykietami uznaje się za zgodne ze specyfikacjami technicznymi określonymi w dokumentach zamówienia; muszą one przyjąć wszelkie inne odpowiednie dowody, takie jak dossier techniczne producenta lub raport z testów sporządzany przez uznaną instytucję.

7. „Uznane instytucje”, w rozumieniu niniejszego artykułu, oznaczają laboratoria testowe i kalibracyjne oraz instytucje ds. certyfikacji i inspekcji, które spełniają wymagania odpowiednich norm europejskich.

Instytucje zamawiające akceptują certyfikaty wydane przez uznane instytucje działające w innych Państwach Członkowskich.

8. Jeżeli nie uzasadnia tego przedmiot zamówienia, specyfikacje techniczne nie mogą zawierać odniesienia do konkretnej marki ani źródła ani też do żadnego szczególnego procesu, znaku handlowego, patentu, typu, pochodzenia lub produkcji, które mogłyby prowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania pewnych przedsiębiorstw albo produktów. Odniesienie takie jest dopuszczalne wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, gdy dostatecznie precyzyjny i zrozumiały opis przedmiotu zamówienia, zgodny z ust. 3 i 4, nie jest możliwy; odniesieniu takiemu towarzyszą słowa „lub równoważny”.

Artykuł 24

Oferty wariantowe

1. W przypadku gdy kryterium udzielenia zamówienia jest oferta najkorzystniejsza ekonomicznie, instytucje zamawiające mogą zezwolić oferentom na składanie ofert wariantowych.
2. Instytucje zamawiające zaznaczają w ogłoszeniu o zamówieniu, czy dozwolone jest składanie ofert wariantowych; bez takiej wzmianki składanie ofert wariantowych nie jest dopuszczalne.
3. Instytucje zamawiające dopuszczające składanie ofert wariantowych określają w dokumentach zamówienia minimalne wymagania, które muszą spełniać warianty oraz wszelkie szczególne wymagania ich składania.
4. Rozpatrywane są jedynie oferty wariantowe spełniające minimalne wymagania, określone przez instytucje zamawiające.

W ramach procedury udzielania zamówienia publicznego na dostawę lub usługi instytucje zamawiające, które dopuściły składanie ofert wariantowych, nie mogą odrzucić wariantu wyłącznie na podstawie tego, że prowadziłyby to do udzielenia zamówienia na usługi, zamiast na dostawę lub zamówienia na dostawę zamiast na usługi.

Artykuł 25

Podwykonawstwo

W dokumentach zamówienia instytucja zamawiająca może żądać lub zostać zobowiązana przez Państwo Członkowskie do żądania

od oferenta wskazania w jego ofercie tej części zamówienia, której wykonanie zamierza on zlecić stronom trzecim w ramach podwykonawstwa, a także do podania wszystkich proponowanych podwykonawców.

Wskazanie takie pozostaje bez uszczerbku dla kwestii odpowiedzialności głównego wykonawcy.

Artykuł 26

Warunki realizacji zamówień

Instytucje zamawiające mogą określić warunki szczególne związane z realizacją zamówienia, pod warunkiem że są one zgodne z przepisami prawnymi Wspólnoty oraz zostały wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacjach. Warunki rządzące realizacją zamówienia mogą, w szczególności, dotyczyć względów społecznych i środowiskowych.

Artykuł 27

Obowiązki związane z podatkami, ochroną środowiska, przepisami o ochronie zatrudnienia oraz warunkami pracy

1. Instytucja zamawiająca może określić lub zostać zobligowaną przez Państwo Członkowskie do określenia w dokumentach zamówienia organu lub organów, od których kandydat lub oferent może uzyskać odpowiednie informacje na temat obowiązków związanych z podatkami, ochroną środowiska, a także przepisami o ochronie zatrudnienia oraz warunkach pracy obowiązującymi w danym Państwie Członkowskim, regionie lub miejscu, w którym zamówienie ma zostać zrealizowane oraz mającymi zastosowanie wobec robót przeprowadzanych na danym terenie lub usług świadczonych podczas realizacji zamówienia.
2. Udzielając informacji, o których mowa w ust. 1, instytucja zamawiająca żąda od oferentów lub kandydatów do udziału w procedurze zaznaczenia, aby podczas sporządzania swoich ofert uwzględnili oni obowiązki wynikające z przepisów o ochronie zatrudnienia i warunkach pracy obowiązujące w miejscu, w którym zamówienie ma zostać zrealizowane.

Akapit pierwszy pozostaje bez uszczerbku dla stosowania przepisów art. 55 dotyczących badania rażąco niskich ofert.

ROZDZIAŁ V

Procedury

Artykuł 28

Zastosowanie procedury otwartej, ograniczonej i negocjacyjnej oraz dialogu konkurencyjnego

Podczas udzielania zamówień publicznych instytucje zamawiające stosują krajowe procedury dostosowane do celów niniejszej dyrektywy.

Udzielają one takich zamówień publicznych, stosując procedury otwarte lub ograniczone. W szczególnych okolicznościach, jasno określonych w art. 29, instytucje zamawiające mogą udzielać zamówień w drodze dialogu konkurencyjnego, w szczególnych przypadkach i okolicznościach, o których mowa wyraźnie w art. 30 i 31, mogą one stosować procedurę negocjacyjną z publikacją ogłoszenia lub bez jego publikacji.

Artykuł 29

Dialog konkurencyjny

1. W przypadku szczególnie złożonych zamówień Państwa Członkowskie mogą przewidzieć, iż jeżeli instytucje zamawiające uznają, że zastosowanie procedury otwartej lub ograniczonej nie pozwoli na udzielenie zamówienia, instytucje te mogą zgodnie z niniejszym artykułem skorzystać z procedury dialogu konkurencyjnego.

Zamówienia publicznego udziela się wyłącznie na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

2. Instytucje zamawiające publikują ogłoszenie o zamówieniu, określając swoje potrzeby i wymagania, które powinny zostać zdefiniowane w tym ogłoszeniu lub w dokumencie opisowym.

3. Po dokonaniu wyboru kandydatów w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami art. 44–52 instytucje zamawiające rozpoczynają dialog, którego celem jest określenie i zdefiniowanie środków, które najlepiej zaspokoją ich potrzeby. W ramach dialogu mogą one omówić wszystkie aspekty zamówienia z wybranymi kandydatami.

Podczas prowadzenia dialogu konkurencyjnego instytucje zamawiające zapewniają wszystkim oferentom równe traktowanie. W szczególności nie mogą one udzielać informacji w sposób dyskryminacyjny, który pozwalałby niektórym spośród oferentów uzyskać przewagę nad pozostałymi.

Instytucje zamawiające nie mogą ujawniać innym uczestnikom proponowanych rozwiązań ani innych informacji poufnych udzielanych przez kandydata biorącego udział w dialogu bez jego zgody.

4. Aby ograniczyć liczbę rozwiązań omawianych na etapie dialogu, instytucje zamawiające mogą przewidzieć, że procedura toczyć się będzie w następujących po sobie etapach, stosując kryteria udzielania zamówienia wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumencie opisowym. Możliwość skorzystania z takiego rozwiązania instytucja zamawiająca wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumencie opisowym.

5. Instytucja zamawiająca prowadzi dialog do momentu, gdy jest w stanie określić w wyniku porównania, jeśli okaże się ono konieczne, rozwiązanie lub rozwiązania, które mogą zaspokoić jej potrzeby.

6. Po oświadczeniu, iż dialog dobiegł końca oraz poinformowaniu o tym fakcie jego uczestników, instytucje zamawiające zapraszają uczestników do składania ostatecznych ofert, opierających się na rozwiązaniu lub rozwiązaniach przedstawionych i określonych podczas dialogu. Oferty te zawierają wszystkie elementy wymagane i niezbędne do realizacji projektu.

Oferty te mogą być wyjaśniane, precyzowane i dopracowywane na żądanie instytucji zamawiającej. Jednakże takie wyjaśnienie, sprecyzowanie, dopracowanie lub dodatkowe informacje nie mogą pociągać za sobą zmiany podstawowych właściwości oferty ani zaproszenia do składania ofert, co mogłoby spowodować zakłócenie konkurencji lub mogłoby mieć charakter dyskryminacyjny.

7. Instytucje zamawiające oceniają otrzymane oferty na podstawie kryteriów udzielania zamówień określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumencie opisowym, a następnie zgodnie z art. 53 wybierają ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie.

Na żądanie instytucji zamawiającej oferent wyłoniony jako ten, który złożył ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie, może zostać poproszony o udzielenie wyjaśnień dotyczących pewnych jej aspektów lub o potwierdzenie zobowiązań sformułowanych w ofercie, o ile działanie takie nie spowoduje modyfikacji zasadniczych aspektów oferty lub zaproszenia do składania ofert i nie niesie ryzyka zakłócenia konkurencji, ani nie ma charakteru dyskryminacyjnego.

8. Instytucje zamawiające mogą przewidzieć nagrody lub płatności dla uczestników dialogu.

Artykuł 30

Przypadki uzasadniające zastosowanie procedury negocjacyjnej z uprzednią publikacją ogłoszenia

1. Instytucje zamawiające mogą udzielać zamówień publicznych w ramach procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszeń w następujących przypadkach:

a) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w złożonych ofertach lub napływu ofert niemożliwych do przyjęcia w świetle krajowych przepisów zgodnych z art. 4, 24, 25 i 27 oraz rozdziałem VII niniejszej dyrektywy, w wyniku procedury otwartej lub ograniczonej, lub też dialogu konkurencyjnego w zakresie, w jakim pierwotne warunki zamówienia nie ulegają zasadniczym zmianom.

Instytucje zamawiające nie muszą publikować ogłoszenia o zamówieniu, jeśli uwzględniają w procedurze negocjacyjnej wszystkich i jedynie tych oferentów, którzy spełniają kryteria określone w art. 45–52 i którzy podczas wcześniejszej procedury otwartej, ograniczonej lub dialogu konkurencyjnego złożyli oferty zgodne z formalnymi wymogami procedury przetargowej;

b) w wyjątkowych sytuacjach, gdy charakter robót budowlanych, dostaw lub usług, lub też ryzyka związanego z nimi nie pozwala na ustalenie z góry całkowitej ceny;

c) w przypadku usług, między innymi usług należących do kategorii 6 załącznika II A, oraz usług intelektualnych, takich jak usługi związane z projektowaniem obiektów budowlanych w zakresie, w jakim charakter usług, które mają zostać zrealizowane uniemożliwia określenie specyfikacji zamówienia z dokładnością pozwalającą na jego udzielenie w drodze wyboru najlepszej oferty według reguł rządzących procedurą otwartą lub ograniczoną;

d) w odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane, w przypadku robót wykonywanych wyłącznie w celu badań, eksperymentów lub rozwoju, nie zaś w celu zapewnienia rentowności lub zwrotu kosztów badań i rozwoju.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, instytucje zamawiające negocjują z oferentami złożone przez nich oferty w celu dostosowania ich do wymagań określonych przez te instytucje w ogłoszeniu o zamówieniu, specyfikacjach i, ewentualnie, dodatkowych dokumentach, w celu wyłonienia najlepszej oferty, zgodnie z art. 53 ust. 1.

3. Podczas negocjacji instytucje zamawiające zapewniają równe traktowanie wszystkich oferentów. W szczególności nie mogą one udzielać informacji w sposób dyskryminacyjny, który może dać niektórym oferentom przewagę nad innymi.

4. Aby ograniczyć liczbę ofert będących przedmiotem negocjacji, instytucje zamawiające mogą przewidzieć, że procedura toczyć się będzie w następujących po sobie etapach, stosując kryteria udzielania zamówienia wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji. Możliwość skorzystania z takiego rozwiązania instytucja zamawiająca wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji.

Artykuł 31

Przypadki uzasadniające zastosowanie procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia o zamówieniu

Instytucje zamawiające mogą udzielać zamówień publicznych w drodze procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu w następujących przypadkach:

1) w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi:

a) jeżeli w toku procedury otwartej lub ograniczonej nie złożono żadnej oferty lub żadnej odpowiedniej oferty lub żadnego wniosku, o ile początkowe warunki zamówienia nie ulegają zasadniczym zmianom oraz pod warunkiem że odpowiednia informacja zostanie przesłana Komisji na jej wniosek;

b) z przyczyn technicznych bądź artystycznych lub związanych z ochroną praw wyłącznych, zamówienie może zostać udzielone jedynie określonymu wykonawcy;

c) w zakresie, w jakim jest to absolutnie konieczne, ze względu na wystąpienie pilnej konieczności spowodowanej wydarzeniami, których instytucje zamawiające nie

mogły przewidzieć, terminy przewidziane dla procedur otwartej, ograniczonej lub negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, o której mowa w art. 30, nie mogą być dotrzymane. Zaistnienie okoliczności uzasadniających taką pilną konieczność nie może być w żadnym wypadku przypisane instytucji zamawiającej;

2) w przypadku zamówień publicznych na dostawy:

a) jeżeli przedmiotem zamówienia są produkty wytwarzane jedynie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych, przepis ten nie obejmuje produkcji seryjnej mającej na celu osiągnięcie rentowności rynkowej lub pokrycie kosztów badań i rozwoju;

b) w przypadku dodatkowych dostaw realizowanych przez pierwotnego dostawcę, których celem jest częściowe wznowienie dostaw lub odnowienie instalacji bieżącego użytku, lub zwiększenie dostaw lub rozbudowa instalacji istniejących, jeżeli zmiana dostawcy zobowiązywałaby instytucję zamawiającą do nabywania materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu; czas trwania takich zamówień, a także zamówień odnawialnych nie może zasadniczo przekraczać trzech lat;

c) w odniesieniu do towarów notowanych i nabywanych na giełdzie towarowej;

d) w odniesieniu do nabywania dostaw na szczególnie korzystnych warunkach od dostawcy definitywnie likwidującego swoją działalność albo od syndyków masy upadłości lub likwidatorów, lub też w wyniku układu z wierzycielami lub podobnej procedury, przewidzianej przez krajowe przepisy ustawowe lub wykonawcze;

3) w przypadku zamówień publicznych na usługi, jeżeli dane zamówienie następuje po przeprowadzeniu konkursu oraz musi, zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami, zostać udzielone zwycięzcy lub jednemu ze zwycięzców konkursu, przy czym w tym drugim przypadku wszyscy zwycięzcy konkursu muszą zostać zaproszeni do wzięcia udziału w negocjacjach;

4) w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane i usługi:

a) w odniesieniu do dodatkowych robót budowlanych lub usług nieuwzględnionych we wstępnie rozpatrywanym projekcie lub w pierwotnej umowie, które jednak z powodu nieprzewidzianych okoliczności stały się niezbędne dla realizacji robót budowlanych lub usług opisanych w wyżej wskazanych dokumentach, pod warunkiem że zamówienia udziela się wykonawcy realizującemu te roboty budowlane lub usługi;

— gdy takich robót budowlanych lub usług nie można oddzielić technicznie ani ekonomicznie od pierwotnego zamówienia bez przysporzenia poważnych niedogodności instytucjom zamawiającym,

lub

- gdy takie roboty lub usługi są absolutnie niezbędne dla zakończenia realizacji zamówienia, mimo iż można je wyodrębnić z realizacji pierwotnego zamówienia.

Łączna wartość zamówień udzielonych w celu realizacji dodatkowych robót budowlanych lub usług nie może jednak przekroczyć 50 % kwoty, na którą opiewa pierwotne zamówienie;

- b) w odniesieniu do nowych robót lub usług polegających na powtarzaniu podobnych robót lub usług powierzonych wykonawcy, któremu te same instytucje zamawiające udzieliły pierwotnego zamówienia, pod warunkiem że takie roboty lub usługi pozostają w zgodności z podstawowym projektem, na który udzielono pierwotnego zamówienia, zgodnie z procedurą otwartą lub ograniczoną.

Możliwość zastosowania tej procedury musi być wskazana w zaproszeniu do ubiegania się o realizację pierwszego projektu a całkowita wartość zamówienia na kolejne roboty budowlane jest uwzględniana przez instytucję zamawiającą w zakresie stosowania przez nią przepisów art. 7.

Procedura ta może być stosowana wyłącznie w okresie trzech lat od chwili udzielenia pierwotnego zamówienia.

Artykuł 32

Umowy ramowe

1. Państwa Członkowskie mogą przewidzieć możliwość zawierania umów ramowych przez instytucje zamawiające.

2. W celu zawarcia umowy ramowej instytucje zamawiające przestrzegają reguł proceduralnych, o których mowa w niniejszej dyrektywie na wszystkich etapach, aż do udzielenia zamówienia na podstawie umowy ramowej. Strony umowy ramowej wybierane są poprzez zastosowanie kryteriów udzielania zamówień określonych zgodnie z art. 53.

Zamówień opartych na umowach ramowych udziela się zgodnie z procedurami określonymi w ust. 3 i 4. Procedury te mogą być stosowane wyłącznie pomiędzy instytucjami zamawiającymi i wykonawcami, którzy byli początkowo stronami umowy ramowej.

Podczas udzielania zamówień na podstawie umów ramowych strony nie mogą pod żadnym pozorem dokonywać istotnych zmian w warunkach określonych w danej umowie, w szczególności w przypadku, o którym mowa w ust. 3.

Okres obowiązywania umowy ramowej nie może przekroczyć czterech lat, z wyjątkiem przypadków należyte uzasadnionych, w szczególności przedmiotem umowy ramowej.

Instytucje zamawiające nie mogą stosować umów ramowych w sposób nieodpowiedni ani też w sposób wykluczający, ograniczający lub zakłócający konkurencję.

3. W przypadku gdy umowę ramową zawiera się z jednym wykonawcą, zamówień opartych na takiej umowie udziela się na warunkach w niej określonych.

Dla potrzeb udzielania takich zamówień, instytucje zamawiające mogą na piśmie konsultować się z wykonawcą będącym stroną umowy ramowej, żądając od niego uzupełnienia oferty, jeżeli okaże się to konieczne.

4. W przypadku gdy umowa ramowa zawierana jest z kilkoma wykonawcami, ich liczba nie może być mniejsza od trzech, o ile istnieje wystarczająca liczba wykonawców spełniających kryteria kwalifikacji lub dopuszczalnych ofert spełniających kryteria udzielania zamówień.

Zamówienia oparte na umowach ramowych zawartych z kilkoma wykonawcami mogą być udzielane:

- poprzez zastosowanie warunków określonych w umowie ramowej bez ponownego poddawania zamówienia procedurze konkurencyjnej, lub

- w przypadku gdy nie wszystkie warunki określone zostały w umowie ramowej, po ponownym poddaniu zamówienia procedurze konkurencyjnej dla stron umowy na tych samych i, jeśli to konieczne, szczegółowej sprecyzowanych warunkach, oraz, o ile ma to zastosowanie, na innych warunkach wskazanych w specyfikacji umowy ramowej, zgodnie z następującą procedurą:

- a) w odniesieniu do każdego zamówienia, które ma zostać udzielone, instytucje zamawiające konsultują się na piśmie z wykonawcami zdolnymi do realizacji zamówienia;
- b) instytucje zamawiające wyznaczają termin wystarczający, aby umożliwić złożenie ofert w odniesieniu do każdego zamówienia, uwzględniając czynniki takie, jak złożoność przedmiotu zamówienia oraz okres potrzebny do przesłania ofert;
- c) oferty należy składać na piśmie, zaś ich treść powinna pozostać poufna aż do upływu terminu przewidzianego na odpowiedź;
- d) instytucje zamawiające udzielają zamówienia temu oferentowi, który złożył najlepszą ofertę w świetle kryteriów udzielania zamówień określonych w specyfikacji umowy ramowej.

Artykuł 33

Dynamiczne systemy zakupów

1. Państwa Członkowskie mogą postanowić, że instytucje zamawiające mogą korzystać z dynamicznych systemów zakupów.

2. W celu utworzenia dynamicznego systemu zakupów instytucje zamawiające przestrzegają zasad procedury otwartej na wszystkich etapach aż do udzielenia zamówień w ramach tego systemu. Wszyscy oferenci, którzy spełniają kryteria kwalifikacji i przedstawili ofertę orientacyjną zgodną ze specyfikacją i wszelkie dokumenty dodatkowe, dopuszczani są do udziału w systemie; oferty orientacyjne mogą być ulepszone w dowolnym momencie, pod warunkiem że pozostają zgodne ze specyfikacją. Na potrzeby utworzenia systemu oraz udzielania zamówień w ramach systemu instytucje zamawiające korzystają wyłącznie ze środków elektronicznych, zgodnie z art. 42 ust. 2–5.

3. W celu utworzenia dynamicznego systemu zakupów, instytucje zamawiające:

- a) publikują ogłoszenie o zamówieniu, zaznaczając wyraźnie, że dotyczy ono dynamicznego systemu zakupów;
- b) wskazują w specyfikacji, między innymi, charakter zakupów objętych systemem, jak również wszelkie niezbędne informacje dotyczące systemu zakupów, wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz uzgodnień i specyfikacji dotyczących połączeń technicznych;
- c) oferują za pomocą środków elektronicznych, od momentu opublikowania ogłoszenia aż do upływu terminu funkcjonowania systemu, nieograniczony, bezpośredni i pełny dostęp do specyfikacji i wszystkich dokumentów dodatkowych oraz wskazują w ogłoszeniu adres internetowy, pod którym można zapoznać się z tymi dokumentami.

4. Instytucje zamawiające zapewniają każdemu wykonawcy, w trakcie całego okresu funkcjonowania dynamicznego systemu zakupów, możliwość złożenia oferty orientacyjnej oraz dopuszczenia do systemu na warunkach określonych w ust. 2. Dokonują one oceny oferty orientacyjnej w maksymalnym terminie 15 dni od daty jej złożenia. Jednakże mogą one przedłużyć okres oceny, pod warunkiem że w międzyczasie nie zostało dokonane żadne zaproszenie do składania ofert.

Instytucja zamawiająca informuje oferenta, o którym mowa w akapicie pierwszym, w najbliższym możliwym terminie, o dopuszczeniu go do dynamicznego systemu zakupów lub o odrzuceniu jego oferty orientacyjnej.

5. Każde konkretne zamówienie stanowi przedmiot zaproszenia do składania ofert. Przed dokonaniem zaproszenia do składania ofert instytucje zamawiające publikują uproszczone ogłoszenie o zamówieniu, zapraszając wszystkich zainteresowanych wykonawców do złożenia oferty orientacyjnej, zgodnie z ust. 4, w terminie, który nie może być krótszy niż 15 dni od daty wysłania uproszczonego ogłoszenia. Instytucje zamawiające nie mogą

kontynuować postępowania ofertowego do momentu zakończenia oceny wszystkich ofert orientacyjnych otrzymanych w tym terminie.

6. Instytucje zamawiające zapraszają wszystkich oferentów dopuszczonych do systemu do złożenia oferty na każde konkretne zamówienie, które ma zostać udzielone w ramach systemu. W tym celu wyznaczają one termin składania ofert.

Udzielają one zamówienia oferentowi, który przedstawił najlepszą ofertę według kryteriów udzielenia zamówienia określonych w ogłoszeniu o zamówieniu dotyczącym utworzenia dynamicznego systemu zakupów. Kryteria te mogą, o ile jest to właściwe, zostać sformułowane bardziej precyzyjnie w zaproszeniu, o którym mowa w akapicie pierwszym.

7. Dynamiczny system zakupów nie może obowiązywać przez okres dłuższy niż cztery lata, z wyjątkiem należycie uzasadnionych wyjątkowych przypadków.

Instytucje zamawiające nie mogą odwoływać się do tego systemu w celu zapobiegania, ograniczania lub zakłócania konkurencji.

Zainteresowani wykonawcy oraz inni uczestnicy systemu nie mogą być obciążani żadnymi opłatami.

Artykuł 34

Zamówienia publiczne na roboty budowlane: zasady szczególne dotyczące programów subsydiowanego budownictwa mieszkaniowego

W przypadku zamówień publicznych związanych z zaprojektowaniem i wykonaniem robót budowlanych w ramach programu subsydiowanego budownictwa mieszkaniowego, których rozmiary i stopień złożoności, a także szacunkowy czas wykonania od samego początku wymagają planowania opartego na ścisłej współpracy w ramach zespołu złożonego z przedstawicieli instytucji zamawiających, rzeczoznawców oraz przedsiębiorcy budowlanego odpowiedzialnego za przeprowadzenie prac, wówczas można zastosować procedurę specjalną w celu wybrania przedsiębiorcy najbardziej odpowiedniego z punktu widzenia integracji z zespołem.

W szczególności instytucje zamawiające zawierają w ogłoszeniu o zamówieniu możliwie najbardziej dokładny opis prac, które mają być wykonane, aby umożliwić zainteresowanym przedsiębiorcom sformułowanie odpowiednich koncepcji realizacji projektu. Ponadto zgodnie z kryteriami kwalifikacji, o których mowa w art. 45–52, instytucje zamawiające przedstawiają w ogłoszeniu kryteria podmiotowe, techniczne, ekonomiczne i finansowe, które powinni spełniać kandydaci.

W przypadku przyjęcia takiej procedury instytucje zamawiające stosują przepisy art. 2, 35, 36, 38, 39, 41, 42 i 43 oraz 45–52.

ROZDZIAŁ VI

Reguły dotyczące ogłaszania i przejrzystości

Sekcja 1

Publikacja ogłoszeń

Artykuł 35

Ogłoszenia

1. Instytucje zamawiające podają do wiadomości za pomocą wstępnego ogłoszenia informacyjnego, publikowanego przez Komisję lub przez nie same na swoich „profilach nabywcy”, opisanych w pkt 2 ust. b) załącznika VIII:

a) w odniesieniu do dostaw, szacunkową całkowitą wartość zamówień lub umów ramowych w podziale na grupy produktów, których zamierzają udzielić w ciągu następnych dwunastu miesięcy, w przypadku gdy szacunkowa całkowita wartość, z uwzględnieniem art. 7 i 9, jest równa lub większa niż 750 000 EUR.

Grupa produktów jest określana przez instytucje zamawiające poprzez odniesienie do nomenklatury CPV;

b) w odniesieniu do usług, szacunkową całkowitą wartość zamówień lub umów ramowych w każdej z kategorii usług wymienionych w załączniku II A, których zamierzają udzielić w ciągu następnych dwunastu miesięcy, w przypadku gdy szacunkowa całkowita wartość, z uwzględnieniem art. 7 i 9, jest równa lub większa niż 750 000 EUR;

c) w odniesieniu do robót budowlanych, podstawowe cechy zamówień lub umów ramowych, których zamierzają udzielić, w przypadku gdy szacunkowa wartość jest równa lub większa niż próg określony w art. 7, z uwzględnieniem art. 9.

Ogłoszenia, o których mowa w lit. a) i b), przesyłane są Komisji lub publikowane na profilu nabywcy, tak szybko jak to możliwe, po rozpoczęciu roku budżetowego.

Ogłoszenie, o którym mowa w lit. c), przesyłane jest Komisji lub publikowane na profilu nabywcy, tak szybko jak to możliwe, po podjęciu decyzji zatwierdzającej plany zamówień lub umów ramowych na roboty budowlane, których instytucje zamawiające zamierzają udzielić.

Instytucje zamawiające, które publikują wstępne ogłoszenie informacyjne na swoich profilach nabywcy, przesyłają Komisji drogą elektroniczną ogłoszenie o publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego na profilu nabywcy, zgodnie z formatem i szczegółowymi procedurami przesyłania ogłoszeń, o których mowa w pkt 3 załącznika VIII.

Publikacja ogłoszeń, o których mowa w lit. a), b) i c), jest obowiązkowa jedynie w przypadku gdy instytucje zamawiające korzystają z możliwości skrócenia terminów składania ofert, określonej w art. 38 ust. 4.

Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do procedur negocjacyjnych bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu.

2. Instytucje zamawiające, które zamierzają udzielić zamówienia publicznego lub zawrzeć umowę ramową w drodze procedury otwartej, ograniczonej lub na warunkach określonych w art. 30 procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia o zamówieniu, albo na warunkach określonych w art. 29 w drodze dialogu konkurencyjnego, powiadamiają o swoim zamiarze za pomocą ogłoszenia o zamówieniu.

3. Instytucje zamawiające, które zamierzają ustanowić dynamiczny system zakupów, powiadamiają o swoim zamiarze za pomocą ogłoszenia o zamówieniu.

Instytucje zamawiające, które zamierzają udzielić zamówienia publicznego w ramach dynamicznego systemu zakupów, powiadamiają o swoim zamiarze za pomocą uproszczonego ogłoszenia o zamówieniu.

4. Instytucje zamawiające, które udzieliły zamówienia lub zawarły umowę ramową, przesyłają ogłoszenie o wynikach procedury udzielania zamówienia nie później niż czterdzieści osiem dni po udzieleniu takiego zamówienia lub zawarciu umowy ramowej.

W przypadku umów ramowych zawartych zgodnie z art. 32 instytucje zamawiające nie są zobowiązane do przesyłania ogłoszeń o wynikach procedury udzielania zamówienia dla każdego zamówienia opartego na takiej umowie.

Instytucje zamawiające przesyłają ogłoszenie o wynikach procedury udzielania zamówienia w ramach dynamicznego systemu zakupów w ciągu czterdziestu ośmiu dni od udzielenia każdego zamówienia. Mogą one jednakże grupować takie ogłoszenia kwartalnie. W takim przypadku zgrupowane ogłoszenia przesyłane są w ciągu 48 dni od zakończenia każdego kwartału.

W przypadku zamówień publicznych na usługi, wymienione w załączniku II B, instytucje zamawiające zaznaczają w ogłoszeniu, czy wyrażają swoją zgodę na jego publikację. W odniesieniu do takich zamówień na usługi Komisja określa zasady sporządzania sprawozdań statystycznych na podstawie tych ogłoszeń, a także zasady publikacji tych sprawozdań zgodnie z procedurą określoną w art. 77 ust. 2.

Można odstąpić od publikacji pewnych informacji dotyczących udzielania zamówień lub zawierania umów ramowych, jeżeli ich ujawnienie mogłoby utrudnić stosowanie przepisów prawa lub byłoby sprzeczne z interesem publicznym, mogłoby zaszkodzić zgodnym z prawem interesom handlowym wykonawców, publicznych lub prywatnych, lub też mogłoby zaszkodzić uczciwej konkurencji pomiędzy nimi.

Artykuł 36

Forma i sposób publikacji ogłoszeń

1. Ogłoszenia zawierają informacje wymienione w załączniku VII A oraz, o ile ma to zastosowanie, wszelkie inne informacje, które instytucja zamawiająca uzna za przydatne, według formatu standardowych formularzy przyjętych przez Komisję, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 77 ust. 2.

2. Ogłoszenia przesyłane są Komisji przez instytucje zamawiające albo za pomocą środków elektronicznych, zgodnie z formatem i procedurami przesyłania wskazanymi w załączniku VIII ust. 3, albo za pomocą innych środków. W przypadku zastosowania procedury przyspieszonej, określonej w art. 38 ust. 8, ogłoszenia muszą być przesłane faksem lub środkami elektronicznymi, zgodnie z formatem i procedurami przesyłania wskazanymi w załączniku VIII pkt 3.

Ogłoszenia publikowane są zgodnie z technicznymi właściwościami publikacji określonymi w pkt 1 lit. a) i b) załącznika VIII.

3. Ogłoszenia sporządzane i przesyłane środkami elektronicznymi, zgodnie z formatem i procedurami przesyłania wskazanymi w załączniku VIII pkt 3, publikowane są nie później niż w ciągu pięciu dni od daty ich wysłania.

Ogłoszenia, które nie są przesyłane środkami elektronicznymi, zgodnie z formatem i procedurami przesyłania wskazanymi w załączniku VIII pkt 3, publikowane są nie później niż w ciągu dwunastu dni od daty ich wysłania lub w przypadku procedury przyspieszonej, o której mowa w art. 38 ust. 8, nie później niż w ciągu pięciu dni od daty ich wysłania.

4. Ogłoszenia o zamówieniach publikowane są w całości w jednym z oficjalnych języków Wspólnoty, wybranym przez instytucję zamawiającą, przy czym ta oryginalna wersja językowa stanowi jedyny autentyczny tekst ogłoszenia. Streszczenie obejmujące istotne elementy każdego ogłoszenia publikowane jest w pozostałych językach Wspólnoty.

Koszty publikacji ogłoszeń przez Komisję ponosi Wspólnota.

5. Ogłoszenia oraz ich zawartość nie mogą zostać opublikowane na poziomie krajowym przed datą ich wysłania do Komisji.

Ogłoszenia publikowane na poziomie krajowym nie mogą zawierać informacji innych od informacji zawartych w ogłoszeniach przesłanych Komisji lub opublikowanych na profilu nabywcy, zgodnie z art. 35 ust. 1 akapit pierwszy, ale muszą wskazywać datę wysłania ogłoszenia Komisji lub jego publikacji na profilu nabywcy.

Wstępne ogłoszenia informacyjne nie mogą zostać opublikowane na profilu nabywcy przed wysłaniem do Komisji ogłoszenia o ich publikacji w takiej formie; wskazują one datę tego wysłania.

6. Treść ogłoszeń, które nie są przesyłane środkami elektronicznymi, zgodnie z formatem i procedurami przesyłania wskazanymi w załączniku VIII pkt 3, ograniczona jest do około 650 słów.

7. Instytucje zamawiające muszą być w stanie udowodnić datę wysłania ogłoszeń.

8. Komisja przekazuje instytucji zamawiającej potwierdzenie opublikowania przesłanych informacji, podając datę takiej publikacji. Potwierdzenie takie stanowi dowód publikacji.

Artykuł 37

Publikacja nieobowiązkowa

Instytucje zamawiające mogą publikować, zgodnie z art. 36, ogłoszenia o zamówieniach publicznych, które nie podlegają wymogom publikacji określonym w niniejszej dyrektywie.

Sekcja 2

Terminy

Artykuł 38

Terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału oraz ofert

1. Podczas ustalania terminów składania ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału instytucje zamawiające uwzględniają, w szczególności, złożoność zamówienia oraz czas wymagany do sporządzenia ofert, z zastrzeżeniem terminów minimalnych określonych w niniejszym artykule.

2. W przypadku procedur otwartych minimalne terminy składania ofert wynoszą 52 dni od daty wysłania ogłoszenia o zamówieniu.

3. W przypadku procedur ograniczonych, procedur negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, o których mowa w art. 30 oraz dialogu konkurencyjnego:

a) minimalny termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału wynosi 37 dni od daty wysłania ogłoszenia o zamówieniu;

b) w odniesieniu do procedur ograniczonych minimalny termin składania ofert wynosi 40 dni od daty wysłania zaproszenia do składania ofert.

4. Po opublikowaniu wstępnego ogłoszenia informacyjnego przez instytucje zamawiające minimalny termin składania ofert, o którym mowa w ust. 2 i ust. 3 lit. b), może zgodnie z ogólną zasadą zostać skrócony do 36 dni, lecz w żadnym wypadku nie może być krótszy niż 22 dni.

Bieg takiego terminu rozpoczyna się od dnia, w którym, w przypadku procedur otwartych, wysłano ogłoszenie o zamówieniu oraz od dnia, w którym, w przypadku procedur ograniczonych, wysłano zaproszenie do składania ofert.

Dopuszcza się stosowanie terminów skróconych, o których mowa w akapicie pierwszym, pod warunkiem że wstępne ogłoszenie informacyjne zawierało wszystkie informacje wymagane w ogłoszeniu o zamówieniu, zgodnie z załącznikiem VII A, w zakresie, w jakim informacje te są dostępne w momencie publikacji tego ogłoszenia, oraz o ile wstępne ogłoszenie informacyjne wysłano do publikacji na co najmniej 52 dni i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą wysłania ogłoszenia o zamówieniu.

5. W przypadku gdy ogłoszenia są sporządzane i przesyłane za pomocą środków elektronicznych, zgodnie z formatem i procedurami przesyłania wskazanymi w załączniku VIII pkt 3, terminy składania ofert, o których mowa w ust. 2 i 4, w procedurach otwartych oraz terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału, wskazane w ust. 3 lit. a), w procedurach ograniczonych i negocjacyjnych oraz w procedurze dialogu konkurencyjnego, mogą zostać skrócone o siedem dni.

6. Terminy składania ofert, o których mowa w ust. 2 i ust. 3 lit. b), mogą ulec skróceniu o pięć dni w przypadku gdy instytucja zamawiająca oferuje nieograniczony i pełny bezpośredni dostęp, za pomocą środków elektronicznych, do dokumentów zamówienia oraz wszelkich dokumentów dodatkowych, począwszy od daty publikacji ogłoszenia zgodnie z załącznikiem VIII, wskazując w tekście ogłoszenia adres internetowy, pod którym dokumenty te są dostępne.

Powyższą redukcję terminu można zastosować łącznie z redukcją terminu, o której mowa w ust. 5.

7. Jeżeli z jakiegokolwiek przyczyny specyfikacje, dokumenty lub informacje dodatkowe, pomimo złożonego terminowo wniosku, nie zostaną dostarczone w terminach określonych w art. 39 i 40 lub w przypadku gdy oferty mogą zostać złożone jedynie po odbyciu wizytu na miejscu albo po dokonaniu na miejscu sprawdzenia dokumentów dołączonych do specyfikacji zamówienia, terminy składania ofert przedłuża się tak, aby wszyscy zainteresowani wykonawcy mogli uzyskać informacje niezbędne do sporządzenia ofert.

8. W przypadku procedur ograniczonych i negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, o których mowa w art. 30, jeżeli ze względu na pilną konieczność terminy ustanowione w niniejszym artykule nie mogą być zachowane, instytucje zamawiające mogą ustalić następujące terminy:

- a) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału, wynoszący nie mniej niż 15 dni od daty wysłania ogłoszenia lub nie mniej niż 10 dni, jeżeli ogłoszenie przesłano za pomocą środków elektronicznych, zgodnie z formatem i procedurami przesyłania ogłoszeń wskazanymi w pkt 3 załącznika VIII;
- b) oraz w przypadku procedur ograniczonych termin składania ofert wynoszący nie mniej niż 10 dni od daty wysłania zaproszenia do składania ofert.

Artykuł 39

Procedury otwarte: specyfikacje, dokumenty i informacje dodatkowe

1. W procedurach otwartych, gdy instytucje zamawiające nie oferują nieograniczonego i pełnego, bezpośredniego dostępu za pomocą środków elektronicznych, zgodnie z art. 38 ust. 6 do specyfikacji oraz wszelkich dokumentów dodatkowych, specyfikacje takie i dokumenty wysyłane są do wykonawców w ciągu najpóźniej sześciu dni od złożenia wniosku o dopuszczenie do

udziału, pod warunkiem że wniosek ten został złożony w odpowiednim czasie przed upływem ostatecznego terminu składania ofert.

2. Pod warunkiem złożenia wniosków w odpowiednim czasie, informacje dodatkowe związane ze specyfikacjami oraz wszelkie dokumenty dodatkowe powinny zostać dostarczone przez instytucje zamawiające lub właściwe wydziały nie później niż na sześć dni przed ostatecznym terminem składania ofert.

Sekcja 3

Treść i sposób przesyłania informacji

Artykuł 40

Zaproszenia do składania ofert, udziału w dialogu lub negocjacjach

1. W procedurach ograniczonych, dialogu konkurencyjnym oraz procedurach negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, w rozumieniu art. 30, instytucje zamawiające zapraszają równocześnie, na piśmie, wybranych kandydatów do składania ofert lub negocjacji albo, w przypadku dialogu konkurencyjnego, do udziału w dialogu.

2. Zaproszenie kandydatów zawiera:

- kopię specyfikacji lub dokumentu opisowego oraz wszelkich dokumentów dodatkowych, albo
- odniesienie do dostępu do specyfikacji oraz innych dokumentów wskazanych w tiret pierwszym, gdy zostaną one bezpośrednio udostępnione za pośrednictwem środków elektronicznych, zgodnie z art. 38 ust. 6.

3. W przypadku gdy specyfikacje, dokument opisowy lub wszelkie dokumenty pomocnicze znajdują się w posiadaniu podmiotu innego niż instytucja zamawiająca odpowiedzialna za procedurę udzielania zamówień, zaproszenie powinno zawierać adres instytucji, do której można zwrócić się z wnioskiem o takie specyfikacje, taki dokument opisowy lub dokumenty dodatkowe oraz odpowiedni termin zgłaszania takich wniosków, jak również wysokość i warunki opłat za ich uzyskanie. Właściwy wydział przesyła żadaną dokumentację wykonawcom niezwłocznie, po otrzymaniu ich wniosków.

4. Instytucja zamawiająca lub właściwy wydział wysyła informacje dodatkowe na temat specyfikacji, dokumentu opisowego lub dokumentacji dodatkowej nie później niż na sześć dni przed ostatecznym terminem składania ofert, pod warunkiem złożenia z odpowiednim wyprzedzeniem stosownego wniosku. W przypadku procedury ograniczonej lub negocjacyjnej przyspieszonej termin ten wynosi cztery dni.

5. Ponadto zaproszenie do składania ofert, do wzięcia udziału w dialogu lub do negocjacji musi zawierać co najmniej:

- a) odniesienie do opublikowanego ogłoszenia o zamówieniu;

- b) termin składania ofert, adres, na który muszą być one wysłane, oraz język albo języki, w jakich muszą być sporządzone;
- c) w przypadku dialogu konkurencyjnego datę i adres rozpoczęcia konsultacji oraz informację o wykorzystywanym w nim języku lub językach;
- d) odniesienie do wszelkich dokumentów, które należy ewentualnie załączyć na poparcie weryfikowanych oświadczeń składanych przez kandydata, zgodnie z art. 44, albo w celu uzupełnienia informacji przewidzianych w tym artykule, na tych samych warunkach jak te określone w art. 47 i 48;
- e) względną wagę kryteriów udzielania zamówień lub, tam gdzie to stosowne, uporządkowanie tych kryteriów od najważniejszego do najmniej ważnego, jeśli nie zostało to podane w ogłoszeniu o zamówieniu, specyfikacjach lub dokumencie dodatkowym.

Niemniej jednak w przypadku zamówień udzielanych na zasadach określonych w art. 29, informacje, o których mowa w lit. b) powyżej, nie zostają ujęte w zaproszeniu do udziału w dialogu, lecz pojawiają się w zaproszeniu do składania ofert.

Artykuł 41

Informowanie kandydatów i oferentów

1. Tak szybko jak to możliwe instytucje zamawiające informują kandydatów i oferentów o podjętych decyzjach dotyczących zawarcia umowy ramowej, udzielenia zamówienia lub dostępu do dynamicznego systemu zakupów, w tym także podstaw do podjęcia decyzji o rezygnacji z zawarcia umowy ramowej lub udzielenia zamówienia, dla którego wszczęto postępowanie, i o ponownym wszczęciu postępowania albo ustanowieniu dynamicznego systemu zakupów; informacje takie udzielane są na piśmie na podstawie wniosków przedkładanych instytucjom zamawiającym.
2. Na wniosek zainteresowanej strony instytucja zamawiająca, tak szybko jak to możliwe, informuje:
  - każdego odrzuconego kandydata o przyczynach odrzucenia jego wniosku,
  - każdego odrzuconego oferenta o przyczynach odrzucenia jego oferty, w tym także, w przypadkach, o których mowa w art. 23 ust. 4 i 5, o przyczynach podjęcia decyzji o nierównoważności lub decyzji, że roboty budowlane, dostawy lub usługi nie spełniają wymagań dotyczących charakterystyki lub wymagań w zakresie funkcjonalności,
  - każdego oferenta, który złożył dopuszczalną ofertę o cechach i względnej przewadze oferty, która została wybrana, jak również o nazwie wybranego oferenta lub stron umowy ramowej.

Termin niezbędny do udzielenia tego typu informacji nie może w żadnym wypadku przekroczyć 15 dni od daty złożenia pisemnego wniosku.

3. Niemniej jednak instytucje zamawiające mogą podjąć decyzję o nieudzielaniu pewnych informacji, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do udzielania zamówień, zawierania umów ramowych lub dopuszczania do udziału w dynamicznym systemie zakupów, jeżeli ich ujawnienie mogłoby utrudnić stosowanie przepisów prawa lub byłoby sprzeczne z interesem publicznym, mogłoby szkodzić zgodnym z prawem interesom handlowym wykonawców, publicznych lub prywatnych, lub też mogłoby zaszkodzić uczciwej konkurencji pomiędzy nimi

Sekcja 4

Komunikacja

Artykuł 42

Zasady dotyczące komunikacji

1. Wszelka komunikacja i wymiana informacji, o których mowa niniejszym tytule, może odbywać się, zgodnie z wyborem instytucji zamawiającej, za pomocą poczty, faksu, środków elektronicznych zgodnie z ust. 4 i 5, telefonu w przypadkach i okolicznościach określonych w ust. 6 lub za pomocą połączenia tych środków komunikacji.
2. Wybrane środki komunikacji muszą być ogólnie dostępne i nie mogą ograniczać dostępu wykonawców do procedury przetargowej.
3. Komunikacja, wymiana i przechowywanie informacji muszą odbywać się w sposób zapewniający integralność danych oraz poufność ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału, jak również to, że instytucje zamawiające zapoznają się z treścią ofert i wniosków jedynie po upływie terminu przeznaczonego na ich składanie.
4. Narzędzia wykorzystywane do celów komunikacji za pośrednictwem środków elektronicznych, jak również ich właściwości techniczne muszą mieć charakter niedyskryminacyjny, ogólnodostępny i kompatybilny z technologiami informatycznymi i komunikacyjnymi będącymi w powszechnym użyciu.
5. W odniesieniu do urzędzeń do elektronicznego przesyłania i składania ofert oraz urzędzeń do składania wniosków o dopuszczenie do udziału drogą elektroniczną stosuje się następujące zasady:
  - a) informacje na temat specyfikacji niezbędnych do elektronicznego składania ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału, w tym kodowania, dostępne są dla zainteresowanych stron. Ponadto urzędzenia do elektronicznego składania ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału spełniają wymagania określone w załączniku X;
  - b) Państwa Członkowskie mogą, zgodnie z art. 5 dyrektywy 1999/93/WE, wymagać, aby oferty elektroniczne opatrywane były zaawansowanym podpisem elektronicznym, zgodnie z ust. 1 tego dokumentu;

- c) Państwa Członkowskie mogą wprowadzić lub stosować systemy dobrowolnej akredytacji mające na celu podniesienie poziomu świadczenia usług certyfikacyjnych w odniesieniu do tych urzędzeń;
- d) oferenci lub kandydaci zobowiązują się do złożenia przed upływem terminu składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału dokumentów, certyfikatów oraz oświadczeń, o których mowa w art. 45–50 oraz art. 52, jeżeli dokumenty te nie są dostępne w postaci elektronicznej.
6. W odniesieniu do przesyłania wniosków o dopuszczenie do udziału zastosowanie mają następujące zasady:
- a) wnioski o dopuszczenie do udziału w procedurach udzielania zamówień publicznych można zgłaszać na piśmie lub telefonicznie;
- b) w przypadku telefonicznego zgłaszania wniosków o dopuszczenie do udziału przed upływem terminu składania takich wniosków należy przesłać potwierdzenie ich wysłania;
- c) instytucje zamawiające mogą wymagać, aby wnioski o dopuszczenie do udziału, składane za pomocą faksu, były potwierdzane za pomocą poczty lub środków elektronicznych, w przypadku gdy jest to konieczne dla celów dowodowych. Wymóg taki, w tym termin przesyłania potwierdzeń pocztą lub środkami elektronicznymi, musi zostać wskazany w ogłoszeniu o zamówieniu.

Sekcja 5

Sprawozdania

Artykuł 43

Treść sprawozdań

W odniesieniu do każdego zamówienia, umowy ramowej oraz dynamicznego systemu zakupów instytucja zamawiająca sporządza pisemne sprawozdanie, zawierające co najmniej:

- a) nazwę i adres instytucji zamawiającej, przedmiot i wartość zamówienia, umowy ramowej oraz dynamicznego systemu zakupów;
- b) nazwy dopuszczonych kandydatów lub oferentów oraz powody ich wyboru;
- c) nazwy odrzuconych kandydatów lub oferentów oraz powody ich odrzucenia;
- d) powody odrzucenia rażąco niskich ofert;
- e) nazwę wybranego oferenta oraz powody wyboru jego oferty, a także, jeśli jest to wiadome, wskazanie tej części zamówienia lub umowy ramowej, którą wybrany oferent zamierza zlecić do wykonania stronom trzecim;
- f) w wypadku procedur negocjacyjnych okoliczności określone w art. 30 i 31, uzasadniające zastosowanie tych procedur;

- g) w odniesieniu do dialogu konkurencyjnego okoliczności określone w art. 29, uzasadniające zastosowanie tej procedury;
- h) jeżeli jest to właściwe, powody, dla których instytucja zamawiająca zrezygnowała z udzielenia zamówienia lub zawarcia umowy ramowej albo z ustanowienia dynamicznego systemu zakupów.

Instytucje zamawiające podejmują odpowiednie działania zmierzające do udokumentowania postępów w przeprowadzaniu procedur udzielania zamówień publicznych za pomocą środków elektronicznych.

Niniejsze sprawozdanie albo jego główne elementy należy przekazać Komisji na jej żądanie.

ROZDZIAŁ VII

Przeprowadzenie procedury

Sekcja 1

Przepisy ogólne

Artykuł 44

Weryfikacja predyspozycji i kwalifikacja uczestników oraz udzielanie zamówień

1. Zamówień udziela się na podstawie kryteriów określonych w art. 53 i 55, z uwzględnieniem art. 24, po zweryfikowaniu przez instytucje zamawiające predyspozycji wykonawców, którzy nie zostali wykluczeni zgodnie z art. 45 i 46, na podstawie kryteriów dotyczących ich sytuacji ekonomicznej i finansowej, wiedzy lub możliwości zawodowych i technicznych, o których mowa w art. 47–52, oraz, w stosownych wypadkach, na podstawie niedyskryminacyjnych reguł i kryteriów określonych w ust. 3.

2. Instytucje zamawiające mogą żądać od kandydatów i oferentów spełnienia wymagań dotyczących minimalnych zdolności zgodnie z art. 47 i 48.

Zakres informacji, o których mowa w art. 47 i 48, oraz minimalne zdolności wymagane w przypadku konkretnych zamówień muszą być związane i proporcjonalne do przedmiotu zamówienia.

Wspomniane minimalne wymogi określa się w ogłoszeniu o zamówieniu.

3. W przypadku procedur ograniczonych, procedur negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia oraz procedurze dialogu konkurencyjnego instytucje zamawiające mogą ograniczyć liczbę odpowiednich kandydatów, których zaproszą do złożenia ofert, negocjacji lub prowadzenia dialogu, o ile dostateczna liczba odpowiednich kandydatów jest dostępna. Instytucje zamawiające podają w ogłoszeniu o zamówieniu obiektywne i niedyskryminacyjne kryteria lub reguły, które zamierzają stosować, minimalną liczbę kandydatów, których zamierzają zaprosić, oraz, o ile to właściwe, ich maksymalną liczbę.

W procedurze ograniczonej minimalna liczba oznacza pięciu kandydatów. W procedurze negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia oraz w procedurze dialogu konkurencyjnego minimalna liczba oznacza trzech kandydatów. W każdym jednak przypadku liczba zaproszonych kandydatów powinna być wystarczająca, aby zapewnić prawdziwą konkurencję.

Instytucje zamawiające zapraszają kandydatów w liczbie nie mniejszej niż liczba minimalna, o której mowa powyżej. W przypadku gdy liczba kandydatów spełniających kryteria kwalifikacji oraz posiadających wymagane minimum zdolności jest mniejsza od liczby minimalnej, instytucja zamawiająca może kontynuować realizację procedury zapraszając kandydatów posiadających wymagane kwalifikacje. W ramach tej samej procedury instytucja zamawiająca nie może wziąć pod uwagę innych wykonawców, którzy nie złożyli wniosków o dopuszczenie do udziału, ani kandydatów, którzy nie posiadają wymaganych kwalifikacji.

4. W przypadku gdy instytucje zamawiające korzystają z możliwości ograniczenia liczby rozwiązań do dyskusji lub ofert do negocjacji, zgodnie z art. 29 ust. 4 oraz z art. 30 ust. 4, stosują one przy tym kryteria udzielania zamówień, o których mowa w ogłoszeniu o zamówieniu, specyfikacjach lub dokumencie dodatkowym. Liczba uzyskana w ostatnim etapie powinna zapewniać prawdziwą konkurencję, o ile istnieje wystarczająca liczba rozwiązań lub odpowiednich kandydatów.

Sekcja 2

Kryteria kwalifikacji podmiotowej

Artykuł 45

Podmiotowa sytuacja kandydata lub oferenta

1. Z udziału w zamówieniu wykluczany jest każdy kandydat lub oferent, który został skazany prawomocnym wyrokiem sądu z powodu dopuszczenia się co najmniej jednego z poniższych czynów i który znany jest instytucji zamawiającej:

- a) udział w organizacji przestępczej, zgodnie z definicją takiej organizacji zawartą w art. 2 ust. 1 wspólnego działania Rady 98/733/WSiSW⁽¹⁾;
- b) korupcja, zgodnie z definicją zawartą odpowiednio w art. 3 aktu Rady z dnia 26 maja 1997 r.⁽²⁾ oraz art. 3 ust. 1 wspólnego działania Rady 98/742/WSiSW⁽³⁾;
- c) oszustwo w rozumieniu art. 1 Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich⁽⁴⁾;
- d) udział w praniu pieniędzy, zgodnie z definicją art. 1 dyrektywy Rady 91/308/EWG z dnia 10 czerwca 1991 r. w sprawie uniemożliwienia korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy⁽⁵⁾.

Państwa Członkowskie określają, zgodnie ze swoim prawem krajowym oraz uwzględniając prawo wspólnotowe, warunki wykonania przepisów niniejszego ustępu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 351 z 29.12.1998, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 195 z 25.6.1997, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 358 z 31.12.1998, str. 2.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 316 z 27.11.1995, str. 48.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 166 z 28.6.1991, str. 77. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2001/97/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 grudnia 2001 r. (Dz.U. L 344 z 28.12.2001, str. 76).

Mogą one przewidzieć możliwość odstąpienia od przestrzegania wymogu, o którym mowa w akapicie pierwszym, z uwagi na interes ogólny.

Do celów niniejszego ustępu instytucje zamawiające, o ile jest to właściwe, proszą kandydatów lub oferentów o dostarczenie dokumentów, o których mowa w ust. 3, i mogą w przypadku wątpliwości co do podmiotowej sytuacji takich kandydatów lub oferentów zwrócić się do właściwych organów z wnioskiem o udzielenie wszelkich niezbędnych informacji dotyczących podmiotowej sytuacji tych kandydatów lub oferentów. W przypadku gdy informacja taka dotyczy kandydata lub oferenta posiadającego siedzibę lub miejsce zamieszkania w innym państwie niż to, w którym znajduje się siedziba instytucji zamawiającej, instytucja ta może zwrócić się o współpracę do właściwych organów. Uwzględniając krajowe przepisy prawa Państwa Członkowskiego, w którym znajdują się siedziby lub miejsca zamieszkania kandydatów lub oferentów, wnioski takie odnoszą się do osób prawnych lub fizycznych, w tym, stosownie, dyrektorów przedsiębiorstw oraz wszelkich osób posiadających uprawnienia do reprezentowania, decydowania lub sprawowania kontroli nad kandydatem lub oferentem.

2. Z udziału w zamówieniu można wykluczyć każdego wykonawcę, który:

- a) jest w stanie upadłości lub likwidacji, którego działalność jest objęta zarządem sądowym, zawarł umowę z wierzycielami, zawiesił działalność gospodarczą albo znajduje się w analogicznej sytuacji, wynikającej z podobnej procedury zgodnej z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;
- b) jest przedmiotem postępowania o ogłoszenie upadłości, o wydanie nakazu przymusowej likwidacji, o ustanowienie zarządu sądowego, postępowania układowego z wierzycielami lub innego podobnego postępowania zgodnego z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;
- c) został skazany prawomocnym wyrokiem, zgodnie z krajowymi przepisami, za przestępstwo związane z jego działalnością zawodową;
- d) jest winny poważnego wykroczenia zawodowego, udowodnionego dowolnymi środkami przez instytucje zamawiające;
- e) nie wypełnił zobowiązań dotyczących opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, zgodnie z przepisami prawnymi kraju, w którym ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, lub zgodnie z przepisami prawnymi kraju instytucji zamawiającej;
- f) nie wypełnił zobowiązań dotyczących płatności podatków, zgodnie z przepisami prawnymi kraju, w którym ma siedzibę lub miejsce zamieszkania lub zgodnie z przepisami prawnymi kraju instytucji zamawiającej;

- g) jest winny poważnego wprowadzenia w błąd w zakresie przekazania lub nieprzekazania informacji, wymaganych na mocy niniejszej sekcji dyrektywy.

Artykuł 47

Sytuacja ekonomiczna i finansowa

Zgodnie z przepisami prawa krajowego oraz uwzględniając przepisy prawa wspólnotowego, Państwa Członkowskie określają warunki wykonania przepisów niniejszego ustępu.

3. Jako wystarczający dowód, że do wykonawcy nie stosuje się żaden z przypadków wymienionych w ust. 1 lub ust. 2 lit. a), b), c), e) lub f) instytucje zamawiające przyjmują:

- a) w odniesieniu do ust. 1 oraz ust. 2 lit. a), b) i c) – wyciąg z rejestru sądowego, a w przypadku jego braku równoważny dokument wykazujący, że wymogi te zostały spełnione, wydany przez właściwy organ sądowy lub administracyjny kraju pochodzenia lub kraju, z którego ta osoba przybywa;
- b) w odniesieniu do ust. 2 lit. e) i f) – zaświadczenie wydane przez właściwe organy Państwa Członkowskiego, którego to dotyczy.

W przypadku gdy dany kraj nie wydaje takich dokumentów lub zaświadczeń, lub też gdy nie obejmują one wszystkich przypadków określonych w ust. 1 oraz ust. 2 lit. a), b) i c), mogą być one zastąpione oświadczeniem złożonym pod przysięgą lub – w Państwach Członkowskich, w których prawo nie przewiduje składania oświadczeń pod przysięgą – uroczystym oświadczeniem złożonym przez daną osobę przed właściwym organem sądowym lub administracyjnym, notariuszem albo przed właściwą organizacją zawodową lub gospodarczą kraju pochodzenia lub kraju, z którego ta osoba przybywa.

4. Państwa Członkowskie wyznaczają organy i instytucje właściwe do wydawania dokumentów, zaświadczeń lub oświadczeń, o których mowa w ust. 3, i niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję. Powiadomienie takie nie narusza przepisów o ochronie danych.

Artykuł 46

Predyspozycje do prowadzenia działalności zawodowej

Od każdego wykonawcy ubiegającego się o uczestnictwo w realizacji zamówienia publicznego można żądać dowodu posiadania przezeń wpisu do jednego z rejestrów zawodowych lub handlowych, lub dostarczenia oświadczenia pod przysięgą lub zaświadczenia, zgodnie z opisem zawartym w załączniku IX A – w odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane, w załączniku IX B – w odniesieniu do zamówień na dostawy oraz w załączniku IX C – dla zamówień na usługi, i zgodnie z warunkami przewidzianymi przez prawo Państwa Członkowskiego, w którym ma on swoją siedzibę.

W procedurze udzielenia zamówień na usługi, jeżeli kandydaci lub oferenci muszą posiadać określone zezwolenia lub muszą być członkami określonej organizacji, aby mieć możliwość realizowania w swoim kraju określonej usługi, instytucja zamawiająca może wymagać od nich przedstawienia dowodu, iż posiadają oni takie zezwolenie lub status członkowski.

1. Według ogólnych zasad, dowodem sytuacji finansowej i ekonomicznej wykonawcy może być dostarczony przezeń jeden lub kilka z następujących dokumentów:

- a) odpowiednie oświadczenia banków albo stosowny dowód posiadania odpowiedniego ubezpieczenia z tytułu ryzyka zawodowego;
- b) bilans lub wyciągi z bilansów w przypadku gdy opublikowanie bilansów jest wymagane na mocy prawa w kraju, w którym usługodawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania;
- c) oświadczenie o ogólnym obrocie przedsiębiorstwa oraz o stosownym obrocie w obszarze objętym zamówieniem za okres nie więcej niż trzech ostatnich lat budżetowych, w zależności od daty utworzenia przedsiębiorstwa lub rozpoczęcia działalności handlowej przez wykonawcę, pod warunkiem dostępności wspomnianych informacji.

2. Wykonawca może, w stosownych sytuacjach oraz w przypadku konkretnego zamówienia, polegać na zdolnościach innych podmiotów, niezależnie od charakteru prawnego łączących go z nimi powiązań. Musi on w takiej sytuacji udowodnić instytucji zamawiającej, iż będzie dysponował niezbędnymi zasobami, np. przedstawiając w tym celu stosowne zobowiązanie takich podmiotów.

3. Na tych samych warunkach grupa wykonawców, o której mowa w art. 4, może przedstawiać zdolności innych członków tej grupy lub innych podmiotów.

4. Instytucje zamawiające określą w ogłoszeniu o zamówieniu lub zaproszeniu do składania ofert, który lub które spośród dokumentów wymienionych w ust. 1 wybrały, a także, jakie inne dokumenty muszą zostać przedstawione.

5. Jeżeli z jakiegokolwiek uzasadnionej przyczyny wykonawca nie może przedstawić dokumentów, wymaganych przez instytucję zamawiającą, może udowodnić swą sytuację ekonomiczną i finansową za pomocą każdego innego dokumentu, który instytucja zamawiająca uzna za odpowiedni.

Artykuł 48

Kwalifikacje techniczne i/lub zawodowe

1. Techniczne i/lub zawodowe kwalifikacje wykonawców są oceniane i weryfikowane zgodnie z ust. 2 i 3.

2. W zależności od charakteru, ilości lub znaczenia, a także przeznaczenia robót budowlanych, dostaw i usług, dowód możliwości technicznych wykonawcy może stanowić jeden lub kilka z poniższych środków:

- a) i) wykaz robót budowlanych wykonanych w ciągu ostatnich pięciu lat wraz z zaświadczeniami zadowolającego wykonania najważniejszych robót. Zaświadczenia wskazują wartość, datę i miejsce robót, oraz określają, czy roboty zostały wykonywane zgodnie z zasadami sztuki budowlanej i prawidłowo ukończone. W razie konieczności właściwy organ przedkłada takie zaświadczenie bezpośrednio instytucji zamawiającej;
- ii) wykaz głównych dostaw lub usług zrealizowanych w ciągu ostatnich trzech lat, z podaniem kwot, dat wykonania oraz odbiorców, publicznych lub prywatnych. Dowody dostaw i usług należy przedstawić:
- w przypadku gdy odbiorcą była instytucja zamawiająca – w formie zaświadczeń wydanych lub poświadczonych przez właściwy organ;
  - w przypadku gdy odbiorcą był nabywca prywatny – w postaci zaświadczenia wystawionego przez nabywcę, a w razie braku takiego zaświadczenia – w postaci oświadczenia wykonawcy;
- b) wskazanie zaangażowanych pracowników technicznych lub instytucji technicznych, niezależnie od tego, czy są one częścią przedsiębiorstwa danego wykonawcy, w szczególności tych, odpowiedzialnych za kontrolę jakości, zaś w przypadku zamówień na roboty budowlane – tych, którymi ten przedsiębiorca budowlany będzie dysponował do wykonania robót budowlanych;
- c) opis urządzeń technicznych oraz środków zastosowanych przez dostawcę lub usługodawcę w celu zapewnienia jakości oraz opis zaplecza naukowo-badawczego przedsiębiorstwa;
- d) w przypadku gdy produkty lub usługi, które mają zostać dostarczone, mają charakter złożony lub, wyjątkowo, mają szczególne przeznaczenie, instytucje zamawiające lub, w ich imieniu, właściwy organ urzędowy kraju, w którym dostawca lub usługodawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, z zastrzeżeniem zgody tego organu, przeprowadza kontrolę możliwości produkcyjnych dostawcy lub możliwości technicznych usługodawcy, a w razie konieczności także dostępnych mu możliwości naukowych i badawczych, jak również środków kontroli jakości, z których będzie korzystał;
- e) wykształcenie i kwalifikacje zawodowe usługodawcy, przedsiębiorcy budowlanego lub personelu zarządzającego przedsiębiorstwem, w szczególności osoby lub osób odpowiedzialnych za świadczenie usług lub kierowanie robotami budowlanymi;
- f) w odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane oraz zamówień publicznych na usługi oraz wyłącznie w stosownych przypadkach, wskazanie środków zarządzania środowiskiem, które wykonawca będzie mógł zastosować podczas realizacji zamówienia;
- g) oświadczenie na temat wielkości średniego rocznego zatrudnienia u usługodawcy lub przedsiębiorcy budowlanego oraz liczebność personelu zarządzającego w ostatnich trzech latach;
- h) oświadczenie na temat narzędzi, wyposażenia zakładu i urządzeń technicznych dostępnych usługodawcy lub przedsiębiorcy budowlanemu w celu realizacji zamówienia;
- i) wskazanie części zamówienia, której realizację usługodawca zamierza ewentualnie zlecić podwykonawcy;
- j) w odniesieniu do produktów, które mają zostać dostarczone:
- i) próbki, opisy lub fotografie, których autentyczność musi zostać zaświadczona na żądanie instytucji zamawiającej;
  - ii) zaświadczenia sporządzone przez uznane, właściwe urzędowe instytucje lub agencje kontroli jakości i wyraźnie potwierdzające zgodność produktów przez odniesienie do specyfikacji lub norm.
3. Wykonawca może, w stosownych sytuacjach oraz w przypadku konkretnego zamówienia, polegać na zdolnościach innych podmiotów, niezależnie od charakteru prawnego łączących go z nimi powiązań. Musi on w takiej sytuacji dowieść instytucji zamawiającej, iż będzie dysponował zasobami niezbędnymi do realizacji zamówienia, na przykład przedstawiając w tym celu zobowiązanie tych podmiotów do oddania mu do dyspozycji niezbędnych zasobów.
4. Na tych samych warunkach grupa wykonawców, o której mowa w art. 4, może przedstawiać zdolności innych członków tej grupy lub innych podmiotów.
5. W procedurach udzielania zamówień publicznych, których przedmiot stanowią dostawy wymagające wykonania prac dotyczących rozmieszczenia lub instalacji, wykonania usług lub realizacji robót budowlanych, zdolność wykonawców do wykonania usług, instalacji lub robót może być oceniana w szczególności w odniesieniu do ich kwalifikacji, efektywności, doświadczenia i rzetelności.
6. Instytucja zamawiająca określa w ogłoszeniu lub w zaproszeniu do składania ofert, które z dokumentów wymienionych w ust. 2 życzy sobie otrzymać.

Artykuł 49

Normy zapewniania jakości

W przypadku gdy instytucje zamawiające wymagają przedstawienia zaświadczeń sporządzonych przez niezależne instytucje zajmujące się poświadczaniem zgodności działań wykonawcy z niektórymi normami jakościowymi, odwołują się one do systemów zapewniania jakości opartych na odpowiednich seriach norm europejskich poświadczonych przez organy zgodnie z europejskimi normami dotyczącymi certyfikacji. Instytucje zamawiające uznają równoważne zaświadczenia instytucji mających siedzibę w innych Państwach Członkowskich. Przyjmują one także inne dowody stosowania przez wykonawców równoważnych środków zapewniania jakości.

Artykuł 50

Normy zarządzania środowiskiem

W przypadku gdy instytucje zamawiające, w sytuacjach określonych w art. 48 ust. 2 lit. f), wymagają przedstawienia zaświadczeń sporządzonych przez niezależne instytucje zajmujące się poświadczaniem zgodności wykonawcy z niektórymi wspólnotowymi normami zarządzania środowiskiem, odwołują się one do systemu zarządzania środowiskiem i audytu (EMAS) lub norm zarządzania środowiskiem opartych na europejskich lub międzynarodowych normach poświadczonych przez organy działające zgodnie z prawem wspólnotowym lub europejskimi lub międzynarodowymi normami dotyczącymi certyfikacji. Instytucje zamawiające uznają równoważne zaświadczenia instytucji mających siedzibę w innych Państwach Członkowskich. Przyjmują one także inne dowody stosowania równoważnych środków zarządzania środowiskiem przedstawione przez wykonawcy.

Artykuł 51

Dokumenty i informacje dodatkowe

Instytucje zamawiające mogą wezwać wykonawców do uzupełnienia zaświadczeń i dokumentów przedłożonych na podstawie art. 45–50 lub o ich wyjaśnienie.

Artykuł 52

Urzędowe wykazy zatwierdzonych wykonawców oraz certyfikacja przez instytucje publiczne lub prywatne

1. Państwa Członkowskie mogą wprowadzić urzędowe wykazy zatwierdzonych przedsiębiorców budowlanych, dostawców lub usługodawców albo ich certyfikację przez publiczne lub prywatne instytucje certyfikacyjne.

Państwa Członkowskie dostosowują warunki dokonywania wpisów w takich wykazach oraz wydawania certyfikatów przez instytucje certyfikacyjne do przepisów art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 2 lit. a)–d) i g), art. 46, art. 47 ust. 1, 4 i 5, art. 48 ust. 1, 2, 5 i 6, art. 49 oraz, w stosownych przypadkach, art. 50.

Państwa Członkowskie dostosowują je także do przepisów art. 47 ust. 2 oraz art. 48 ust. 3 w odniesieniu do wniosków o dokonanie wpisu w wykazie, składanych przez wykonawców należących do grupy i powołujących się na udostępnione im zasoby przez inne podmioty należące do tej grupy. W takim przypadku wykonawcy ci muszą udowodnić organowi sporządzającemu urzędowy wykaz, iż zasoby te zostaną oddane do ich dyspozycji na cały okres ważności zaświadczenia potwierdzającego ich wpis w urzędowym wykazie i że przez ten sam okres podmioty te nadal będą spełniały kryteria kwalifikacji określone w artykułach, o których mowa w drugim akapicie, na które wykonawcy powołują się we wnioskach.

2. Wykonawcy wpisani w urzędowych wykazach lub posiadający certyfikat mogą w przypadku każdego zamówienia przedłożyć instytucji zamawiającej zaświadczenie o wpisie wydane przez właściwy organ lub certyfikat wystawiony przez właściwą instytucję certyfikacyjną. Zaświadczenia takie i certyfikaty określają dokumenty, które stanowiły podstawę wpisu do wykazu lub uzyskania certyfikatu oraz klasyfikację zawartą w tym wykazie.

3. Poświadczony przez właściwą instytucję wpis do urzędowego wykazu lub certyfikat wydany przez instytucję certyfikacyjną powoduje domniemanie przez instytucje zamawiające innych Państw Członkowskich, że dany podmiot jest odpowiedni, jedynie w odniesieniu do przypadków określonych w art. 45 ust. 1 i ust. 2 lit. a)–d) oraz g), art. 46, art. 47 ust. 1 lit. b) i c) oraz art. 48 ust. 2 lit. a) ppkt i), lit. b), e), g) i h) w odniesieniu do przedsiębiorców budowlanych, ust. 2 lit. a) pakt ii), lit. b), c) d) i j) – w odniesieniu do dostawców oraz ust. 2 lit. a) ppkt ii) oraz lit. c)–i) – w odniesieniu do usługodawców.

4. Informacje, które wynikają z wpisu do wykazu urzędowego lub certyfikatu, nie mogą być kwestionowane bez uzasadnienia. Jednak w odniesieniu do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne oraz podatków można wymagać od każdego wpisanego wykonawcy dodatkowego zaświadczenia w przypadku każdego zamówienia.

Instytucje zamawiające innych Państw Członkowskich stosują przepisy ust. 3 oraz akapitu pierwszego niniejszego ustępu jedynie wobec wykonawców, mających siedzibę lub miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim prowadzącym wykaz urzędowy.

5. W przypadku wpisu wykonawców z innych Państw Członkowskich do wykazu urzędowego lub ich certyfikacji przez instytucje, o których mowa w ust. 1, nie można wymagać żadnych innych dowodów ani oświadczeń poza tymi, których wymaga się od wykonawców krajowych ani też w żadnym wypadku innych niż wymagane w art. 45–49, a także, w stosownych okolicznościach, art. 50.

Niemniej jednak wykonawcy z innych Państw Członkowskich nie mogą zostać zobligowani do dokonania takiego wpisu lub certyfikacji w celu udziału w procedurze udzielania zamówienia. Instytucje zamawiające uznają równoważne certyfikaty wydawane przez instytucje mające swoje siedziby w pozostałych Państwach Członkowskich. Przyjmują one również inne, równoważne środki dowodowe.

6. Wykonawcy mogą w dowolnym momencie zwrócić się z prośbą o dokonanie wpisu w urzędowym wykazie lub wydanie stosownego certyfikatu. O decyzji organu sporządzającego wykaz lub odpowiedniej instytucji certyfikacyjnej muszą one zostać poinformowane w odpowiednio krótkim czasie.

7. Instytucjami certyfikacyjnymi, o których mowa w ust. 1, są instytucje działające zgodnie z europejskimi normami certyfikacji.

8. Państwa Członkowskie, prowadzące urzędowe wykazy lub posiadające instytucje certyfikacyjne, o których mowa w ust. 1, zobowiązane są powiadamiać Komisję oraz inne Państwa Członkowskie o adresie instytucji, do której należy przysyłać wnioski o dokonanie wpisu.

Sekcja 3

Udzielanie zamówienia

Artykuł 53

Kryteria udzielenia zamówienia

1. Bez uszczerbku dla krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych dotyczących wynagradzania z tytułu niektórych usług, kryteriami, na podstawie których instytucje zamawiające udzielają zamówień publicznych, są:

a) w przypadku gdy zamówienia udziela się na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia instytucji zamawiającej, różne kryteria odnoszące się do danego zamówienia publicznego, przykładowo jakość, cena, wartość techniczna, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, koszty użytkowania, rentowność, serwis posprzedażny oraz pomoc techniczna, termin dostarczenia lub czas dostarczenia lub realizacji; lub

b) wyłącznie najniższa cena.

2. Bez uszczerbku dla akapitu trzeciego, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a), instytucja zamawiająca określa w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia, albo, w przypadku dialogu konkurencyjnego, w dokumencie opisowym, wagę przypisaną każdemu z kryteriów wybranych w celu ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

Wagi te mogą być wyrażone za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną.

Jeżeli w opinii instytucji zamawiającej przedstawienie wag nie jest możliwe z oczywistych przyczyn, instytucja zamawiająca wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia lub, w przypadku dialogu konkurencyjnego, w dokumencie opisowym kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.

Artykuł 54

Zastosowanie aukcji elektronicznych

1. Państwa Członkowskie mogą przewidzieć możliwość stosowania aukcji elektronicznych przez instytucje zamawiające.

2. W procedurach otwartych, ograniczonych lub negocjacyjnych, w przypadku, o którym mowa w art. 30 ust. 1 lit. a), instytucje zamawiające mogą zdecydować, że udzielenie zamówienia zostanie poprzedzone aukcją elektroniczną, jeżeli specyfikacje zamówienia można określić w sposób precyzyjny.

Na tych samych warunkach aukcja elektroniczna może zostać przeprowadzona w przypadku ponownego otwarcia zamówienia na konkurencję pomiędzy stronami umowy ramowej, zgodnie z art. 32 ust. 4 akapit drugi tiret drugie oraz w przypadku rozpoczęcia procedury udzielania w ramach dynamicznego systemu zakupów, o którym mowa w art. 33.

Aukcja elektroniczna oparta jest:

— wyłącznie na cenach, gdy zamówienia udziela się na podstawie kryterium najniższej ceny,

— lub na cenach lub nowych wartościach cech ofert wskazanych w specyfikacji, gdy zamówienie udziela się na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

3. Instytucje zamawiające, które podejmują decyzję o przeprowadzeniu aukcji elektronicznej, podają tę informację w ogłoszeniu o zamówieniu.

Specyfikacje powinny zawierać, między innymi, następujące dane:

a) cechy, których wartości będą przedmiotem aukcji elektronicznej, pod warunkiem że cechy te są wymierne i mogą być wyrażone w postaci liczby lub procentowej;

b) wszelkie ograniczenia co do przedstawianych wartości, wynikające ze specyfikacji dotyczących przedmiotu zamówienia;

c) informacje, które zostaną udostępnione oferentom w trakcie aukcji elektronicznej, oraz, o ile jest to właściwe, termin ich udostępnienia;

d) odpowiednie informacje dotyczące przebiegu aukcji elektronicznej;

e) warunki, na jakich oferenci będą mogli licytować, oraz, w szczególności, minimalne różnice, które, o ile ma to zastosowanie, wymagane będą podczas licytacji;

f) odpowiednie informacje dotyczące wykorzystywanego sprzętu elektronicznego, rozwiązań i specyfikacji technicznych w zakresie połączeń.

4. Przed przystąpieniem do aukcji elektronicznej instytucje zamawiające dokonują pełnej wstępnej oceny ofert, zgodnie z ustalonym kryterium/ustalonymi kryteriami udzielenia zamówienia oraz przypisaną im wagą.

Wszyscy oferenci, którzy złożyli dopuszczalne oferty, zapraszani są jednocześnie za pomocą środków elektronicznych, do przedstawienia nowych cen lub nowych wartości; zaproszenie takie powinno zawierać wszystkie istotne informacje dotyczące indywidualnego połączenia z wykorzystywanym sprzętem elektronicznym, a także datę i godzinę rozpoczęcia aukcji elektronicznej. Aukcja elektroniczna może odbywać się w ramach kilku kolejnych etapów. Aukcja elektroniczna nie może rozpocząć się wcześniej niż po upływie dwóch dni roboczych od daty wysłania zaproszeń.

5. Jeżeli zamówienia udziela się na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, do zaproszenia dołączany jest również wynik pełnej oceny danego oferenta, przeprowadzonej zgodnie z wagami, o których mowa w art. 53 ust. 2 akapit pierwszy.

Zaproszenie wskazuje również formułę matematyczną, która zostanie wykorzystana w aukcji elektronicznej do automatycznego tworzenia kolejnych klasyfikacji na podstawie przedstawianych nowych cen lub wartości. Formuła ta uwzględnia wagi przypisane wszystkim kryteriom w celu ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, wskazanym w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacjach; jednakże w tym celu wszystkie przedziały powinny zostać wcześniej sprowadzone do konkretnych wartości.

W przypadku dopuszczenia ofert wariantowych, dla każdego wariantu określa się odrębną formułę.

6. Na każdym etapie aukcji elektronicznej instytucje zamawiające niezwłocznie komunikują wszystkim oferentom wystarczającą ilość informacji, aby umożliwić im ustalenie swojej pozycji w klasyfikacji w dowolnym momencie. Mogą one podawać również inne informacje dotyczące innych przedstawionych cen lub wartości, pod warunkiem że zostało to określone w specyfikacjach. Mogą one również w dowolnym czasie ogłosić liczbę uczestników danego etapu aukcji. Jednakże w żadnym wypadku nie mogą one ujawniać tożsamości oferentów w trakcie żadnego z etapów aukcji elektronicznej.

7. Instytucje zamawiające zamykają aukcję elektroniczną w jeden lub więcej z następujących sposobów:

- a) w zaproszeniu do udziału w aukcji podają ustaloną z góry datę i godzinę;
- b) w przypadku gdy nie otrzymają żadnych nowych cen lub wartości, spełniających wymagania dotyczące minimalnych różnic. W takim przypadku instytucje zamawiające określają w zaproszeniu do udziału w aukcji dopuszczalny czas, jaki może upłynąć od otrzymania ostatniej propozycji do zamknięcia aukcji elektronicznej;
- c) w przypadku przeprowadzenia liczby etapów aukcji określonej w zaproszeniu do udziału w aukcji.

Jeżeli instytucje zamawiające podejmują decyzję o zamknięciu aukcji elektronicznej zgodnie z lit. c), ewentualnie w połączeniu z warunkami określonymi lit. b), w zaproszeniu do udziału w aukcji należy wskazać harmonogram dla każdego etapu aukcji.

8. Po zamknięciu aukcji elektronicznej instytucje zamawiające udzielają zamówienia zgodnie z art. 53 na podstawie wyników aukcji elektronicznej.

Instytucje zamawiające nie mogą korzystać z aukcji elektronicznych w niewłaściwy sposób ani też w sposób uniemożliwiający, ograniczający lub zakłócający konkurencję, ani też w celu zmiany przedmiotu zamówienia, określonego w opublikowanym ogłoszeniu o zamówieniu oraz zdefiniowanego w specyfikacji.

Artykuł 55

Rażąco niskie oferty

1. Jeżeli w przypadku danego zamówienia, oferty odnoszące się do świadczenia wydają się rażąco niskie, instytucja zamawiająca, przed odrzuceniem tych ofert, zwraca się na piśmie do oferenta o podanie szczegółów, dotyczących tych składowych elementów ofert, które uważa za istotne.

Szczegóły te mogą dotyczyć głównie:

- a) ekonomiczności danej metody budowania, procesu produkcyjnego lub świadczonych usług;
- b) technicznych lub wszelkich wyjątkowo korzystnych warunków, którymi dysponuje oferent, w celu realizacji robót budowlanych, dostawie produktów lub usług;
- c) oryginalności robót budowlanych, dostaw lub usług proponowanych przez oferenta;
- d) zgodności z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony zatrudnienia i warunków pracy, a także miejsca, w którym roboty budowlane, usługi lub dostawy te mają być realizowane;
- e) możliwości uzyskania przez oferenta pomocy państwowej.

2. Przez konsultacje z oferentem instytucja zamawiająca weryfikuje składowe elementy oferty, uwzględniając dostarczone dowody.

3. Instytucja zamawiająca, która stwierdzi, że oferta jest rażąco niska ze względu na fakt otrzymania przez oferenta pomocy państwowej, może odrzucić taką ofertę jedynie po konsultacji z oferentem, jeżeli nie jest on w stanie udowodnić w dostatecznym, wyznaczonym przez tę instytucję terminie, że pomoc ta została mu przyznana w sposób zgodny z prawem. W przypadku odrzucenia oferty w takich okolicznościach, instytucja zamawiająca powiadamia o tym fakcie Komisję.

TYTUŁ III

REGUŁY DOTYCZĄCE KONCESJI NA ROBOTY BUDOWLANE

ROZDZIAŁ I

Zasady dotyczące koncesji na roboty budowlane

Artykuł 56

Zakres obowiązywania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie wobec wszystkich umów dotyczących koncesji na roboty budowlane zawieranych przez instytucje zamawiające, w przypadku gdy ich wartość jest równa lub większa niż 6 242 000 EUR.

Wartość tę oblicza się zgodnie z zasadami stosowanymi wobec zamówień publicznych na roboty budowlane, zdefiniowanymi w art. 9.

Artykuł 57

Wyłączenia z zakresu obowiązywania

Przepisy niniejszego tytułu nie mają zastosowania wobec koncesji na roboty budowlane przyznawanych:

- a) w przypadkach, o których mowa w art. 13, 14 i 15 niniejszej dyrektywy, w odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane;
- b) przez instytucje zamawiające prowadzące jeden lub wiele rodzajów działalności, o których mowa w art. 3–7 dyrektywy 2004/17/WE, w przypadku gdy koncesje te przyznawane są w celu prowadzenia tej działalności.

Jednakże niniejsza dyrektywa ma nadal zastosowanie do koncesji na roboty budowlane przyznawanych przez instytucje zamawiające prowadzące jeden lub więcej rodzajów działalności, o których mowa w art. 6 dyrektywy 2004/17/WE, w odniesieniu do takich działalności, w zakresie, w jakim dane Państwo Członkowskie korzysta z możliwości, o której mowa w drugim akapicie art. 71 wspomnianej dyrektywy w celu odroczenia w czasie zastosowania jej przepisów.

Artykuł 58

Publikacja ogłoszenia dotyczącego koncesji na roboty budowlane

1. Instytucje zamawiające, które pragną udzielić zamówienia publicznego dotyczącego koncesji na roboty budowlane, oznaczają swój zamiar za pomocą ogłoszenia.
2. Ogłoszenia o koncesjach na roboty budowlane zawierają informacje, o których mowa w załączniku VII C, oraz, w stosownych okolicznościach, wszelkie inne informacje, które instytucja zamawiająca uznaje za przydatne, zgodnie ze standardowymi formularzami przyjętymi przez Komisję w wyniku procedury, o której mowa w art. 77 ust. 2.
3. Ogłoszenia publikowane są zgodnie z art. 36 ust. 2–8.

4. Artykuł 37, dotyczący publikacji ogłoszeń, ma zastosowanie również do koncesji na roboty budowlane.

Artykuł 59

Termin

Jeżeli instytucje zamawiające zamierzają udzielić koncesji na roboty budowlane, termin składania wniosków o przyznanie koncesji nie może być krótszy niż 52 dni od daty wysłania ogłoszenia, z wyjątkiem przypadków, w których stosuje się art. 38 ust. 5.

Zastosowanie ma art. 38 ust. 7.

Artykuł 60

Podwykonawstwo

Instytucja zamawiająca może:

- a) wymagać, aby koncesjonariusz udzielił stronom trzecim zamówień o wartości stanowiącej co najmniej 30 % całkowitej wartości robót budowlanych, będących przedmiotem koncesji na roboty budowlane, jednocześnie stwarzając kandydatom możliwość zwiększenia tego udziału procentowego, przy czym ten minimalny udział procentowy określany jest w umowie dotyczącej koncesji na roboty budowlane; albo
- b) wezwać kandydatów ubiegających się o koncesję, aby określili w swych ofertach procentowy udział robót, które ewentualnie zamierzają zlecić stronom trzecim, w całkowitej wartości robót budowlanych, stanowiących przedmiot koncesji na roboty budowlane.

Artykuł 61

Udzielanie koncesjonariuszowi dodatkowych zamówień na roboty budowlane

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania wobec dodatkowych robót budowlanych, nieuwzględnionych ani w pierwotnie rozważanym objętym koncesją projekcie, ani w pierwotnym zamówieniu, które jednak z uwagi na nieprzewidziane wydarzenia stały się niezbędne do wykonania określonego w nich obiektu budowlanego, zleconego koncesjonariuszowi przez instytucję zamawiającą, pod warunkiem że zamówienie udzielono wykonawcy wykonującemu dany obiekt budowlany:

- gdy takie roboty budowlane ze względów technicznych lub ekonomicznych nie mogą zostać oddzielone od pierwotnego zamówienia w sposób nieuciążliwy dla instytucji zamawiających, lub
- gdy takie roboty budowlane mogą zostać oddzielone od wykonania pierwotnego zamówienia, lecz są absolutnie niezbędne do jego zakończenia.

Jednakże łączna wartość zamówień udzielonych na dodatkowe roboty budowlane nie może przekroczyć 50 % wartości zamówienia wyjściowego.

ROZDZIAŁ II

Zasady dotyczące zamówień udzielanych przez koncesjonariuszy będących instytucjami zamawiającymi

Artykuł 62

Obowiązujące zasady

Jeżeli koncesjonariusz jest instytucją zamawiającą, o której mowa w art. 1 ust. 9, stosuje on przepisy niniejszej dyrektywy w odniesieniu do robót budowlanych, w przypadku gdy mają być one wykonane przez strony trzecie.

ROZDZIAŁ III

Zasady mające zastosowanie do zamówień udzielanych przez koncesjonariuszy, którzy nie są instytucjami zamawiającymi

Artykuł 63

Zasady ogłaszania: progi i wyjątki

1. Państwa Członkowskie stosują niezbędne środki w celu zapewnienia, że koncesjonariusze robót budowlanych, którzy nie są instytucjami zamawiającymi, stosują do zamówień udzielanych przez nich stronom trzecim zasady dotyczące publikacji ogłoszeń określone w art. 64, w przypadku gdy wartość tych zamówień jest nie mniejsza niż 6 242 000 EUR.

Publikacja ogłoszenia nie jest jednakże wymagana w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane, spełniających warunki określone w art. 31.

Wartości zamówień oblicza się zgodnie z zasadami stosowanymi wobec zamówień na roboty budowlane określonymi w art. 9.

2. Grupy przedsiębiorstw, utworzone w celu uzyskania koncesji na roboty budowlane, lub przedsiębiorstwa z nimi powiązane, nie są uważane za strony trzecie.

„Przedsiębiorstwo powiązane” oznacza każde przedsiębiorstwo, na które koncesjonariusz może wywierać, bezpośrednio lub pośrednio, dominujący wpływ, lub przedsiębiorstwo, które może wywierać dominujący wpływ na koncesjonariusza, lub przedsiębiorstwo, które jako koncesjonariusz podlega dominującemu wpływowi innego przedsiębiorstwa w wyniku stosunku własności, udziału finansowego lub zasad określających jego działanie.

Domniemywa się, iż przedsiębiorstwo pozostaje pod dominującym wpływem innego przedsiębiorstwa, jeżeli to drugie przedsiębiorstwo, bezpośrednio lub pośrednio:

- a) posiada większość subskrybowanego kapitału tego przedsiębiorstwa; lub
- b) kontroluje większość głosów przypadających na akcje emitowane przez to przedsiębiorstwo; lub
- c) może powoływać ponad połowę członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego tego przedsiębiorstwa.

Wyczerpujący wykaz takich przedsiębiorstw uwzględniany jest we wniosku o udzielenie koncesji. Wykaz ten jest uaktualniany każdorazowo po zaistnieniu jakichkolwiek zmian w stosunkach między przedsiębiorstwami.

Artykuł 64

Publikacja ogłoszenia

1. Koncesjonariusze robót budowlanych niebędący instytucjami zamawiającymi, którzy pragną udzielić zamówień na roboty budowlane stronie trzeciej, informują o swym zamiarze w drodze ogłoszenia.

2. Ogłoszenia zawierają informacje, o których mowa w załączniku VII C oraz, w stosownych okolicznościach, wszelkie inne informacje uznane przez koncesjonariusza za przydatne, zgodnie ze standardowym formularzem przyjętym przez Komisję na podstawie procedury określonej w art. 77 ust. 2.

3. Ogłoszenie publikowane jest zgodnie z przepisami art. 36 ust. 2–8.

4. Zastosowanie ma również przepis art. 37 dotyczący dobrowolnej publikacji ogłoszeń.

Artykuł 65

Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału oraz ofert

W przypadku zamówień na roboty budowlane udzielanych przez koncesjonariuszy niebędących instytucjami zamawiającymi ustalony przez koncesjonariusza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału nie może być krótszy niż 37 dni od dnia wysłania ogłoszenia, zaś termin składania ofert nie może być krótszy niż 40 dni od daty wysłania ogłoszenia lub zaproszenia do składania ofert.

Zastosowanie mają przepisy art. 38 ust. 5, 6 i 7.

TYTUŁ IV

REGUŁY DOTYCZĄCE KONKURSÓW

Artykuł 66

Przepisy ogólne

1. Reguły organizacji konkursów są ustanawiane są zgodnie z przepisami art. 66–74 i są podawane do wiadomości wszystkim zainteresowanym udziałem w konkursie.
2. Dopuszczenie uczestników do udziału w konkursie nie może być ograniczane:
  - a) do terytorium lub części terytorium Państwa Członkowskiego;
  - b) poprzez wymóg, aby zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego, w którym konkurs jest organizowany, jego uczestnicy posiadali status osoby fizycznej lub prawnej.

Artykuł 67

Zakres obowiązywania

1. Zgodnie z przepisami niniejszego tytułu konkursy organizują:
  - a) instytucje zamawiające wymienione w załączniku IV jako centralne organy rządowe, począwszy od wartości progowej równej lub większej niż 162 000 EUR;
  - b) instytucje zamawiające niewymienione w załączniku IV, począwszy od wartości progowej równej lub większej niż 249 000 EUR;
  - c) wszystkie instytucje zamawiające, począwszy od wartości progowej równej lub większej niż 249 000 EUR w przypadku konkursów dotyczących usług należących do kategorii 8 załącznika II A, usług telekomunikacyjnych należących do kategorii 5, których pozycje stanowią odpowiedniki numerów odniesienia 7524, 7525 i 7526 w CPV, lub usług wymienionych w załączniku II B.
2. Przepisy niniejszego tytułu mają zastosowanie wobec:
  - a) konkursów organizowanych jako część procedury udzielania zamówienia publicznego na usługi;
  - b) konkursów, których uczestnicy otrzymują nagrody lub wynagrodzenia.

W przypadkach, o których mowa w lit. a), wartość progowa odnosi się do szacunkowej wartości zamówień publicznych na usługi bez VAT, w tym także wszelkich ewentualnych nagród lub wynagrodzeń dla uczestników.

W przypadkach, o których mowa w lit. b), wartość progowa odnosi się do całkowitej wartości nagród lub wynagrodzeń, w tym także szacunkowej wartości bez VAT zamówienia publicznego na usługi, którego umowa mogłaby zostać następnie zawarta zgodnie z art. 31 ust. 3, jeżeli instytucja zamawiająca nie wykluczy takiej możliwości w ogłoszeniu o konkursie.

Artykuł 68

Wyłączenia z zakresu obowiązywania

Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do:

- a) konkursów w rozumieniu dyrektywy 2004/17/WE, organizowanych przez instytucje zamawiające prowadzące co najmniej jeden z rodzajów działalności, o których mowa w art. 3–7 wspomnianej dyrektywy, dla potrzeb związanych z prowadzeniem takiej działalności; nie mają one także zastosowania wobec konkursów wyłączonych z zakresu niniejszej dyrektywy.

Jednakże niniejsza dyrektywa ma nadal zastosowanie do konkursów organizowanych przez instytucje zamawiające prowadzące jeden lub więcej rodzajów działalności, o których mowa w art. 6 dyrektywy 2004/17/WE, w odniesieniu do takich działalności, w zakresie, w jakim dane Państwo Członkowskie korzysta z możliwości, o której mowa w drugim akapicie art. 71 wspomnianej dyrektywy w celu odroczenia w czasie zastosowania jej przepisów;

- b) konkursów organizowanych w tych samych przypadkach jak te, o których mowa w art. 13, 14 i 15 niniejszej dyrektywy w odniesieniu do zamówień publicznych na usługi.

Artykuł 69

Ogłoszenia

1. Instytucje zamawiające, które zamierzają przeprowadzić konkurs, informują o swoim zamiarze za pomocą ogłoszenia o konkursie.
2. Instytucje zamawiające, które przeprowadziły konkursy, przesyłają ogłoszenie o wynikach konkursu zgodnie z art. 36 i muszą być w stanie udowodnić datę jego przesłania.

Jeśli ujawnienie informacji na temat wyników konkursu utrudniałoby stosowanie przepisów prawa, byłoby sprzeczne z interesem publicznym, przyniosłoby uszczerbek prawnie uzasadnionym interesom handlowym danego przedsiębiorstwa publicznego lub prywatnego albo mogłoby zaszkodzić uczciwej konkurencji między usługodawcami, informacje takie mogą nie zostać opublikowane.

3. Przepisy art. 37 dotyczące publikacji ogłoszeń mają również zastosowanie do konkursów.

Artykuł 70

Forma i sposób publikacji ogłoszeń o konkursie

1. Ogłoszenia, o których mowa w art. 69, zawierają informacje wymienione w załączniku VII D, zgodnie ze standardowymi formularzami ogłoszeń przyjętymi przez Komisję zgodnie z procedurą określoną w art. 77 ust. 2.
2. Ogłoszenia publikowane są zgodnie z art. 36 ust. 2–8.

Artykuł 71

Środki komunikacji

1. Artykuł 42 ust. 1, 2 i 4 mają zastosowanie do całej komunikacji dotyczącej konkursów.
2. Komunikacja, wymiana i przechowywanie informacji odbywa się w sposób zapewniający zachowanie integralności oraz poufności wszystkich informacji przekazywanych przez uczestników konkursu, a także zapoznanie się z planami i projektami przez sąd konkursowy dopiero po upływie terminu ich składania.
3. Do urzędzeń służących do elektronicznego przesyłania planów i projektów mają zastosowanie następujące zasady:
  - a) informacje dotyczące specyfikacji niezbędne do prezentacji planów oraz projektów za pomocą środków elektronicznych, w tym kodowania, dostępne są zainteresowanym stronom. Ponadto, urzędzenia do elektronicznego przesyłania planów oraz projektów spełniają wymagania określone w załączniku X;
  - b) Państwa Członkowskie mogą wprowadzić lub stosować systemy dobrowolnej akredytacji mające na celu podniesienie poziomu świadczenia usług certyfikacyjnych w odniesieniu do tych urzędzeń.

Artykuł 72

Kwalifikacja uczestników

Jeżeli udział w konkursie ma być ograniczony do pewnej liczby liczby uczestników, instytucje zamawiające określa jasne

i niedyskryminacyjne kryteria kwalifikacji. W każdym przypadku liczba kandydatów zaproszonych do udziału powinna być wystarczająca do zapewnienia rzeczywistej konkurencji.

Artykuł 73

Skład sądu konkursowego

W skład sądu konkursowego wchodzi wyłącznie osoby fizyczne niezależne od uczestników konkursu. Jeżeli od uczestników konkursu wymagane są szczególne kwalifikacje zawodowe, co najmniej jedna trzecia członków sądu konkursowego powinna posiadać te same lub równoważne kwalifikacje.

Artykuł 74

Decyzje sądu konkursowego

1. Sąd konkursowy jest niezawisły w swych decyzjach lub opiniach.
2. Sąd konkursowy dokonuje oceny planów i projektów złożonych przez kandydatów anonimowo oraz wyłącznie na podstawie kryteriów wskazanych w ogłoszeniu o konkursie.
3. Sąd konkursowy, w protokole podpisanym przez jej członków, dokonuje zapisu klasyfikacji projektów sporządzonej na podstawie wartości poszczególnych projektów, wraz z komentarzami członków sądu konkursowego oraz ewentualnymi kwestiami wymagającymi wyjaśnienia.
4. Do czasu wydania opinii lub podjęcia decyzji przez sąd konkursowy należy przestrzegać zasady anonimowości.
5. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, kandydaci mogą zostać poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytania, które sąd konkursowy zawarł w protokole, w celu wyjaśnienia pewnych aspektów projektów.
6. Z dialogu pomiędzy członkami sądu konkursowego a kandydatami sporządza się wyczerpujący protokół.

TYTUŁ V**OBOWIĄZKI STATYSTYCZNE, UPRAWNIENIA WYKONAWCZE ORAZ PRZEPISY KOŃCOWE**

Artykuł 75

Obowiązki statystyczne

W celu umożliwienia oceny skutków stosowania dyrektywy Państwa Członkowskie, najpóźniej do dnia 31 października każdego roku, przesyłają Komisji sprawozdanie statystyczne, sporządzone zgodnie z art. 76, przedstawiające oddzielnie zamówienia publiczne na dostawy, usługi i roboty budowlane udzielone przez instytucje zamawiające w roku poprzednim.

Artykuł 76

Treść sprawozdania statystycznego

1. W odniesieniu do każdej instytucji zamawiającej, wymienionej w załączniku IV, sprawozdanie to obejmuje co najmniej:
  - a) liczbę i wartość udzielonych zamówień, objętych niniejszą dyrektywą;

- b) liczbę i całkowitą wartość zamówień udzielonych zgodnie z uchyleciami Porozumienia.

W miarę możliwości dane, o których mowa w lit. a) akapit pierwszy, przedstawia się w podziale na:

- a) zastosowane procedury udzielania zamówień; oraz
- b) dla każdej z tych procedur, roboty budowlane wskazane w załączniku I, produkty oraz usługi wskazane w załączniku II według kategorii nomenklatury CPV;
- c) przynależności państwowej wykonawcy, któremu dane zamówienie zostało udzielone.

W przypadku gdy umowy zawarto w wyniku zastosowania procedury negocjacyjnej, dane, o których mowa w lit. a) akapit pierwszy, przedstawiane są również w podziale na okoliczności, o których mowa w art. 30 i 31, oraz zawierają informacje o liczbie i wartości udzielonych zamówień w podziale na Państwo Członkowskie oraz kraj trzeci wybranego wykonawcy.

2. Dla każdej kategorii instytucji zamawiającej, która nie została uwzględniona w załączniku IV, sprawozdanie statystyczne powinno zawierać co najmniej:

- a) liczbę i wartość udzielonych zamówień, w podziale dokonanym zgodnie z ust. 1 akapit drugi;
- b) całkowitą wartość zamówień udzielonych zgodnie z uchyleciami Porozumienia.

3. W sprawozdaniu statystycznym podaje się wszelkie pozostałe informacje statystyczne wymagane na mocy Porozumienia.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, określa się na podstawie procedury wymienionej w art. 77 ust. 2.

Artykuł 77

Komitet Doradczy

1. Komisję wspiera Komitet Doradczy ds. Zamówień Publicznych ustanowiony na mocy art. 1 decyzji 71/306/EWG⁽¹⁾ (zwaną dalej „Komitetem”).
2. W przypadku odniesień do niniejszego ustępu zastosowanie mają art. 3 i 7 decyzji 1999/468/WE, zgodnie z jej art. 8.
3. Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 78

Korekta progów

1. Co dwa lata od wejścia w życie niniejszej dyrektywy, Komisja weryfikuje progi określone w art. 7 i, jeśli to konieczne, dokonuje ich korekty zgodnie z procedurą określoną w art. 77 ust. 2.

⁽¹⁾ Dz.U. L 185 z 16.8.1971, str. 15. Decyzja zmieniona decyzją 77/63/EWG (Dz.U. L 13 z 15.1.1977, str. 15).

Obliczenie wartości tych progów oparte jest na średnich dziennych wartościach euro, wyrażonych w SDR, z okresu 24 miesięcy, którego koniec przypada na ostatni dzień sierpnia poprzedzającego korektę ze skutkiem od 1 stycznia. Wartość progów poddanych takiej korekcie, jeśli jest to konieczne, zaokrągla się w dół do tysiąca euro, aby zapewnić, że obowiązujące progi przewidziane w Porozumieniu i wyrażone w SDR, zostaną uwzględnione.

2. Jednocześnie z korektą, o której mowa w ust. 1, zgodnie z procedurą określoną w art. 77 ust. 2, Komisja dostosowuje:

- a) progi określone w art. 8 akapit pierwszy lit. a), art. 56 oraz w art. 63 ust. 1 akapit pierwszy do skorygowanego progu mającego zastosowanie do zamówień publicznych na roboty budowlane;
- b) progi określone w art. 8 lit. b) akapit pierwszy oraz w art. 67 ust. 1 lit. a) do progu mającego zastosowanie do zamówień publicznych na usługi udzielanych przez instytucje zamawiające, o których mowa w załączniku IV;
- c) progi określone w art. 67 ust. 1 lit. b) i c) do progu mającego zastosowanie do zamówień publicznych na usługi udzielanych przez instytucje zamawiające nieuwzględnione w załączniku IV.

3. Wartość progów określonych zgodnie z ust. 1 w walutach krajowych Państw Członkowskich, które nie uczestniczą w unii monetarnej, jest ustalana zwykle co dwa lata, począwszy od dnia 1 stycznia 2004 r. Obliczana jest ona na podstawie średnich dziennych wartości tych walut, wyrażonych w euro, z okresu 24 miesięcy upływającego w ostatnim dniu sierpnia poprzedzającym korektę ze skutkiem od 1 stycznia.

4. Skorygowane progi określone w ust. 1 oraz odpowiadające im wartości w walutach krajowych, o których mowa w ust. 3, publikowane są przez Komisję w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* na początku miesiąca listopada następującego po korekcie.

Artykuł 79

Zmiany

1. Zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 77 ust. 2, Komisja może dokonać zmian w:

- a) procedurach technicznych służących dokonywaniu obliczeń określonych w art. 78 ust. 1 akapit drugi oraz art. 78 ust. 3;

- b) procedurach opracowywania, przesyłania, odbioru, przekładu, gromadzenia i dystrybucji ogłoszeń, o których mowa w art. 35, 58, 64 i 69 oraz sprawozdań statystycznych wymienionych w art. 35 ust. 4 akapit czwarty oraz w art. 75 i 76;
- c) procedurach dokonywania odniesień do konkretnych pozycji w nomenklaturze CPV oraz ogłoszeniach;
- d) wykazach instytucji oraz kategorii instytucji prawa publicznego uwzględnionych w załączniku III, gdy okażą się one konieczne, w związku z zawiadomieniami uzyskanymi od Państw Członkowskich;
- e) wykazach centralnych organów rządowych uwzględnionych w załączniku IV, po adaptacjach niezbędnych do nadania Porozumieniu mocy obowiązującej;
- f) numerach odnoszących się do nomenklatury przedstawionej w załączniku I, o ile nie skutkuje to zmianą zakresu przedmiotowego niniejszej dyrektywy, oraz w procedurach dokonywania odniesień do konkretnych pozycji tej nomenklatury w ogłoszeniach;
- g) numerach odnoszących się do nomenklatury przedstawionej w załączniku II, o ile nie skutkuje to zmianą zakresu przedmiotowego niniejszej dyrektywy, oraz w procedurach dokonywania odniesień do konkretnych pozycji tej nomenklatury w ogłoszeniach w ramach kategorii usług wymienionych w tym załączniku;
- h) procedurach wysyłania i publikacji danych, o których mowa w załączniku VIII, w związku z postępowaniem technicznym lub z przyczyn administracyjnych;
- i) szczegółach i właściwościach technicznych urządzeń do elektronicznego przesyłania danych, o których mowa w lit. a), f) i g) załącznika X.

Artykuł 80

Wykonanie

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie najpóźniej do dnia 31 stycznia 2006 r. przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Wspomniane środki powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to będzie towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie informują Komisję o tekstach podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych przez nie w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.

Artykuł 81

Mechanizm monitorowania

Zgodnie z dyrektywą Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane⁽¹⁾ Państwa Członkowskie zapewniają wykonanie niniejszej dyrektywy przy pomocy skutecznych, dostępnych i przejrzystych mechanizmów.

W tym celu mogą one między innymi powołać lub ustanowić niezależny organ.

Artykuł 82

Uchylenia

Bez uszczerbku dla obowiązków Państw Członkowskich dotyczących przestrzegania ostatecznych terminów transpozycji i zastosowania przepisów, określonych w załączniku XI, począwszy od daty wymienionej w art. 80 uchyla się dyrektywę 92/50/EWG, z wyjątkiem jej art. 41, oraz dyrektywy 93/36/EWG i 93/37/EWG.

Odniesienia do uchylonych dyrektyw należy interpretować jako odniesienia do niniejszej dyrektywy i należy je odczytywać zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku XII.

Artykuł 83

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

⁽¹⁾ Dz.U. L 395 z 30.12.1989, str. 33. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 92/50/EWG.

Artykuł 84

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 31 marca 2004 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

P. COX

Przewodniczący

W imieniu Rady

D. ROCHE

Przewodniczący

_____

ZAŁĄCZNIK I

Wykaz działalności, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. b) ⁽¹⁾

NACE ⁽¹⁾					
Kod CPV			SEKCJA F		BUDOWNICTWO
Dział	Grupa	Klasa	Wyszczególnienie	Komentarz	
45			Roboty budowlane	Dział ten obejmuje: budowę nowych budynków i obiektów, remonty i ogólne naprawy	45000000
	45.1		Przygotowanie terenu pod budowę		45100000
		45.11	Roboty w zakresie burzenia i rozbiórki obiektów budowlanych; roboty ziemne	Klasa ta obejmuje: — burzenie budynków i innych budowli — oczyszczanie terenu budowy — roboty ziemne: roboty wykopaliskowe, podsypywanie gleby, niwelowanie i równanie terenu budowy, kopanie rowów, usuwanie skał, wysadzanie itd. — przygotowanie terenu do robót górniczych: — zdejmowanie nadkładu oraz inne roboty związane z zagospodarowaniem i przygotowaniem terenów złóż mineralnych Klasa ta obejmuje także: — odwadnianie terenu budowy — odwadnianie gruntów rolnych oraz zalesionych	45110000
		45.12	Próbné wiercenia i wykopy	Klasa ta obejmuje: — próbné wiercenia, wykopy, a także pobieranie próbek rdzeniowych do celów budowlanych, geofizycznych i geologicznych lub podobnych Klasa ta nie obejmuje: — wierceń szybów do produkcji ropy i gazu, patrz: 11.20 — wierceń studni wodnych, patrz: 45.25 — głębień szybów, patrz: 45.25 — badań pól ropo- i gazonośnych, badań geofizycznych, geologicznych i sejsmicznych, patrz: 74.20	45120000
	45.2		Roboty budowlane w zakresie wznoszenia kompletnych obiektów budowlanych lub ich części; roboty w zakresie inżynierii lądowej i wodnej		45200000

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 z dnia 9 października 1990 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (Dz.U. L 293 z 24.10.1990, str. 1), rozporządzenie zmienione rozporządzeniem Komisji (EWG) nr 761/93 z dnia 24 marca 1993 r. (Dz.U. L 83 z 3.4.1993, str. 1).

⁽¹⁾ W przypadku różnic interpretacyjnych pomiędzy CPV i NACE, zastosowanie ma nomenklatura NACE.

NACE ⁽¹⁾					
Kod CPV			SEKCJA F		BUDO- WNICTWO
Dział	Grupa	Klasa	Wyszczególnienie	Komentarz	
		45.21	Budownictwo ogólne oraz inżynieria lądowa i wodna	<p>Klasa ta obejmuje:</p> <p>budowę wszystkich typów budynków</p> <p>budowę obiektów z zakresu inżynierii lądowej i wodnej:</p> <p>mostów, w tym podwyższonych autostrad, wiaduktów, tuneli i kolei podziemnej</p> <p>rurociągów, linii komunikacyjnych i elektroenergetycznych</p> <p>rurociągów miejskich oraz miejskich linii komunikacyjnych i elektroenergetycznych;</p> <p>pomocniczych obiektów miejskich</p> <p>montaż i wnoszenie na terenie budowy konstrukcji prefabrykowanych</p> <p>Klasa ta nie obejmuje:</p> <p>działalności usługowej związanej z wydobyciem ropy i gazu, patrz: 11.20</p> <p>wznoszenia kompletnych prefabrykowanych obiektów budowlanych z samodzielnie wytworzonych elementów innych niż betonowe, patrz: działy 20, 26 i 28</p> <p>budowy obiektów innych niż budynki z przeznaczeniem na stadiony, baseny, hale sportowe, korty tenisowe oraz inne obiekty sportowe, patrz: 45.23</p> <p>instalacji budowlanych, patrz: 45.3</p> <p>robót wykończeniowych, patrz: 45.4</p> <p>prac architektoniczno-inżynierskich, patrz: 74.20</p> <p>kierowania realizacją projektów budowlanych, patrz: 74.20</p>	45210000
		45.22	Wykonywanie pokryć i konstrukcji dachowych	<p>Klasa ta obejmuje:</p> <p>wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych</p> <p>izolację wodoszczelną dachu</p> <p>izolacji wodoszczelnych</p>	45220000
		45.23	Roboty budowlane w zakresie budowy autostrad, dróg, lotnisk i obiektów sportowych	<p>Klasa ta obejmuje:</p> <p>budowę autostrad, szos, dróg oraz innych dróg dla pojazdów i pieszych</p> <p>budowę torów kolejowych</p> <p>budowę pasów startowych</p> <p>budowę obiektów innych niż budynki z przeznaczeniem na stadiony, baseny, hale sportowe, korty tenisowe oraz inne obiekty sportowe</p> <p>malowanie oznaczeń na nawierzchniach jezdni i parkingów</p> <p>Klasa ta nie obejmuje:</p> <p>wstępnych robót ziemnych, patrz: 45.11</p>	45230000

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 z dnia 9 października 1990 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (Dz.U. L 293 z 24.10.1990, str. 1), rozporządzenie zmienione rozporządzeniem Komisji (EWG) nr 761/93 z dnia 24 marca 1993 r. (Dz.U. L 83 z 3.4.1993, str. 1).

NACE (1)					
Kod CPV			SEKCJA F		BUDOWNICTWO
Dział	Grupa	Klasa	Wyszczególnienie	Komentarz	
		45.24	Budowa obiektów inżynierii wodnej	Klasa ta obejmuje: budowę: dróg wodnych, portów i obiektów nadrzecznych, przystani jachtowych (marin), śluz itd. zapór wodnych i kanałów pogłębianie prace podwodne	45240000
		45.25	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane	Klasa ta obejmuje: specjalistyczne prace budowlane związane z jednym z aspektów wspólnych różnym rodzajom budowli, wymagającym specjalistycznych umiejętności lub sprzętu: fundamentowanie, w tym także wbijanie pali wiercenie i budowa studni wodnych, głębianie szybów wznoszenie elementów stalowych innych niż własnej produkcji gięcie stali roboty murarskie i kamieniarskie wznoszenie i demontaż rusztowań i platform wznoszenie kominów i pieców Klasa ta nie obejmuje: wynajmu rusztowań bez usług wznoszenia i demontażu, patrz: 71.32	45250000
	45.3		Wykonywanie instalacji budowlanych		45300000
		45.31	Roboty związane z montażem instalacji elektrycznych i osprzętu	Klasa ta obejmuje: instalacje w budynkach lub innych obiektach budowlanych: przewodów elektrycznych oraz osprzętu systemów telekomunikacyjnych elektrycznych systemów grzewczych anten w budynkach i anten napowietrznych alarmów przeciwpożarowych alarmów przeciwwłamaniowych wind i ruchomych schodów piorunochronów itd.	45310000

(1) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 z dnia 9 października 1990 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (Dz.U. L 293 z 24.10.1990, str. 1), rozporządzenie zmienione rozporządzeniem Komisji (EWG) nr 761/93 z dnia 24 marca 1993 r. (Dz.U. L 83 z 3.4.1993, str. 1).

NACE ⁽¹⁾					
Kod CPV			SEKCJA F		BUDO-WNI-CTWO
Dział	Grupa	Klasa	Wyszczególnienie	Komentarz	
		45.32	Roboty izolacyjne	Klasa ta obejmuje: instalowanie w budynkach lub innych obiektach budowlanych izolacji cieplnych, dźwiękoszczelnych lub przeciwwibracyjnych Klasa ta nie obejmuje: izolacji wodoszczelnych, patrz: 45.22	45320000
		45.33	Wykonywanie instalacji ciepłych, wodnych, wentylacyjnych i gazowych	Klasa ta obejmuje: instalacje w budynkach lub innych obiektach budowlanych: instalacje wodociągowe i sanitarne instalacje gazowe urządzenia i przewody grzewcze, wentylacyjne lub klimatyzacyjne systemy spryskiwaczy Klasa ta nie obejmuje: instalacji systemów elektrycznego ogrzewania, patrz: 45.31	45330000
		45.34	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych	Klasa ta obejmuje: instalacje drogowe, kolejowe, lotniskowe oraz portowe systemy oświetleniowe i sygnalizacyjne instalacje w budynkach lub innych obiektach budowlanych sprzętu i wyposażenia gdzie indziej niesklasyfikowanego	45340000
	45.4		Wykończeniowe roboty budowlane		45400000
		45.41	Tynkowanie	Klasa ta obejmuje: zastosowanie w budynkach i innych obiektach budowlanych wewnętrznych lub zewnętrznych tynków lub tynków szlachetnych, w tym także materiałów podtynkowych	45410000
		45.42	Zakładanie stolarki budowlanej	Klasa ta obejmuje: zakładanie niewytworzonych we własnym zakresie drzwi, okien oraz ościeżnic drzwiowych i okiennych, kuchni do zabudowy, klatek schodowych, wyposażenia sklepów itp. wykonanych z drewna lub innych materiałów elementy wykończenia wnętrza, jak np. sufity, drewniane okładziny ścian, ścianki działowe itd. Klasa ta nie obejmuje: układania parkietów i innych drewnianych podłóg, patrz: 45.43	45420000

(¹) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 z dnia 9 października 1990 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (Dz.U. L 293 z 24.10.1990, str. 1), rozporządzenie zmienione rozporządzeniem Komisji (EWG) nr 761/93 z dnia 24 marca 1993 r. (Dz.U. L 83 z 3.4.1993, str. 1).

NACE (*)					
Kod CPV			SEKCJA F		BUDO- WNICTWO
Dział	Grupa	Klasa	Wyszczególnienie	Komentarz	
		45.43	Roboty związane z wykładaniem podłóg i ścian	Klasa ta obejmuje: układanie, wyklejanie, wieszanie lub instalowanie w budynkach lub innych obiektach budowlanych: ceramicznych, betonowych lub kamiennych okładzin ściennych lub posadzek, parkiety lub inne posadzki drewniane dywany i linoleum, w tym także z wykładziny z gumy lub tworzyw sztucznych, okładziny ścienne lub posadzki z lastryka, marmuru, granitu lub łupka tapety	45430000
		45.44	Roboty malarskie i szklarskie	Klasa ta obejmuje: malowanie wnętrz i fasad budynków malowanie obiektów z zakresu inżynierii lądowej i wodnej instalację elementów ze szkła i lusterek itd. Klasa ta nie obejmuje: instalacji okien, patrz: 45.42	45440000
		45.45	Roboty budowlane wykończeniowe, pozostałe	Klasa ta obejmuje: instalację prywatnych basenów, czyszczenie parą, piaskowanie fasady budynków i podobne czynności inne prace wykończeniowe gdzie indziej niesklasyfikowane Klasa ta nie obejmuje: czyszczenia wnętrz budynków oraz innych obiektów, patrz: 74.70	45450000
	45.5		Usługi wynajmu sprzętu budowlanego i do wyburzeń z obsługą operatorską		45500000
		45.50	Usługi wynajmu sprzętu budowlanego i do wyburzeń z obsługą operatorską	Klasa ta nie obejmuje: wynajmu maszyn i urządzeń budowlanych oraz do wyburzeń bez obsługi operatorskiej, patrz: 71.32	

(*) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 z dnia 9 października 1990 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (Dz.U. L 293 z 24.10.1990, str. 1), rozporządzenie zmienione rozporządzeniem Komisji (EWG) nr 761/93 z dnia 24 marca 1993 r. (Dz.U. L 83 z 3.4.1993, str. 1).

ZAŁĄCZNIK II

Usługi, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. d)

ZAŁĄCZNIK II A (1)

Numer kategorii	Wyszczególnienie	Numer CPC (1)	Numer CPV
1	Usługi konserwacyjne i naprawcze	6112, 6122, 633, 886	Od 50100000 do 50982000 (z wyjątkiem 50310000 do 50324200 i 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0)
2	Usługi transportu lądowego (2), w tym usługi samochodów opancerzonych oraz usługi kurierskie z wyjątkiem transportu poczty	712 (z wyjątkiem 71235), 7512, 87304	Od 60112000-6 do 60129300-1 (z wyjątkiem 60121000 do 60121600, 60122200-1, 60122230-0) i od 64120000-3 do 64121200-2
3	Usługi transportu lotniczego pasażerów i towarów, z wyjątkiem transportu poczty	73 (z wyjątkiem 7321)	Od 62100000-3 do 62300000-5 (z wyjątkiem 62121000-6, 62221000-7)
4	Transport poczty drogą lądową i lotniczą (3)	71235, 7321	60122200-1, 60122230-0 62121000-6, 62221000-7
5	Usługi telekomunikacyjne	752	Od 64200000-8 do 64228200-2, 72318000-7 i od 72530000-9 do 72532000-3
6	Usługi finansowe: a) usługi ubezpieczeniowe b) usługi bankowe i inwestycyjne (4)	ex 81, 812, 814	Od 66100000-1 do 66430000-3 i od 67110000-1 do 67262000-1 (4)
7	Usługi komputerowe i usługi z nimi związane	84	Od 50300000-8 do 50324200-4, od 72100000-6 do 72591000-4 (z wyjątkiem 72318000-7 i od 72530000-9 do 72532000-3)
8	Usługi badawcze i rozwojowe (5)	85	Od 73000000-2 do 73300000-5 (z wyjątkiem 73200000-4, 73210000-7, 7322000-0)
9	Usługi w zakresie księgowości, audytu oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych	862	Od 74121000-3 do 74121250-0
10	Usługi badania rynku i opinii publicznej	864	Od 74130000-9 do 74133000-0 i 74423100-1, 74423110-4
11	Usługi konsultacyjne w zakresie (6) zarządzania i usługi z nimi związane	865, 866	Od 73200000-4 do 73220000-0, od 74140000-2 do 74150000-5 (z wyjątkiem 74142200-8) i 74420000-9, 74421000-6, 74423000-0, 74423200-2, 74423210-5, 74871000-5, 93620000-0

(1) Nomenklatura CPC (wersja tymczasowa), stosowana w celu zdefiniowania zakresu dyrektywy 92/50/EWG.

(2) Z wyjątkiem usług transportu kolejowego objętych kategorią 18.

(3) Z wyjątkiem usług transportu kolejowego objętych kategorią 18.

(4) Z wyjątkiem usług finansowych związanych z emisją, sprzedażą, nabyciem lub przeniesieniem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych oraz usług banków centralnych. Wyłączeniem objęte są także: usługi związane z nabyciem lub wynajęciem, niezależnie od sposobu finansowania, gruntu, istniejących budynków lub innych nieruchomości, lub też dotyczące praw z nimi związanych; niemniej jednak usługi finansowe świadczony w czasie zawierania umowy nabycia lub najmu, przed jej zawarciem lub po jej zawarciem, niezależnie od formy stanowią przedmiot niniejszej dyrektywy.

(5) Z wyjątkiem zamówień na usługi badawcze i rozwojowe innych niż te, z których korzyści przypadają wyłącznie instytucji zamawiającej do wykorzystania w prowadzeniu działalności własnej, pod warunkiem że usługa jest w całości opłacana przez tę instytucję zamawiającą.

(6) Z wyjątkiem usług arbitrażowych i polubownych.

(1) W przypadku różnic interpretacyjnych pomiędzy CPV i CPC, zastosowanie ma nomenklatura CPC

Numer kategorii	Wyszczególnienie	Numer CPC ⁽¹⁾	Numer CPV
12	Usługi architektoniczne, inżynierskie i zintegrowane usługi inżynierskie; usługi urbanistyczne, architektury krajobrazu, związane z nimi usługi konsultacji naukowych i technicznych; usługi badań i analiz technicznych	867	Od 74200000-1 do 74276400-8 i od 74310000-5 do 74323100-0 i 74874000-6
13	Usługi reklamowe	871	Od 74400000-3 do 74422000-3 (z wyjątkiem 74420000-9 i 74421000-6)
14	Usługi sprzątania budynków i usługi zarządzania mieniem	874, 82201 do 82206	Od 70300000-4 do 70340000-6 i od 74710000-9 do 74760000-4
15	Usługi w zakresie publikowania i drukowania – wykonywane z tytułu wynagrodzenia lub umowy	88442	Od 78000000-7 do 78400000-1
16	Usługi w zakresie odprowadzania ścieków i wywozu nieczystości; usługi sanitarne i podobne	94	Od 90100000-8 do 90320000-6 i 50190000-3 , 50229000-6, 50243000-0

⁽¹⁾ Nomenklatura CPC (wersja tymczasowa), stosowana w celu zdefiniowania zakresu dyrektywy 92/50/EWG.

ZAŁĄCZNIK II B

Numer kategorii	Wyszczególnienie	Numer CPC	Numer CPV
17	Usługi hotelarskie i restauracyjne	64	Od 55000000-0 do 55524000-9 i od 93400000-2 do 93411000-2
18	Usługi transportu kolejowego	711	60111000-9 i od 60121000-2 do 60121600-8
19	Usługi transportu wodnego	72	Od 61000000-5 do 61530000-9 i od 63370000-3 do 63372000-7
20	Dodatkowe i pomocnicze usługi transportowe	74	62400000-6, 62440000-8, 62441000-5, 62450000-1, Od 63000000-9 do 63600000-5 (z wyjątkiem 63370000-3, 63371000-0, 63372000-7) i 74322000-2, 93610000-7
21	Usługi prawnicze	861	Od 74110000-3 do 74114000-1
22	Usługi rekrutacji i pozyskiwania personelu ⁽¹⁾	872	Od 74500000-4 do 74540000-6 (z wyjątkiem 74511000-4) i od 95000000-2 do 95140000-5
23	Usługi detektywistyczne i bezpieczeństwa, z wyjątkiem usług samochodów opancerzonych	873 (z wyjątkiem 87304)	Od 74600000-5 do 74620000-1
24	Usługi edukacyjne i szkoleniowe	92	Od 80100000-5 do 80430000-7
25	Usługi społeczne i zdrowotne	93	74511000-4 i od 85000000-9 do 85323000-9 (z wyjątkiem 85321000-5 i 85322000-2)
26	Usługi rekreacyjne, kulturalne i sportowe	96	Od 74875000-3 do 74875200-5 i od 92000000-1 do 92622000-7 (z wyjątkiem 92230000-2)
27	Inne usługi ⁽²⁾		

⁽¹⁾ Z wyjątkiem umów o pracę.

⁽²⁾ Z wyjątkiem umów zakupu, opracowywania, produkcji lub koprodukcji programów gotowych przez stacje nadawcze oraz umów dotyczących czasu antenowego.

ZAŁĄCZNIK III

**WYKAZ PODMIOTÓW I KATEGORII PODMIOTÓW PRAWA PUBLICZNEGO, O KTÓRYCH MOWA
W ART. 1 UST. 9 AKAPIT DRUGI**

I – BELGIA

Institucje

A

- Agence fédérale pour l'Accueil des demandeurs d'Asile/ Federaal Agentschap voor Opvang van Asielzoekers
- Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire/ Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
- Agence fédérale de Contrôle nucléaire/ Federaal Agentschap voor nucleaire Controle
- Agence wallonne à l'Exportation
- Agence wallonne des Télécommunications
- Agence wallonne pour l'Intégration des Personnes handicapées
- Aquafin
- Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft
- Archives générales du Royaume et Archives de l'Etat dans les Provinces/ Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën Astrid

B

- Banque nationale de Belgique/ Nationale Bank van België
- Belgisches Rundfunk- und Fernsehzentrum der Deutschsprachigen Gemeinschaft
- Berlaymont 2000
- Bibliothèque royale Albert Ier/ Koninklijke Bibliotheek Albert I
- Bruxelles-Propreté – Agence régionale pour la Propreté/ Net-Brussel – Gewestelijke Agentschap voor Netheid
- Bureau d'Intervention et de Restitution belge/ Belgisch Interventie – en Restitutiebureau
- Bureau fédéral du Plan/ Federaal Planbureau

C

- Caisse auxiliaire de Paiement des Allocations de Chômage/ Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen
- Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité/ Hulpkas voor Ziekte – en Invaliditeitsverzekeringen
- Caisse de Secours et de Prévoyance en Faveur des Marins/ Hulp – en Voorzorgskas voor Zeevarenden
- Caisse de Soins de Santé de la Société Nationale des Chemins de Fer Belges/ Kas der geneeskundige Verzorging van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
- Caisse nationale des Calamités/ Nationale Kas voor Rampenschade
- Caisse spéciale de Compensation pour Allocations familiales en Faveur des Travailleurs occupés dans les Entreprises de Batellerie/ Bijzondere Verrekenkas voor Gezinsvergoedingen ten Bate van de Arbeiders der Ondernemingen voor Binnenscheepvaart.
- Caisse spéciale de Compensation pour Allocations familiales en Faveur des Travailleurs occupés dans les Entreprises de Chargement, Déchargement et Manutention de Marchandises dans les Ports, Débarcadères, Entrepôts et Stations (appelée habituellement „Caisse spéciale de Compensation pour Allocations familiales des Régions maritimes”)/ Bijzondere Verrekenkas voor Gezinsvergoedingen ten Bate van de Arbeiders gebezigd door Ladings – en Lossingsondernemingen en door de Stuwadoors in de Havens, Losplaatsen, Stapelplaatsen en Stations (gewoonlijk genoemd „Bijzondere Compensatiekas voor Kindertoeslagen van de Zeevaartgewesten”)
- Centre d'Etude de l'Energie nucléaire/ Studiecentrum voor Kernenergie
- Centre de recherches agronomiques de Gembloux
- Centre hospitalier de Mons

- Centre hospitalier de Tournai
- Centre hospitalier universitaire de Liège
- Centre informatique pour la Région de Bruxelles-Capitale/ Centrum voor Informatica voor het Brussels Gewest
- Centre pour l'Egalité des Chances et la Lutte contre le Racisme/ Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding
- Centre régional d'Aide aux Communes
- Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudiën
- Centrum voor landbouwkundig Onderzoek te Gent
- Comité de Contrôle de l'Electricité et du Gaz/ Controlecomité voor Elektriciteit en Gas
- Comité national de l'Energie/ Nationaal Comité voor de Energie
- Commissariat général aux Relations internationales
- Commissariaat-Generaal voor de Bevordering van de lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie
- Commissariat général pour les Relations internationales de la Communauté française de Belgique
- Conseil central de l'Economie/ Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
- Conseil économique et social de la Région wallonne
- Conseil national du Travail/ Nationale Arbeidsraad
- Conseil supérieur de la Justice/ Hoge Raad voor de Justitie
- Conseil supérieur des Indépendants et des petites et moyennes Entreprises/ Hoge Raad voor Zelfstandigen en de kleine en middelgrote Ondernemingen
- Conseil supérieur des Classes moyennes
- Coopération technique belge/ Belgische technische Coöperatie

D

- Dienststelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft für Personen mit einer Behinderung
- Dienst voor de Scheepvaart
- Dienst voor Infrastructuurwerken van het gesubsidieerd Onderwijs
- Domus Flandria

E

- Entreprise publique des Technologies nouvelles de l'Information et de la Communication de la Communauté française
- Export Vlaanderen

F

- Financieringsfonds voor Schulfafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
- Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector
- Fonds bijzondere Jeugdbijstand
- Fonds communautaire de Garantie des Bâtiments scolaires
- Fonds culturele Infrastructuur
- Fonds de Participation
- Fonds de Vieillessement/ Zilverfonds
- Fonds d'Aide médicale urgente/ Fonds voor dringende geneeskundige Hulp
- Fonds de Construction d'Institutions hospitalières et médico-sociales de la Communauté française
- Fonds de Pension pour les Pensions de Retraite du Personnel statutaire de Belgacom/ Pensioenfondsen voor de Rustpensioenen van het statutair Personeel van Belgacom
- Fonds des Accidents du Travail/ Fonds voor Arbeidsongevallen

- Fonds des Maladies professionnelles/ Fonds voor Beroepsziekten
- Fonds d'Indemnisation des Travailleurs licenciés en cas de Fermeture d'Entreprises/ Fonds tot Vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen Werknemers
- Fonds du Logement des Familles nombreuses de la Région de Bruxelles-Capitale/ Woningfonds van de grote Gezinnen van het Brusselse hoofdstedelijk Gewest
- Fonds du Logement des Familles nombreuses de Wallonie
- Fonds Film in Vlaanderen
- Fonds national de Garantie des Bâtiments scolaires/ Nationaal Warborgfonds voor Schoolgebouwen
- Fonds national de Garantie pour la Réparation des Dégâts houillers/ Nationaal Waarborgfonds inzake Kolenmijnenschade
- Fonds piscicole de Wallonie
- Fonds pour le Financement des Prêts à des Etats étrangers/ Fonds voor Financiering van de Leningen aan Vreemde Staten
- Fonds pour la Rémunération des Mousses/ Fonds voor Scheepsjongens
- Fonds régional bruxellois de Refinancement des Trésoreries communales/ Brussels gewestelijk Herfinancieringsfonds van de gemeentelijke Thesaurieën
- Fonds voor flankerend economisch Beleid
- Fonds wallon d'Avances pour la Réparation des Dommages provoqués par des Pompages et des Prises d'Eau souterraine

G

- Garantiefonds der Deutschsprachigen Gemeinschaft für Schulbauten
- Grindfonds

H

- Herplaatsingfonds
- Het Gemeenschapsonderwijs
- Hulpfonds tot financieel Herstel van de Gemeenten

I

- Institut belge de Normalisation/ Belgisch Instituut voor Normalisatie
- Institut belge des Services postaux et des Télécommunications/ Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
- Institut bruxellois francophone pour la Formation professionnelle
- Institut bruxellois pour la Gestion de l'Environnement/ Brussels Instituut voor Milieubeheer
- Institut d'Aéronomie spatiale/ Instituut voor Ruimte - aëronomie
- Institut de Formation permanente pour les Classes moyennes et les petites et moyennes Entreprises
- Institut des Comptes nationaux/ Instituut voor de nationale Rekeningen
- Institut d'Expertise vétérinaire/ Instituut voor veterinaire Keuring
- Institut du Patrimoine wallon
- Institut für Aus-und Weiterbildung im Mittelstand und in kleinen und mittleren Unternehmen
- Institut géographique national/ Nationaal geografisch Instituut
- Institution pour le Développement de la Gazéification souterraine/ Instelling voor de Ontwikkeling van ondergrondse Vergassing
- Institution royale de Messine/ Koninklijke Gesticht van Mesen
- Institutions universitaires de droit public relevant de la Communauté flamande/ Universitaire instellingen van publiek recht afangende van de Vlaamse Gemeenschap

- Institutions universitaires de droit public relevant de la Communauté française/ Universitaire instellingen van publiek recht afhangende van de Franse Gemeenschap
- Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité/ Rijksinstituut voor Ziekte – en Invaliditeitsverzekering
- Institut national d'Assurances sociales pour Travailleurs indépendants/ Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
- Institut national des Industries extractives/ Nationaal Instituut voor de Extractiebedrijven
- Institut national de Recherche sur les Conditions de Travail/ Nationaal Onderzoeksinstituut voor Arbeidsomstandigheden
- Institut national des Invalides de Guerre, anciens Combattants et Victimes de Guerre/ Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oudstrijders en Oorlogsslachtoffers
- Institut national des Radioéléments/ Nationaal Instituut voor Radio-Elementen
- Institut national pour la Criminalistique et la Criminologie/ Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie
- Institut pour l'Amélioration des Conditions de Travail/ Instituut voor Verbetering van de Arbeidsvoorwaarden
- Institut royal belge des Sciences naturelles/ Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
- Institut royal du Patrimoine culturel/ Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium
- Institut royal météorologique de Belgique/ Koninklijk meteorologisch Instituut van België
- Institut scientifique de Service public en Région wallonne
- Institut scientifique de la Santé publique - Louis Pasteur/ Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid – Louis Pasteur
- Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen
- Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
- Instituut voor het archeologisch Patrimonium
- Investeringsdienst voor de Vlaamse autonome Hogescholen
- Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant

J

- Jardin botanique national de Belgique/ Nationale Plantentuin van België

K

- Kind en Gezin
- Koninklijk Museum voor schone Kunsten te Antwerpen

L

- Loterie nationale/ Nationale Loterij

M

- Mémorial national du Fort de Breendonk/ Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk
- Musée royal de l'Afrique centrale/ Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
- Musées royaux d'Art et d'Histoire/ Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis
- Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique/ Koninklijke Musea voor schone Kunsten van België

O

- Observatoire royal de Belgique/ Koninklijke Sterrenwacht van België
- Office central d'Action sociale et culturelle du Ministère de la Défense/ Centrale Dienst voor sociale en culturele Actie van het Ministerie van Defensie
- Office communautaire et régional de la Formation professionnelle et de l'Emploi

- Office de Contrôle des Assurances/ Controledienst voor de Verzekeringen
- Office de Contrôle des Mutualités et des Unions nationales de Mutualités/ Controledienst voor de Ziekenfondsen en de Landsbonden van Ziekenfondsen
- Office de la Naissance et de l'Enfance
- Office de Promotion du Tourisme
- Office de Sécurité sociale d'Outre-Mer/ Dienst voor de overzeese sociale Zekerheid
- Office for Foreign Investors in Wallonia
- Office national d'Allocations familiales pour Travailleurs salariés/ Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
- Office national de l'Emploi/ Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
- Office national de Sécurité sociale/ Rijksdienst voor sociale Zekerheid
- Office national de Sécurité sociale des Administrations provinciales et locales/ Rijksdienst voor sociale Zekerheid van de provinciale en plaatselijke Overheidsdiensten
- Office national des Pensions/ Rijksdienst voor Pensioenen
- Office national des Vacances annuelles/ Rijksdienst voor jaarlijkse Vakantie
- Office national du Ducroire/ Nationale Delcrederedienst
- Office régional bruxellois de l'Emploi/ Brusselse gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling
- Office régional de Promotion de l'Agriculture et de l'Horticulture
- Office régional pour le Financement des Investissements communaux
- Office wallon de la Formation professionnelle et de l'Emploi
- Openbaar psychiatrisch Ziekenhuis-Geel
- Openbaar psychiatrisch Ziekenhuis-Rekem
- Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaams Gewest
- Orchestre national de Belgique/ Nationaal Orkest van België
- Organisme national des Déchets radioactifs et des Matières fissiles/ Nationale Instelling voor radioactief Afval en Splitsstoffen

P

- Palais des Beaux-Arts/ Paleis voor schone Kunsten
- Participatiemaatschappij Vlaanderen
- Pool des Marins de la Marine marchande/ Pool van de Zeelieden der Koopvaardij

R

- Radio et Télévision belge de la Communauté française
- Régie des Bâtiments/ Regie der Gebouwen
- Reproductiefonds voor de Vlaamse Musea

S

- Service d'Incendie et d'Aide médicale urgente de la Région de Bruxelles-Capitale/ Brusselse hoofdstedelijk Dienst voor Brandweer en dringende medische Hulp
- Société belge d'Investissement pour les pays en développement/ Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden
- Société d'Assainissement et de Rénovation des Sites industriels dans l'Ouest du Brabant wallon
- Société de Garantie régionale
- Sociaal economische Raad voor Vlaanderen
- Société du Logement de la Région bruxelloise et sociétés agréées/ Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij en erkende maatschappijen
- Société publique d'Aide à la Qualité de l'Environnement

- Société publique d'Administration des Bâtiments scolaires bruxellois
- Société publique d'Administration des Bâtiments scolaires du Brabant wallon
- Société publique d'Administration des Bâtiments scolaires du Hainaut
- Société publique d'Administration des Bâtiments scolaires de Namur
- Société publique d'Administration des Bâtiments scolaires de Liège
- Société publique d'Administration des Bâtiments scolaires du Luxembourg
- Société publique de Gestion de l'Eau
- Société wallonne du Logement et sociétés agréées
- Sofibail
- Sofibru
- Sofico

T

- Théâtre national
- Théâtre royal de la Monnaie/ De Koninklijke Muntchouwburg
- Toerisme Vlaanderen
- Tunnel Liefkenshoek

U

- Universitair Ziekenhuis Gent

V

- Vlaams Commissariaat voor de Media
- Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
- Vlaams Egalisatie Rente Fonds
- Vlaamse Hogescholenraad
- Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en erkende maatschappijen
- Vlaamse Instelling voor technologisch Onderzoek
- Vlaamse interuniversitaire Raad
- Vlaamse Landmaatschappij
- Vlaamse Milieuholding
- Vlaamse Milieumaatschappij
- Vlaamse Onderwijsraad
- Vlaamse Opera
- Vlaamse Radio- en Televisieomroep
- Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteit- en Gasmarkt
- Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde
- Vlaams Fonds voor de Lastendelging
- Vlaams Fonds voor de Letteren
- Vlaams Fonds voor de sociale Integratie van Personen met een Handicap
- Vlaams Informatiecentrum over Land - en Tuinbouw
- Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
- Vlaams Instituut voor de Bevordering van het wetenschappelijk- en technologisch Onderzoek in de Industrie
- Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie

- Vlaams Instituut voor het Zelfstandig ondernemen
- Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
- Vlaams Promotiecentrum voor Agro - en Visserijmarketing
- Vlaams Zorgfonds
- Vlaams Woningenfonds voor de grote Gezinnen

II – DANIA

Institucje

Danmarks Radio
Det landsdækkende TV2
Danmarks Nationalbank
Sund og Bælt Holding A/S
A/S Storebælt
A/S Øresund
Øresundskonsortiet
Ørestadsselskabet I/S
Byfornyelsesselskabet København
Hovedstadsområdets Sygehusfællesskab
Statens og Kommunernes Indkøbsservice
Post Danmark
Arbejdsmarkedets Tillægspension
Arbejdsmarkedets Feriefond
Lønmodtagernes Dyrtdsfond
Naviar

Kategorie

- De Almene Boligorganisationer (organizacje mieszkalnictwa socjalnego),
- Lokale kirkelige myndigheder (lokalna administracja kościelna),
- Andre forvaltningssubjekter (pozostałe instytucje administracji publicznej).

III – NIEMCY

1. Kategorie

Institucje, placówki i fundacje podległe prawu publicznemu i utworzone przez władze federalne, państwowe lub lokalne, w szczególności w następujących dziedzinach:

1.1. Instytucje

- Wissenschaftliche Hochschulen und verfasste Studentenschaften (uniwersytety i uznane organizacje studenckie),
- berufsständige Vereinigungen (Rechtsanwalts-, Notar-, Steuerberater-, Wirtschaftsprüfer-, Architekten-, Ärzte- und Apothekerkammern) [związki zawodowe reprezentujące prawników, notariuszy, doradców podatkowych, księgowych, architektów, lekarzy i farmaceutów],
- Wirtschaftsvereinigungen (Landwirtschafts-, Handwerks- Industrie- und Handelskammern, Handwerksinnungen, Handwerkerschaften) [stowarzyszenia gospodarcze i branżowe: stowarzyszenia rolników i rzemieślników, izby przemysłowo-handlowe, cechy rzemieślnicze, stowarzyszenia kupieckie],
- Sozialversicherungen (Krankenkassen, Unfall- und Rentenversicherungsträger) [instytucje ubezpieczenia społecznego: fundusze ubezpieczenia zdrowotnego, wypadkowego i emerytalnego],
- kassenärztliche Vereinigungen (stowarzyszenia lekarzy specjalistów),
- Genossenschaften und Verbände (spółdzielnie i inne konsorcja).

1.2. Placówki i fundacje

Placówki inne niż przemysłowe i handlowe podlegające kontroli państwa i działające w interesie publicznym, w szczególności następujące:

- Rechtsfähige Bundesanstalten (instytucje federalne posiadające osobowość prawną),
- Versorgungsanstalten und Studentenwerke (fundusze emerytalne i związki studentów),
- Kultur-, Wohlfahrts- und Hilfsstiftungen (fundacje kulturalne, dobroczynne i zapomogowe).

2. Osoby prawne podległe prawu prywatnemu

Placówki inne niż przemysłowe i handlowe podlegające kontroli państwa, działające w interesie publicznym i obejmujące w szczególności kommunale Versorgungsunternehmen (komunalne obiekty użyteczności publicznej) działające w dziedzinach takich, jak:

- Gesundheitswesen (Krankenhäuser, Kurmittelbetriebe, medizinische Forschungseinrichtungen, Untersuchungs- und Tierkörperbeseitigungsanstalten) [zdrowie: szpitale, uzdrowiska, instytuty badań medycznych, placówki badawcze i kostnice],
- Kultur (öffentliche Bühnen, Orchester, Museen, Bibliotheken, Archive, zoologische und botanische Gärten) [kultura: teatry, filharmonie, muzea, biblioteki, archiwa, ogrody zoologiczne i botaniczne],
- Soziales (Kindergärten, Kindertagesheime, Erholungseinrichtungen, Kinder- und Jugendheime, Freizeiteinrichtungen, Gemeinschafts- und Bürgerhäuser, Frauenhäuser, Altersheime, Obdachlosenunterkünfte) [opieka społeczna: żłobki, ogniska dla dzieci, ośrodki rekreacyjne, domy dziecka, schroniska młodzieżowe, ośrodki wypoczynkowe, gminne i miejskie centra administracyjne, domy dla maltretowanych żon, domy spokojnej starości, schroniska dla bezdomnych],
- Sport (Schwimmbäder, Sportanlagen und -einrichtungen) [sport: baseny, obiekty sportowe],
- Sicherheit (Feuerwehren, Rettungsdienste) [bezpieczeństwo: straż pożarna, inne pogotowia],
- Bildung (Umschulungs-, Aus-, Fort- und Weiterbildungseinrichtungen, Volkshochschulen) [edukacja: ośrodki szkoleń, podnoszenia kwalifikacji oraz przekwalifikowania zawodowego, zajęcia wieczorowe dla osób dorosłych],
- Wissenschaft, Forschung und Entwicklung (Großforschungseinrichtungen, wissenschaftliche Gesellschaften und Vereine, Wissenschaftsförderung) [nauka oraz badania i rozwój: duże instytuty badawcze, towarzystwa i stowarzyszenia naukowe, instytucje promujące naukę],
- Entsorgung (Straßenreinigung, Abfall- und Abwasserbeseitigung) [gospodarka odpadami i śmieciami: sprzątanie ulic, wywóz śmieci i odbiór ścieków],
- Bauwesen und Wohnungswirtschaft (Stadtplanung, Stadtentwicklung, Wohnungsunternehmen, Wohnraumvermittlung) [budownictwo, inżynieria lądowa i wodna oraz mieszkalnictwo: planowanie przestrzenne, rozwój miast, przedsiębiorstwa developerskie (jeśli działają w interesie publicznym), usługi agencji mieszkaniowych],
- Wirtschaft (Wirtschaftsförderungsgesellschaften) (gospodarka: organizacje promujące rozwój gospodarczy),
- Friedhofs- und Bestattungswesen (cmentarze i usługi pogrzebowe),
- Zusammenarbeit mit den Entwicklungsländern (Finanzierung, technische Zusammenarbeit, Entwicklungshilfe, Ausbildung) [współpraca z krajami rozwijającymi się w zakresie: finansów, współpracy technicznej, pomocy na rzecz rozwoju, szkoleń].

IV – GRECJA

Kategorie

- a) Przedsiębiorstwa i podmioty publiczne.
- b) Osoby prawne prawa prywatnego, które pozostają własnością państwa lub, których 50 % rocznego budżetu pochodzi z dotacji państwowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, lub też, w których państwo posiada pakiet kontrolny co najmniej 51 % akcji.
- c) Osoby prawne prawa prywatnego, które pozostają własnością osób prawnych prawa publicznego, lokalnych organów na wszystkich poziomach, łącznie z Centralnym Greckim Zrzeszeniem Władz Lokalnych (K.E.Δ.K.E.), lokalnych związków „gmin” (lokalnych jednostek administracyjnych), przedsiębiorstw albo podmiotów publicznych lub osób prawnych, o których mowa w lit. b), albo takie, które regularnie otrzymują co najmniej 50 % swojego rocznego budżetu w formie dotacji od takich osób prawnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami lub własnymi statutami, lub osoby prawne, o których mowa powyżej i które posiadają pakiet kontrolny co najmniej 51 % akcji w takich osobach prawnych prawa publicznego.

V – HISZPANIA

Kategorie

- Instytucje i podmioty prawa publicznego, które podlegają „Ley de Contratos de las Administraciones Públicas” [hiszpańskiej ustawie o zamówieniach], nienależące do Administración General del Estado (główniej administracji krajowej).
- Instytucje i podmioty prawa publicznego, które podlegają „Ley de Contratos de las Administraciones Públicas”, nienależące do l'Administración de las Comunidades Autónomas (administracji autonomicznych regionów).
- Instytucje i podmioty prawa publicznego, które podlegają „Ley de Contratos de las Administraciones Públicas”, nienależące do Corporaciones Locales (instytucji lokalnych);
- Entidades Gestoras y los Servicios Comunes de la Seguridad Social (podmioty administracyjne i powszechne instytucje opieki zdrowotnej i społecznej).

VI – FRANCJA

Institucje

- Collège de France
- Conservatoire national des arts et métiers
- Observatoire de Paris
- Institut national d'histoire de l'art (INHA)
- Centre national de la recherche scientifique (CNRS)
- Institut national de la recherche agronomique (INRA)
- Institut national de la santé et de la recherche médicale (INSERM)
- Institut de recherche pour le développement (IRD)
- Agence nationale pour l'emploi (ANPE)
- Caisse nationale des allocations familiales (CNAF)
- Caisse nationale d'assurance maladie des travailleurs salariés (CNAMTS)
- Caisse nationale d'assurance vieillesse des travailleurs salariés (CNAVTS)
- Compagnies et établissements consulaires: chambres de commerce et d'industrie (CCI), chambres des métiers et chambres d'agriculture
- Office national des anciens combattants et victimes de guerre (ONAC)

Kategorie1. *Krajowe instytucje publiczne*

- Agences de l'eau (przedsiębiorstwa wodociągów i kanalizacji)
- Écoles d'architecture (uczelnie architektoniczne)
- Universités (uniwersytety)
- Instituts universitaires de formation des maîtres (IUFM) (wyższe szkoły pedagogiczne)

2. *Institucje administracji publicznej na poziomie regionalnym, departamentalnym i lokalnym*

- collèges (szkoły średnie)
- lycées (szkoły średnie ogólnokształcące)
- établissements publics hospitaliers (szpitale publiczne)
- offices publics d'habitations à loyer modéré (OPHLM) (publiczne urzędy mieszkalnictwa socjalnego)

3. *Grupy organów terytorialnych*

- établissements publics de coopération intercommunale (publiczne placówki ds. współpracy na poziomie lokalnym)
- institutions interdépartementales et interrégionales (instytucje międzydepartamentalne i międzyregionalne)

VII – IRLANDIA

Institucje

- Enterprise Ireland [Marketing, rozwój technologii i przedsiębiorstw]
- Forfás [Strategie i doradztwo w zakresie przedsiębiorczości, handlu, nauki, technologii i innowacji]
- Industrial Development Authority – Urząd Rozwoju Przemysłu
- Enterprise Ireland – Przedsiębiorczość w Irlandii
- FÁS [Szkolenia z dziedziny przemysłu i zatrudnienia]
- Health and Safety Authority – Urząd ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa
- Bord Fáilte Éireann [Rozwój turystyki]
- CERT [Szkolenia z zakresu hotelarstwa, gastronomii i turystyki]

Irish Sports Council – Irlandzka Rada Sportu
National Roads Authority – Krajowy Urząd ds. Dróg
Údarás na Gaeltachta [Urząd ds. regionów posługujących się językiem gaelickim]
Teagasc [Badania, szkolenia i rozwój w dziedzinie rolnictwa]
An Bord Bia [Promocja przemysłu spożywczego]
An Bord Glas [Promocja przemysłu ogrodniczego]
Irish Horseracing Authority – Irlandzki Urząd ds. Wyścigów Konnych
Bord na gCon [Wsparcie i rozwój wyścigów chartów]
Marine Institute – Instytut Morski
Bord Iascaigh Mhara [Rozwój rybołówstwa]
Equality Authority – Urząd ds. Równości
Legal Aid Board – Rada Pomocy Prawnej

Kategorie

Regional Health Boards – Regionalne Zakłady Opieki Zdrowotnej
Hospitals and similar institutions of a public character – szpitale i podobne instytucje mające charakter publiczny
Vocational Education Committees – komitety ds. kształcenia zawodowego
Colleges and educational institutions of a public character – uczelnie i instytucje edukacyjne mające charakter publiczny
Central i Regional Fisheries Boards – Centralne i Regionalne Komisje ds. Rybołówstwa
Regional Tourism Organisations – regionalne organizacje turystyczne
National Regulatory and Appeals Institutions – krajowe instytucje ustawodawcze i apelacyjne [np. w obszarach telekomunikacji, energetyki, planowania itp.]
Agencje ustanowione w celu realizacji określonych funkcji lub zaspokajania potrzeb pojawiających się w poszczególnych sektorach publicznych [np.: Komisja ds. gospodarowania materiałami dla służby zdrowia, Biuro Pracodawców Sektora Opieki Zdrowotnej, Komisja ds. informatyzacji komórek samorządu lokalnego, Agencja Ochrony Środowiska, Krajowa Rada Bezpieczeństwa, Instytut Administracji Publicznej, Instytut Badań Ekonomiczno-Społecznych, Krajowy Urząd Standaryzacyjny itd.]
Pozostałe instytucje publiczne instytucje objęte definicją instytucji prawa publicznego, zgodnie z art. 1 ust. 7 niniejszej dyrektywy.

VIII – WŁOCHY

Instytucje

Società „Stretto di Messina”
Ente autonomo mostra d'oltremare e del lavoro italiano nel mondo
Ente nazionale per l'aviazione civile – ENAC
Ente nazionale per l'assistenza al volo – ENAV
ANAS S.p.A

Kategorie

- Enti portuali e aeroportuali (urzędy portowe i lotniskowe),
- Consorzi per le opere idrauliche (konsorcja podmiotów działających na rzecz robót hydraulicznych),
- Università statali, gli istituti universitari statali i consorzi per i lavori interessanti le università (państwowe uniwersytety, państwowe instytuty uniwersyteckie, konsorcja podmiotów działających na rzecz rozwoju uniwersytetów),
- Istituzioni pubbliche di assistenza e di beneficenza (publiczne instytucje dobroczynne i charytatywne),

- Istituti superiori scientifici e culturali, osservatori astronomici, astrofisici, geofisici o vulcanologici (instytuty nauki i kultury na poziomie wyższym, obserwatoria astronomiczne, astrofizyczne, geofizyczne lub wulkanologiczne),
- Enti di ricerca e sperimentazione (organizacje prowadzące prace badawczo-eksperymentalne),
- Enti che gestiscono forme obbligatorie di previdenza e di assistenza (urzędy zarządzania programami obowiązkowego ubezpieczenia socjalnego i opieki społecznej),
- Consorzi di bonifica (konsorcja podmiotów działających na rzecz urzyźniania gruntów),
- Enti di sviluppo e di irrigazione (agencje ds. rozwoju i irygacji),
- Consorzi per le aree industriali (konsorcja podmiotów działających na rzecz obszarów uprzemysłowionych),
- Comunità montane (gminy obszarów górskich),
- Enti preposti a servizi di pubblico interesse (organizacje świadczące usługi w interesie publicznym),
- Enti pubblici preposti ad attività di spettacolo, sportive, turistiche e del tempo libero (publiczne instytucje zaangażowane w działalność sportową, turystyczną i rekreacyjną),
- Enti culturali e di promozione artistica (organizacje promujące działalność kulturalną i artystyczną).

IX – LUKSEMBURG

Kategorie

- Établissements publics de l'État placés sous la surveillance d'un membre du gouvernement (państwowe placówki publiczne znajdujące się pod nadzorem członka rządu),
- Établissements publics placés sous la surveillance des communes (państwowe placówki publiczne znajdujące się pod nadzorem „gmin”) (władz lokalnych),
- Syndicats de communes créés en vertu de la loi du 23 février 2001 concernant les syndicats de communes (konsorcja władz lokalnych utworzone zgodnie z ustawą z dnia 23 lutego 2001 o zrzeszeniach „gmin”).

X – NIDERLANDY

Instytucje

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Stosunków w obrębie Królestwa)

- Nederlands Instituut voor Brandweer en rampenbestrijding (NIBRA) (Niderlandzki Instytut Pożarnictwa oraz Walki z Sytuacjami Krytycznymi)
- Nederlands Bureau Brandweer Examens (NBBE) (Niderlandzka Komisja Egzaminacyjna Straży Pożarnej)
- Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie (LSOP) (Krajowy Instytut Naboru i Kształcenia Funkcjonariuszy Policji)
- 25 afzonderlijke politieregio's (25 indywidualnych rejonów policyjnych)
- Stichting ICTU (Fundacja ICTU)

Ministerstwo Spraw Gospodarczych

- Stichting Syntens (Syntens)
- Van Swinden Laboratorium B.V. (Laboratorium van Swinden)
- Nederlands Meetinstituut B.V. (Niderlandzki Instytut Metrologiczno-Technologiczny)
- Nederlands Instituut voor Vliegtuigontwikkeling en Ruimtevaart (NIVR) (Holenderska Agencja Programów Kosmicznych)
- Stichting Toerisme Recreatie Nederland (TRN) (Niderlandzka Komisja ds. Turystyki)
- Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) (Organ Współpracy Zarządów Prowincji Niderlandów Północnych)
- Gelderse Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) (Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Prowincji Gelderland)

- Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij (OOM) (OOM, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Międzynarodowej Przedsiębiorczości)
- LIOF (Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Inwestycji w Prowincji Limburg, LIOF)
- Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) (NOM Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Inwestycji)
- Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) (Agencja Rozwoju Brabancji)
- Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (Niezależny Urząd Poczty i Telekomunikacji)

Ministerstwo Finansów

- De Nederlandse Bank N.V. (Holenderski Bank Centralny)
- Autoriteit Financiële Markten (Holenderski Urząd ds. rynków finansowych)
- Pensioen- & Verzekeringkamer (Holenderski Urząd Nadzoru nad Programami Emerytalnymi i Ubezpieczeniami)

Ministerstwo Sprawiedliwości

- Stichting Reclassering Nederland (SRN) (Holenderska Agencja Resocjalizacji)
- Stichting VEDIVO (Agencja VEDIVO, Zrzeszenie Kuratorów (rodzinnych))
- Voogdij- en gezinsvoogdij instellingen (instytucje kuratorów i kuratorów rodzinnych)
- Stichting Halt Nederland (SHN) (Holenderska Agencja Halt)
- Particuliere Internaten (prywatne internaty)
- Particuliere Jeugdinstellingen (Instytucje Karne dla Młodocianych Przesiępców)
- Schadefonds Geweldsmisdrijven (Fundusz Odszkodowań dla Ofiar Przemocy)
- Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) (Agencja Opieki nad Osobami Poszukującymi Azylu)
- Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) (Krajowa Agencja Wsparcia Socjalnego i Alimentacji)
- Landelijke organisaties slachtofferhulp (krajowe organizacje ds. odszkodowań dla ofiar przestępstw)
- College Bescherming Persoonsgegevens (Niderlandzki Urząd Ochrony Danych)
- Stichting Studiecentrum Rechtspleging (SSR) (Administracja Biura Ośrodka Badań nad Sprawiedliwością)
- Raden voor de Rechtsbijstand (Rady Pomocy Prawnej)
- Stichting Rechtsbijstand Asiel (Ośrodki Doradztwa Prawnego dla Osób Poszukujących Schronienia)
- Stichtingen Rechtsbijstand (agencje pomocy prawnej)
- Landelijk Bureau Racisme bestrijding (LBR) (Krajowe Biuro do Walki z Rasizmem)
- Clara Wichman Instituut (Instytut im. Clary Wichman)
- Tolkencentra (centra tłumaczeń)

Ministerstwo Rolnictwa, Gospodarki Zasobami Naturalnymi i Rybołówstwa

- Bureau Beheer Landbouwgronden (Urząd Gospodarki Gruntami)
- Faunafonds (Fundusz na Rzecz Fauny)
- Staatsbosbeheer (Krajowy Urząd Leśnictwa)
- Stichting Voorlichtingsbureau voor de Voeding (Holenderski Urząd Żywności i Wiedzy o Żywieniu)
- Universiteit Wageningen (Uniwersytet i Ośrodek Badań w Wageningen)
- Stichting DLO (Departament Badań nad Rolnictwem)
- (Hoofd) productschappen (komitety ds. produktów rolnych)

Ministerstwo Edukacji, Kultury i Nauki

A. Ogólna charakterystyka

- szkoły podstawowe publiczne lub prywatne finansowane ze środków publicznych w rozumieniu Wet op het primair onderwijs (Ustawy o szkolnictwie podstawowym)

- szkoły specjalne, szkoły średnie, szkoły średnie specjalne lub placówki szkolnictwa średniego lub specjalnego, publiczne lub prywatne finansowane ze środków publicznych w rozumieniu Wet op de expertisecentra (Ustawy o centrach wsparcia)
- szkoły publiczne lub prywatne finansowane ze środków publicznych lub placówki szkolnictwa średniego w rozumieniu Wet op het Voortgezet Onderwijs (Ustawy o szkolnictwie średnim)
- placówki publiczne lub prywatne finansowane ze środków publicznych w rozumieniu Wet Educatie en Beroepsonderwijs (Ustawy o szkolnictwie i szkolnictwie zawodowym)
- szkoły publiczne lub prywatne finansowane ze środków publicznych w rozumieniu Experimentenwet Onderwijs (Ustawy o szkolnictwie eksperymentalnym)
- uniwersytety i placówki szkolnictwa wyższego, Uniwersytet Otwarty oraz kliniki, w rozumieniu Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Ustawy o szkolnictwie wyższym i badaniach naukowych), a także międzynarodowe placówki edukacyjne, w których ponad 50 % budżetu pochodzi ze środków publicznych
- ośrodki poradnictwa szkolnego w rozumieniu Wet op het primair onderwijs (Ustawy o szkolnictwie podstawowym) lub Wet op de expertisecentra (Ustawy o centrach wsparcia)
- krajowe ośrodki metodyczne w rozumieniu Wet subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten (Ustawy o dotacjach dla krajowych działań na rzecz wsparcia metodyki)
- stacje nadawcze w rozumieniu Mediawet (Ustawy o mediach)
- fundacje w rozumieniu Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (Ustawy o specjalnej polityce w zakresie kultury)
- krajowe placówki szkolnictwa zawodowego
- fundacje w rozumieniu Wet Verzelfstandiging Rijksmuseale Diensten (Ustawy o prywatyzacji krajowych muzeów)
- inne muzea, w których ponad 50 % środków pochodzi z Ministerstwa Edukacji, Kultury i Nauki
- inne instytucje i placówki edukacyjne, kulturalne i naukowe otrzymujące ponad 50 % środków z Ministerstwa Edukacji, Kultury i Nauki

B. Wykaz nazw

- Informatie Beheer Groep
- Stichting Participatiefonds voor het Onderwijs
- Stichting Uitvoering Kinderopvangregelingen/Kintent
- Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF
- Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen
- Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs (Nuffic)
- Stichting Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut
- Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
- Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek
- College van Beroep voor het hoger Onderwijs
- Vereniging van openbare bibliotheken NBLC
- Koninklijke Bibliotheek
- Stichting Muziek Centrum van de Omroep
- Stichting Ether Reclame
- Stichting Radio Nederland Wereldomroep
- Nederlandse Programma Stichting
- Nederlandse Omroep Stichting
- Commissariaat voor de Media
- Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties
- Stichting Lezen
- Dienst Omroepbijdragen
- Centrum voor innovatie en opleidingen

- Bedrijfsfonds voor de Pers
- Centrum voor innovatie van opleidingen
- Instituut voor Toetsontwikkeling (Cito)
- Instituut voor Leerplanontwikkeling
- Landelijk Dienstverlenend Centrum voor Studie- en Beroepskeuzevoorlichting
- Max Goote Kenniscentrum voor Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie
- Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs
- BVE-Raad
- Colo, Vereniging kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven
- Stichting kwaliteitscentrum examinering beroepsonderwijs
- Vereniging Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs
- Combo Stichting Combinatie Onderwijsorganisatie
- Stichting Financiering Struktureel Vakbondsverlof Onderwijs
- Stichting Samenwerkende Centrales in het COPWO
- Stichting SoFoKles
- Europees Platform
- Stichting mobiliteitsfonds HBO
- Nederlands Audiovisueel Archiefcentrum
- Stichting minderheden Televisie Nederland
- Stichting omroep allochtonen
- Stichting multiculturele Activiteiten Utrecht
- School der Poëzie
- Nederlands Perscentrum
- Nederlands Letterkundig Museum en documentatiecentrum
- Bibliotheek voor varenden
- Christelijke bibliotheek voor blinden en slechtzienden
- Federatie van Nederlandse Blindenbibliotheken
- Nederlandse luister- en braillebibliotheek
- Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang
- Bibliotheek Le Sage Ten Broek
- Doe Maar Dicht Maar
- ElHizjra
- Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten
- Fund for Central i East European Book Projects – Fundacja na Rzecz Publikacji Wydawnictw Książkowych z Europy Środkowej i Wschodniej
- Jongeren Onderwijs Media

Ministerstwo Spraw Społecznych i Zatrudnienia

- Sociale Verzekeringsbank (Bank Ubezpieczeń Społecznych)
- Arbeidsvoorzieningsorganisatie (Urząd Zatrudnienia)
- Stichting Silicose Oud Mijnwerkers (Fundacja na Rzecz Byłych Górników Chorych na Silikozę)
- Stichting Pensioen- & Verzekeringskamer (Nederlandzki Urząd Nadzoru nad Programami Emerytalnymi i Ubezpieczeniami)
- Sociaal Economische Raad (SER) (Nederlandzka Rada Społeczno-Ekonomiczna)

- Raad voor Werk en Inkomen (RWI) (Rada ds. Zatrudnienia i Dochodów)
- Centrale organisatie voor werk en inkomen (Centralna Organizacja ds. Zatrudnienia i Dochodów)
- Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Instytucja Wdrażania Pracowniczych Programów Ubezpieczeniowych)

Ministerstvo Transportu, Kommunikacji i Robót Publicznych

- RDW Voertuig informatie en toelating (Urząd informacji o pojazdach i administrowania pojazdami)
- Luchtverkeersbeveiligingsorganisatie (LVB) (Agencja Kontroli Ruchu Powietrznego)
- Nederlandse Loodsencorporatie (NLC) (Niderlandzkie Stowarzyszenie Pilotów Morskich)
- Regionale Loodsencorporatie (RLC)L (Regionalne Stowarzyszenie Pilotów Morskich)

Ministerstvo Mieszkalnictwa, Planowania Przestrzennego i Środowiska

- Kadaster (Agencja Rejestrów Publicznych)
- Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting (Centralna Kasa Mieszkaniowa)
- Stichting Bureau Architectenregister (Rejestr Architektów)

Ministerstvo Zdrowia, Opieki Społecznej i Sportu

- Commissie Algemene Oorlogsongevallenregeling Indonesië (COAR)
- College ter beoordeling van de Geneesmiddelen (CBG) (Komisja Oceny Leków)
- Commissies voor gebiedsaanwijzing
- College sanering Ziekenhuisvoorzieningen (Krajowa Komisja Przebudowy Obiektów Szpitalnych)
- Zorgonderzoek Nederland (ZON) (Rada Badań Zdrowotnych i Rozwoju)
- Inspection instutucje under the Wet medische hulpmiddelen (Ustawa o aparaturze medycznej)
- N.V. KEMA/Stichting TNO Certification (Urząd Certyfikacji KEMA/TNO)
- College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen (CBZ) (Krajowa Komisja Obiektów Szpitalnych)
- College voor Zorgverzekeringen (CVZ) (Komisja Ubezpieczeń Zdrowotnych)
- Nationaal Comité 4 en 5 mei (Krajowy Komitet 4 i 5 Maja)
- Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR) (Rada ds. programów emerytalnych i świadczeń)
- College Tarieven Gezondheidszorg (CTG) (Komisja ds. opłat za opiekę zdrowotną)
- Stichting Uitvoering Omslagregeling Wet op de Toegang Ziektekostenverzekering (SUO)
- Stichting tot bevordering van de Volksgezondheid en Milieuhygiëne (SVM) (Fundacja na Rzecz Postępu w Dziedzinie Zdrowia Publicznego i Ochrony Środowiska)
- Stichting Facilitair Bureau Gemachtigden Bouw VWS
- Stichting Sanquin Bloedvoorziening (Fundacja Krwiodawstwa)
- College van Toezicht op de Zorgverzekeringen organen ex artikel 14, lid 2c, Wet BIG (Rada Nadzorcza Komitetów Ubezpieczenia Zdrowotnego ds. rejestracji specjalistycznych gabinetów lekarskich)
- Ziekenfondsen (Fundusze Ubezpieczenia Zdrowotnego)
- Nederlandse Transplantatiestichting (NTS) (Holenderska Fundacja na Rzecz Chirurgii Transplantacyjnej)
- Regionale Indicatieorganen (RIO's) (Regionalne Instytucje Oceny Potrzeb).

XI – AUSTRIA

Wszystkie instytucje, których budżet podlega kontroli „Rechnungshof” (Trybunału Rewidentów Księgowych), z wyjątkiem instytucji o charakterze przemysłowym lub handlowym.

XII – PORTUGALIA

Kategorie

- Institutos públicos sem carácter comercial ou industrial (instytucje publiczne nieposiadające charakteru handlowego ani przemysłowego),
- Serviços públicos personalizados (urzędy publiczne posiadające osobowość prawną)
- Fundações públicas (fundacje publiczne),
- Estabelecimentos públicos de ensino investigação científica e saúde (publiczne instytucje edukacyjne, naukowe, badawcze i zdrowotne).

XIII – FINLANDIA

Instytucje i przedsiębiorstwa publiczne lub podlegające publicznej kontroli z wyjątkiem tych o charakterze przemysłowym lub handlowym.

XIV – SZWECJA

Wszystkie instytucje niekomercyjne, których zamówienia publiczne nadzorowane są przez Krajową Komisję ds. zamówień publicznych.

XV – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ

Instytucje

- Design Council – Rada Planowania
- Health and Safety Executive – Organ Wykonawczy ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa
- National Research Development Corporation – Krajowy Związek Rozwoju Badań
- Public Health Laboratory Service Board – Komisja Usług Laboratoryjnych na Rzecz Zdrowia Publicznego
- Advisory, Conciliation and Arbitration Service – Urząd ds. Usług Doradczych, Rozjemczych i Arbitrażowych
- Commission for the New Towns – Komisja ds. Nowych Miast
- National Blood Authority – Krajowy Urząd ds. Krwiodawstwa
- National Rivers Authority – **Krajowy Urząd ds. Rzek**
- Scottish Enterprise (szkocka agencja rozwoju gospodarczego)
- Scottish Homes (szkocka agencja mieszkaniowa)
- Welsh Development Agency – Walijska Agencja Rozwoju

Kategorie

- Szkoły publiczne
  - Uniwersytety i kolegia finansowane w dominującej części przez inne instytucje zamawiające
  - Krajowe muzea i galerie
  - Rady badawcze
  - Organy straży pożarnej
  - Główne instytucje krajowej służby zdrowia
  - Organy policji
  - Towarzystwa zagospodarowania obszarów nowych miast
  - Towarzystwa zagospodarowania obszarów miejskich
-

ZAŁĄCZNIK IV

CENTRALNE ORGANY RZĄDOWE ⁽¹⁾

BELGIA

— l'Etat	— de Staat	— państwo
— les communautés	— de gemeenschappen	— wspólnoty
— les commissions communautaires	— de gemeenschapscommissies	— komisje wspólnotowe
— les régions	— de gewesten	— regiony
— les provinces	— de provincies	— prowincje
— les communes	— de gemeenten	— gminy
— les centres publics d'aide sociale	— de openbare centra voor maatschappelijk welzijn	— publiczne ośrodki pomocy społecznej
— les fabriques d'églises et les organismes chargés de la gestion du temporel des autres cultes reconnus	— de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalien van de erkende erediensten	— rady kościelne i podmioty odpowiedzialne za zarządzanie majątkiem innych uznanych religii
— les sociétés de développement régional	— de gewestelijke ontwikkeling-smaatschappijen	— stowarzyszenia rozwoju regionalnego
— les polders et wateringues	— de polders en wateringens	— urzędy ds. polderów i melioracji
— les comités de remembrement des biens ruraux	— de ruilverkavelingscomités	— komitety ds. scalania gruntów
— les zones de police	— de politiezones	— strefy policyjne
— les associations formées par plusieurs des pouvoirs adjudicateurs ci-dessus.	— de verenigingen gevormd door een of meerdere aanbestedende overheden hierboven.	— związki tworzone przez kilka powyższych instytucji udzielających zamówień

DANIA

1. Folketinget Duński Parlament	Rigsrevisionen Krajowe Biuro Obrachunkowe
2. Statsministeriet Gabinet Premiera	
3. Udenrigsministeriet Ministerstwo Spraw Zagranicznych	
4. Beskæftigelsesministeriet Ministerstwo Zatrudnienia	5 styrelser og institutioner 5 agencji i instytucji
5. Domstolsstyrelsen Sąd Administracyjny	
6. Finansministeriet Ministerstwo Finansów	5 styrelser og institutioner 5 agencji i instytucji
7. Forsvarsministeriet Ministerstwo Obrony	Adskillige institutioner kilka instytucji
8. Indenrigs- og Sundhedsministeriet Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Zdrowia	Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut kilka agencji i instytucji, w tym także Statens Serum Institut
9. Justitsministeriet Ministerstwo Sprawiedliwości	Rigspolitichefen, 2 direktater samt et antal styrelser komisarz policji, 2 dyrekcje i szereg agencji
10. Kirkeministeriet Ministerstwo Spraw Kościoła	10 stiftsøvrigheder 10 organów diecezjalnych
11. Kulturministeriet Ministerstwo Kultury	Departement samt et antal statsinstitutioner department i szereg instytucji
12. Miljøministeriet Ministerstwo Środowiska	6 styrelser 6 agencji

⁽¹⁾ Do celów niniejszej dyrektywy „centralne organy rządowe” oznaczają organy wymienione w wykazie zawartym w niniejszym załączniku oraz – w zakresie, w jakim ulegną one zmianom na poziomie krajowym – ich następców prawnych.

13. Ministeriet for Flygtninge indvandrere og Integration Ministerstwo Spraw Uchodźców, Imigracji i Integracji	1 styrelse 1 agencja
14. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri Ministerstwo Żywności, Rolnictwa i Rybołówstwa	9 direktorater og institutioner 9 dyrekcji i instytucje
15. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og herunder Udvikling Ministerstwo Nauki, Technologii i Innowacji	Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger kilka agencji i instytucji, w tym także Laboratorium Krajowe w Risø i Instytucja ds. Duńskich Krajowych Placówek Badawczych i Edukacyjnych
16. Skatteministeriet Ministerstwo Skarbu	1 styrelse og institutioner 1 agencja i kilka instytucji
17. Socialministeriet Ministerstwo Spraw Społecznych	3 styrelser og institutioner 3 agencje i kilka instytucji
18. Trafikministeriet Ministerstwo Transportu	12 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet 12 agencji i instytucji, w tym także Øresundsbrokonsortiet
19. Undervisningsministeriet Ministerstwo Edukacji	3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner 3 agencje, 4 placówki edukacyjne, 5 innych instytucji
20. Økonomi- og Erhvervsministeriet Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Przedsiębiorczości	Adskillige styrelser og institutioner kilka agencji i instytucji

NIEMCY

Auswärtiges Amt	Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Bundesministerium des Innern (nur zivile Güter)	Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (wyłącznie wyroby cywilne)
Bundesministerium der Justiz	Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości
Bundesministerium der Finanzen	Federalne Ministerstwo Finansów
Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie	Federalne Ministerstwo Gospodarki i Technologii
Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft	Federalne Ministerstwo Ochrony Konsumenta, Żywności i Rolnictwa
Bundesministerium der Verteidigung (keine militärischen Güter)	Federalne Ministerstwo Obrony (z wyłączeniem militariów)
Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend	Federalne Ministerstwo Spraw Rodzinnych, Starszych Obywateli, Kobiet i Młodzieży
Bundesministerium für Gesundheit	Federalne Ministerstwo Zdrowia i Zabezpieczenia Socjalnego
Bundesministerium für Verkehr, Bau- und Wohnungswesen	Federalne Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Mieszkalnictwa
Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit	Federalne Ministerstwo Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Jądrowego
Bundesministerium für Bildung und Forschung	Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań
Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung	Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

GRECJA

1. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Administracji Publicznej i Decentralizacji
2. Υπουργείο Εξωτερικών	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
3. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών	Ministerstwo Gospodarki i Finansów
4. Υπουργείο Ανάπτυξης	Ministerstwo Rozwoju
5. Υπουργείο Δικαιοσύνης	Ministerstwo Sprawiedliwości
6. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	Ministerstwo Edukacji i Religii
7. Υπουργείο Πολιτισμού	Ministerstwo Kultury

8. Υπουργείο Υγείας – Πρόνοιας	Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej
9. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων	Ministerstwo Środowiska, Planowania Przestrzennego i Robót Publicznych
10. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Ministerstwo Pracy i Ubezpieczenia Społecznego
11. Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών	Ministerstwo Transportu i Łączności
12. Υπουργείο Γεωργίας	Ministerstwo Rolnictwa
13. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας	Ministerstwo Marynarki Handlowej
14. Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης	Ministerstwo Macedonii i Tracji
15. Υπουργείο Αιγαίου	Ministerstwo wysp Morza Egejskiego
16. Υπουργείο Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	Ministerstwo prasy
17. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς	Sekretariat Generalny ds. Młodzieży
18. Γενική Γραμματεία Ισότητας	Sekretariat Generalny ds. Równości
19. Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Sekretariat Generalny ds. Ubezpieczenia Społecznego
20. Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού	Sekretariat Generalny ds. Greków Żyjących w Diasporze
21. Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας	Sekretariat Generalny ds. Przemysłu
22. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας	Sekretariat Generalny ds. Padań i Technologii
23. Γενική Γραμματεία Αθλητισμού	Sekretariat Generalny ds. Sportu
24. Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων	Sekretariat Generalny ds. Robót Publicznych
25. Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος	Krajowy Urząd Statystyczny
26. Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας	Krajowa Organizacja Dobroczytna
27. Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας	Pracownicza Organizacja Mieszkaniowa
28. Εθνικό Τυπογραφείο	Krajowy Urząd Poligraficzny
29. Γενικό Χημείο του Κράτους	Główne Laboratorium Państwowe
30. Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας	Grecki Fundusz Autostrad
31. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Uniwersytet Ateński
32. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Uniwersytet w Salonikach
33. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	Uniwersytet Tracki
34. Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Uniwersytet Egejski
35. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Uniwersytet w Ioanninie
36. Πανεπιστήμιο Πατρών	Uniwersytet w Patras
37. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	Uniwersytet Macedoński
38. Πολυτεχνείο Κρήτης	Politechnika Kretańska
39. Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών	Politechnika w Sivitanidios
40. Αιγινήτειο Νοσοκομείο	Szpital Eginitio
41. Αρεταίειο Νοσοκομείο	Szpital Areteio
42. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης	Krajowe Centrum Administracji Publicznej
43. Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού Α.Ε.	Organizacja Zarządzania Majątkiem Publicznym
44. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων	Organizacja Ubezpieczenia Rolników
45. Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων	Organizacja Obiektów Szkolnych

46. Γενικό Επιτελείο Στρατού ⁽¹⁾	Sztab Generalny Armii
47. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού ⁽¹⁾	Sztab Generalny Marynarki
48. Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας ⁽¹⁾	Sztab Generalny Lotnictwa
49. Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας	Grecka Komisja Energii Atomowej
50. Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων	Sekretariat Generalny ds. Doskonalenia Zawodowego

⁽¹⁾ Materiały niewojenne zawarte w załączniku V.

HISZPANIA

Presidencia del Gobierno	Gabinet Premiera
Ministerio de Asuntos Exteriores	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Ministerio de Justicia	Ministerstwo Sprawiedliwości
Ministerio de Defensa	Ministerstwo Obrony
Ministerio de Hacienda	Ministerstwo Finansów
Ministerio de Interior	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Ministerio de Fomento	Ministerstwo Rozwoju Wewnętrznego
Ministerio de Educación, Cultura y Deportes	Ministerstwo Edukacji, Kultury i Sportu
Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales	Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych
Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación	Ministerstwo Rolnictwa, Rybołówstwa i Żywności
Ministerio de la Presidencia	Ministerstwo Prezydencji
Ministerio de Administraciones Públicas	Ministerstwo Administracji Publicznej
Ministerio de Sanidad y Consumo	Ministerstwo Zdrowia i Spraw Konsumenta
Ministerio de Economía	Ministerstwo Spraw Gospodarczych
Ministerio de Medio Ambiente	Ministerstwo Środowiska
Ministerio de Ciencia y Tecnología	Ministerstwo Nauki i Technologii

FRANCJA

1. Ministerstwa

— Services du Premier ministre	— Gabinet Premiera
— Ministère des affaires étrangères	— Ministerstwo Spraw Zagranicznych
— Ministère des affaires sociales, du travail et de la solidarité	— Ministerstwo Spraw Społecznych, Pracy i Solidarności
— Ministère de l'agriculture, de l'alimentation, de la pêche et des affaires rurales	— Ministerstwo Rolnictwa, Żywności, Rybołówstwa i Spraw Wsi
— Ministère de la culture et de la communication	— Ministerstwo Kultury i Łączności
— Ministère de la défense ⁽¹⁾	— Ministerstwo Obrony
— Ministère de l'écologie et du développement durable	— Ministerstwo Ekologii i Zrównoważonego Rozwoju
— Ministère de l'économie, des finances et de l'industrie	— Ministerstwo Spraw Gospodarczych, Finansów i Przemysłu

⁽¹⁾ Materiały niewojenne.

— Ministère de l'équipement, des transports, du logement, du tourisme et de la mer	— Ministerstwo Infrastruktury, Transportu, Mieszkalnictwa, Turystyki i Morza
— Ministère de la fonction publique, de la réforme de l'Etat et de l'aménagement du territoire	— Ministerstwo Administracji Państwowej, Reformy Państwa i Planowania Regionalnego
— Ministère de l'intérieur, de la sécurité intérieure et des libertés locales	— Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Swobód Lokalnych
— Ministère de la justice	— Ministerstwo Sprawiedliwości
— Ministère de la jeunesse, de l'éducation nationale et de la recherche	— Ministerstwo ds. Młodzieży, Edukacji i Badań
— Ministère de l'outre-mer	— Ministerstwo Terytoriów Zamorskich
— Ministère de la santé, de la famille et des personnes handicapées	— Ministerstwo Zdrowia, Rodziny i Niepełnosprawnych
— Ministère des sports	— Ministerstwo Sportu

2. Krajowe placówki publiczne

— Académie de France à Rome	— Akademia Francuska w Rzymie
— Académie de marine	— Akademia Morska
— Académie des sciences d'outre-mer	— Zamorska Akademia Nauk
— Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)	— Centralna Agencja Ubezpieczenia Społecznego
— Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)	— Krajowa Agencja ds. Poprawy Warunków Pracy
— Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)	— Krajowa Agencja ds. Poprawy Warunków Mieszkania- owych
— Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)	— Krajowa Agencja ds. Odszkodowań dla Obywateli Francuskich Terytoriów Zamorskich
— Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)	— Stałe Zgromadzenie Regionalnych Izb Rolnictwa
— Bibliothèque nationale de France	— Biblioteka Narodowa Francji
— Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg	— Biblioteka Narodowa i Uniwersytecka w Strasburgu
— Bibliothèque publique d'information	— Biblioteka Informacji Publicznych
— Caisse des dépôts et consignations	— Kasa Depozytowa
— Caisse nationale des autoroutes (CNA)	— Krajowy Fundusz Autostrad
— Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)	— Krajowy Wojskowy Fundusz Ubezpieczeń Społecz- nych
— Centre des monuments nationaux (CMN)	— Centrum Zabytków Narodowych
— Caisse de garantie du logement locatif social	— Fundusz Gwarancyjny Mieszkalnictwa Społecznego
— Casa de Velasquez	— Casa de Velázquez
— Centre d'enseignement zootechnique	— Ośrodek Studiów Zootechnicznych
— Centre d'études du milieu et de pédagogie appliquée du ministère de l'agriculture	— Ośrodek Studiów Środowiskowych i Pedagogiki Stoso- wanej
— Centre d'études supérieures de sécurité sociale	— Ośrodek Wyższych Studiów w Dziedzinie Ubezpieczeń Społecznych

— Centres de formation professionnelle agricole	— Rolnicze Centra Kształcenia Zawodowego
— Centre national d'art et de culture Georges Pompidou	— Narodowe Centrum Sztuki i Kultury im. Georgesa Pompidou
— Centre national de la cinématographie	— Krajowe Centrum Kinematografii
— Centre national d'études et de formation pour l'enfance inadaptée	— Krajowe Centrum Studiów i Szkoleń Zawodowych dla Osób Pracujących z Dziećmi Nieprzystosowanymi
— Centre national d'études et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)	— Krajowy Instytut Inżynierii Rolnej i Środowiskowej
— Centre national des lettres	— Krajowe Centrum Literatury
— Centre national de documentation pédagogique	— Krajowe Centrum Dokumentacji Pedagogicznej
— Centre national des oeuvres universitaires et scolaires (CNOUS)	— Krajowy Ośrodek Pomocy Uczniom i Studentom
— Centre hospitalier des Quinze-Vingts	— Szpital Quinze-Vingts
— Centre national de promotion rurale de Marmilhat	— Krajowy Ośrodek Rozwoju Terenów Wiejskich w Marmilhat
— Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)	— Ośrodki edukacyjno-sportowe dla osób dorosłych
— Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)	— Regionalne ośrodki pomocy studentom
— Centres régionaux de la propriété forestière	— Regionalne ośrodki własności leśnej
— Centre de sécurité sociale des travailleurs migrants	— Centrum Ubezpieczeń Społecznych dla Imigrantów
— Commission des opérations de bourse	— Komisja Transakcji Giełdowych
— Conseil supérieur de la pêche	— Rada Rybołówstwa
— Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres	— Agencja Ochrony Wybrzeża i Jezior
— Conservatoire national supérieur de musique de Paris	— Krajowe Wyższe Konserwatorium Muzyczne w Paryżu
— Conservatoire national supérieur de musique de Lyon	— Krajowe Wyższe Konserwatorium Muzyczne w Lionie
— Conservatoire national supérieur d'art dramatique	— Krajowa Wyższa Szkoła Teatralna
— École centrale – Lyon	— Krajowe Kolegium Inżynierii i Badań w Lionie
— École centrale des arts et manufactures	— Krajowe Kolegium Inżynierii i Nauki w Paryżu
— Ecole du Louvre	— Szkoła Sztuk Pięknych w Luwrze
— École française d'archéologie d'Athènes	— Francuska Szkoła Archeologiczna w Atenach
— École française d'Extrême-Orient	— Francuska Szkoła Studiów Dalekowschodnich
— École française de Rome	— Francuska Szkoła w Rzymie
— École des hautes études en sciences sociales	— Wyższa Szkoła Nauk Społecznych
— École nationale d'administration	— Krajowa Szkoła Administracji Publicznej
— École nationale de l'aviation civile (ENAC)	— Krajowa Szkoła Lotnictwa Cywilnego
— École nationale des Chartes	— Krajowa Szkoła w Chartres
— École nationale d'équitation	— Krajowa Szkoła Jazdy Konnej
— École nationale du génie rural des eaux et des forêts (ENGREF)	— Krajowa Szkoła Inżynierii Wiejskiej, Wodnej i Leśnej

— Écoles nationales d'ingénieurs	— Krajowe Szkoły Inżynierii
— École nationale d'ingénieurs des techniques des industries agricoles et alimentaires	— Krajowa Szkoła Inżynierów Przemysłu Rolno-Spożywczego
— Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles	— Krajowa Szkoła Inżynierii Rolnej
— Ecole nationale du génie de l'eau et de l'environnement de Strasbourg	— Krajowa Szkoła Inżynierii Wodnej i Środowiskowej w Strasburgu
— École nationale de la magistrature	— Krajowa Szkoła Sądownictwa
— Écoles nationales de la marine marchande	— Krajowe Szkoły Marynarki Handlowej
— École nationale de la santé publique (ENSP)	— Krajowa Szkoła Zrownia Publicznego
— École nationale de ski et d'alpinisme	— Krajowa Szkoła Narciarstwa i Alpinizmu
— École nationale supérieure agronomique – Montpellier	— Krajowa Wyższa Szkoła Agronomii w Montpellier
— École nationale supérieure agronomique – Rennes	— Krajowa Wyższa Szkoła Agronomii w Rennes
— École nationale supérieure des arts décoratifs	— Krajowa Wyższa Szkoła Sztuk Dekoracyjnych
— École nationale supérieure des arts et industries – Strasbourg	— Krajowa Wyższa Szkoła Sztuki Przemysłowej w Strasburgu
— École nationale supérieure des arts et industries textiles – Roubaix	— Krajowa Wyższa Szkoła Sztuki i Włókiennictwa w Roubaix
— Écoles nationales supérieures d'arts et métiers	— Krajowe Wyższe Szkoły Sztuk i Rzemiosł
— École nationale supérieure des beaux-arts	— Krajowa Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych
— École nationale supérieure des bibliothécaires	— Krajowa Wyższa Szkoła Bibliotekarstwa
— École nationale supérieure de céramique industrielle	— Krajowa Wyższa Szkoła Ceramiki Przemysłowej
— École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)	— Krajowa Wyższa Szkoła Elektroniki i Inżynierii Elektrycznej
— École nationale supérieure des industries agricoles alimentaires	— Krajowa Wyższa Szkoła Przemysłu Rolno-Spożywczego
— École nationale supérieure du paysage	— Krajowa Wyższa Szkoła Architektury Krajobrazu
— Écoles nationales vétérinaires	— Krajowe Szkoły Medycyny Weterynaryjnej
— École nationale de voile	— Krajowa Szkoła Żeglarska
— Écoles normales nationales d'apprentissage	— Krajowe Szkoły Pedagogiczne
— Écoles normales supérieures	— Wyższe Szkoły Pedagogiczne
— École polytechnique	— Politechniki
— École technique professionnelle agricole et forestière de Meymac (Corrèze)	— Techniczna Szkoła Zawodowa Rolnictwa i Leśnictwa w Meymac (Corrèze)
— École de sylviculture – Croigny (Aube)	— Szkoła Leśnictwa (Aube)
— École de viticulture et d'oenologie de la Tour-Blanche (Gironde)	— Szkoła Hodowli Winorośli i Produkcji Win w Tour-Blanche (Gironde)
— École de viticulture – Avize (Marne)	— Szkoła Hodowli Winorośli w Avize (Marne)
— Hôpital national de Saint-Maurice	— Szpital Krajowy w Saint-Maurice
— Établissement national des invalides de la marine (ENIM)	— Krajowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych dla Inwalidów Żegluga

— Établissement national de bienfaisance Koenigswarter	— Krajowa Organizacja Dobroczynna Koenigswarter
— Établissement de maîtrise d'ouvrage des travaux culturels (EMOC)	— Zakład Nadzoru nad Państwowymi Obiektami Kulturowymi
— Établissement public du musée et du domaine national de Versailles	— Publiczny Zakład Muzeów i Własności Państwowej w Wersalu
— Fondation Carnegie	— Fundacja Carnegie
— Fondation Singer-Polignac	— Fundacja Singer-Polignac
— Fonds d'action et de soutien pour l'intégration et la lutte contre les discriminations	— Fundusz Wspierania oraz Działań na Rzecz Integracji i Walki z Dysryminacją
— Institut de l'élevage et de médecine vétérinaire des pays tropicaux (IEMVPT)	— Instytut Hodowli Zwierząt i Medycyny Weterynaryjnej w Krajach Tropikalnych
— Institut français d'archéologie orientale du Caire	— Francuski Instytut Archeologii Wschodu w Kairze
— Institut français de l'environnement	— Francuski Instytut Środowiska
— Institut géographique national	— Krajowy Instytut Geograficzny
— Institut industriel du Nord	— Instytut Przemysłowy Regionu Północnego
— Institut national agronomique de Paris-Grignon	— Krajowy Instytut Agronomii Paris-Grignon
— Institut national des appellations d'origine (INAO)	— Krajowy Instytut Oznaczeń Pochodzenia
— Institut national d'astronomie et de géophysique (INAG)	— Krajowy Instytut Astronomii i Geofizyki
— Institut national de la consommation (INC)	— Krajowy Instytut Konsumpcji
— Institut national d'éducation populaire (INEP)	— Krajowy Instytut Kształcenia Ustawicznego
— Institut national d'études démographiques (INED)	— Krajowy Instytut Studiów Demograficznych
— Institut national des jeunes aveugles – Paris	— Krajowy Instytut Niewidomej Młodzieży w Paryżu
— Institut national des jeunes sourds – Bordeaux	— Krajowy Instytut Głuchoniemej Młodzieży w Bordeaux
— Institut national des jeunes sourds – Chambéry	— Krajowy Instytut Głuchoniemej Młodzieży w Chambéry
— Institut national des jeunes sourds – Metz	— Krajowy Instytut Głuchoniemej Młodzieży w Metz
— Institut national des jeunes sourds – Paris	— Krajowy Instytut Głuchoniemej Młodzieży w Paryżu
— Institut national du patrimoine	— Francuski Instytut Dziedzictwa Narodowego
— Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N2.P3)	— Krajowy Instytut Fizyki Jądrowej i Fizyki Cząstek Elementarnych
— Institut national de la propriété industrielle	— Krajowy Instytut Własności Intelektualnej
— Institut national de recherches archéologiques préventives	— Krajowy Instytut Zapobiegawczych Badań Archeologicznych
— Institut national de recherche pédagogique (INRP)	— Krajowy Instytut Badań Pedagogicznych
— Institut national des sports et de l'éducation physique	— Krajowy Instytut Sportu i Wychowania Fizycznego
— Instituts nationaux polytechniques	— Politechniki Krajowe
— Instituts nationaux des sciences appliquées	— Krajowe Instytuty Nauk Stosowanych
— Institut national supérieur de chimie industrielle de Rouen	— Krajowy Instytut Wyższego Szczebla Chemii Przemysłowej w Rouen

— Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)	— Krajowy Instytut Badań w Dziedzinie Informatyki i Automatyki
— Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)	— Krajowy Instytut Badań w Dziedzinie Transportu i Bezpieczeństwa
— Instituts régionaux d'administration	— Regionalne Szkoły Administracji Publicznej
— Institut supérieur des matériaux et de la construction mécanique de Saint-Ouen	— Instytut Wyższego Szczebla Materiałów i Budowy Maszyn w Saint-Ouen
— Musée Auguste-Rodin	— Muzeum Auguste'a-Rodina
— Musée de l'armée	— Muzeum Wojskowe
— Musée Gustave-Moreau	— Muzeum Gustave'a-Moreau
— Musée du Louvre	— Muzeum Luwru
— Musée du quai Branly	— Muzeum Quai Branly
— Musée national de la marine	— Muzeum Marynarki
— Musée national J.-J.-Henner	— Muzeum Narodowe J.J. Henner
— Musée national de la Légion d'honneur	— Muzeum Orderu Legii Honorowej
— Muséum national d'histoire naturelle	— Muzeum Narodowe Historii Naturalnej
— Office de coopération et d'accueil universitaire	— Urząd ds. współpracy i wymian międzyuniwersyteckich
— Office français de protection des réfugiés et apatrides	— Francuski Urząd Ochrony Uchodźców i Bezpaństwowców
— Office national de la chasse et de la faune sauvage	— Krajowy Urząd Łowiectwa i Dzikiej Zwierzyny
— Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)	— Krajowy Urząd Informacji o Studiach Wyższych i Zawodach
— Office des migrations internationales (OMI)	— Urząd ds. Migracji Międzynarodowych
— Office universitaire et culturel français pour l'Algérie	— Francuskie Biuro Uniwersyteckie i Kulturalne w Algierii
— Palais de la découverte	— Muzeum Wynalazczości
— Parcs nationaux	— Parki narodowe
— Syndicat des transports parisiens d'Ile-de-France	— Związek Transportu Paryskiego oraz Ile-de-France
— Thermes nationaux – Aix-les-Bains	— Uzdrowiska krajowe w Aix-les-Bains

3. Autre organisme public national– Pozostałe krajowe instytucje publiczne

— Union des Grupaements d'achats publics (UGAP)	— Departament Zamówień Publicznych

IRLANDIA

President's Establishment – Urząd Przewodniczącego

Houses of the Oireachtas [Parliament] and European Parliament – Parlament krajowy i Parlament Europejski

Department of the Taoiseach [Prime Minister] – Gabinet Premiera

Central Statistics Office – Centralny Urząd Statystyczny

Department of Finance – Departament Finansów

Office of the Comptroller and Auditor General – Urząd Głównego Kontrolera i Rewidenta

Office of the Revenue Commissioners – Urząd Skarbowy

Office of Public Works – Urząd Robót Publicznych

State Laboratory – Laboratorium Państwowe

Office of the Attorney General – Urząd Prokuratora Generalnego

Office of the Director of Public Prosecutions – Urząd Dyrektora Prokuratury

Valuation Office – Urząd Wycen

Civil Service Commission – Komisja Administracji Państwowej

Office of the Ombudsman – Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich

Chief State Solicitor's Office – Urząd Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Department of Justice, Equality and Law Reform – Ministerstwo Sprawiedliwości, Równości i Reformy Prawa

Courts Service – Urząd ds. Sądownictwa

Prisons Service – Służba Więzienna

Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests – Urząd Komisarza ds. darowizn i zapisów na cele dobroczynne

Department of the Environment and Local Government – Ministerstwo Środowiska i Administracji Lokalnej

Department of Education and Science – Ministerstwo Oświaty i Nauki

Department of Communications, Marine and Natural Resources – Ministerstwo Łączności, Marynarki i Zasobów Naturalnych

Department of Agriculture and Food – Ministerstwo Rolnictwa i Żywności

Department of Transport – Ministerstwo Transportu

Department of Health and Children – Ministerstwo Zdrowia i Dzieci

Department of Enterprise, Trade and Employment – Ministerstwo Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia

Department of Arts, Sports and Tourism – Ministerstwo Sztuk Pięknych, Sportu i Turystyki

Department of Defence – Ministerstwo Obrony

Department of Foreign Affairs – Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Department of Social and Family Affairs – Ministerstwo Spraw Społecznych i Rodzinnych

Department of Community, Rural i Gaeltacht [Gaelic speaking regions] Affairs – Ministerstwo Spraw Wspólnot, Obszarów Wiejskich i Regionów Posługujących się Językiem Gaelickim

Arts Council – Rada ds. Sztuk Pięknych

National Gallery – Galeria Narodowa

WŁOCHY

1. Instytucje nabywające

1. Presidenza del Consiglio dei Ministri	Gabinet Prezesa Rady Ministrów
2. Ministero degli Affari Esteri	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
3. Ministero dell'Interno	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
4. Ministero della Giustizia	Ministerstwo Sprawiedliwości
5. Ministero della Difesa	Ministerstwo Obrony ⁽¹⁾
6. Ministero dell'Economia e delle Finanze	Ministerstwo Gospodarki i Finansów (dawne Ministerstwo Skarbu i Ministerstwo Finansów)
7. Ministero delle Attività Produttive	Ministerstwo Działalności Produkcyjnej (dawne Ministerstwo Przemysłu, Handlu, Rzemiosła, Turystyki i Ministerstwo Handlu Zagranicznego)
8. Ministero delle Comunicazioni	Ministerstwo Łączności (dawne Ministerstwo Poczty i Telekomunikacji)
9. Ministero delle Politiche agricole e forestali	Ministerstwo Polityki Rolnej i Leśnej (dawne Ministerstwo Zasobów Rolnych)
10. Ministero dell'Ambiente e tutela del Territorio	Ministerstwo Środowiska i Obrony Terytorium (dawne Ministerstwo Środowiska)
11. Ministero delle Infrastrutture e Trasporti	Ministerstwo Infrastruktury i Transportu (dawne Ministerstwo Transportu i Robót Publicznych)
12. Ministero del Lavoro e delle politiche sociali	Ministerstwo Zatrudnienia i Polityki Społecznej (dawne Ministerstwo Zatrudnienia i Ubezpieczeń Społecznych)
13. Ministero della Salute	Ministerstwo Zdrowia
14. Ministero dell'Istruzione, Università e Ricerca	Ministerstwo Edukacji, Szkół Wyższych i Badań Naukowych
15. Ministero per i Beni e le attività culturali	Ministerstwo Dziedzictwa Kulturalnego i Działalności Kulturalnej

⁽¹⁾ Materialy niewojenne.

2. Pozostałe krajowe instytucje publiczne:

ONSIP SPA (Koncesjonariusz Publicznych Służb ds. Informatyki) ⁽¹⁾   CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici)

⁽¹⁾ Pełni funkcję centralnej instytucji nabywającej dla wszystkich ministerstw oraz, na żądanie, dla pozostałych podmiotów publicznych, na podstawie koncesji lub umowy ramowej.

LUKSEMBURG

1. Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement rural: Administration des services techniques de l'agriculture	1. Ministerstwo Rolnictwa, Hodowli Winorośli i Rozwoju Obszarów Wiejskich: administracja departamentów techniki rolniczej
2. Ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur, de la Coopération et de la Défense: Armée	2. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Handlu Zagranicznego, Współpracy i Obrony: siły zbrojne
3. Ministère de l'Education nationale, de la Formation professionnelle et des Sports: Lycées d'enseignement secondaire et d'enseignement secondaire technique	3. Ministerstwo Edukacji, Kształcenia Zawodowego i Sportu: szkoły średnie i szkoły średnie techniczne
4. Ministère de l'Environnement: Administration de l'environnement	4. Ministerstwo Środowiska: administracja ochrony środowiska
5. Ministère d'Etat, département des Communications: Entreprise des P et T (Postes seulement)	5. Ministerstwo Stanu, Departament Łączności: przedsiębiorstwo usług pocztowych i telekomunikacyjnych (wyłącznie poczty)
6. Ministère de la Famille, de la Solidarité sociale et de la Jeunesse: Maisons de retraite de l'Etat, Homes d'enfants	6. Ministerstwo ds. Rodziny, Solidarności Społecznej i Młodzieży: państwowe domy spokojnej starości, domy dziecka

7. Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative: Centre informatique de l'Etat, Service central des imprimés et des fournitures de bureau de l'Etat 8. Ministère de la Justice: Etablissements pénitentiaires 9. Ministère de l'Intérieur: Police grand-ducale, Service national de la protection civile 10. Ministère des Travaux publics: Administration des bâtiments publics; Administration des ponts et chaussées	7. Ministerstwo Administracji Państwowej i Reformy Administracyjnej: Państwowy Ośrodek Informatyczny, Centralny Państwowy Departament Poligrafii i Materiałów Biurowych 8. Ministerstwo Sprawiedliwości: zakłady karne 9. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych: Policja Wielkiego Księstwa, Krajowe Biuro Ochrony Cywilnej 10. Ministerstwo Robót Publicznych: Budynki Administracji Publicznej; Administracja Mostów i Dróg

NIDERLANDY

Ministerie van Algemene Zaken (Ministerstwo Spraw Ogólnych)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (Komisja Doradcza ds. Polityki Rządu)
- Rijksvoorlichtingsdienst: (Biuro Informacyjne Rządu Niderlandów)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Agentschap Informatievoorziening Overheidspersoneel (IVOP) (Rządowa Agencja Informacyjna ds. Kadry)
- Centrale Archiefselectiedienst (CAS) (Główne Archiwa Państwowe)
- Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) (Główne Służba Wywiadowcza i Służba Bezpieczeństwa)
- Beheerorganisatie GBA (Biuro Akt Personalnych i Dokumentów Podróży)
- Organisatie Informatie- en communicatietechnologie OOV (ITO) (Organizacja ds. Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych)
- Korps Landelijke Politiediensten (Krajowa Agencja Służb Policyjnych)

Ministerie van Buitenlandse Zaken (Ministerstwo Spraw Zagranicznych)

- Directoraat Generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC) (Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Konsulatów)
- Directoraat Generaal Politieke Zaken (DGPZ) (Dyrekcja Generalna ds. Politycznych)
- Directoraat Generaal Internationale Samenwerking (DGIS) (Dyrekcja Generalna ds. Współpracy Międzynarodowej)
- Directoraat Generaal Europese Samenwerking (DGES) (Dyrekcja Generalna ds. Współpracy Europejskiej)
- Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI) (Centrum Promocji Importu z Krajów Rozwijających się)
- Centrale diensten ressorterend onder P/PlvS (służby pomocnicze podległe Sekretarzowi Generalnemu i Zastępcy Sekretarza Generalnego)
- Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk) (rozmaite misje zagraniczne)

Ministerie van Defensie (Ministerstwo Obrony)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Staf Defensie Interservice Commando (DICO) (Wspólne Centrum Dowodzenia Służbami Pomocniczymi)
- Defensie Telematica Organisatie (DTO) (Organizacja ds. Telematyki w Obronności)
- Centrale directie van de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen (Agencja Infrastruktury Obronności, Dyrekcja Centralna)
- De afzonderlijke regionale directies van de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen (Agencja Infrastruktury Obronności, Dyrekcje Regionalne)

- Directie Materieel Koninklijke Marine (Dyrekcja Mienia Królewskiej Marynarki Niderlandów)
- Directie Materieel Koninklijke Landmacht (Dyrekcja Mienia Królewskich Sił Zbrojnych Niderlandów)
- Directie Materieel Koninklijke Luchtmacht (Dyrekcja Mienia Królewskich Sił Powietrznych Niderlandów)
- Landelijk Bevoorradingsbedrijf Koninklijke Landmacht (LBBKL) (Krajowa Agencja Zaopatrzenia Królewskich Sił Zbrojnych Niderlandów)
- Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO) (Organizacja ds. Rurociągów Strategicznych)
- Logistiek Centrum Koninklijke Luchtmacht (Centrum Logistyczne Królewskich Sił Powietrznych Niderlandów)
- Koninklijke Marine, Marinebedrijf (Baza Królewskiej Marynarki Niderlandów)

Ministerie van Economische Zaken (Ministerstwo Spraw Gospodarczych)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Centraal Bureau voor de Statistiek (Centralne Biuro Statystyczne)
- Centraal Planbureau (CPB) (Centralne Biuro Planowania)
- Bureau voor de Industriële Eigendom (BIE) (Urząd Własności Przemysłowej)
- Senter (Senter)
- Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) (Państwowy Nadzór Górniczy)
- Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) (Niderlandzki Urząd ds. Konkurencji)
- Economische Voorlichtingsdienst (EVD) (Niderlandzka Agencja Handlu Zagranicznego)
- Nederlandse Onderneming voor Energie en Milieu BV (Novem) (Agencja Energetyki i Środowiska)
- Agentschap Telecom (Agencja Telekomunikacyjna)

Ministerie van Financiën (Ministerstwo Finansów)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Belastingdienst Automatiseringscentrum (Centrum Komputeryzacji i Oprogramowania Administracji Podatkowej i Celnej)
- Belastingdienst (Administracja Podatkowa i Celna):
  - de afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (rozmaite organy administracji podatkowej i celnej w całych Niderlandach)
  - Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (incl. Economische Controle dienst (ECD) (Służby Informacji i Kontroli Skarbowej (w tym Służby Kontroli Ekonomicznej))
  - Belastingdienst Opleidingen (Ośrodek Szkoleń Administracji Podatkowej i Celnej)
- Dienst der Domeinen (Urząd Własności Państwowej)

Ministerie van Justitie (Ministerstwo Sprawiedliwości)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Dienst Justitiële Inrichtingen (Agencja Więziennictwa)
- Raad voor de Kinderbescherming (Agencja Opieki nad Dziećmi i Ochrony Dzieci)
- Centraal Justitie Incasso Bureau (Centralna Agencja Inkasa Kar Pieniężnych)
- Openbaar Ministerie (Prokuratura Generalna)

- Immigratie en Naturalisatiedienst (Urząd ds. Imigracji i Naturalizacji)
- Nederlands Forensisch Instituut (Holenderski Instytut Sądownictwa)
- Raad voor de Rechtspraak (Rada i Komitet Doradczy ds. Sądownictwa)

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (Ministerstwo Rolnictwa, Gospodarki Zasobami Naturalnymi i Rybołówstwa)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Agentschap Landelijke Service bij Regelingen (LASER) (Krajowe Biuro Wykonawcze (Agencja))
- Agentschap Plantenziekte kundige Dienst (PD) (Biuro Ochrony Roślin (Agencja))
- Algemene Inspectiedienst (AID) (Biuro Głównego Inspektora)
- De afzonderlijke Regionale Beleidsdirecties (departamenty polityki regionalnej)
- Agentschap Bureau Heffingen (Urząd Egzekucji (Agencja))
- Dienst Landelijk Gebied (DLG) (Rządowy Urząd ds. Zrównoważonego Rozwoju Obszarów Wiejskich)
- De afzonderlijke Regionale Beleidsdirecties

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (Ministerstwo Edukacji, Kultury i Nauki)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Inspectie van het Onderwijs (Inspektorat Edukacji)
- Inspectie Cultuurbezit (Inspektorat Dziedzictwa Kulturalnego)
- Centrale Financiën Instellingen (Centralna Agencja Finansowania Instytucji)
- Nationaal archief (Archiwa Państwowe)
- Rijksdienst voor de archeologie (Państwowy Inspektorat Archeologiczny)
- Rijksarchiefinspectie (Inspektorat Archiwum Sądowego)
- Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (Komitet Doradczy ds. Polityki w Dziedzinie Nauki i Technologii)
- Onderwijsraad (Rada Edukacyjna)
- Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie
- Instituut Collectie Nederland (Holenderski Instytut Dziedzictwa Kulturalnego)
- Raad voor Cultuur (Rada ds. Kultury)
- Rijksdienst voor de Monumentenzorg (Niderlandzki Urząd Konserwacji Zabytków)
- Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek (Krajowy Urząd Dziedzictwa Kulturalnego)

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Ministerstwo Spraw Społecznych i Zatrudnienia)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Ministerstwo Transportu, Robót Publicznych i Gospodarki Wodnej)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Directoraat Generaal Luchtvaart (Dyrekcja Generalna ds. Lotnictwa Cywilnego)

- Directoraat Generaal Goederenvervoer (Dyrekcja Generalna ds. Przewozu Towarów)
- Directoraat Generaal Personenvervoer (Dyrekcja Generalna ds. Przewozu Osób)
- Directoraat Generaal Rijkswaterstaat (Dyrekcja Generalna ds. Robót Publicznych i Gospodarki Wodnej)
- Hoofdkantoor DirectoraatGeneraal Rijks Waterstaat (Główny Urząd Robót Publicznych i Gospodarki Wodnej)
- De afzonderlijke regionale directies van Rijkswaterstaat (poszczególne oddziały regionalne Dyrekcji Generalnej ds. Robót Publicznych i Gospodarki Wodnej)
- De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (poszczególne służby specjalistyczne Dyrekcji Generalnej ds. Robót Publicznych i Gospodarki Wodnej)
- Directoraat Generaal Water (Dyrekcja Generalna ds. Wody)
- Inspecteur Generaal inspectie Verkeer en Waterstaat (Główny Inspektor, Inspektorat Transportu i Gospodarki Wodnej)
- Divisie Luchtvaart van de Inspecteur Generaal inspectie Verkeer en Waterstaat (Urząd Głównego Inspektora Lotnictwa Cywilnego, Inspektorat Transportu i Gospodarki Wodnej)
- Divisie Vervoer van de Inspecteur Generaal inspectie Verkeer en Waterstaat (Urząd Głównego Inspektora Transportu, Inspektorat Transportu i Gospodarki Wodnej)
- Divisie Scheepvaart van de Inspecteur Generaal inspectie Verkeer en Waterstaat (Urząd Głównego Inspektora Żeglugi, Inspektorat Transportu i Gospodarki Wodnej)
- Centrale Diensten (Urząd Centralny)
- Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) (Królewski Holenderski Instytut Meteorologiczny)

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Ministerstwo Mieszkalnictwa, Planowania Przestrzennego i Środowiska)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Directoraat Generaal Wonen (Dyrekcja Generalna ds. Mieszkalnictwa)
- Directoraat Generaal Ruimte (Dyrekcja Generalna ds. Polityki Przestrzennej)
- Directoraat General Milieubeheer (Dyrekcja Generalna ds. Ochrony Środowiska)
- Rijksgebouwendienst (Agencja Obiektów Rządowych)
- VROM inspectie (Inspektorat)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Ministerstwo Zdrowia, Opieki Społecznej i Sportu)

- Bestuursdepartement (centralne struktury polityczne i kadrowe)
- Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken (Inspektorat Ochrony Zdrowia, Zdrowia Publicznego oraz Opieki Weterynaryjnej)
- Inspectie Gezondheidszorg (Inspektorat Opieki Zdrowotnej)
- Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming (Inspektorat Instytucji Młodzieżowych i Ochrony Młodzieży)
- Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (Krajowy Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska)
- Sociaal en Cultureel Planbureau (Biuro Planowania Społecznego i Kulturalnego)
- Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (Biuro Komisji Oceny Leków)

Tweede Kamer der Staten Generaal (Druga Izba Stanów Generalnych)

Eerste Kamer der Staten Generaal (Pierwsza Izba Stanów Generalnych)

Raad van State (Rada Stanu)

Algemene Rekenkamer (Holenderski Trybunał Obrachunkowy)

Nationale Ombudsman (Krajowy Rzecznik Praw Obywatelskich)

Kanselarij der Nederlandse Orden (Kancelaria Orderu Niderlandów)

Kabinet der Koningin (Gabinet Królowej)

AUSTRIA

1. Bundeskanzleramt	Kancelaria Federalna
2. Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten	Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych
3. Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur	Federalne Ministerstwo Edukacji, Nauki i Kultury
4. Bundesministerium für Finanzen	Federalne Ministerstwo Finansów
5. Bundesministerium für Gesundheit und Frauen	Federalne Ministerstwo Zdrowia i ds. Kobiet
6. Bundesministerium für Inneres	Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
7. Bundesministerium für Justiz	Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości
8. Bundesministerium für Landesverteidigung	Federalne Ministerstwo Obrony
9. Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umweltschutz und Wasserwirtschaft	Federalne Ministerstwo Rolnictwa i Leśnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
10. Bundesministerium für soziale Sicherheit, Generationen und Konsumentenschutz	Federalne Ministerstwo Ubezpieczeń Społecznych, Generacji i Ochrony Konsumentów
11. Bundesministerium für Verkehr innovation und Technologie	Federalne Ministerstwo Innowacji i Technologii Transportowych
12. Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit	Federalne Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Zatrudnienia
13. Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen	Federalne Biuro Kalibracji i Miar
14. Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H	Federalny Instytut Badań, Arsenal Sp. z o.o
15. Bundesprüfanstalt für Kraftfahrzeuge	Federalny Instytut Badania Pojazdów
16. Bundesbeschaffung GmbH	Federalne Biuro Zaopatrzenia Sp. z o.o.
17. Bundesrechenzentrum GmbH	Federalny Ośrodek Przetwarzania Danych Sp. z o.o.

PORTUGALIA

— Presidência do Conselho de Ministros;	Prezes Rady Ministrów
— Ministério das Finanças;	Ministerstwo Finansów
— Ministério da Defesa Nacional; ⁽¹⁾	Ministerstwo Obrony

⁽¹⁾ Materiały niewojenne zawarte w załączniku V.

— Ministério dos Negócios Estrangeiros e das Comunidades Portuguesas;	Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Społeczności Portugalskiej
— Ministério da Administração Interna;	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
— Ministério da Justiça;	Ministerstwo Sprawiedliwości
— Ministério da Economia;	Ministerstwo Gospodarki
— Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas;	Ministerstwo Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Rybołówstwa
— Ministério da Educação;	Ministerstwo Edukacji
— Ministério da Ciência e do Ensino Superior;	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
— Ministério da Cultura;	Ministerstwo Kultury
— Ministério da Saúde;	Ministerstwo Zdrowia
— Ministério da Segurança Social e do Trabalho;	Ministerstwo Ubezpieczeń Społecznych i Pracy
— Ministério das Obras Públicas, Transportes e Habitação;	Ministerstwo Robót Publicznych, Transportu i Mieszkalnictwa
— Ministério das Cidades, Ordenamento do Território e Ambiente	Ministerstwo Miast, Gospodarki Gruntami i Środowiska

FINLANDIA

OIKEUSKANSLERINVIRASTO – JUSTITIEKANSLEERSÄMBETET	BIURO MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖ — HANDELS- OCH INDUSTRIEMINISTERIET	MINISTERSTWO HANDLU I PRZEMYSŁU
Kuluttajavirasto – Konsumentverket	Krajowy Urząd Konsumenta
Kilpailuvirasto – Konkursverket	Biuro Wolnej Konkurencji
Kuluttajavalituslautakunta – Konsumentklagonämnden	Urząd ds. Skarg Konsumentów
Patentti- ja rekisterihallitus – Patent- och registerstyrelsen	Krajowy Urząd ds. Patentów i Rejestracji
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ –KOMMUNIKATIONSMINISTERIET	MINISTERSTWO TRANSPORTU I KOMUNIKACJI
Viestintävirasto – Kommunikationsverket	Fiński Urząd Regulacji Łączności
MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ – JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET	MINISTERSTWO ROLNICTWA I LEŚNICTWA
Elintarvikevirasto – Livsmedelsverket	Krajowa Agencja Żywności
Maanmittauslaitos – Lantmäteriverket	Fiński Krajowy Urząd Pomiaru Gruntów
OIKEUSMINISTERIÖ – JUSTITIEMINISTERIET	MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Tietosuojavaltuutetun toimisto – Dataombudsmannens byrå	Biuro Rzecznika Ochrony Danych
Tuomioistuimet – domstolar	Sądy
Korkein oikeus – Högsta domstolen	Sąd Najwyższy
Korkein hallinto-oikeus – Högsta förvaltningsdomstolen	Najwyższy Sąd Administracyjny
Hovioikeudet – hovrätter	Sądy apelacyjne
Käräjäoikeudet – tingsrätter	Sądy okręgowe
Hallinto-oikeudet –förvaltningsdomstolar	Sądy administracyjne

Markkinaoikeus - Marknadsdomstolen	Sąd Handlowy
Työtuomioistuim – Arbetsdomstolen	Sąd Pracy
Vakuutusoiikeus – Försäkringsdomstolen	Sąd Ubezpieczeniowy
Vankeinhoitolaitos – Fångvårdsväsendet	Służba Więzienna
OPETUSMINISTERIÖ — UNDERVISNINGSMINISTERIET	MINISTERSTWO EDUKACJI
Opetushallitus — Utbildningsstyrelsen	Krajowy Urząd Edukacji
Valtion elokuvataarkastamo — Statens filmgranskningsbyrå	Krajowe Biuro Cenzury Filmów
PUOLUSTUSMINISTERIÖ – FÖRSVARSMINISTERIET	MINISTERSTWO OBRONY
Puolustusvoimat (!) – Försvarsmakten	Fińskie Siły Zbrojne
SISÄASIAINMINISTERIÖ – INRIKESMINISTERIET	MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Väestörekisterikeskus –Befolkningsregistercentralen	Centrum Rejestracji Ludności
Keskusrikospoliisi – Centralkriminalpolisen	Krajowe Biuro Śledcze
Liikkuva poliisi – Rörliga polisen	Krajowa Policja Ruchu Drogowego
Rajavartiolaitos (!) –Gränsbevakningsväsendet	Straż Graniczna
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ	MINISTERSTWO SPRAW SOCJALNYCH I ZDROWIA
Työttömyysturvalautakunta – Arbetslöshetsnämnden	Urząd ds. Bezrobocia
Tarkastuslautakunta – Prövningsnämnden	Sąd Apelacyjny
Lääkelaitos – Läkemedelsverket	Krajowa Agencja Leków
Terveydenhuollon oikeusturvakeskus – Rättsskyddscentralen för hälsovården	Krajowy Urząd ds. Medyczo-Prawnych
Tapaturmavirasto – Olycksfallsverket	Państwowy Urząd Świadczeń Wypadkowych
Säteilyturvakeskus – Strålsäkerhetscentralen	Organ Bezpieczeństwa Radiacyjnego i Jądrowego
TYÖMINISTERIÖ – ARBETSMINISTERIET	MINISTERSTWO PRACY
Valtakunnansovittelijain toimisto – Riksförlikningsmännens byrå	Krajowe Biuro Pojednawcze
Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset – Statliga förläggningar för asylsökande	Centra przyjęć dla starających się o azyl
Työneuvosto – Arbetsrådet i Finland	Rada ds. Pracy
ULKOASIAINMINISTERIÖ – UTRIKESMINISTERIET	MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
VALTIOVARAINMINISTERIÖ – FINANSMINISTERIET	MINISTERSTWO FINANSÓW
Valtiontalouden tarkastusvirasto – Statens revisionsverk	Państwowy Urząd Kontroli Finansowej
Valtiokonttori – Statskontoret	Skarb Państwa
Valtion työmarkkinalaitos – Statens arbetsmarknadsverk	Urząd ds. Pracodawców Państwowych
Verohallinto – Skatteförvaltningen	Administracja Podatkowa
Tullilaitos – Tullverket	Organy celne
Valtion vakuusrahasto – Statsgarantifonden	Rządowy Fundusz Gwarancyjny
YMPÄRISTÖMINISTERIÖ – MILJÖMINISTERIET	MINISTERSTWO ŚRODOWISKA

(!) Materiały niewojenne.

SZWECJA

A

Akademien för de fria konsterna	Królewska Akademia Sztuk Pięknych
Alkoholinspektionen	Krajowa Inspekcja Alkoholowa
Alkoholsortimentsnämnden	Urząd ds. Produktów Zawierających Alkohol
Allmänna pensionsfonden	Szwedzki Krajowy Fundusz Emerytalny
Allmänna reklamationsnämnd	Krajowy Urząd ds. Skarg Konsumentów
Ambassader	Ambasady
Arbetsdomstolen	Sąd Pracy
Arbetsgivarverk, statens	Krajowa Agencja Pracodawców Rządowych
Arbetslivsfonden	Fundusz na Rzecz Pracujących
Arbetslivsinstitutet	Krajowy Instytut Pracujących
Arbetsmarknadsstyrelsen	Krajowy Urząd ds. Rynku Pracy
Arbetsmiljöfonden	Fundusz Środowiska Pracy
Arbetsmiljöinstitutet	Krajowy Instytut Zdrowia Zawodowego
Arbetsmiljönämnd, statens	Urząd ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia Zawodowego w Instytucjach Rządowych
Arbetsmiljöverket	Szwedzki Urząd ds. Środowiska Pracy
Arkitekturmuseet	Muzeum Architektury
Arrendenämnder (12)	Regionalne Trybunały Prywatnych Posiadaczy Nieruchomości (12)

B

Banverket	Krajowy Urząd ds. Kolei
Barnombudsmannen	Biuro Rzecznika Praw Dziecka
Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens	Szwedzka Rada ds. Oszacowań Technologicznych w Służbie Zdrowia
Besvärnämnden för rättshjälp	Komisja Prawna ds. Apelacji w Sprawach Pomocy
Biografbyrå, statens	Krajowy Urząd ds. Cenzury Filmów
Biografiskt lexikon, svenskt	Szwedzki Słownik Biograficzny
Birgittaskolan	Szkoła w Birgitta
Blekinge tekniska högskola	Instytut Technologii w Blekinge
Bokföringsnämnden	Szwedzki Urząd Norm Rachunkowych
Bostadskreditnämnd, statens (BKN)	Krajowy Urząd ds. Gwarancji Kredytowych dla Mieszkalnictwa
Boverket	Krajowy Urząd Mieszkalnictwa, Budownictwa i Planowania
Brottsförebyggande rådet	Krajowa Rada ds. Zapobiegania Przestępczości
Brottsoffermyndigheten	Urząd ds. Odszkodowań i Wsparcia dla Ofiar Przestępstw
Brottsskadenämnden	Urząd ds. Wyrównywania Szkód Kryminalnych
Byggforskningsrådet	Rada ds. Badań w Budownictwie

C

Centrala försöksdjursnämnden	Centralny Komitet ds. Zwierząt Doświadczalnych
Centrala studiestödsnämnden	Krajowy Urząd Pomocy Studentom
Centralnämnden för fastighetsdata	Urząd Centralny ds. Danych o Nieruchomościach

D

Danshögskolan	Wyższa Szkoła Tańca
Datainspektionen	Urząd Kontroli Danych
Delegationen för utländska investeringar Sverige iSA	Agencja ds. Inwestycji w Szwecji
Departementen	Ministerstwa (Departamenty Rządowe)
Domstolsverket	Krajowy Urząd Sądownictwa
Dramatiska institutet	Wyższa Szkoła Filmowa, Radiowa, Telewizyjna i Teatralna

E

Ekeskolan	Szkoła w Eke
Ekobrottsmyndigheten	Biuro ds. Przestępstw Gospodarczych
Ekonomistyrningsverket	Krajowy Urząd Zarządzania Finansami
Elsäkerhetsverket	Krajowy Urząd Bezpieczeństwa Energetycznego
Energimyndigheten, statens	Szwedzka Krajowa Administracja Energetyki
EU/FoU-rådet	Szwedzka Rada ds. Badań i Rozwoju UE
Exportkreditnämnden	Urząd ds. Eksportowych Gwarancji Kredytowych
Exportråd, Sveriges	Szwedzka Rada ds. Handlu

F

Fastighetsmäklarnämnden	Urząd Nadzoru nad Biurami Handlu Nieruchomościami
Fastighetsverk, statens	Krajowy Urząd Własności
Fideikommissnämnden	Rada ds. Praw Wieczystych
Finansinspektionen	Kontrola Finansowa
Fiskeriverket	Krajowy Urząd Rybołówstwa
Flygmedicincentrum	Centrum Medycyny Kosmicznej
Flygtekniska försöksanstalten	Instytut Badań Aeronautycznych
Folkhälsoinstitut, statens	Krajowy Instytut Zdrowia Publicznego
Fonden för fukt- och mögelskador	Krajowa Organizacja Pomocy dla Właścicieli Prywatnych Małych Domów Mieszkalnych
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas	Szwedzki Komitet Badań na Rzecz Środowiska, Nauk Rolniczych i Planowania Przestrzennego
Fortifikationsverket	Zarząd Fortyfikacji
Förlkningsmanneexpedition, statens	Krajowe Biuro Arbitrów
Försvarets forskningsanstalt	Krajowy Wojskowy Ośrodek Badań
Försvarets materielverk	Szkoła Zarządzania Materiałowego
Försvarets radioanstalt	Krajowy Wojskowy Instytut Radiowy
Försvarshistoriska museer, statens	Szwedzkie Muzea Historii Wojskowości

Försvarshögskolan	Krajowa Wyższa Szkoła Wojskowa
Försvarsmakten	Szwedzkie Siły Zbrojne
Försäkringskassorna (21)	Biura Ubezpieczenia Społecznego (21)
G	
Gentekniknämnden	Szwedzki Komitet Doradczy ds. Inżynierii Genetycznej
Geologiska undersökning, Sveriges	Pomiary Geologiczne Szwecji
Geotekniska institut, statens	Instytut Geotechniczny
Giftinformationscentralen	Szwedzki Ośrodek Informacji o Substancjach Trujących
Glesbygdsverket	Krajowa Agencja Rozwoju Wsi
Grafiska institutet och institutet för högre kommunikation- och reklamutbildning	Instytut Graficzny i Studia w zakresie Łączności
Granskningsnämnden för radio och TV	Szwedzka Komisja Nadawcza
Göteborgs universitet	Uniwersytet w Göteborgu
H	
Handelsflottans kultur- och fritidsråd	Szwedzka Rządowa Służba Marynarska
Handelsflottans pensionsanstalt	Instytut Emerytur Handlowych
Handikappombudsmannen	Biuro Rzecznika Osób Niepełnosprawnych
Handikappråd, statens	Krajowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
Haverikommission, statens	Urząd ds. Badań Wypadkowych
Historiska museer, statens	Muzea Historii Narodowej
Hjälpmedelsinstitutet	Szwedzki Instytut ds. Niepełnosprawnych
Hovrätterna (6)	Sądy Apelacyjne (6)
Hyresnämnder (12)	Regionalne Trybunały Czynszowe (12)
Häktena (30)	Więzienia dla Recydywistów (30)
Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	Komitet Odpowiedzialności Medycznej
Högskolan Dalarna	Wyższa Szkoła w Dalarna
Högskolan i Borås	Wyższa Szkoła w Borås
Högskolan i Gävle	Wyższa Szkoła w Gävle
Högskolan i Halmstad	Wyższa Szkoła w Halmstad
Högskolan i Kalmar	Wyższa Szkoła w Kalmar
Högskolan i Karlskrona/Ronneby	Wyższa Szkoła w Karlskrona/Ronneby
Högskolan i Kristianstad	Wyższa Szkoła w Kristianstad
Högskolan i Skövde	Wyższa Szkoła w Skövde
Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	Wyższa Szkoła w Trollhättan/Uddevalla
Högskolan på Gotland	Wyższa Szkoła w Gotland
Högskoleverket	Krajowa Agencja ds. Szkolnictwa Wyższego
Högsta domstolen	Sąd Najwyższy

I

Idrottshögskolan i Stockholm	Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Sportu w Sztokholmie
Inspektionen för strategiska produkter	Krajowy Inspektorat Produktów Strategicznych
Institut för byggnadsforskning, statens	Rada ds. Badań w Budownictwie
Institut för ekologisk hållbarhet, statens	Szwedzki Instytut Równowagi Ekologicznej
Institut för kommunikationsanalys, statens	Szwedzki Instytut Analiz Transportu i Komunikacji
Institut för psykosocial miljömedicin, statens	Krajowy Instytut Czynników Psycho-Społecznych i Zdrowia
Institut för särskilt utbildningsstöd	Szwedzki Krajowy Instytut Opieki
Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	Biuro Oceny Polityki na Rynku Pracy
Institutet för rymdfysik	Szwedzki Instytut Fizyki Przestrzennej
Institutionsstyrelse, Statens	Krajowy Urząd ds. Opieki Instytucjonalnej
Insättningsgarantinämnden	Urząd Gwarancji Depozytowych
Integrationsverket	Szwedzki Urząd ds. Integracji
Internationella adoptionsfrågor, Statens nämnd för	Krajowy Urząd ds. Adopcji Zagranicznych
Internationella programkontoret för utbildningsområdet	Biuro Międzynarodowego Programu Edukacji i Szkoleń

J

Jordbruksverk, statens	Szwedzki Urząd Rolnictwa
Justitiekanslern	Biuro Ministra Sprawiedliwości
Jämställdhetsombudsmannen	Biuro Rzecznika ds. Równouprawnienia

K

Kammarkollegiet	Krajowy Zarząd Prawny Gruntów i Funduszy Publicznych
Kammarrätterna (4)	Administracyjny Sąd Apelacyjny (4)
Karlstads universitet	Uniwersytet w Karlstad
Karolinska Institutet	Karolinska Institutet
Kemikalieinspektionen	Krajowy Inspektorat Chemiczny
Kommerskollegium	Krajowa Izba Handlowa
Koncessionsnämnden för miljöskydd	Krajowy Zarząd Koncesji Handlowych dla Ochrony Środowiska
Konjunkturinstitutet	Krajowy Instytut Ekonomii
Konkurrensverket	Szwedzki Urząd ds. Konkurencji
Konstfack	Wyższa Szkoła Sztuk, Rzemiosła i Projektowania
Konsthögskolan	Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych
Konstmuseer, statens	Krajowe Muzea Sztuki
Konstnärsnämnden	Komitet ds. Dotacji dla Sztuki
Konstråd, statens	Krajowa Rada Sztuki
Konsulat	Konsulaty
Konsumentverket	Krajowy Urząd ds. Konsumenta
Kriminaltekniska laboratorium, statens	Krajowe Laboratorium Medycyny Sądowej
Kriminalvårdens regionkanslier (4)	Regionalne Zakłady Karne (4)

Kriminalvårdsanstalterna (35)	Instytucje krajowe/lokalne (35)
Kriminalvårdsstyrelsen	Krajowy Zarząd Więzień i Nadzoru Sądowego
Kristinaskolan	Szkoła w Kristina
Kronofogdemyndigheterna (10)	Służby Przymusu Bezpośredniego (10)
Kulturråd, statens	Krajowa Rada Kultury
Kungl. Biblioteket	Biblioteka Królewska
Kungl. Konsthögskolan	Królewska Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych
Kungl. Musikhögskolan	Królewska Wyższa Szkoła Muzyczna w Sztokholmie
Kungl. Tekniska högskolan	Królewski Instytut Technologii
Kustbevakningen	Szwedzka Straż Wybrzeża
Kvalitets- och kompetensråd, statens	Krajowy Komitet Jakości i Rozwoju
Kärnkraftinspektion, statens	Szwedzki Inspektorat Energii Jądrowej
L	
Lagrådet	Komisja Legislacyjna
Lantbruksuniversitet, Sveriges	Szwedzki Uniwersytet Nauk Rolniczych
Lantmäteriverket	Krajowe Biuro Pomiarów Gruntu
Linköpings universitet	Uniwersytet w Linköping
Livruskammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet	Arsenał Królewski
Livsmedelsverk, statens	Krajowy Urząd Żywności
Ljud- och bildarkiv, statens	Krajowe Archiwum Nagrań Dźwięku i Ruchomych Obrazów
Lotteriinspektionen	Krajowy Urząd ds. Gier
Luftfartsverket	Zarząd Lotnictwa Cywilnego
Luleå tekniska universitet	Uniwersytet Technologiczny w Luleå
Lunds universitet	Uniwersytet w Lund
Läkemedelsverket	Agencja Środków Leczniczych
Länsarbetsnämnderna (20)	Powiatowe Urzędy Pracy (20)
Länsrätterna (23)	Powiatowe Sądy Administracyjne (23)
Länsstyrelserna (21)	Powiatowe Urzędy Administracyjne (21)
Läraryhögskolan i Stockholm	Instytut Pedagogiki w Sztokholmie
M	
Malmö högskola	Uniwersytet w Malmö
Manillaskolan	Szkoła w Manilla, szkoła specjalna dla dzieci głuchych i niedosłyszących
Marknadsdomstolen	Sąd Handlowy
Medlingsinstitutet	Krajowy Urząd Mediacji
Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges	Szwedzki Instytut Meteorologiczno-Hydrologiczny
Migrationsverket	Szwedzki Urząd Emigracyjny
Militärhögskolor	Akademie Wojskowe
Mitthögskolan	Uniwersytet Środkowej Szwecji
Moderna museet	Muzeum Współczesne

Museer för världskultur, statens	Krajowe Muzea Kultury Światowej
Musiksamlingar, statens	Szwedzka Biblioteka Muzyczna
Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning	Szwedzka Agencja ds. Kształcenia Zawodowego na Poziomie Zaawansowanym
Myndigheten för Sveriges nätuniversitet	Szwedzka Agencja ds. Kształcenia na Odległość
Mälardalens högskola	Wyższa Szkoła w Mälardalen
N	
Nationalmuseum	Krajowe Muzeum Sztuk Pięknych
Nationellt centrum för flexibelt lärande	Krajowa Agencja ds. Kształcenia Elastycznego
Naturhistoriska riksmuseet	Muzeum Historii Naturalnej
Naturvårdsverket	Szwedzki Urząd Ochrony Środowiska
Nordiska Afrikainstitutet	Skandynawski Instytut Studiów Afrykańskich
Notarienämnden	Komitet Sprawozdawców
Nämnden för offentlig upphandling	Krajowy Urząd Zamówień Publicznych
O	
Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning	Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Dyskryminacji na tle Orientacji Seksualnej
Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Dyskryminacji Etnicznej
Operahögskolan i Stockholm	Wyższa Szkoła Operowa w Sztokholmie
P	
Patent- och registreringsverket	Biuro Patentowe i Rejestracyjne
Patentbesvärsrätten	Sąd Apelacyjny ds. Patentów
Pensionsverk, statens	Krajowy Rządowy Organ ds. Emerytur Pracowniczych
Person- och adressregisternämnd, statens	Zharmonizowany Rejestr Ludności i Adresów
Pliktverk, Totalförsvarets	Adminitracja Urzędów Państwowych
Polarforskningssekretariatet	Szwedzki Sekretariat ds. Badań Polarnych
Polismyndigheter (21)	Organy policji (21)
Post- och telestyrelsen	Krajowa Agencja ds. Poczty i Telekomunikacji
Premiepensionsmyndigheten	Urząd ds. Dodatkowych Emerytur
Presstödsnämnden	Rada ds. Subsydiów dla Prasy
R	
Radio- och TV-verket	Urząd ds. Radia i Telewizji
Regeringskansliet	Biura rządowe
Regeringsrätten	Najwyższy Sąd Administracyjny
Revisorsnämnden	Urząd Nadzoru nad Niezależnymi Rewidentami Księgowymi
Riksantikvarieämbetet	Centralny Urząd ds. Starożytności
Riksarkivet	Archiwa Państwowe
Riksbanken	Bank Szwecji

Riksdagens förvaltningskontor	Departament Administracyjny Parlamentu Szwedzkiego
Riksdagens ombudsmän	Rzecznik Parlamentarny
Riksdagens revisorer	Audytorzy Parlamentarni
Riksförsäkringsverket	Krajowy Urząd ds. Ubezpieczeń Społecznych
Riksgäldskontoret	Biuro Długu Narodowego
Rikspolisstyrelsen	Krajowy Urząd Policji
Riksrevisionsverket	Krajowe Biuro Audytorskie
Riksskatteverket	Krajowy Urząd Podatkowy
Rikstrafiken	Krajowa Agencja Transportu Publicznego
Riksutställningar, Stiftelsen	Obsługa Wystaw Ruchomych
Riksåklagaren	Biuro Prokuratora Generalnego
Rymdstyrelsen	Krajowe Biuro Przestrzeni
Råd för byggnadsforskning, statens	Rada ds. Badań w Budownictwie
Rådet för grundläggande högskoleutbildning	Rada ds. Uzupełnienia Niepełnego Wykształcenia
Räddningsverk, statens	Krajowy Urząd Służby Ratowniczej
Rättshjälpsmyndigheten	Regionalna Komisja Pomocy Prawnej
Rättsmedicinalverket	Krajowy Urząd Medycyny Sądowej
S	
Sameskolstyrelsen och sameskolor	Urząd ds. Szkół Lapońskich i szkoły lapońskie
Sametinget	Parlament Lapoński
Sjöfartsverket	Krajowy Urząd Morski
Sjöhistoriska museer, statens	Państwowe Muzea Morskie
Skattemyndigheterna (10)	Biura Podatkowe (10)
Skogsstyrelsen	Krajowa Rada ds. Leśnictwa
Skolverk, statens	Krajowa Agencja ds. Edukacji
Smittskyddsinstitutet	Szwedzki Instytut Kontroli Chorób Zakaźnych
Socialstyrelsen	Krajowy Urząd ds. Zdrowia i Opieki Społecznej
Specialpedagogiska institutet	Szwedzki Instytut Pedagogiki Specjalnej
Specialskolemyndigheten	Krajowa Agencja ds. Szkół Specjalnych dla Osób Głuchych i Niesłyszących
Språk- och folkminnesinstitutet	Instytut Badań nad Dialektami i Folklorem
Sprängämnesinspektionen	Krajowy Inspektorat Materiałów Wybuchowych i Łatwopalnych
Statens personregisternämnd, SPAR-nämnden	Szwedzki Urząd ds. Rejestru Adresowego Ludności
Statistiska centralbyrån	Centralne Biuro Statystyki
Statskontoret	Szwedzka Agencja Rozwoju Administracyjnego
Stockholms universitet	Uniwersytet w Sztokholmie
Strålskyddsinstitut, statens	Szwedzki Instytut Ochrony przed Promieniowaniem
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	Szwedzki Urząd Akredytacji i Oceny Zgodności
Styrelsen för internationell utvecklings- samarbete, SIDA	Szwedzki Urząd ds. Rozwoju Współpracy Międzynarodowej

Styrelsen för psykologiskt försvar	Państwowy Urząd ds. Ochrony Psychologicznej
Svenska institutet	Instytut Szwedzki
Säkerhetspolisen	Szwedzkie Służby Bezpieczeństwa
Södertörns högskola	Wyższa Szkoła Południowego Sztokholmu
T	
Talboks- och punktskriftsbiblioteket	Biblioteka Książek Głosowych i Publikacji w Języku Braila
Teaterhögskolan	Wyższa Szkoła Aktorska
Tekniska museet, stiftelsen	Państwowe Muzeum Nauki i Techniki
Tingsrätterna (72)	Sądy Okręgowe i Miejskie (72)
Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet	Komitet ds. Wniosków Nominacji Sędziów
Totalförsvarets forskningsinstitut	Szwedzka Agencja Badań nad Obronnością
Transportforskningsberedningen	Rada Badań Transportowych
Transportrådet	Urząd Transportu
Tullverket	Administracja Celna
Turistdelegationen	Szwedzki Urząd Turystyki
U	
Umeå universitet	Uniwersytet w Umeå
Ungdomsstyrelsen	Krajowy Urząd ds. Młodzieży
Uppsala universitet	Uniwersytet w Uppsali
Utlänningsnämnden	Urząd ds. Odwołań Obcokrajowców
Utsädeskontroll, statens	Krajowy Instytut Badania i Klasyfikacji Nasion
V	
Valmyndigheten	Organ Wyborczy
Vatten- och avloppsnämnd, statens	Krajowy Trybunał ds. Ścieków i Zaopatrzenia w Wodę
Vattenöverdomstolen	Sąd Apelacyjny Praw Wodnych
Verket för högskoleservice (VHS)	Krajowa Agencja Szkolnictwa Wyższego
Verket för innovationssystem (VINNOVA)	Szwedzka Agencja Systemów Innowacyjnych
Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)	Szwedzka Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Vetenskapsrådet	Szwedzka Rada Badawcza
Veterinärmedicinska anstalt, statens	Krajowy Instytut Weterynarii
Vägverket	Krajowy Zarząd Dróg
Vänerskolan	Szkoła w Väner
Växjö universitet	Uniwersytet w Växjö
Växsortsnämnd, statens	Krajowa Rada ds. różnorodności upraw

Å

Åklagarmyndigheterna	Prokuratury regionalne (6)
Åsbackaskolan	Szkoła w Åsbacka

Ö

Örebro universitet	Uniwersytet w Örebro
Östervångsskolan	Szkoła w Östervång
Överbefälhavaren	Naczelnny Dowódca Sił Zbrojnych
Överstyrelsen för civil beredskap	Krajowy Urząd ds. Przygotowania Obrony Cywilnej

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

- Cabinet Office – Sekretariat Rady Ministrów
  - Civil Service College – Szkoła Administracji Publicznej
  - Office of the Parliamentary Counsel – Biuro Radcy Parlamentarnego
- Central Office of Information – Centralne Biuro Informacji
- Charity Commission – Komitet Kontroli Towarzystw Dobroczynnych
- Crown Prosecution Service – Królewska Prokuratura
- Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only) – Komisja ds. Królewskich Posiadłości
- HM Customs and Excise – Departament ds. Ceł i Akcyzy
- Department for Culture, Media and Sport – Ministerstwo Kultury, Mediów i Sportu
  - British Library – Biblioteka Brytyjska
  - British Museum – Muzeum Brytyjskie
  - Historic Buildings and Monuments Commission for England (English Heritage) – Angielska Komisja ds. Budynków Historycznych i Zabytków (Dziedzictwa Kulturalnego)
  - Imperial War Museum – Muzeum Wojen Imperialnych
  - Museums and Galleries Commission – Komisja Muzeów i Galerii
  - National Gallery – Galeria Narodowa
  - National Maritime Museum – Krajowe Muzeum Morskie
  - National Portrait Gallery – Narodowa Galeria Portretów
  - Natural History Museum – Muzeum Historii Naturalnej
  - Royal Commission on Historical Manuscripts – Królewska Komisja ds. Historycznych Manskryptów
  - Royal Commission on Historical Monuments of England – Królewska Komisja ds. Historycznych Zabytków Anglii
  - Royal Fine Art Commission (England) – Królewska Komisja Sztuk Pięknych (Anglia)
  - Science Museum – Muzeum Nauki
  - Tate Gallery – Galeria Tate
  - Victoria and Albert Museum – Muzeum Wiktorii i Alberta
  - Wallace Collection – Kolekcja Wallace'a

- Department for Education and Skills – Ministerstwo Edukacji i Umiejętności
  - Higher Education Funding Council for England – Rada Finansowania Szkolnictwa Wyższego w Anglii
- Department for Environment, Food and Rural Affairs – Ministerstwo Środowiska, Żywności i Spraw Wsi
  - Agricultural Dwelling House Advisory Committees – Komitety Doradcze ds. Rolniczych Budynków Mieszkalnych
  - Agricultural Land Tribunals – Trybunały Ziemskie
  - Agricultural Wages Board and Committees – Rada i Komitety ds. Płac w Rolnictwie
  - Cattle Breeding Centre – Centrum Hodowli Bydła
  - Countryside Agency – Agencja Obszarów Wiejskich
  - Plant Variety Rights Office – Krajowe Biuro ds. Różnorodności Upraw
  - Royal Botanic Gardens, Kew – Królewskie Ogrody Botaniczne w Kew
  - Royal Commission on Environmental Pollution – Królewska Komisja ds. Zanieczyszczenia Środowiska
- Department of Health – Ministerstwo Zdrowia
  - Central Council for Education and Training in Social Work – Centralna Rada ds. Kształcenia i Szkoleń Pracowników Socjalnych
  - Dental Practice Board – Urząd ds. Praktyki Stomatologicznej
  - National Board for Nursing, Midwifery and Health Visiting for England – Krajowy Urząd ds. Usług Pielęgniarskich, Położniczych oraz Innych Usług z Zakresu Opieki Zdrowotnej Świadczonej w Warunkach Domowych w Anglii
  - National Health Service Strategic Health Authorities and Trusts – Organy i Trusty Krajowej Służby Zdrowia
  - Prescription Pricing Authority – Urząd ds. Cen Leków Receptowych
  - Public Health Service Laboratory Board – Zarząd Laboratoriów Publicznej Służby Zdrowia
  - UK Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting - Centralna Rada Zjednoczonego Królestwa ds. Usług Pielęgniarskich, Położniczych oraz Innych Usług z zakresu Opieki Zdrowotnej Świadczonej w Warunkach Domowych
- Department for International Development – Ministerstwo Rozwoju Międzynarodowego
- Department for National Savings – Ministerstwo Oszczędności Budżetowych
- Department for Transport – Ministerstwo Transportu
  - Maritime and Coastguard Agency – Agencja Morska i Straży Przybrzeżnej
- Department for Work and Pensions – Ministerstwo Pracy i Emerytur
  - Disability Living Allowance Advisory Board – Komisja Doradcza ds. Zapomóg dla Osób Niepełnosprawnych
  - Independent Tribunal Service – Niezależny Trybunał
  - Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions) – Komisje Lekarskie i Lekarze Wojskowi (w związku z rentami wojennymi)
  - Occupational Pensions Regulatory Authority – Urząd Regulacji Rent
  - Regional Medical Service – Regionalne Służby Medyczne
  - Social Insurance Advisory Committee – Komitet Doradczy ds. Ubezpieczeń Społecznych
- Department of the Procurator General and Treasury Solicitor – Ministerstwo Sprawiedliwości (Urząd Prokuratora Generalnego i Rzecznika Państwa)
  - Legal Secretariat to the Law Officers – Sekretariat Prawny ds. Urzędników Sądowych

- Department of Trade and Industry – Ministerstwo Handlu i Przemysłu
  - Central Transport Consultative Committees – Centralne Komitety Doradcze ds. Transportu
  - Competition Commission – Komisja ds. Konkurencji
  - Electricity Committees – Komitety ds. Energetyki
  - Employment Appeal Tribunal – Trybunał Odwoławczy ds. Pracy
  - Employment Tribunals – Trybunały Pracy
  - Gas Consumers' Council – Rada Gazownictwa ds. Konsumentów
  - National Weights and Measures Laboratory – Laboratorium Wąg i Miar
  - Office of Manpower Economics – Urząd Gospodarowania Kadrami
  - Patent Office – Urząd Patentowy
- Export Credits Guarantee Department – Ministerstwo Gwarancji Kredytów Eksportowych
- Foreign and Commonwealth Office – Urząd Spraw Zagranicznych i Spraw Wspólnoty
  - Wilton Park Conference Centre – Centrum Konferencyjne Wilton Park
- Government Actuary's Department – Ministerstwo Ubezpieczeń
- Government Communications Headquarters – Rządowe Główne Biuro Wywiadowcze
- Home Office – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
  - Boundary Commission for England – Komisja Graniczna Anglii
  - Gaming Board for Great Britain – Urząd Wielkiej Brytanii ds. Gier Hazardowych
  - Inspectors of Constabulary – Inspektorzy policji
  - Parole Board and Local Review Committees – Urząd Zwolnień Warunkowych i Lokalne Komitety Apelacyjne
- House of Commons – Izba Gmin
- House of Lords – Izba Lordów
- Inland Revenue, Board of – Urząd ds. Podatków i Opłat Krajowych
- Lord Chancellor's Department – Departament Lorda Kanclerza
  - Circuit Offices and Crown, County and Combined Courts (England and Wales) – Sądy okręgowe i sądy koronne, sądy hrabstw i sądy połączone (Anglii i Walii)
  - Combined Tax Tribunal – Wspólny Trybunał Podatkowy
  - Council on Tribunals – Rada Trybunałów
  - Court of Appeal – Criminal – Sąd Apelacyjny-Karny
  - Immigration Appellate Authorities – Organy Apelacyjne ds. Imigrantów
  - Immigration Adjudicators – Arbitrzy ds. Imigracyjnych
  - Immigration Appeals Tribunal – Trybunał Apelacyjny ds. Imigracji
  - Lands Tribunal – Trybunał Ziemski
  - Law Commission – Komisja Prawna
  - Legal Aid Fund (England and Wales) – Fundusz Pomocy Prawnej (Anglii i Walii)
  - Office of the Social Insurance Commissioners – Biuro Komisji Ubezpieczeń Społecznych
  - Pensions Appeal Tribunals – Trybunały Apelacyjne ds. Emerytur

- Public Trust Office – Urząd Syndyka
- Supreme Court Group (England and Wales) – Sądy Najwyższe (Anglii i Walii)
- Transport Tribunal – Trybunał Transportu
- Ministry of Defence - Ministerstwo Obrony
- Meteorological Office – Urząd Meteorologiczny
- Defence Procurement Agency – Agencja Zaopatrzenia Sił Zbrojnych
- National Assembly for Wales – Zgromadzenie Narodowe Walii
- Higher Education Funding Council for Wales – Rada Finansowania Szkolnictwa Wyższego w Walii
- Local Government Boundary Commission for Wales – Komisja Graniczna Rady Narodowej Walii
- Royal Commission for Ancient and Historical Monuments in Wales – Królewska Komisja ds. Zabytków Starożytnych i Historycznych Walii
- Valuation Tribunals (Wales) – Trybunały Oszacowań (Walia)
- Welsh National Health Service Authorities and Trusts – Organy i Trusty Krajowej Służby Zdrowia w Walii
- Welsh Rent Assessment Panels – Walijskie Lekarskie Komisje ds. Rent
- Welsh National Board for Nursing, Midwifery and Health Visiting – Walijska Krajowa Rada ds. Usług Pielęgniarskich, Położniczych oraz Innych Usług z Zakresu Opieki Zdrowotnej Świadczonej w Warunkach Domowych
- National Audit Office – Krajowy Urząd Kontroli
- National Investment and Loans Office – Krajowy Urząd ds. Inwestycji i Kredytów
- Northern Ireland Assembly Commission – Komisja Zgromadzenia Irlandii Północnej
- Northern Ireland Court Service – Sądy Irlandii Północnej
- Coroners Courts – Sądy koronerów
- County Courts – Sądy hrabstw
- Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland – Sąd Apelacyjny i Sąd Najwyższy Irlandii Północnej
- Crown Court - Sąd Koronny
- Enforcement of Judgements Office – Urząd ds. Wykonywania Wyroków
- Legal Aid Fund – Fundusz Pomocy Prawnej
- Magistrates Courts – sądy pokoju
- Pensions Appeals Tribunals – Trybunały Apelacyjne ds. Emerytur
- Northern Ireland, Department for Employment and Learning – Ministerstwo Zatrudnienia i Oświaty Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department for Regional Development – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department for Social Development – Ministerstwo Rozwoju Społeczeństwa Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure – Ministerstwo Kultury, Sztuki i Wypoczynku Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department of Education – Ministerstwo Edukacji
- Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment – Ministerstwo Przedsiębiorczości, Handlu i Inwestycji Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department of the Environment – Ministerstwo Środowiska Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department of Finance and Personnel – Ministerstwo Finansów i Kadr Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety – Ministerstwo Zdrowia, Opieki Społecznej i Bezpieczeństwa Publicznego Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Department of Higher and Further Education, Training and Employment – Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, Kształcenia Podyplomowego, Szkoleń i Zatrudnienia Irlandii Północnej
- Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister – Gabinet Premiera i Wicepremiera Irlandii Północnej

- Northern Ireland Office – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Irlandii Północnej
  - Crown Solicitor's Office – Urząd Adwokata Koronnego
  - Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland – Departament Dyrektora Prokuratury ds. Irlandii Północnej
  - Forensic Science Agency of Northern Ireland – Agencja Medycyny Sądowej Irlandii Północnej
  - Office of Chief Electoral Officer for Northern Ireland – Urząd Głównego Urzędnika ds. wyborów w Irlandii Północnej
  - Police Service of Northern Ireland – Policja Irlandii Północnej
  - Probation Board for Northern Ireland – Urząd Dozoru Sądowego
  - State Pathologist Service – Urząd Państwowego Patologa
- Office of Fair Trading – Urząd ds. Uczciwego Handlu
- Office for National Statistics – Krajowy Urząd Statystyczny
  - National Health Service Central Register – Krajowy Centralny Rejestr Służby Zdrowia
  - Office of the Parliamentary Commissioner for Administration i Health Service Commissioners – Biuro Komisji Parlamentarnych ds. Administracji i Służby Zdrowia
- Office of the Deputy Prime Minister- Gabinet Wicepremiera
  - Rent Assessment Panels – Lekarskie Komisje Rentowe
- Paymaster General's Office – Biuro Głównego Skarbnika
- Postal Business of the Post Office – Usługi Pocztove Poczty
- Privy Council Office – Biuro Królewskiej Rady Przybocznej
- Public Record Office – Archiwum Państwowe
- Royal Commission on Historical Manuscripts – Królewska Komisja ds. Historycznych Manuskryptów
- Royal Hospital, Chelsea – Szpital Królewski w Chelsea
- Royal Mint – Królewska Mennica
- Rural Payments Agency – Agencja Rolnicza
- Scotland, Auditor-General – Urząd Głównego Rewidenta Szkocji
- Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service – Urząd Ławy Królewskiej i Okręgowego Oskarżyciela Publicznego Szkocji
- Scotland, General Register Office – Centralny Urząd Statystyczny Szkocji
- Scotland, Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer – Skarbnik Szkocki, Koronny i Lorda Skarbu
- Scotland, Registers of Scotland - Rejestry Szkocji
- The Scotland Office – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Szkocji
- The Scottish Executive Corporate Services – Szkockie Służby Ministerialne
- The Scottish Executive Education Department – Szkockie Ministerstwo Edukacji
  - National Galleries of Scotland – Krajowe Galerie Szkocji
  - National Library of Scotland – Biblioteka Narodowa Szkocji
  - National Museums of Scotland – Muzea Narodowe Szkocji
  - Scottish Higher Education Funding Council – Szkocka Rada Finansowania Szkolnictwa Wyższego
- The Scottish Executive Development Department – Szkockie Ministerstwo Rozwoju
- The Scottish Executive Enterprise and Lifelong Learning Department – Szkockie Ministerstwo Przedsiębiorczości i Kształcenia Ustawicznego
- The Scottish Executive Finance – Szkockie Ministerstwo Finansów
- The Scottish Executive Health Department – Szkockie Ministerstwo Zdrowia
  - Local Health Councils – Lokalne Dyrekcje Służby Zdrowia
  - National Board for Nursing, Midwifery and Health Visiting for Scotland – Krajowa Rada Szkocji ds. Usług Pielęgniarskich, Położniczych oraz Innych Usług z zakresu Opieki Zdrowotnej Świadczonej w Warunkach Domowych

- Scottish Council for Postgraduate Medical Education – Szkocka Rada Kształcenia Podyplomowego w Dziedzinie Medycyny
- Scottish National Health Service Authorities and Trusts – Szkockie Organy i Trusty Krajowej Służby Zdrowia
- The Scottish Executive Justice Department – Szkockie Ministerstwo Sprawiedliwości
- Accountant of Court's Office – Główny Księgowy Sądu
- High Court of Justiciary – Najwyższy Sąd Karny
- Court of Session – Najwyższy Sąd Cywilny
- HM Inspectorate of Constabulary – Inspektorat Policji JKM
- Lands Tribunal for Scotland – Trybunał Ziemski Szkocji
- Parole Board for Scotland and Local Review Committees – Urząd Zwolnień Warunkowych i Lokalne Komitety Apelacyjne
- Pensions Appeal Tribunals – Trybunały Apelacyjne ds. Emerytur
- Scottish Land Court – Szkocki Sąd Ziemski
- Scottish Law Commission – Szkocka Komisja Prawna
- Sheriff Courts – sądy szeryfów
- Scottish Criminal Record Office – Szkocki Rejestr Skazanych
- Scottish Crime Squad – Szkocki Wydział Przestępstw
- Scottish Fire Service Training Squad – Szkocki Wydział Szkoleń Straży Pożarnej
- Scottish Police College – Szkocka Szkoła Policyjna
- Social Insurance Commissioners' Office – Biuro Komisji Ubezpieczeń Społecznych
- The Scottish Executive Rural Affairs Department – Szkockie Ministerstwo Spraw Wsi
- Crofters Commission – Komisja Farmerska
- Red Deer Commission – Komisja ds. Ochrony Zwierzyny Płowej
- Rent Assessment Panel and Committees – Komisja ds. rent i Komitety Lekarskie
- Royal Botanic Garden, Edinburgh – Królewski Ogród Botaniczny w Edynburgu
- Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland – Królewska Komisja ds. Zabytków Starożytnych i Historycznych Szkocji
- Royal Fine Art Commission for Scotland – Królewska Komisja Sztuk Pięknych w Szkocji
- The Scottish Executive Secretariat – Sekretariat Rządu
- The Scottish Parliamentary Body Corporate – Połączony Parlament Szkocji
- Scottish Record Office – Szkockie Archiwum Państwowe
- HM Treasury – Ministerstwo Skarbu JKM
- Office of Government Commerce – Biuro Zamówień Rządowych
- The Wales Office (Office of the Secretary of State for Wales) – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Walii (Gabinet Sekretarza Stanu Walii)

ZAŁĄCZNIK V

**WYKAZ PRODUKTÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 7 W ODNIESIENIU DO ZAMÓWIEŃ
UDZIELANYCH PRZEZ INSTYTUCJE ZAMAWIAJĄCE W DZIEDZINIE OBRONNOŚCI ⁽¹⁾**

- Rozdział 25: Sól, siarka, ziemia i kamienie, materiały gipsowe, wapno i cement
- Rozdział 26: Rudy metali, żużel i popiół
- Rozdział 27: Paliwa mineralne, oleje mineralne i produkty ich destylacji, substancje bitumiczne, woski mineralne,
z wyjątkiem:
ex 27.10: benzyny specjalnej
- Rozdział 28: Chemikalia nieorganiczne, organiczne i nieorganiczne związki metali szlachetnych, metali ziem
rzadkich, pierwiastków promieniotwórczych i izotopów,
z wyjątkiem:
ex 28.09: materiałów wybuchowych
ex 28.13: materiałów wybuchowych
ex 28.14: gazu łzawiącego
ex 28.28: materiałów wybuchowych
ex 28.32: materiałów wybuchowych
ex 28.39: materiałów wybuchowych
ex 28.50: produktów toksycznych
ex 28.51: produktów toksycznych
ex 28.54: materiałów wybuchowych
- Rozdział 29: Chemikalia organiczne,
z wyjątkiem:
ex 29.03: materiałów wybuchowych
ex 29.04: materiałów wybuchowych
ex 29.07: materiałów wybuchowych
ex 29.08: materiałów wybuchowych
ex 29.11: materiałów wybuchowych
ex 29.12: materiałów wybuchowych
ex 29.13: produktów toksycznych
ex 29.14: produktów toksycznych
ex 29.15: produktów toksycznych
ex 29.21: produktów toksycznych
ex 29.22: produktów toksycznych
ex 29.23: produktów toksycznych
ex 29.26: materiałów wybuchowych
ex 29.27: produktów toksycznych
ex 29.29: materiałów wybuchowych

⁽¹⁾ Jedynym tekstem mającym zastosowanie do celów związanych z niniejszą dyrektywą jest tekst załącznika 1, pkt 3 Porozumienia.

- Rozdział 30: Produkty farmaceutyczne
- Rozdział 31: Nawozy
- Rozdział 32: Ekstrakty garbników i środków barwiących, garbniki i ich pochodne, barwniki, pigmenty, farby i lakiery, kit i inne masy uszczelniające, atramenty
- Rozdział 33: Olejki eteryczne i resinoidy, preparaty perfumeryjne, kosmetyczne i toaletowe
- Rozdział 34: Mydło, organiczne środki powierzchniowo czynne, preparaty piorące, preparaty smarowe, woski syntetyczne, woski preparowane, preparaty do czyszczenia i szorowania, świece i artykuły podobne, pasty modelarskie i „woski dentystyczne”
- Rozdział 35: Substancje białkowe, kleje, enzymy
- Rozdział 37: Materiały fotograficzne i kinematograficzne
- Rozdział 38: Produkty chemiczne różne, z wyjątkiem:
ex 38.19: produktów toksycznych
- Rozdział 39: Tworzywa sztuczne, żywice syntetyczne, estry celulozowe i etery, wyroby z nich, z wyjątkiem:
ex 39.03: materiałów wybuchowych
- Rozdział 40: Kauczuk, kauczuk syntetyczny, faktysa i wyroby z kauczuku, z wyjątkiem:
ex 40.11: opony kuloodporne
- Rozdział 41: Skóry i skórki surowe (z wyjątkiem skór futerkowych) oraz skóry wyprawione
- Rozdział 42: Wyroby ze skóry, wyroby siodlarskie i rymarskie, artykuły podróżne, torby ręczne i podobne pojemniki, artykuły z wnętrzości zwierzęcych (z wyjątkiem wnętrzości jedwabników)
- Rozdział 43: Skóry futerkowe i sztuczne futra, wyroby z nich
- Rozdział 44: Drewno i wyroby z drewna, węgiel drzewny
- Rozdział 45: Korek i wyroby z korka
- Rozdział 46: Wyroby ze słomy, z esparto i i innych materiałów do wyplatania, wyroby koszykarskie i wyroby z wikliny
- Rozdział 47: Materiały do produkcji papieru
- Rozdział 48: Papier i tektura, wyroby z masy papierniczej, papieru lub tektury
- Rozdział 49: Książki, gazety, obrazki i pozostałe wyroby przemysłu poligraficznego, rękopisy, maszynopisy i plany
- Rozdział 65: Nakrycia głowy i ich części
- Rozdział 66: Parasole, parasole przeciwsłoneczne, laski, bicze, szpicruty i ich części
- Rozdział 67: Preparowane pióra i puch oraz wyroby z piór lub puchu, sztuczne kwiaty, wyroby z włosów ludzkich
- Rozdział 68: Wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki lub podobnych materiałów
- Rozdział 69: Wyroby ceramiczne
- Rozdział 70: Szkło i wyroby ze szkła

- Rozdział 71: Perły, kamienie szlachetne lub półszlachetne, metale szlachetne, metale platerowane metalem szlachetnym i wyroby z nich, sztuczna biżuteria
- Rozdział 73: Żelazo i stal i wyroby z nich
- Rozdział 74: Miedź i wyroby z miedzi
- Rozdział 75: Nikiel i wyroby z niklu
- Rozdział 76: Aluminium i wyroby z aluminium
- Rozdział 77: Magnez i beryl i wyroby z nich
- Rozdział 78: Ołów i wyroby z ołowiu
- Rozdział 79: Cynk i wyroby z cynku
- Rozdział 80: Cyna i wyroby z cyny
- Rozdział 81: Pozostałe metale nieszlachetne wykorzystywane w przemyśle hutniczym i wyroby z nich
- Rozdział 82: Narzędzia, przybory, noże, łyżki i widelce i inne sztucce z metali nieszlachetnych, ich części z metali nieszlachetnych, z wyjątkiem:
ex 82.05: narzędzi
ex 82.07: narzędzi, części
- Rozdział 83: Wyroby różne z metali nieszlachetnych
- Rozdział 84: Kotły grzewcze, maszyny i urządzenia mechaniczne, części do nich, z wyjątkiem:
ex 84.06: silników
ex 84.08: innych silników
ex 84.45: maszyn
ex 84.53: maszyn automatycznie przetwarzających dane
ex 84.55: części do maszyn wymienionych w pozycji nr 84.53
ex 84.59: reaktorów jądrowych
- Rozdział 85: Maszyny i urządzenia elektryczne, ich części, z wyjątkiem:
ex 85.13: urządzeń telekomunikacyjnych
ex 85.15: aparatury nadawczej
- Rozdział 86: Lokomotywy pojazdów szynowych, tabor szynowy i jego części, osprzęt i elementy torów kolejowych wraz z ich częściami, komunikacyjne urządzenia sygnalizacyjne wszelkich typów (mechaniczne), z wyjątkiem:
ex 86.02: lokomotyw opancerzonych zasilanych energią elektryczną
ex 86.03: pozostałych lokomotyw opancerzonych
ex 86.05: wagonów opancerzonych
ex 86.06: wagonów warsztatowych
ex 86.07: wagonów

- Rozdział 87: Pojazdy nieszynowe i ich części,
z wyjątkiem:
ex 87.08: czołgów i innych pojazdów opancerzonych
ex 87.01: traktorów
ex 87.02: pojazdów wojskowych
ex 87.03: ciężarówek ratunkowych
ex 87.09: motocykli
ex 87.14: przyczep
- Rozdział 89: Statki, łodzie i konstrukcje pływające,
z wyjątkiem:
ex 89.01A: okrętów wojennych
- Rozdział 90: Przyrządy, narzędzia i aparaty optyczne, fotograficzne, kinematograficzne, pomiarowe, kontrolne, precyzyjne, medyczne i chirurgiczne, ich części,
z wyjątkiem:
ex 90.05: lornetek
ex 90.13: różnorodnych przyrządów, laserów
ex 90.14: dalmierzy
ex 90.28: instrumentów pomiarowych elektrycznych i elektronicznych
ex 90.11: mikroskopów
ex 90.17: narzędzi i przyrządów medycznych
ex 90.18: sprzętu do mechanoterapii
ex 90.19: sprzętu ortopedycznego
ex 90.20: aparatury wykorzystującej promieniowanie rentgenowskie
- Rozdział 91: Zegary i zegarki
- Rozdział 92: Instrumenty muzyczne, urządzenia do rejestracji i odtwarzania dźwięku, urządzenia telewizyjne do rejestracji i odtwarzania obrazu i dźwięków, części i wyposażenie dodatkowe do tych urządzeń
- Rozdział 94: Meble i ich części, pościel, materace, stelaże pod materace, poduszki i temu podobne wyroby wypychane,
z wyjątkiem:
ex 94.01A: foteli lotniczych
- Rozdział 95: Obrobione materiały rzeźbiarskie i formowane oraz wyroby z tych materiałów
- Rozdział 96: Miotły, szczotki, pędzle do nakładania kosmetyków i sita
- Rozdział 98: Różnorodne wyroby gotowe
-

ZAŁĄCZNIK VI

DEFINICJE NIEKTÓRYCH SPECYFIKACJI TECHNICZNYCH

Do celów niniejszej dyrektywy:

1. a) „Specyfikacja techniczna”, w przypadku zamówień publicznych na roboty, oznacza całość zaleceń technicznych zawartych w szczególności w dokumentacji zamówienia, określających wymagane cechy materiału, produktu lub dostawy w sposób pozwalający na opisanie materiału, produktu lub dostawy zgodnie z ich przeznaczeniem przez instytucję zamawiającą. Charakterystyka ta obejmuje poziomy oddziaływania na środowisko, dostosowanie do potrzeb wszystkich użytkowników (w tym dostępność dla osób niepełnosprawnych) oraz ocenę zgodności, funkcjonalność, bezpieczeństwo lub wymiary, w tym procedury dotyczące zapewnienia jakości, terminologię, symbole, testy i metody testowania, opakowanie, znakowanie i etykietowanie oraz procesy i metody produkcji. Obejmuje ona również zasady dotyczące projektowania i kosztorysowania, warunki testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych, metod i technik budowy oraz wszelkie pozostałe warunki technicznych, które instytucja zamawiająca może określić, na mocy przepisów ogólnych lub szczególnych, w odniesieniu do ukończonych obiektów budowlanych oraz materiałów lub części, z których są one wykonane;
- b) „specyfikacja techniczna”, w przypadku zamówień publicznych na dostawy lub usługi, oznacza specyfikację w dokumencie określającym wymagane cechy produktu lub usługi, takie jak poziomy jakości, poziomy oddziaływania na środowisko, dostosowanie do potrzeb wszystkich użytkowników (w tym dostępność dla osób niepełnosprawnych) oraz ocena zgodności, funkcjonalność, użytkowanie produktu, bezpieczeństwo lub wymiary, w tym wymagania odnoszące się do produktu w zakresie nazwy, pod jaką produkt jest sprzedawany, terminologii, symboli, testów i metod testowania, opakowania, znakowania i etykietowania, instrukcji obsługi, procesów i metod produkcji oraz procedur oceny zgodności.
2. „Norma” oznacza specyfikację techniczną zatwierdzoną przez uznaną instytucję normalizacyjną w celu powtarzalnego i stałego stosowania, której przestrzeganie nie jest obowiązkowe i która należy do jednej z następujących kategorii:
  - norma międzynarodowa: norma przyjęta przez międzynarodową organizację normalizacyjną oraz dostępna publicznie,
  - norma europejska: norma przyjęta przez europejską organizację normalizacyjną oraz dostępna publicznie,
  - norma krajowa: norma przyjęta przez krajową organizację normalizacyjną oraz dostępna publicznie.
3. „Europejska aprobata techniczna” oznacza pozytywną ocenę techniczną przydatności produktu do użycia w konkretnym celu, dokonaną w oparciu o spełnienie podstawowych wymagań dla robót budowlanych, według charakterystyki własnej produktu oraz określonych warunków jego zastosowania i użytkowania. Europejskie aprobaty techniczne są wydawane przez organ zatwierdzający, wyznaczony do tego celu przez Państwo Członkowskie.
4. „Wspólna specyfikacja techniczna” oznacza specyfikację techniczną określoną zgodnie z procedurą uznaną przez Państwa Członkowskie i opublikowaną w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
5. „Referencje techniczne”: każdy dokument, inny niż normy oficjalne, opracowany przez europejskie organy normalizacyjne, zgodnie z procedurami dostosowanymi do rozwijających się potrzeb rynku.

ZAŁĄCZNIK VII

INFORMACJE, KTÓRE NALEŻY ZAMIEŚCIĆ W OGŁOSZENIACH

—

ZAŁĄCZNIK VII A

INFORMACJE, KTÓRE NALEŻY ZAMIEŚCIĆ W OGŁOSZENIACH O ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

OGŁOSZENIE O PUBLIKACJI WSTĘPNEGO OGŁOSZENIA INFORMACYJNEGO NA PROFILU NABYWCY

1. Kraj instytucji zamawiającej.
2. Nazwa instytucji zamawiającej.
3. Adres internetowy „profilu nabywcy” (URL).
4. Numer w nomenklaturze CPV.

WSTĘPNE OGŁOSZENIE INFORMACYJNE

1. Nazwa, adres, numer faksu, adres e-mail instytucji zamawiającej oraz, jeśli są różne, biura, w którym można uzyskać dodatkowe informacje, zaś w przypadku zamówień na usługi i roboty, źródeł informacji, np. odpowiednia rządowa strona internetowa, gdzie można uzyskać informacje na temat ogólnych ram prawnych w zakresie podatków, ochrony środowiska, ochrony zatrudnienia i warunków pracy obowiązujących w miejscu, w którym zamówienie to ma zostać zrealizowane.

2. W stosownych przypadkach, wskazanie, czy zamówienie publiczne zastrzeżone jest dla zakładów pracy chronionej lub, czy jego realizacja ograniczona jest do programów zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

3. W przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane: charakter i zakres robót oraz miejsce ich wykonania; jeżeli realizacja robót ma zostać podzielona na kilka części, zasadniczą charakterystykę tych części w odniesieniu do całości robót; jeśli jest dostępny, szacunkowy przedział kosztów realizacji proponowanych robót; numer(y) w nomenklaturze.

W przypadku zamówień publicznych na dostawy: charakter i ilość lub wartość produktów, które mają zostać dostarczone, numer(y) w nomenklaturze.

W przypadku zamówień publicznych na usługi: całkowita wartość proponowanych zakupów w każdej z kategorii usług wymienionych w załączniku IIA; numer(y) w nomenklaturze.

4. Przybliżona data rozpoczęcia procedury udzielania zamówienia w odniesieniu do zamówienia lub zamówień, w przypadku zamówień publicznych na usługi w podziale na kategorie usług.
5. W stosownych przypadkach wskazanie, czy przewidziana jest umowa ramowa.
6. W stosownych przypadkach inne informacje.
7. Data wysłania ogłoszenia lub data wysłania ogłoszenia o publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego na profilu nabywcy.
8. Wskazanie, czy zamówienie to jest objęte Porozumieniem.

OGŁOSZENIA O ZAMÓWIENIACH

Procedury otwarte i ograniczone, procedury dialogu konkurencyjnego, procedury negocjacyjne:

1. Nazwa, adres, numery telefonu i faksu oraz adres e-mail instytucji zamawiającej.
2. W stosownych przypadkach wskazanie, czy zamówienie publiczne zastrzeżone jest dla zakładów pracy chronionej lub czy jego realizacja ograniczona jest do programów zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
3. a) Wybrana procedura udzielenia zamówienia;
b) w stosownych przypadkach powody zastosowania procedury przyspieszonej (w przypadku procedur ograniczonych i negocjacyjnych);
c) w stosownych przypadkach wskazanie, czy przewidziana jest umowa ramowa;

- d) w stosownych przypadkach wskazanie, czy przewidziane jest wykorzystanie dynamicznego systemu zakupów;
  - e) w stosownych przypadkach zastosowanie aukcji elektronicznej (w przypadku procedury otwartej, ograniczonej lub negocjacyjnej, w sytuacji, o której mowa w art. 30 ust. 1 lit. a)).
4. Forma zamówienia.
5. Miejsce wykonania/realizacji robót budowlanych, dostarczenia produktów lub świadczenia usług.
6. a) Zamówienia publiczne na roboty budowlane:
- charakter i zakres robót budowlanych oraz ogólna charakterystyka obiektu. Wskazanie, w szczególności, opcji dotyczących robót dodatkowych oraz, jeśli są znane, przewidywanego terminarza wykorzystania tych opcji, jak również liczby ewentualnych wznowień; jeżeli obiekt lub zamówienie podzielone zostaną na kilka części, rozmiary poszczególnych części; numer(y) w nomenklaturze,
  - informacje na temat przeznaczenia obiektu lub zamówienia, w przypadku, gdy obejmuje ono także sporządzenie projektów,
  - w przypadku umowy ramowej także wskazanie planowanego okresu obowiązywania takiej umowy, szacunkowej całkowitej wartości robót dla całego okresu obowiązywania umowy ramowej oraz, w miarę możliwości, wartości i częstotliwości udzielania zamówień.
- b) Zamówienia publiczne na dostawy:
- charakter produktów, które mają zostać dostarczone, wraz ze wskazaniem, w szczególności, czy zaprasza się do składania ofert na potrzeby kupna, dzierżawy, najmu lub leasingu lub dowolnego połączenia tych form, numer w nomenklaturze. Ilość produktów, które mają zostać dostarczone, wskazaniem, w szczególności, opcji dotyczących zakupów dodatkowych oraz, jeśli są znane, przewidywanego terminarza wykorzystania tych opcji, jak również liczby ewentualnych wznowień; numer(y) w nomenklaturze,
  - w przypadku zamówień regularnych lub podlegających odnowieniu w danym okresie, wskazanie terminów, jeśli są znane, udzielania kolejnych zamówień dotyczących nabycia planowanych dostaw,
  - w przypadku umowy ramowej także wskazanie planowanego okresu obowiązywania takiej umowy, szacunkowej całkowitej wartości dostaw dla całego okresu obowiązywania umowy ramowej oraz, w miarę możliwości, wartości i częstotliwości udzielania zamówień.
- c) Zamówienia publiczne na usługi:
- kategoria i opis usługi; numer(y) w nomenklaturze. Ilość usług, które będą świadczone; wskazanie, w szczególności, opcji dotyczących zakupów dodatkowych oraz, jeśli są znane, przewidywanego terminarza wykorzystania tych opcji, jak również liczby ewentualnych wznowień. W przypadku zamówień podlegających odnowieniu w danym okresie, wskazanie przewidywanych ram czasowych, jeśli są znane, udzielania kolejnych zamówień dotyczących nabycia planowanych usług.

W przypadku umowy ramowej także wskazanie planowanego okresu obowiązywania takiej umowy, szacunkowej całkowitej wartości usług zaplanowanych na ten okres oraz, w miarę możliwości, wartości i częstotliwości udzielania zamówień,
  - wskazanie, czy wykonanie usługi jest zastrzeżone przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi dla określonych zawodów.

Odniesienia do przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych.
  - wskazanie, czy osoby prawne powinny podać nazwiska i kwalifikacje zawodowe osób odpowiedzialnych za wykonanie usługi.
7. W przypadku zamówień podzielonych na części wskazanie czy usługodawcy mogą składać oferty w odniesieniu do jednej, kilku lub wszystkich części.
8. Termin zakończenia robót budowlanych/dostaw/usług lub czas obowiązywania umowy na roboty budowlane/dostawy/usługi; jeśli to możliwe, termin rozpoczęcia robót budowlanych/dostaw/usług.
9. Dopuszczenie lub zakaz składania ofert wariantowych.
10. O ile ma to zastosowanie, szczególne warunki, którym podlega realizacja zamówienia.

11. W przypadku procedur otwartych:
  - a) nazwa, adres, numery telefonu i faksu oraz adres e-mail biura, do którego można zwracać się z wnioskiem o udostępnienie dokumentów zamówienia i dokumentów dodatkowych;
  - b) w stosownych przypadkach termin składania takich wniosków;
  - c) w stosownych przypadkach koszty i warunki płatności za udostępnienie tych dokumentów.
12. a) Termin składania ofert lub ofert orientacyjnych, w przypadku korzystania z dynamicznego systemu zakupów (procedury otwarte);
  - b) Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału (procedury ograniczone i negocjacyjne);
  - c) Adres, na który należy przysłać oferty i wnioski;
  - d) Język lub języki, w których należy sporządzać oferty i wnioski.
13. W przypadku procedur otwartych:
  - a) osoby upoważnione do obecności przy otwarciu ofert;
  - b) data, godzina i miejsce otwarcia ofert.
14. W stosownych przypadkach wymagane wadium i gwarancje.
15. Główne warunki dotyczące finansowania i płatności lub odniesienia do dokumentów, w których są one zawarte.
16. O ile ma to zastosowanie, forma prawna, jaką musi przyjąć grupa wykonawców, którym zostanie udzielone zamówienie.
17. Kryteria kwalifikacji dotyczące podmiotowej sytuacji wykonawców, które mogą doprowadzić do ich wykluczenia oraz wymagane informacje stanowiące dowód, że nie są to przypadki uzasadniające wykluczenie. Kryteria kwalifikacji oraz informacje na temat sytuacji podmiotowej wykonawców, informacje i wszelkie formalności niezbędne do oceny minimalnych standardów ekonomicznych i technicznych wymaganych od wykonawcy. Minimalne poziomy ewentualnie wymaganych standardów.
18. W przypadku umowy ramowej: liczba zamówień, w stosownych przypadkach, proponowana maksymalna liczba wykonawców, którzy będą stronami umowy, oraz przewidywany okres obowiązywania umowy, ze wskazaniem, jeśli dotyczy, powodów, dla których jest on dłuższy niż cztery lata.
19. W przypadku dialogu konkurencyjnego lub procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia o zamówieniu, wskazanie, jeśli dotyczy, zastosowania procedury etapowej w celu stopniowego ograniczenia liczby dyskutowanych rozwiązań lub negocjowanych ofert.
20. W przypadku procedury ograniczonej dialogu konkurencyjnego lub procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia o zamówieniu, o ile wskazano na możliwość ograniczenia liczby kandydatów, którzy zostaną zaproszeni do składania ofert, udziału w dialogu lub negocjacjach: proponowana minimalna i, w stosownych wypadkach, maksymalna liczba kandydatów oraz obiektywne kryteria, które zostaną zastosowane w celu wyselekcjonowania tej liczby kandydatów.
21. Przedział czasu, w którym oferent związany jest ofertą (procedury otwarte).
22. W stosownych przypadkach, nazwy i adresy wykonawców zakwalifikowanych już przez instytucję zamawiającą (procedury negocjacyjne).
23. Kryteria stosowane w celu udzielenia zamówień, o których mowa w art. 53: „najniższa cena” lub „oferta najkorzystniejsza ekonomicznie”. Kryteria związane z ofertą najkorzystniejszą ekonomicznie oraz ich wagi wymieniane są wówczas gdy nie uwzględniono ich w specyfikacjach lub, w przypadku procedury dialogu konkurencyjnego, w dokumencie opisowym.

24. Nazwa i adres organu odpowiedzialnego za procedury odwoławcze oraz, w stosownych przypadkach, procedury mediacyjne. Dokładne informacje na temat ostatecznych terminów składania odwołań lub, jeśli zajdzie taka konieczność, na temat nazwy, adresu, numeru telefonu, faksu i adresu e-mail biura, w którym można uzyskać takie informacje.
25. Data (daty) publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego, zgodnie ze specyfikacjami technicznymi takiej publikacji określonymi w załączniku VIII, lub oświadczenie, że taka publikacja nie miała miejsca.
26. Data wysłania ogłoszenia.
27. Wskazanie, czy zamówienie to jest objęte Porozumieniem.

UPROSZCZONE OGŁOSZENIE O ZAMÓWIENIU W RAMACH DYNAMICZNEGO SYSTEMU ZAKUPÓW

1. Kraj instytucji zamawiającej.
2. Nazwa i adres e-mail instytucji zamawiającej.
3. Odniesienie do opublikowanego ogłoszenia o zamówieniu dotyczącego utworzenia dynamicznego systemu zakupów.
4. Adres e-mail, pod którym dostępna jest specyfikacja techniczna oraz dokumenty dodatkowe odnoszące się do dynamicznego systemu zakupów.
5. Przedmiot zamówienia: opis za pomocą numeru (numerów) w nomenklaturze „CPV” oraz ilość lub zakresu zamówienia, które ma zostać udzielone.
6. Okres składania ofert orientacyjnych.

OGŁOSZENIA O UDZIELENIU ZAMÓWIENIA

1. Nazwa i adres instytucji zamawiającej.
2. Zastosowana procedura udzielenia zamówienia. W przypadku procedury negocjacyjnej bez wcześniejszej publikacji ogłoszenia o zamówieniu (art. 28), uzasadnienie.
3. Zamówienia publiczne na roboty: charakter i zakres robót, ogólna charakterystyka obiektu.

Zamówienia publiczne na dostawy: charakter i ilość dostarczonych produktów, w stosownych przypadkach w podziale na dostawców; numer w nomenklaturze.

Zamówienia publiczne na usługi: kategoria i opis usługi; numer w nomenklaturze; ilość nabytych usług.
4. Data udzielenia zamówienia.
5. Kryteria udzielenia zamówienia.
6. Liczba otrzymanych ofert.
7. Nazwa i adresy wybranego wykonawcy/ wybranych wykonawców.
8. Cena lub przedział zapłaconych cen (minimum/maksimum).
9. Wartość oferty (ofert) przyjętych lub najwyższe i najniższe oferty wzięte pod uwagę podczas udzielania zamówienia.
10. W stosownych przypadkach, wartość oraz część zamówienia, które zostaną prawdopodobnie zlecone stronom trzecim.
11. Data publikacji ogłoszenia o zamówieniu zgodnie ze specyfikacjami technicznymi dotyczącymi publikacji, o których mowa w załączniku VIII.
12. Data wysłania ogłoszenia.
13. Nazwa i adres organu odpowiedzialnego za procedury odwoławcze oraz, w stosownych przypadkach, procedury mediacyjne. Dokładne informacje na temat ostatecznych terminów składania odwołań lub, jeśli zachodzi taka konieczność, na temat nazwy, adresu, numeru telefonu, faksu i adresu e-mail biura, w którym można uzyskać takie informacje.

ZAŁĄCZNIK VII B

INFORMACJE, KTÓRE NALEŻY ZAMIEŚCIĆ W OGŁOSZENIACH O KONCESJACH NA ROBOTY BUDOWLANE

1. Nazwa, adres, numer faksu i adres e-mail instytucji zamawiającej.
  2. a) Miejsce realizacji;
b) Przedmiot koncesji; charakter i zakres usług.
  3. a) Termin składania wniosków;
b) Adres, na który należy przesyłać wnioski;
c) Język(i), w których należy sporządzać wnioski.
  4. Warunki podmiotowe, techniczne i finansowe, które powinni spełniać kandydaci.
  5. Kryteria, które zostaną zastosowane podczas udzielania zamówienia.
  6. Jeśli dotyczy, minimalny udział procentowy robót, których realizacja zostanie zlecona podwykonawcom.
  7. Data wysłania ogłoszenia.
  8. Nazwa i adres organu odpowiedzialnego za procedury odwoławcze oraz, w stosownych przypadkach, procedury mediacyjne. Dokładne informacje na temat ostatecznych terminów składania odwołań lub, jeśli zachodzi taka konieczność, na temat nazwy, adresu, numeru telefonu, faksu i adresu e-mail biura, w którym można uzyskać takie informacje.
-

ZAŁĄCZNIK VII C

INFORMACJE, KTÓRE NALEŻY ZAMIEŚCIĆ W OGŁOSZENIACH O ZAMÓWIENIACH NA ROBOTY BUDOWLANE UDZIELANYCH PRZEZ KONCESJONARIUSZY, KTÓRZY NIE SĄ INSTYTUCJAMI ZAMAWIAJĄCYMI

1. a) Miejsce realizacji;
b) Charakter i zakres usług, ogólna charakterystyka obiektu.
  2. Każdy wyznaczony termin zakończenia robót budowlanych.
  3. Nazwa i adres instytucji, od której można żądać udostępnienia specyfikacji i dokumentów dodatkowych.
  4. a) Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub składania ofert;
b) Adres, na który należy przysłać wnioski i oferty;
c) Język(i), w których należy sporządzać wnioski i oferty.
  5. Wszelkie wymagane wadia lub gwarancje.
  6. Warunki ekonomiczne oraz techniczne, które powinien spełnić wykonawca.
  7. Kryteria, które zostaną zastosowane podczas udzielania zamówienia.
  8. Data wysłania ogłoszenia.
-

ZAŁĄCZNIK VII D

INFORMACJE, KTÓRE NALEŻY ZAMIEŚCIĆ W OGŁOSZENIACH O KONKURSACH

OGŁOSZENIA O KONKURSACH

1. Nazwa, adres, numer faksu i adres e-mail instytucji zamawiającej oraz biura, w którym można uzyskać dodatkowe dokumenty.
2. Opis projektu.
3. Typ konkursu: otwarty lub ograniczony.
4. W przypadku konkursu otwartego: termin składania projektów.
5. W przypadku konkursu ograniczonego:
  - a) liczba rozważanych uczestników;
  - b) nazwy ewentualnie zakwalifikowanych już uczestników;
  - c) kryteria kwalifikacji uczestników;
  - d) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału.
6. W stosownych przypadkach wskazanie, że udziału w konkursie zastrzeżony jest dla przedstawicieli określonego zawodu.
7. Kryteria, które będą stosowane podczas oceny projektów.
8. Nazwiska wybranych członków sądu konkursowego.
9. Wskazanie, czy decyzja sądu konkursowego ma charakter wiążący dla instytucji zamawiającej.
10. Liczba i wartość wszelkich nagród.
11. Ewentualne płatności, które mają zostać dokonane na rzecz wszystkich uczestników.
12. Wskazanie, czy zamówienia będące następstwem konkursu zostaną udzielone zwycięzcy lub zwycięzcom konkursu.
13. Data wysłania ogłoszenia.

OGŁOSZENIA O WYNIKACH KONKURSU

1. Nazwa, adres, numer faksu i adres e-mail instytucji zamawiającej.
  2. Opis projektu.
  3. Łączna liczba uczestników.
  4. Liczba uczestników zagranicznych.
  5. Zwycięzca (zwycięzcy) konkursu.
  6. Wszystkie nagrody.
  7. Odniesienie do ogłoszenia o konkursie.
  8. Data wysłania ogłoszenia.
-

ZAŁĄCZNIK VIII

WYMOGI DOTYCZĄCE PUBLIKACJI

1. **Publikacja ogłoszeń**

- a) Ogłoszenia, o których mowa w art. 35, 58, 64 i 69, wysyłane są przez instytucje zamawiające do Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich w formacie wymaganym przez dyrektywę Komisji 2001/78/WE z dnia 13 września 2001 r. w sprawie stosowania standardowych formularzy do publikacji ogłoszeń o zamówieniach publicznych⁽¹⁾. Wstępne ogłoszenia informacyjne, o których mowa w art. 35 ust. 1 akapit pierwszy, publikowane na profilu nabywcy określonego w pkt 2 lit. b), również muszą posiadać taki format, podobnie jak ogłoszenie o takiej publikacji.
- b) Ogłoszenia, o których mowa w art. 35, 58, 64 i 69, publikowane są przez Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich lub przez instytucje zamawiające, w przypadku gdy wstępne ogłoszenie informacyjne publikowane jest na profilu nabywcy, zgodnie z art. 35 ust. 1 akapit pierwszy.

Ponadto instytucje zamawiające mogą publikować takie informacje w Internecie, na w ramach „profilu nabywcy”, o którym mowa w pkt 2 lit. b).
- c) Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich udzieli instytucjom zamawiającym potwierdzenia, o którym mowa w art. 36 ust. 8.

2. **Publikacja informacji uzupełniających lub dodatkowych**

- a) Instytucje zamawiające zachęcane są także do publikacji pełnych tekstów specyfikacji oraz dokumentów dodatkowych w Internecie.
- b) Profil nabywcy może obejmować wstępne ogłoszenia informacyjne, o których mowa w art. 35 ust. 1 akapit pierwszy, informacje na temat aktualnych zaproszeń do składania ofert, planowanych zakupów, udzielonych zamówień, unieważnionych postępowań oraz wszelkie przydatne informacje ogólne, takie jak punkt kontaktowy, numeru telefonu i faksu, adres pocztowy oraz adres e-mail.

3. **Format i procedury elektronicznego przesyłania ogłoszeń**

Format i procedury elektronicznego przesyłania ogłoszeń dostępne są na pod adresem internetowym „<http://simap.eu.int>”.

(¹) Dz.U. L 285 z 29.10.2001, str. 1.

ZAŁĄCZNIK IX

REJESTRY

ZAŁĄCZNIK IX A ⁽¹⁾**ZAMÓWIENIA PUBLICZNE NA ROBOTY BUDOWLANE**

Rejestrami zawodowymi oraz odpowiednimi oświadczeniami i zaświadczeniami są dla poszczególnych Państw Członkowskich:

- w Belgii „Registre du commerce”/„Handelsregister”,
- w Danii „Erhvervs-og Selskabsstyrelsen”,
- w Niemczech „Handelsregister” i „Handwerksrolle”,
- w Grecji „Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων” – ΜΕΕΠ Ministerstwa Środowiska, Planowania Miast i Wsi oraz Robót Publicznych (ΥΠΕΧΩΔΕ),
- w Hiszpanii „Registro Oficial de Empresas Clasificadas del Ministerio de Hacienda”,
- we Francji „Registre du commerce” i „Répertoire des métiers”,
- w Irlandii od wykonawcy można zażądać przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez „Registrar of Companies” lub „Registrar of Friendly Societies”, lub jeśli nie jest to możliwe, zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczył on pod przysięgą, iż wykonuje dany zawód w kraju, w którym posiada ona swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania i działa pod określoną nazwą firmową,
- we Włoszech „Registro della Camera di commercio industria, agricoltura e artigianato”,
- w Luksemburgu „Registre aux firmes” i „Rôle de la chambre des métiers”,
- w Niderlandach „Handelsregister”,
- w Austrii „Firmenbuch”, „Gewerberegister”, „Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,
- w Portugalii „Instituto dos Mercados de Obras Publicas e Particulares e do Imobiliario” (IMOPPI) (CAEOPP),
- w Finlandii „Kaupparekisteri” i „Handelsregistret”,
- w Szwecji „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- w Zjednoczonym Królestwie od wykonawcy można zażądać przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez „Registrar of Companies” lub jeśli nie jest to możliwe, zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczył on pod przysięgą, iż wykonuje dany zawód w kraju, w którym posiada ona swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania i działa pod określoną nazwą firmową.

⁽¹⁾ Do celów art. 46, „rejestyry zawodowe i handlowe” oznaczają rejestyry wymienione w niniejszym załączniku, zaś w przypadku, gdy na poziomie krajowym wprowadzone zostały zmiany, rejestyry, które je zastąpiły

ZAŁĄCZNIK IX B

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE NA DOSTAWY

Stosownymi rejestrami zawodowymi lub handlowymi oraz odpowiednimi oświadczeniami i zaświadczeniami są:

- w Belgii „Registre du commerce/Handelsregister”,
- w Danii „Erhvervs-og Selskabsstyrelsen”,
- w Niemczech „Handelsregister” i „Handwerksrolle”,
- w Grecji „Βιοτεχνικό ή Βιομηχανικό ή Εμπορικό Επιμελητήριο”,
- w Hiszpanii „Registro Mercantil” lub w przypadku osób fizycznych nieposiadających wpisu do rejestru – zaświadczenie stwierdzające, że dana osoba oświadczyła pod przysięgą, iż wykonuje określony zawód,
- we Francji „Registre du commerce et des societes” i „Répertoire des métiers”,
- w Irlandii od wykonawcy można zażądać przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez „Registrar of Companies” lub „Registrar of Friendly Societies” lub, jeśli nie jest to możliwe, zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczył on pod przysięgą, iż wykonuje dany zawód w kraju, w którym posiada ona swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania i działa pod określoną nazwą firmową,
- we Włoszech „Registro della Camera di commercio industria, agricoltura e artigianato” i „Registro delle commissioni provinciali per l’artigianato”,
- w Luksemburgu „Registre aux firmes” i „Rôle de la chambre des métiers”,
- w Holandii „Handelsregister”,
- w Austrii „Firmenbuch”, „Gewerberegister”, „Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,
- w Portugalii „Registro Nacional das Pessoas Colectivas”,
- w Finlandii „Kaupparekisteri” i „Handelsregistret”,
- w Szwecji „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- w Zjednoczonym Królestwie od wykonawcy można zażądać przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez „Registrar of Companies” lub jeśli nie jest to możliwe, zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczył on pod przysięgą, iż wykonuje dany zawód w kraju, w którym posiada ona swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania i działa pod określoną nazwą firmową.

ZAŁĄCZNIK IX C

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE NA USŁUGI

Stosownymi rejestrami zawodowymi i handlowymi lub oświadczeniami lub zaświadczeniami są:

- w Belgii „Registre du commerce/Handelsregister” i „Ordres professionnels/Beroepsorden”,
  - w Danii „Erhvervs- og Selskabstyrelsen”,
  - w Niemczech „Handelsregister”, „Handwerksrolle” i „Vereinsregister”, „Partnerschaftsregister” i „Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Ländern”,
  - w Grecji do usługodawcy można skierować prośbę o dostarczenie oświadczenia na temat faktu wykonywania przezeń określonego zawodu, przy czym oświadczenie to powinno zostać złożone pod przysięgą i potwierdzone notarialnie; w przypadkach, o których mowa w istniejących przepisach prawa krajowego, w odniesieniu do usług w zakresie badań, o którym mowa w załączniku I A – rejestr zawodowy „Μητρώο Μελετητών” i „Μητρώο Γραφείων Μελετών”,
  - w Hiszpanii „Registro Central de Empresas Clasificadas del Ministerio de Hacienda”,
  - we Francji „Registre du commerce” i „Répertoire des métiers”,
  - w Irlandii od wykonawcy można zażądać przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez „Registrar of Companies” lub „Registrar of Friendly Societies” lub, jeśli nie jest to możliwe, zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczył on pod przysięgą, iż wykonuje dany zawód w kraju, w którym posiada ona swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania i działa pod określoną nazwą firmową,
  - we Włoszech „Registro della Camera di commercio industria, agricoltura e artigianato”, „Registro delle commissioni provinciali per l’artigianato” lub „Consiglio nazionale degli ordini professionali”,
  - w Luksemburgu „Registre aux firmes” i „Rôle de la chambre des métiers”,
  - w Holandii „Handelsregister”,
  - w Austrii „Firmenbuch”, „Gewerberegister” i „Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,
  - w Portugalii „Registro nacional das Pessoas Colectivas”,
  - w Finlandii „Kaupparekisteri” i „Handelsregistret”,
  - w Szwecji „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
  - w Zjednoczonym Królestwie od wykonawcy można zażądać przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez „Registrar of Companies” lub, jeśli nie jest to możliwe, zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczył on pod przysięgą, iż wykonuje dany zawód w kraju, w którym posiada ona swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania i działa pod określoną nazwą firmową.
-

ZAŁĄCZNIK X

**WYMAGANIA DOTYCZĄCE URZĄDZEŃ DO ELEKTRONICZNEGO SKŁADANIA OFERT,
WNIOSKÓW O DOPUSZCZENIE DO UDZIAŁU ORAZ PLANÓW I PROJEKTÓW W KONKURSACH**

Urządzenia służące do składania, w postaci elektronicznej, ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału oraz planów i projektów w konkursach muszą co najmniej gwarantować, za pomocą środków technicznych i odpowiednich procedur, że:

- a) podpisy elektroniczne związane z ofertami, wnioskami o dopuszczenie do udziału oraz przesyłanymi planami i projektami są zgodne z krajowymi przepisami przyjętymi na podstawie dyrektywy 1999/93/WE;
- b) dokładny czas i daty złożenia ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału oraz planów i projektów mogą zostać precyzyjnie ustalone;
- c) możliwe jest w praktyce zapewnienie, że przed upływem określonych terminów nikt nie uzyska dostępu do danych przesyłanych zgodnie z tymi wymaganiami;
- d) jeżeli zakaz dostępu zostanie złamany, możliwe jest w praktyce zapewnienie oczywistego wykrycia takiego naruszenia;
- e) jedynie osoby uprawnione mogą ustalać lub zmieniać daty otwarcia przesłanych danych;
- f) podczas poszczególnych etapów procedury udzielania zamówienia lub konkursu dostęp do całości lub części przedłożonych danych musi być możliwy jedynie w wyniku równoczesnego podjęcia odpowiednich działań przez osoby uprawnione;
- g) równoczesne podjęcie działań przez osoby uprawnione musi zapewniać dostęp do danych przesłanych wyłącznie po określonej dacie;
- h) dane otrzymane i otwarte zgodnie z tymi wymaganiami muszą pozostać dostępne wyłącznie dla osób uprawnionych do zapoznania się z nimi.

ZAŁĄCZNIK XI

OSTATECZNE TERMINY TRANSPOZYCJI I STOSOWANIA PRZEPISÓW (Artykuł 80)

Dyrektywy	Terminy transpozycji i stosowania
92/50/EWG (Dz.U. L 209 z 24.7.1992, str. 1) Austria, Finlandia, Szwecja (*)	1 lipca 1993 r. 1 stycznia 1995 r.
93/36/EWG (Dz.U. L 199 z 9.8.93, str. 1) Austria, Finlandia, Szwecja (*)	13 czerwca 1994 r. 1 stycznia 1995 r.
93/37/EWG (Dz.U. L 199 z 9.8.93, str. 54) konsolidacja dyrektyw: — 71/305/EWG (Dz.U. L 185 z 16.8.71, str. 5): — WE - 6 — DK, IRL, Zjedn. Królestwo — Grecja — Hiszpania, Portugalia — Austria, Finlandia, Szwecja (*) — 89/440/EWG (Dz.U. L 210 z 21.7.1989, str. 1): — WE - 9 — Grecja, Hiszpania, Portugalia — Austria, Finlandia, Szwecja (*)	30 lipca 1972 r. 1 stycznia 1973 r. 1 stycznia 1981 r. 1 stycznia 1986 r. 1 stycznia 1995 r. 19 lipca 1990 r. 1 marca 1992 r. 1 stycznia 1995 r.
97/52/WE (Dz.U. L 328 z 28.11.97, str. 1)	13 października 1998 r.
(*) EOG: 1 stycznia 1994 r.	

ZAŁĄCZNIK XII

TABELA KORELACJI ⁽¹⁾

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 1, ust.1	Art. 1, wiersz pierwszy – dostosowany	Art. 1, wiersz pierwszy – dostosowany	Art. 1, wiersz pierwszy – dostosowany		
Art. 1, ust. 2, lit. a)	Art. 1, lit. a), pierwsza część zdania	Art. 1, lit. a), pierwsza i ostatnia część pierwszego zdania	Art. 1, lit. a)		Zmieniony
Art. 1, ust. 2, lit. b)	Art. 1, lit. a) i c), dostosowany	—	—		
Art. 1, ust. 2, lit. c), akapit pierwszy	—	Art. 1, lit. a), druga część pierwszego zdania i zdanie drugie, dostosowane	—		
Art. 1, ust. 2, lit. c), akapit drugi	—	Art. 1, lit. a), dostosowana	—		
Art. 1, ust. 2, lit. d), akapit pierwszy	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 2, lit. d), akapit drugi	—	—	Art. 2, dostosowany		
Art. 1, ust. 2, lit. d), akapit trzeci	—	—	16. motyw preambuły, dostosowany		
Art. 1, ust. 3	Art. 1, lit. d)	—	—		
Art. 1, ust. 4	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 5	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 6	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 7	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 8, akapit pierwszy	—	—	Art. 1, lit. c), zdanie pierwsze, dostosowane		
Art. 1, ust. 8, akapit drugi	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 8, akapit trzeci	Art. 1, lit. h)	Art. 1, lit. c)	Art. 1, lit. c), zdanie drugie		Zmieniony

⁽¹⁾ Określenie „dostosowany” oznacza, iż brzmienie tekstu zostało zmienione, podczas gdy znaczenie uchylonych dyrektyw zostało zachowane. Na zmiany w znaczeniu przepisów uchylonych dyrektyw wskazuje termin „zmieniony”. Termin ten pojawia się w ostatniej kolumnie tabeli wówczas gdy zmiana dotyczy przepisów trzech uchylonych dyrektyw. W przypadku gdy zmiana ta dotyczy jedynie jednego lub dwóch dokumentów, przymiotnik „zmieniony” pojawia się w kolumnie dotyczącej danej dyrektywy.

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 1, ust. 9	Art. 1, lit. b), dostosowana	Art. 1 lit. b), dostosowana	Art. 1, lit. b), dostosowana		
Art. 1, ust.10	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 11, akapit pierwszy	Art. 1, lit. e), dostosowana	Art. 1, lit. d), dostosowana	Art. 1, lit. d), dostosowana		
Art. 1, ust. 11, akapit drugi	Art. 1, lit. f), dostosowana	Art. 1, lit. e), dostosowana	Art. 1, lit. e), dostosowana		
Art. 1, ust. 11, akapit trzeci	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 11, akapit czwarty	Art. 1, lit. g), dostosowana	Art. 1, lit. f), dostosowana	Art. 1, lit. f), dostosowana		
Art. 1, ust. 11, akapit piąty	—	—	Art. 1, lit. g), dostosowana		
Art. 1, ust. 12	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 13	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 14	—	—	—		Nowy
Art. 1, ust. 15	—	—	—		Nowy
Art. 2	Art. 6, ust. 6	Art. 5, ust. 7	Art. 3, ust. 2		Zmieniony
Art. 3	—	Art. 2, ust. 2	—		
Art. 4, ust. 1	Nowy	Nowy	Art. 26, ust. 2 i 3, dostosowane		
Art. 4, ust. 2	Art. 21, zmieniony	Art. 18, dostosowany	Art. 26, ust. 1, zmieniony		
Art. 5	Art. 33a, dostosowany	Art. 28, zmieniony	Art. 38a, dostosowany		
Art. 6	—	Art. 15, ust. 2	—		Zmieniony
Art. 7, lit. a) i b)	—	Art. 5, ust. 1, lit. a), dostosowana	Art. 7, ust. 1, lit. a), dostosowana		
Art. 7, lit. c)	Art. 6, ust. 1, lit. a), dostosowana	—	—		
Art. 8	Art. 2 i art. 6, ust. 1, lit. b), dostosowana	—	Art. 3, ust. 3 i art. 7, ust. 1, lit. a), dostosowana		
Art. 9, ust. 1, akapit pierwszy	—	Art. 5, ust. 5	Art. 7, ust. 2 i 7		Zmieniony

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 9, ust. 1, akapit drugi	—	—	—		Nowy
Art. 9, ust. 2	—	Art. 5, ust. 1, lit. b)	—		Zmieniony
Art. 9, ust. 3	Art. 6, ust. 4	Art. 5, ust. 6	Art. 7, ust. 3, akapit drugi		
Art. 9, ust. 4	Art. 6, ust. 5, dostosowany				
Art. 9, ust. 5, lit. a)	Art. 6, ust. 3, dostosowany	—	Art. 7, ust. 4, akapit trzeci, dostosowany		
Art. 9, ust. 5, lit. b)	—	Art. 5, ust. 4	—		Zmieniony
Art. 9, ust. 6	—	Art. 5, ust. 2	—		
Art. 9, ust. 7	—	Art. 5, ust. 3	Art. 7, ust. 6		
Art. 9, ust. 8, lit. a)	—	—	Art. 7, ust. 4,		Zmieniony
Art. 9, ust. 8, lit. b)	—	—	Art. 7, ust. 5,		Zmieniony
Art. 9, ust. 9	—	—	—		Nowy
Art. 10	Nowy	Art. 3, dostosowany	Art. 4, ust. 1, dostosowany		
Art. 11	—	—	—		Nowy
Art. 12	Art. 4, lit. a)	Art. 2, lit. a)	Art. 1, lit. a) ppkt ii)		Zmieniony
Art. 13	—	—	—		Nowy
Art. 14	Art. 4, lit. b)	Art. 2, ust. 1, lit. b)	Art. 4, ust. 2		
Art. 15, lit. a)	Art. 5, lit. a), dostosowana	Art. 4, lit. a), dostosowana	Art. 5, lit. a), dostosowana		
Art. 15, lit. b) i c)	Art. 5, lit. b) i c)	Art. 4, lit. b) i c)	Art. 5, lit. b) i c)		
Art. 16	—	—	Art. 1, lit. a), ppkt iii)–ix), dostosowane		
Art. 17	—	—	—		Nowy
Art. 18	—	—	Art. 6		Zmieniony
Art. 19	—	—	—		Nowy
Art. 20	—	—	Art. 8		
Art. 21			Art. 9		

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 22	—	—	Art. 10		
Art. 23	Art. 10	Art. 8	Art. 14		Zmieniony
Art. 24, ust. 1–4, akapit pierwszy	Art. 19	Art. 16, ust. 1,	Art. 24, ust. 1		Zmieniony
Art. 24, ust. 4, akapit drugi	—	Art. 16, ust. 2, dostosowany	Art. 24, ust. 2, dostosowany		
Art. 25, akapit pierwszy	Art. 20, akapit pierwszy	Art. 17, akapit pierwszy	Art. 25, akapit pierwszy		Zmieniony
Art. 25, akapit drugi	Art. 20, akapit drugi	Art. 17, akapit drugi	Art. 25, akapit drugi		
Art. 26	—	—	—		Nowy
Art. 27, akapit pierwszy	Art. 23, ust. 1	—	Art. 28, ust. 1		Zmieniony
Art. 27, akapit drugi i trzeci	Art. 23, ust. 2	—	Art. 28, ust. 2		
Art. 28, akapit pierwszy	Art. 7, ust. 1, dostosowany	Art. 6, ust. 1, dostosowany	Art. 11, ust. 1, dostosowany		
Art. 28, akapit drugi	Art. 7, ust. 4	Art. 6, ust. 4	Art. 11, ust. 4		Zmieniony
Art. 29	—	—	—		Nowy
Art. 30, ust. 1, lit. a)	Art. 7, ust. 2, lit. a)	Art. 6, ust. 2	Art. 11, ust. 2, lit. a)		
Art. 30, ust. 1, lit. b)	Art. 7, ust. 2, lit. c)	Nowy	Art. 11, ust. 2, lit. b)		
Art. 30, ust. 1, lit. c)		—	Art. 11, ust. 2, lit. c)		
Art. 30, ust. 1, lit. d)	Art. 7, ust. 2, lit. b)	—	—		
Art. 30, ust. 2, 3 i 4	—	—	—		Nowy
Art. 31, lit. 1), lit. a)	Art. 7, ust. 3 lit. a)	Art. 6, ust. 3, lit. a)	Art. 11, ust. 3, lit. a)		
Art. 31, lit. 1), lit. b)	Art. 7, ust. 3, lit. b)	Art. 6, ust. 3, lit. c)	Art. 11, ust. 3, lit. b)		
Art. 31, lit. 1), lit. c)	Art. 7, ust. 3, lit. c)	Art. 6, ust. 3, lit. d)	Art. 11, ust. 3, lit. d)		
Art. 31, lit. 2), lit. a)	—	Art. 6, ust. 3, lit. b)	—		

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 31, lit. 2), lit. b)	—	Art. 6, ust. 3, lit. e)	—		
Art. 31, lit. 2), lit. c)	—	—	Nowy		
Art. 31, lit. 2), lit. d)	—	—	Nowy		
Art. 31, lit. 3)	—	—	Art. 11, ust. 3, lit. c)		
Art. 31, lit. 4), lit. a)	Art. 7, ust. 3, lit. d)	—	Art. 11, ust. 3, lit. e)		
Art. 31, lit. 4), lit. b)	Art. 7, ust. 3, lit. e)	—	Art. 11, ust. 3, lit. f)		
Art. 32	—	—	—		Nowy
Art. 33	—	—	—		Nowy
Art. 34, akapit pierwszy i drugi	Art. 9, akapit pierwszy i drugi	—	—		
Art. 34, akapit trzeci	Art. 9, akapit trzeci				Zmieniony
Art. 35, ust. 1, akapit pierwszy, lit. a), akapit pierwszy	—	Art. 9, ust. 1, akapit pierwszy	—		
Art. 35, ust. 1, akapit pierwszy, lit. a), akapit drugi	—	Art. 9, ust. 1, akapit drugi, zdanie pierwsze	—		Zmieniony
Art. 35, ust. 1, akapit pierwszy, lit. b)	—	—	Art. 15, ust. 1		
Art. 35, ust. 1, akapit pierwszy, lit. c)	Art. 11, ust. 1	—	—		
Art. 35, ust. 1, akapit drugi	—	Art. 9, ust. 5, akapit drugi	Art. 17, ust. 2, akapit drugi		Zmieniony
Art. 35, ust. 1, akapit trzeci	Art. 11, ust. 7, akapit drugi	—	—		Zmieniony
Art. 35, ust. 1, akapit czwarty, piąty i szósty	—	—	—		Nowy
Art. 35, ust. 2	Art. 11, ust. 2	Art. 9, ust. 2	Art. 15, ust. 2		Zmieniony
Art. 35, ust. 3	—	—	—		Nowy

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 35, ust. 4, akapit pierwszy	Art. 11, ust. 5, zdanie pierwsze	Art. 9, ust. 3, zdanie pierwsze	Art. 16, ust. 1		Zmieniony
Art. 35, ust. 4, akapit drugi i trzeci	—	—	—		Nowy
Art. 35, ust. 4, akapit czwarty			Art. 16, ust. 3 i 4		
Art. 35, ust. 4, akapit piąty	Art. 11, ust. 5, zdanie drugie	Art. 9, ust. 3, zdanie drugie	Art. 16, ust. 5		Zmieniony
Art. 36, ust. 1	Art. 11, ust. 6, akapit pierwszy, dostosowany	Art. 9, ust. 4, zdanie pierwsze, dostosowane	Art. 17, ust. 1, zdanie pierwsze, dostosowane		
Art. 36, ust. 2, akapit pierwszy	Art. 11, ust. 7, akapit pierwszy	Art. 9, ust. 5, akapit pierwszy	Art. 17, ust. 2, akapit pierwszy		Zmieniony
Art. 36, ust. 2, akapit drugi	—	—	—		Nowy
Art. 36, ust. 3	Art. 11, ust. 10	Art. 9, ust. 8	Art. 17, ust. 5		Zmieniony
Art. 36, ust. 4	Art. 11, ust. 8 i 13	Art. 9, ust. 6 i 11	Art. 17, ust. 4 i 8		Zmieniony
Art. 36, ust. 5	Art. 11, ust. 11, dostosowany	Art. 9, ust. 9, dostosowany	Art. 17, ust. 6, dostosowany		
Art. 36, ust. 6	Art. 11, ust. 13 zdanie drugie	Art. 9, ust. 11 zdanie drugie	Art. 17, ust. 8 zdanie drugie		Zmieniony
Art. 36, ust. 7, akapit pierwszy	Art. 11, ust. 12	Art. 9, ust. 10	Art. 17, ust. 7		
Art. 36, ust. 7, akapit drugi	—	—	—		Nowy
Art. 37	Art. 17	Art. 13	Art. 21		Zmieniony
Art. 38, ust. 1	—	—	—		Nowy
Art. 38, ust. 2	Art. 12, ust. 2, dostosowany	Art. 10, ust. 1, dostosowany	Art. 18, ust. 1, dostosowany		
Art. 38, ust. 3	Art. 13, ust. 1 i 3, dostosowane	Art. 11, ust. 1 i 3, dostosowane	Art. 19, ust. 1 i 3, dostosowane		Zmieniony
Art. 38, ust. 4	Art. 12, ust. 2 i art. 13, ust. 4, dostosowane	Art. 10, ust. 1a i art. 11, ust. 3a, dostosowane	Art. 18, ust. 2 i art. 19, ust. 4, dostosowane		
Art. 38, ust. 5 i 6	—	—	—		Nowy
Art. 38, ust. 7	Art. 12, ust. 5	Art. 10, ust. 4	Art. 18, ust. 5		Zmieniony

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 38, ust. 8	Art. 14, ust. 1	Art. 12, ust. 1	Art. 20, ust. 1		Zmieniony
Art. 39	Art. 12, ust. 3 i 4, art. 13, ust. 6 i art. 14, ust. 2, dostosowane	Art. 10, ust. 2 i 3, art. 11, ust. 5 i art. 12, ust. 2, dostosowane	Art. 18, ust. 3 i 4, art. 19, ust. 6 i art. 20, ust. 2, dostosowane		
Art. 40	Art. 13, ust. 2 i art. 14, ust. 3	Art. 11, ust. 2 i art. 12, ust. 3	Art. 19, ust. 2 i art. 20, ust. 3		Zmieniony
Art. 41, ust. 1	Art. 8, ust. 2, zdanie pierwsze, dostosowane	Art. 7, ust. 2, zdanie pierwsze, dostosowane	Art. 12, ust. 2, zdanie pierwsze, dostosowane		
Art. 41, ust. 2	Art. 8, ust. 1, akapit pierwszy, dostosowany	Art. 7, ust. 1, akapit pierwszy, dostosowany	Art. 12, ust. 1, akapit pierwszy, dostosowany		
Art. 41, ust. 3	Art. 8, ust. 1, akapit drugi, dostosowany	Art. 7, ust. 1, akapit drugi, dostosowany	Art. 12, ust. 1, akapit drugi, dostosowany		
	Art. 8, ust. 2, ostatnie zdanie	Art. 7, ust. 2, ostatnie zdanie	Art. 12, ust. 2, ostatnie zdanie		Usunięty
Art. 42, ust. 1, 3 i 6	Art. 13, ust. 5 i art. 18, ust. 2	Art. 11, ust. 4 i art. 15, ust. 3	Art. 19, ust. 5 i art. 23, ust. 2		Zmieniony
Art. 42, ust. 2, 4 i 5	—	—	—		Nowy
Art. 43	Art. 8, ust. 3	Art. 7, par. 3	Art. 12, ust. 3		Zmieniony
Art. 44, ust. 1	Art. 18, ust. 1, dostosowany	Art. 15, ust. 1, dostosowany	Art. 23, ust. 1, dostosowany		Zmieniony
Art. 44, ust. 2	—	—	—		Nowy
Art. 44, ust. 3	Art. 22	Art. 23, ust. 3	Art. 32, ust. 4		Zmieniony
Art. 44, ust. 4	—	—	—		Nowy
Art. 45, ust. 1	—	—	—		Nowy
Art. 45, ust. 2, akapit pierwszy	Art. 24, akapit pierwszy, dostosowany	Art. 20, ust. 1, dostosowany	Art. 29, akapit pierwszy, dostosowany		
Art. 45, ust. 2, akapit drugi	—	—	—		Nowy
Art. 45, ust. 3	Art. 24, akapit drugi i trzeci - dostosowane	Art. 20, ust. 2 i 3, dostosowane	Art. 29, akapit drugi i trzeci, dostosowane		
Art. 45, ust. 4	Art. 24, akapit czwarty	Art. 20, ust. 4	Art. 29, akapit czwarty		Zmieniony
Art. 46, akapit pierwszy	Art. 25, zdanie pierwsze, zmienione	Art. 21, ust. 1 i ust. 2, zdanie pierwsze, dostosowane	Art. 30, ust. 1 i 3, zdanie pierwsze, dostosowane		

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 46, akapit drugi	—	—	Art. 30, ust. 2		
Art. 47, ust. 1, lit. a) i b)	Art. 26, ust. 1, lit. a) i b), dostosowane	Art. 22, ust. 1, lit. a) i b), dostosowane	Art. 31, ust. 1, lit. a) i b), dostosowane		
Art. 47, ust. 1, lit. c)	Art. 26, ust. 1, lit. c)	Art. 22, ust. 1, lit. c)	Art. 31, ust. 1, lit. c)		Zmieniony
Art. 47, ust. 2 i 3	—	—	—		Nowy
Art. 47, ust. 4 i 5	Art. 26, ust. 2 i 3, dostosowane	Art. 22, ust. 2 i 3, dostosowane	Art. 31, ust. 2 i 3, dostosowane		Zmieniony
Art. 48, ust. 1 i ust. 2, lit. a)–e) i lit. g)–j)	Art. 27, ust. 1, dostosowany	Art. 23, ust. 1, dostosowany	Art. 32, ust. 2, dostosowany		
Art. 48, ust. 2, lit. f)	—		—		Nowy
Art. 48, ust. 3 i 4	—	—	—		Nowy
Art. 48, ust. 5	Nowy	Nowy	Art. 32, ust. 1, dostosowany		
Art. 48, ust. 6	Art. 27, ust. 2	Art. 23, ust. 2	Art. 32, ust. 3		
Art. 49	Nowy	Nowy	Art. 33		Zmieniony
Art. 50	—	—	—		Nowy
Art. 51	Art. 28	Art. 24	Art. 34		
Art. 52	Art. 29	Art. 25	Art. 35		Zmieniony
Art. 53, ust. 1	Art. 30, ust. 1, dostosowany	Art. 26, ust. 1, dostosowany	Art. 36, ust. 1, dostosowany		
Art. 53, ust. 2	Art. 30, ust. 2	Art. 26, ust. 2	Art. 36, ust. 2		Zmieniony
	Art. 30, ust. 3	—	—		Usunięty
Art. 54	—	—	—		Nowy
Art. 55	Art. 30, ust. 4, akapit pierwszy i drugi	Art. 27, akapit pierwszy i drugi	Art. 37, akapit pierwszy i drugi		Zmieniony
—	Art. 30, ust. 4, akapit trzeci	Art. 27, akapit trzeci	Art. 37, akapit trzeci		Usunięty
—	Art. 30, ust. 4, akapit czwarty	—	—		Usunięty
—	Art. 31	—	—		Usunięty

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Usunięty	Art. 32	—	—		Usunięty
Art. 56	Art. 3, ust. 1, dostosowany				
Art. 57	—				Nowy
Art. 58	Art. 11 ust. 3, ust. 6–11 i ust. 13				Zmieniony
Art. 59	Art. 15	—	—		
Art. 60	Art. 3, ust. 2	—	—		
Art. 61	—	—	Nowy		
Art. 62	Art. 3, ust. 3				
Art. 63	Art. 3, ust. 4				Zmieniony
Art. 64	Art. 11 ust. 4, ust. 6 akapit pierwszy, ust. 7 akapit pierwszy i ust. 9	—	—		Zmieniony
Art. 65	Art. 16				
Art. 66	—	—	Art. 13, ust. 3 i 4		
Art. 67, ust 1	—	—	Art. 13, ust. 1, akapit pierwszy i ust. 2, akapit pierwszy		
Art. 67, ust.2			Art. 13, ust. 1, tiret 1–3 i ust. 2 tiret 1–3		Zmieniony
Art. 68	—	—	Nowy		
Art. 69, ust. 1	—	—	Art. 15, ust. 3		
Art. 69, ust. 2, akapit pierwszy	—	—	Art. 16, ust. 1 i ust. 2, tiret drugie		Zmieniony
Art. 69, ust. 2, akapit drugi i ust. 3	—	—	Nowy		
Art. 70	—	—	Art. 17, ust. 1, ust. 2, akapit pierwszy i trzeci, ust. 3–6 i ust. 8		Zmieniony
Art. 71	—	—	Nowy		
Art. 72	—	—	Art. 13, ust. 5		

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 73	—	—	Art. 13, ust. 6, akapit pierwszy		
Art. 74	—	—	Art. 13, ust. 6, akapit drugi		Zmieniony
	Art. 33	Art. 30	Art. 38		Usunięty
Art. 75	Art. 34, ust. 1, dostosowany	Art. 31, ust. 1, dostosowany	Art. 39, ust. 1, dostosowany		
Art. 76	Art. 34, ust. 2	Art. 31, ust. 2	Art. 39, ust. 2		Zmieniony
			Art. 39, ust. 2, lit. d), akapit drugi		Usunięty
Art. 77, ust. 1	—	Art. 32, ust. 1	Art. 40, ust. 1		
Art. 77, ust. 2	Art. 35, ust. 3	Art. 32, ust. 2	Art. 40, ust. 3		—
	—	Zmieniony	Art. 40, ust. 2		Usunięty
Art. 77, ust. 3	—	Art. 32, ust. 3	Art. 40, ust. 4		Zmieniony
Art. 78, ust. 1 i 2					Nowy
Art. 78, ust. 3 i 4	Art. 6, ust. 2, lit. a),	Art. 5, ust. 1, lit. d)	Art. 7, ust. 1, lit. c)		Zmieniony
Art. 79, lit. a)	Art. 6, ust. 1, lit. b), dostosowana	Art. 5, ust. 1, lit. c), akapit drugi, dostosowany	Art. 7, ust. 1, lit. b), akapit drugi, dostosowany		
Art. 79, lit. b)	Art. 35, ust. 2	—	Art. 16, ust. 4		Zmieniony
Art. 79, lit. c)	—	—	—		Nowy
Art. 79, lit. d)	Art. 35, ust. 1, dostosowany	—	—		
Art. 79, lit. e)		Art. 29, ust. 3, dostosowany	—		
Art. 79, lit. f)	Art. 35, ust. 2, dostosowany	—	—		Nowy
Art. 79, lit. g)	—	—	—		
Art. 79, lit. h) i i)	—	—	—		Nowy
Art 80					
Art 81					
Art 82					
Art 83					

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 93/37/EWG	Dyrektywa 93/36/EWG	Dyrektywa 92/50/EWG	Inne akty prawne	
Art. 84					
Załącznik I	Załącznik II				Zmieniony
Załączniki IIA i IIB	—	—	Załączniki IA i IB		Zmieniony
Załącznik III	Załącznik I	—	—	Akty Przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji	Dostosowany
Załącznik IV	—	Załącznik I	—	Akty Przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji	Dostosowany
Załącznik V	—	Załącznik II	—		Zmieniony
Załącznik VI	Załącznik III	Załącznik III	Załącznik II		Zmieniony
Załącznik VII A, B, C i D	Załączniki IV, V i VI	Załącznik IV	Załączniki III i IV		Zmieniony
Załącznik VIII	—	—	—		Nowy
Załącznik IX					Dostosowany
Załącznik IX A	—	Art. 21, ust. 2	—	Akty Przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji	Dostosowany
Załącznik IX B	—	—	Art. 30, ust. 3	Akty Przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji	Dostosowany
Załącznik IX C	Art. 25, dostosowany	—	—	Akty Przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji	Dostosowany
Załącznik X					Nowy
Załącznik XI					Nowy
Załącznik XII					Nowy

